

KOP10

Hankeski 2.7.10 /MN;

**ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET ÅBO AKADEMIN TONTILLA
(TURKU I/7/4) VUONNA 1998.**

TIIVISTELMÄ

Turun maakuntamuseo suoritti vuonna 1998 arkeologiset kaivaukset Turussa ns. Åbo Akademin tontilla, joka sijaitsee aivan kaupungin keskiaikaisen keskustan tuntumassa. Aluksi tontti kuului ns. Mätäjärven kortteliin, josta se rajajärjestelyjen tuloksena siirrettiin 1700-luvun alussa Kirkkokortteliin. Kun Stiftelsen för Åbo Akademi alkoi toteuttaa tontille uudisrakennusta, oli odotettavissa, että rakennustöiden yhteydessä tulisi esiin vanhan kaupunkiasutuksen jäänteitä ja tästä johtuen tuhoutuvat kulttuurikerroksen osat tutkittiin. Kaivausten laajuuden takia odotettiin saatavan tietoa keskiaikaisesta asemakaavasta ja asutuksen kehittymisestä.

Kaivauksista on laadittu tämä kertomus, jonka alussa käsitellään kaivausten taustaa, työvaiheita ja menetelmiä sekä aineiston hallintaan suunniteltua tietokantasovellusta, sen jälkeen luodaan katsaus korttelin historiaan ja topografiaan. Lopussa on varsinainen arkeologinen osuus, jossa kaivaushavainnot esitellään aikatasoittain.

Työ tontilla aloitettiin pintamaan poistolla, joka saatiin valmiiksi 14.5.1998 mennessä. Sen jälkeen alkoi arkeologinen kenttätöväihe, joka kesti 18.12. saakka. Tässä vaiheessa käytetty kaivaustapa oli nk. yksikkökaivaus, metodisesti luonnollisten kerrosten menetelmän ja stratigrafisen yksikkökaivauksen kombinaatio. Rakenteet otettiin esiin luonnollisina kokonaisuuksina ja maakerrokset dokumentoitiin ja kaivettiin yksittäisinä pienialaisina luonnollisina kerroksina. Kaivausten loppuvaiheessa jouduttiin osassa kaivausalueita tutkimaan pohjimmaisista kulttuurimaita konekaivuuna. Kaivetut maat otettiin talteen. Rakenteet kuitenkin voitiin tällöinkin dokumentoida lähes normaalisti. Välittömästi kenttätöiden jälkeen oli vuorossa marraskuun 1999 loppuun kestänyt jälkityöväihe, jonka aikana suoritettiin talteen otetun maan seulonta.

Lähinnä alueella luonnostaan esiintyvän orsiveden ansiosta tontilla oli säilynyt runsaasti orgaanista materiaalia keskiajalta – erityisesti rakennusten jäännökset ja hirsillä katetut kadut olivat hyvin säilyneet. Myös esineaineisto on runsas ja siinäkin huomio kiinnittyy orgaaniseen materiaaliin, joka käsittää mm. erilaista arkipäivästä puuesineistöä, kankaanpaloja ja nahkaesineitä. Ajallisesti löytöaineisto kattaa jakson 1300-luvulta ja 1700-luvulle. Kaivauksilta koottiin myös erilaisia luonnontieteellisiä näytteitä.

Kaivauksilta kootun laajan ja monipuolisen aineiston ainoa mielekäs tallennus- ja hallintatapa on tietokanta, joka mahdollistaa mm. tietojen nopean etsimisen, halutunlaisten tulosteiden tuottamisen ja aineiston muokkaamisen muita tietokoneohjelmia varten. Tätä varten luotiin tietokanta, jonka suunnittelun lähtökohtana oli erilaisen informaation yhteensovittaminen kaiken dokumentoinnin perustana toimineen yksikkötiedon perusteella. Tietokanta koostuu seitsemän erillistä, toisiinsa linkittyvästä tietokannasta, joihin on koottu tiedot maa- ja rakenneyksiköistä, kartoista, löydöistä, mustavalko- ja diakuvista, yksityiskohtapiirroksista, maa-, makro-, hyönteis-, kasvijäännö-, eläinjäännö-, siitepöly- ja maaperänäytteistä, dendrokronologisista näytteistä sekä rakennefragmenteista. Tietokantoja voi hakuoperaatioissa käyttää linkitettyinä, mutta myös itsenäisinä kokonaisuuksina.

Kaivausalueella havaitut rakenteet on kertomuksen kolmannessa luvussa esitetty rakennusvaiheittain eli kukin rakenne on kuvattu sen periodin yhteydessä, jolloin se todennäköisesti on rakennettu. Jotkut ovat olleet käytössä vielä seuraavassakin rakennusvaiheessa. Tarkastelu on jaettu seuraaviin aikatasoihin: Turun palon jälkeiset ilmiöt, 1700-luku – Turun palo 1827, 1600-luvun loppupuoli, 1600-luvun alkupuoli, 1500-luvun loppupuoli, 1500-luvun alkupuoli, 1400-luvun puolivälistä 1500-luvun alkuun, 1300-luvun lopulta 1400-luvun puoliväliin ja 1300-luvun loppupuoli.

KOHDETIEDOT

ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET ÅBO AKADEMIN TONTILLA (TURKU I/7/4) VUONNA 1998

Kaupunki:	Turku
Kiinteistötunnus:	853 173 6 (kertomuksessa käytetty vanhaa TURKU I/7/4)
Maanomistaja:	Stiftelsen för Åbo Akademi Aurakatu 8 20100 Turku
Sijainti:	Peruskartta 1043 12 → X =, Y =, Z = 4,58 – 9,91 m mpy
Kiintopiste:	Kaupungin korkeuspiste päärakennuksen kivijalassa
Tutkimuksen valvoja:	FL Aki Pihlman
Kaivausjohtaja:	FM Jouko Pukkila
Muut tutkija:	kenttätyöjohtaja FM Elina Saloranta kenttätyöjohtaja HuK Liisa Seppänen yksikködokumentointi HuK Mervi Suhonen piirtäjä FM Johannes Karvonen piirtäjä FM Silja Salminen valokuvaaja FM Janne Harjula Konservaattori Maarit Ahola
Työntekijät ja miestyökuukaudet:	Kaivaus 111 henkilöä, 171,5 kk Seulonta 57 henkilöä, 58 kk Jälkityöt 21 henkilöä, 31 kk
Tutkitun alueen laajuus:	998 m ²
Rahoittaja:	Stiftelsen för Åbo Akademi
Aiemmat tutkimukset:	Hj. Appelgren 1900-1 C.J. Gardberg 1948-48 Reino Mattila 1961 Pentti Koivunen ja Jorma Reilander 1972-73
Aiemmat löydöt:	KM 3941, TMM 14138:1, TMM 14157:1, TMM 14165:1-38, TMM 14185: 1-2, TMM 14207: 1-2, TMM 14187:1, TMM 18429: 1-26, 18462: 51-232

Tutkimuksen löydöt:	TMM 21816
Diapositiivit:	KD 990726 – KD 991591
Mustavalkonegatiivit:	KF 990535 – 991332
Liitteet:	LIITE 1: ÅBO AKADEMIN KAIVAUKSIA KOSKEVAT LEHTIKIRJOITUKSET LIITE 2: ARKKITEHTITOIMISTO SIGGEN POHJAPIIRROS UUDISRAKENNUKSESTA LIITE 3: KARTTA 309, PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA SEKÄ RAKENNUTTAJAN TEETTÄMÄ PINTAKORKEUSKARTTA LIITE 4: GEOTURKU OY, POHJATUTKIMUSKARTTA ALUEESTA LIITE 5: LUETTELO HAVAINNOSTA, JOTKA TEHTIIN KEMICUMIN ALUEEN MAAYKSIKÖISTÄ KONEKAIVAUSSVAIHEESSA LIITE 6: TIIVISTETTY TULOSTE YKSIKKÖTIETOKANNASTA LIITE 7: VALOKOPIOT ÅBO AKADEMIN KAIVAUSTEN KARTOISTA LIITE 8: TIIVISTETTY TULOSTE KARTTATIETOKANNASTA LIITE 9: TIIVISTETTY TULOSTE YKSITYISKOHTAPIIRROSTIETOKANNASTA LIITE 10: TIIVISTETTY TULOSTE VALOKUVATIETOKANNASTA LIITE 11: TIIVISTETTY TULOSTE NÄYTETIETOKANNASTA LIITE 12: TIIVISTETTY TULOSTE DENDROKRONOLOGISTA NÄYTTEISTÄ LIITE 13: POISHEITETTYT LUONNOLLISET KALKKIKIVET LIITE 14: POISHEITETTYT PALANEEN SAVEN PALAT LIITE 15: TALTEENOTETUN LUUN MÄÄRÄT LIITE 16: TIIVISTETTY TULOSTE LÖYTÖLUETTELOSTA LIITE 17: LUETTELOIMATTOMAN KERAMIIKAN MÄÄRÄT JA PAINOT LIITE 18: LUETTELOIMATTOMAN LASIN MÄÄRÄT JA PAINOT LIITE 19: ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN (TURKU I/7/4) ARKEOLOGISEN KAIVAUKSEN PUULÖYTÖJEN DENDROKRONOLOGINEN IÄNMÄÄRITYS, OSA I LIITE 20: ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN (TURKU I/7/4) ARKEOLOGISEN KAIVAUKSEN PUULÖYTÖJEN DENDROKRONOLOGINEN IÄNMÄÄRITYS, OSA II LIITE 21: INARI KYLÄSEN TUTKIMUSAINEISTO LIITE 22: TIMO SALMI: TUTKIMUSRAPORTTI GEOKEMIAALLISISTA TUTKIMUKSISTA LIITE 23: ERÄISTÄ ÅBO AKADEMIN KAIVAUSTEN LÖYDÖISTÄ TEHTYJEN PIXE - ANALYYSIEN TULOKSIA LIITE 24: TIIVISTETTY TULOSTE RAKENNEFRAGMENTTITIETOKANNASTA

Tutkimuksen löydöt:	TMM 21816
Diapositiivit:	KD 990726 – KD 991591
Mustavalkonegatiivit:	KF 990535 – 991332

SISÄLLYS

I: JOHDANTO-OSA	1
1. Johdanto	1
1.1. Tutkimushankkeen tausta	1
1.2. Rakennuttajan ja maakuntamuseon välinen sopimus	2
1.3. Tutkimusten toteuttaminen	2
1.3.1. Tutkimusalue	2
1.3.2. Tutkimusaika	3
1.3.3. Työnjako	3
1.3.4. Työvoima ja tehdyt työpäivät kaivausten aikana	4
1.4. Työvaiheet	4
1.4.1. Esitutkimukset	4
1.4.2. Pintamaa	5
1.4.3. Arkeologinen vaihe	5
1.4.4. Kaivinkonekaivuu	6
1.4.4.1. Menetetyt rakenteet	7
1.4.4.2. Talteen otetut maat	7
1.4.5. Seulonta	8
1.5. Työmenetelmät	9
1.5.1. Yksikködokumentaatio	9
1.5.1.1. Dokumentaation perusyksiköt	9
1.5.1.2. Yksiköiden kirjain- ja numerotunnukset	10
1.5.2. Kartanpiirto, koordinaatisto ja korkeusmittaukset	11
1.5.3. Yksityiskohtapiirrokset	12
1.5.4. Valokuvaus	12
1.5.5. Näytteet	13
1.5.6. Löytöjen talteenotto ja käsittely	14
1.6. Jälkityövaihe	14
1.6.1. Jälkityöaika ja työvoima	14
1.6.2. Työnjako	15
1.6.3. Kartanpiirto jälkityövaiheessa	15
1.6.4. Löytöjen luettelointi	15
1.7. Tietokanta	16
1.7.1. Tietokantojen kuvaus	18
1.7.2. Yksikkötietokanta	18
1.7.3. Karttatietokanta	19
1.7.4. Löytötietokanta	20
1.7.5. Valokuvatietokanta	21
1.7.6. Yksityiskohtapiirrostitietokanta	21
1.7.7. Näytetietokanta	21
1.7.8. Dendronäytetietokanta	21
1.7.9. Rakennefragmentit-tietokanta	21

II: TUTKIMUSALUEEN TOPOGRAFIAA JA HISTORIAA	22
Korttelin I,7 nykyinen ja aiempi rakennuskanta	23
Aikaisemmat arkeologiset tutkimukset tontilla I,7 ja sen ympäristössä	24
III. RAKENNEVAIHERAPORTTI	29
LIITTEET 1-24	84

I: JOHDANTO-OSA

1. Johdanto

Kaivauskertomuksen alkuosassa (luku 1 alalukuineen) käsitellään Åbo Akademin kaivausten taustaa, työvaiheita ja -menetelmiä sekä aineiston hallintaan luodun tietokantaperheen rakennetta ja käytön periaatteita. Luvussa 2 luodaan katsaus kaivausalueena olleen korttelin (Turku I/7/4) käyttöhistoriaan ja topografiaan. Luku 3 on kertomuksen arkeologinen osuus, jossa kaivaushavainnot esitetään aikatasoittain.

Kertomuksessa esitettyjen arkeologisten havaintojen osuus tulee muuttumaan, kun löydöt saadaan luetteloitua ja rakenteista saadaan uusia dendrokronologisia ajoituksia. Sekä määrällisesti suurimpien löytöryhmien luettelointi että löytöjen konservointi on vielä kesken (12.1.2001). Keskenäisyteen vaikuttaa löytöjen valtava määrä, kesällä 1999 jälkityöaikana seulotuista kulttuurimaista tehdyt uudet löydöt sekä meneillään oleva orgaanisen materiaalin konservointi, jonka takia konservointialtaissa olevia puu- ja nahkaesineitä ei ole voitu luetteloida.

Kaivauskertomuksen luvun 1 on laatinut Jouko Pukkila, osaksi yhdessä Mervi Suhosen ja Aki Pihlmanin kanssa. Alaluvuissa 1.5. ja 1.6. on projektin muiden tutkijoiden kirjoittamia osioita. Kirjoittajien nimet käyvät ilmi kunkin osion yhteydessä. 2. luvun on kokonaisuudessaan laatinut Janne Harjula ja 3. luvun Elina Saloranta ja Liisa Seppänen yhteistyössä. 3. luvun alkuosaan on Jouko Pukkila lisännyt pintamaan poistossa tehtyjä rakennehavainnot.

Kertomuksen lopussa on luettelo liitteissä siinä järjestyksessä kuin niihin on kertomuksessa viitattu, lukuun ottamatta selostuksia muista tutkimuksista, joita Åbo Akademin aineistosta on työstyetty (liitteet 20-22).

1.1. Tutkimushankkeen tausta

Turun maakuntamuseo suoritti laajat kaupunkiarkeologiset tutkimukset Åbo Akademin korttelissa (Turku I/7/4, Hämeenkatu 13) aivan kaupungin keskiaikaisen keskustan tuntumassa 1.4. - 18.12. 1998. Tutkimustarve syntyi, kun tontin omistava Stiftelsen för Åbo Akademi (Åbo Akademin säätiö) päätti rakentaa paikalle uudisrakennuksen. Koska rakennuspaikka on keskiaikaisen Turun keskeisiä alueita ja sillä tiedettiin sijaitsevan säilyneitä vanhan kaupunkiasutuksen kulttuurikerroksia, se oli asemakaavaan merkitty muinaismuistoalueeksi ja piti siksi muinaismuistolain perusteella tutkia koko laajuudessaan ennen rakennustöiden aloittamista. Museovirasto myönsi Turun maakuntamuseolle luvan suorittaa tarvittavat arkeologiset tutkimukset vuoden 1998 aikana.

Kaivausten tavoitteena oli tutkia pohjaan asti uudisrakennuksen takia tuhoutuvat osat kulttuurikerroksista, keskittyen erityisesti keskiaikaisiin kerrostumiin. Tutkimusten merkitystä korosti alueen sijainti ja kaivettavan alueen poikkeuksellinen laajuus, koskaan aiemmin ei maassamme ole tutkittu yhtäjaksoisesti vastaavanlaajuisuista aluetta yhtä perusteellisesti. Kaivausten laajuuden takia odotettiin saatavan tietoa keskiaikaisesta asemakaavasta ja asutuksen kehittämisestä.

1.2. Rakennuttajan ja maakuntamuseon välinen sopimus

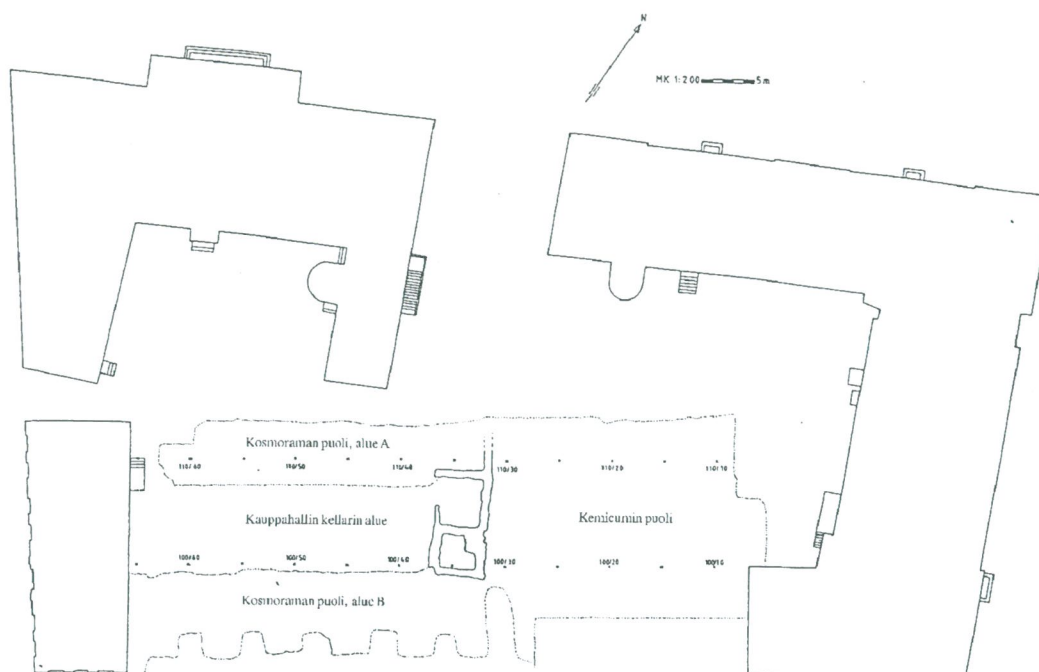
Säätiö ja Turun maakuntamuseo laativat muinaismuistolain edellyttämien tutkimusten suorittamisesta sopimuksen, jossa määriteltiin kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet. Tutkimukset jaettiin kenttätö- ja jälkityövaiheisiin, joista ensimmäiseen kuului pintamaan poisto ja tasokaivausvaihe. Tasokaivauksen pituudeksi määritettiin enintään seitsemän kuukautta ja se laskettiin alkavaksi pintamaan poiston päätyttyä. Tontinomistaja vastasi kuuden arkeologin ja yhden konservattorin palkkakustannuksista. Tontinomistaja myös vastasi tutkimuksissa tarvittujen työkalujen, työaineiden ja konservointimateriaalien sekä luonnontieteellisten ajoitusten aiheuttamista kustannuksista, huolehti kustannuksellaan kenttätövaiheen aikana tutkitun maa-aineksen poistossa tarvittavista koneista ja laitteista, tutkitun maa-aineksen poistosta kaivausalueelta ja sen kuljetuksesta tontilta, kaivausalueen seinämien tukemisesta, sen aitaamisesta, tarvittavista suojakatoksista, tilapäissuojauksista ja turvalaitteista sekä tarvittavista sosiaali- ja säilytystiloista. Edelleen tontinomistaja huolehti työmaalla tarvittavan sähkön ja tutkimuksissa tarvittavan veden sekä kaivausalueelle kertyvän veden poistamisesta tarvittavan välineistön hankkimisesta. Tontinomistaja huolehti myös kaivausalueella sijaitsevien kaapelien, vesijohtoputkien yms. siirtämisen ja asetti kustannuksellaan työnjohtajan, joka vastasi työmaan työturvallisuudesta sekä sellaisista toimenpiteistä, mitä työmaalla rakennusvalvontateknisessä mielessä tarvittiin. Sopimuksen mukaan maakuntamuseon vastuulla oli yhden tutkijan palkkaaminen. Museo sitoutui myös huolehtimaan hallinnollisista kuluista, tutkimusmateriaalien pakkauksista ja kuljetuksista aiheutuvista kustannuksista.

Maakuntamuseolle kuului myös yhdessä rakennuttajan kanssa arkeologisten tutkimusten tiedottaminen tiedotusvälineille ja suurelle yleisölle. Virallisia lehdistötilaisuuksia oli kaksi (27.5. ja 25.9.), yleisölle aluetta esiteltiin valtakunnallisina arkeologian päivinä 11. - 12.9 sekä satunnaisille vierailijoille myös kaivausalueen reunalle sijoitetun informaatiotaulun avulla. Liisa Seppänen esitteli kaivausta Keskiajan arkeologian seuran seminaarissa 20.11. 1998 ja Museoviraston kaivausesittelyssä 27.11. 1998. Kaivauksia esiteltiin myös seuraavan vuonna Keskiajan arkeologian seuran seminaarissa 19.11.2000. Kaivauksista laadittiin myös kotisivut internetiin Maakuntamuseon sivuille (<http://www.turku.fi/museo/akademi.htm>), jossa niihin voi edelleen tutustua. Tiedotusvälineet kiinnittivät erityistä huomiota tutkimuksiin marraskuussa 1998 kaivausalueen Kemicumin puoleisen osan konekaivuvaiheen aikana (ks. s. 6). Lehtikirjoituksista ks. liite 1

1.3. Tutkimusten toteuttaminen

1.3.1. Tutkimusalue

Tutkimusalue sijaitsi Åbo Akademin päärakennuksen korttelin pihalla (Hämeenkatu 13), Kosmorama- ja Kemicum-nimisten rakennusten välissä viereisen Hämeenkadun suuntaisena, lähes suorakaiteen muotoisena alueena (kuva 1). Sijoitusperusteena käytettiin Arkkitehtitoimisto Siggen 22.1.1998 laatimia piirustuksia "Hallen"-nimisestä uudisrakennuksesta (liite 2). Kaivausalueen suurin pituus oli 61,5 metriä ja suurin leveys noin 23,5 metriä; tutkimusalueen kokonaislaajuus oli 1348 m². Uudisrakennuksen pohja-ala oli 1265 m², jonka lisäksi kaivausalueen mitoittamisessa otettiin huomioon n. 1/2 - 1 metrin "työvara" alueen NW - ja NE - reunoilla sekä eräät kaivausteknisistä syistä johtuneet laajennukset. Alue jaettiin kolmeen erinimiseen alueeseen, Kemicumin puoleen sekä Kosmoraman puolen alueisiin A ja B; jälkimmäisiä erotti Kauppahallin kellari ja Kosmoraman ja Kemicumin alueita jo kaivausten alkuvaiheessa esille tullut ainakin kolmihuoneinen kivikellari. Kulttuurikerroksia oli kokonaisuudessaan tuhoutunut vuosisadan alun Kauppahallin rakennustöissä Kosmorama A- ja B-alueiden välissä sekä Kosmorama B-alueen ja Hämeenkadun välissä 350m², joten kaivauksen kokonaisala oli 998m².

Kuva 1: Tutkimusalue ja sen osien nimet.

Maanpinta oli korkeimmillaan Hämeenkadun varressa 9,91 m ja alimmillaan kaivausalueen länsikulmassa 8,77 m m.p.y ja kulttuurikerroksen paksuus vaihteli 3,5 - 4,4 m välillä, alin kulttuurikerroksen pohjavaaitus on 4,58 m m.p.y. (liite 3).

Museolla oli laskettu rakennuttajan teettämän painokairauskartan (liite 4) tulosten perusteella kulttuurikerroksen paksuudet kahdella kairauslinjalla 2,6 - 5 metriksi maanpinnasta keskiarvon ollessa 3,6 metriä. Kaivausten aikana tehtyjen kairauksen (näytteenottimella varustettu kaira) sekä pohjasavesta saatujen muiden havaintojen perusteella (koeoja R167/RA183, Kauppahallin kellarin pohjan alue) todettiin kulttuurikerros kuitenkin vahvemmaksi esitutkimuksen kairauslinjoja huomattavasti laajemmalla alueella ja sellaisin eroin, että lähekkäin sijainneiden painokairaus- ja muiden havaintojen välinen ero saattoi olla puolitoistakin metriä. Arkeologisen kaivausvaiheen aikana tehdyt havainnot osoittivat jo kenttätyövaiheessa, että alueen kulttuurikerrokset olivat oletettua paksummat.

1.3.2. Tutkimusaika

Kaivausten esitöitä teki tutkija Janne Harjula museolla alkuvuodesta 1998. Kaivaustutkimukset aloitettiin 1.4.1998 alueen pintamaan poistolla. Varsinainen arkeologinen kaivausaika oli 14.5. - 18.12.1998, jonka jälkeen alkoi marraskuun loppuun 1999 saakka kestävä jälkityöaika. Jälkityöaikana 5.5 - 7.9. 1999 suoritettiin talteen otetun maan seulonta.

1.3.3. Työnjako

Kaivauksilla työskenteli seitsemän tutkijaa, joiden välinen työnjako oli seuraava:

kaivausjohtaja FM Jouko Pukkila

kenttätyöjohtaja FM Elina Saloranta

kenttätyöjohtaja HuK Liisa Seppänen

yksikködokumentointi HuK Mervi Suhonen
 piirtäjä FM Johannes Karvonen
 piirtäjä FM Silja Salminen
 valokuvaaja FM Janne Harjula
 Maakuntamuseolla työskenteli konservaattori Maarit Ahola

1.3.4. Työvoima ja tehdyt työpäivät kenttätöövaiheen aikana v. 1998

Åbo Akademin säätiö huolehti palkatun kaivaustyövoiman hankkimisesta siten, että se teki asiasta sopimuksen Nuorten Työtuki ry:n kanssa. Nuorten Työtuen kautta tulleet työntekijät olivat työllistämistukeen oikeutettuja pitkäaikaistyöttömiä, jotka olivat työsuhteessa yhdistykseen. Yhdistyksen kautta tuli kaivausten työvoimaksi niiden loppuvaiheessa myös harkinnanvaraiseen työllistämistukeen oikeutettuja henkilöitä. Työntekijöiden työajan ja poissaolojen seurannasta vastasi Nuorten Työtuki ry. Työllistettyjen lisäksi kaivauksilla työskenteli työvoimahallinnon harjoittelijoita, joiden työhönotto tapahtui vapaaehtoisen haun jälkeen Maakuntamuseon kautta. Työhön osallistui myös virolaisia ja liettualaisia vastavalmistuneita arkeologeja ja alan opiskelijoita, työelämään tutustuvia koululaisia sekä vapaaehtoisia arkeologian harrastajia.

Kenttätöövaiheena kaivauksilla työskenteli kaikkiaan 58 työllistettyä kaivajaa yhteensä 3206 työpäivää. Tästä määrästä poissaoloja oli yhteensä 322 työpäivää eli n. 10%. Työvoimahallinnon harjoittelijoita kaivauksille osallistui 14. Heidän kokonaistyöaikansa oli yhteensä 629 työpäivää, josta poissaoloja 52 päivää eli runsaat 8%. Työelämään tutustui kolme koululaista yhteensä viiden työpäivän ajan. Baltic Sea Region Studies-ohjelman kautta saapuneet kolme virolaista ja kaksi liettualaista vastavalmistunutta arkeologia ja alan opiskelijaa työskentelivät yhteensä 86 työpäivää. Turun ammatti-instituutin maanmittausosastolta kaivauksille osallistui yksi työharjoitteluaan suorittava opiskelija kymmenen päivän ajan. Lisäksi kaivauksilla työskenteli eri pituisia aikoja 29 vapaaehtoista työntekijää 132 työpäivä.

Kaikkiaan tehollinen työaika kaivaustyövoiman osalta kenttätöövaiheen aikana oli 3695 työpäivää eli 171,75 miestyökuukautta ja kaivauksille tutkijoiden lisäksi osallistunut työntekijämäärä 111 henkilöä. Tutkijoiden kenttätööaika kaivauksilla oli 1201 työpäivää eli 55,85 miestyökuukautta.

1.4. Työvaiheet

1.4.1. Esitutkimukset (-31.3.1998)

Kaivausten esitutkimuksilla tarkoitetaan tässä museolla tehtyä tontin aiempien tutkimusten ja sen rakennuskannan selvitystyötä sekä rakennuttajan teettämiä rakennusteknisiä selvityksiä. IPT Geoturku oy:n v. 1995 tekemistä pohjatutkimuksista on olemassa tutkimuskartta 1:200 (liite 4), josta näkee, että kaivausalueelle on pitkittäissuunnassa vedetty kaksi kairauslinjaa seitsemän metrin etäisyydelle toisistaan. Toinen linja on kulkenut suurin piirtein kaivauskoordinaatiston linjaa x=100, eli yli 30 metriä pitkin Kauppahallin kellarin pohjaa tai sen seinää ja viimeinenkin kairaus lienee osunut kivikellarin alueelle. Toinen linja on kulkenut samansuuntaisena, mutta lähempänä Hämeenkatua ja näistäkin kairauksista lienee osa osunut Kauppahallin kivijalkaan tai sen nelikulmaisiin laajennuksiin. Kairausmenetelmänä oli ns. painokairaus, jossa maa-aineksen laatu määritetään sen vastuksen mukaan.

Muita kairauksia alueella on tehty Mätäjärvi-projektin yhteydessä v. 1985, jolloin alueen koillis-päästä läheltä Hämeenkatua otettiin yksi näyte näytteenottimella varustetulla kairalla. Tässä kairauksessa saatiin kulttuurikerroksen paksuudeksi n. 3,6 metriä ja siihen liittyy tietoa myös maakerroksista. Pohja on tämän kairauksen mukaan korkeudella 5,67 m m.p.y., mikä tarkoittaa plastisen pohjasaven pintaa.

Esityötä museolla teki tutkija Janne Harjula ennen kenttätökauden alkua. Tämän vaiheen aikana tontilta myös purettiin vanha tiilirakennus.

1.4.2. Pintamaa (1.4. - 14.5.1998)

Tutkimukset aloitettiin 1.4.1998 pintamaan poistolla, joka tapahtui kahdessa vaiheessa siten, että ensin piha-alue kuorittiin tasoon noin +8 m m.p.y. ja sen jälkeen arkeologien ohjeiden mukaan tasokaivaustasoon. Ensimmäisessä vaiheessa poistettiin maata 1,9 - 0,9 metrin vahvuudelta. Koko tutkimusalueella ei voitu paljastaa kerralla, koska ajoneuvoliikenteen takia piti kulkuväylä Åbo Akademin päärakennuksen sisäpihalle ja Kosmoramaan säilyttää mahdollisimman pitkään. Alue - Kosmorama A - saatiin kaivausalueeksi vasta marraskuussa 1998, viikolla 45. Kemicumin puolella alue oli lähes koko laajuudessaan kaivettu tasokaivaussyvyyteen 5.5.1998, Kosmorama B:n alueella koneellinen maan poisto saatiin valmiiksi 14.5.

Pintamaan poistossa ei noudatettu yksikkökaivaustapaa. Kaivuun yhteydessä esiin tulleet rakenteet valokuvattiin ja kartoitettiin siinä tapauksessa, että ne eivät olleet lainkaan tai olivat toisessa paikassa kuin esitöiden aikana arkistoaineiston avulla laadituissa tontin aiempaa rakennuskantaa kuvaavissa kartoissa. Löytöjä ei tässä vaiheessa otettu talteen lukuun ottamatta RA1:n yläpuolelta ja yhteydestä tulleita.

Huhtikuun aikana kaivauksilla työskentelivät tutkijat Janne Harjula, Jouko Pukkila ja Liisa Seppänen.

1.4.3. Arkeologinen vaihe (14.5.1998 - 18.12.1998)

Arkeologinen kaivaus alkoi 14.5., jolloin urakoitsija ilmoitti saaneensa yleiskaivuun valmiiksi lähes koko tutkimusalueella.

Kaivaustapa oli nk. yksikkökaivaus, metodisesti luonnollisten kerrosten menetelmän ja stratigrafisen yksikkökaivauksen kombinaatio. Kokemustemme mukaan menetelmä soveltuu laajaan kaupunkikaivauskohteeseen hyvin ja on myös työskentelytapana helpompi kuin tekninen tasokaivaus. Se takasi rakenteellisten kokonaisuuksien hahmottumisen ja myös riittävän tarkat löytökontekstit. Metodi jousti erilaisissa tilanteissa hyvin ja myös kaivausten loppuvaiheen konekaivuun voitiin liittää yksikködokumentaation piiriin, joskin karkeamman kaivamistavan asettaman yksikkömäärityksen kvantitatiiviset minimirajoitukset ja siten myös dokumentaation laadun mahdollinen maksimitaso olivat erilaiset kuin varsinaisessa arkeologisessa vaiheessa. Koska metodi on rakennedokumentatiopainotteinen, maayksiköiden absoluuttisen ja relatiivisen sijainnin dokumentaatiossa on kehittämisen varaa.

Kaivaminen tapahtui lastoilla tai lapioidella. Lapiolla kaivettu maa pyrittiin pääsääntöisesti seulomaan joko kuiva- tai vesiseulalla, jonka silmäkoko oli 10 mm. Silmäkoko on melko suuri ja mahdollisuus

hukata pienikokoisia löytöjä on suuri, mutta pienempi, tarkemman tuloksen antava silmäkoko olisi kuitenkin kohtuuttomasti hidastanut kostean ja savensekaisen maan läpikäymistä.

Käytettävissä oli ajoittain myös pienikauhainen puutarhakaivinkone, jolla poistettiin kaivauksen alkuvaiheessa reseranttien kivijalkojen jäännöksiä ja uudempia soralinjoja. Työ tapahtui seurantatutkimuksena. Koneella myös rikottiin kovien maakerrosten pintaa. Myöhemmin konetta käytettiin seulottavien maiden talteenotossa.

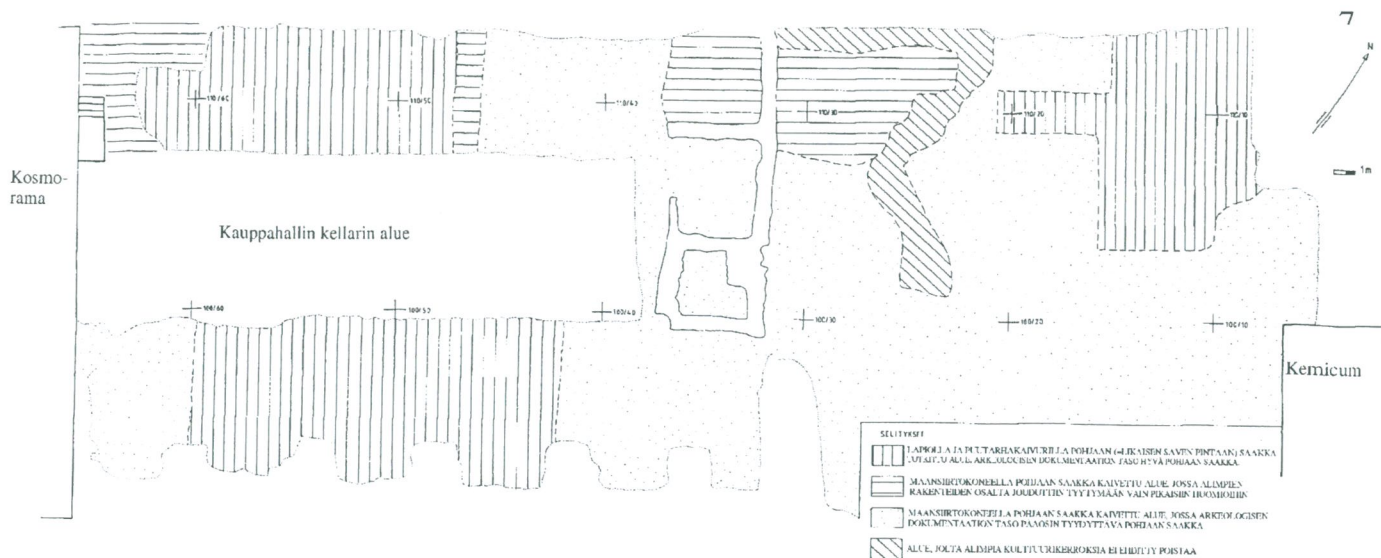
Kaivausalueelle tehtiin kaksi koeojaa, toinen RA4:n SE-profiilin tarkastelemiseksi ja toinen (RA167/RA187 väli) likaisen saven ja sen kanssa limittäin esiintyneen kulttuurimaan välisten sijaintisuhteiden toteamiseksi sekä plastisen pohjasaven pintavaaituksen mittaamiseksi.

Urakoitsija vastasi kaivetun maan poiskuljettamisesta. Pihamaan ollessa jatkuvasti ajoneuvoliikenteen käytössä jätemaa oli väliaikaisesti varastoitava kaivausalueen reunaosaan. Sateisen kesän, vesiseulonnan ja tutkimusalueella poikkeuksellisen runsaana esiintyvän orsiveden takia kaivauksilla käytettiin useita pumppuja. Käytössä oli myös miesvoimin siirrettävä telttä, joita huonojen sääolosuhteiden takia hankittiin kaivausten loppuvaiheessa kolme lisää. Telttöjen, erilaisten lämmittimien sekä paksujen routamattojen avulla kaivausalue pyrittiin pitämään työskentelykelpoisena myös poikkeuksellisen varhain alkaneen talven aikana. Lisäksi työmaalle piti järjestää keinova-laistusta.

1.4.4. Kaivinkonekaivuu (Kemicumin puoli 10.11.1998 - 18.12.1998)

Kaivausten suunniteltua etenemistä hidastivat virheelliset, todelliseen kulttuurikerroksen paksuuteen nähden liian pieniä arvoja antaneet kairaustulokset, huonot sääolosuhteet, orsiveden runsaus ja kaivausten loppuvaiheessa poissaolojen johdosta korostunut työvoimapula. Näistä syistä johtui, ettei ollut mahdollista varsinaisia arkeologisia kaivausmenetelmiä käyttäen toteuttaa museon ja rakennuttajan sopimaa tavoitetta siitä, että kaivaukset saataisiin Kemicumin puolella kaivausalueutta valmiiksi 9.11.1998 mennessä siten, että pohjatyöurakoitsija voi aloittaa rakennustyöt. Syntyneessä erittäin vaikeassa tilanteessa maakuntamuseo neuvotteli rakennuttajan kanssa ratkaisumallin, jonka mukaan Kemicumin puoleisessa osassa jäljellä oleva maa tutkitaan konekaivuuna siten, että kaivettu maa otetaan merkittynä talteen ja viedään museon hankkimille varastoalueille myöhemmin seulottaviksi. Seuraavan viikonlopun aikana Museoviraston ja rakennuttajan kesken käytiin keskustelua jatkoajan saamiseksi kaivauksille. Keskustelut päättyivät maanantaina 9.11. tuloksettomina. Tiistaina 10.11. eri tahot, mm. media olivat yhteydessä rakennuttajaan. Tiistaina muodostunut erittäin jännittynyt tilanne purkautui klo 13.00 alkaneeseen kulttuurimaan ja rakenteiden poistoon kaivinkoneella 8x5 metrin kokoisella alueella (kuva 2). Klo 14.30 Turun maakuntamuseo sai tilanteen rauhoittumaan ja maakuntamuseon ja rakennuttajan välisessä keskustelussa todettiin, että konekaivuu jatkuu siten, että kulttuurimaa poistetaan ohuina kerroksina ja työ pysäytetään dokumentointia varten aina, kun esille tulee rakenteita, jotka dokumentointiin. Lisäksi otettiin erilaisia näytteitä. Kulttuurimaa pyrittiin kaivamaan siten, että kaikki maa - myös ruskeaksi värjäytynyt, plastista pohjasavea edeltävä likainen savi - tuli kerätyksi talteen, jolloin myös löydöt plastiseen saveen asti tulivat mukaan. Olosuhteista, mm. orsiveden hyvin nopeasta kertymisestä ja valoisian työajan lyhydestä johtuen tässä tavoitteessa ei ilmeisesti kaikilta osin aina onnistuttu, mutta joka tapauksessa pyrittiin saamaan havainto puhtaasta savesta ainakin kaivinkoneen kauhaan otetusta maasta.

Koko Kemicumin puolen koneellisen kaivuun ajan työskentely Kosmoraman A- ja B-alueilla jatkui arkeologisin kaivausmenetelmin, mutta koska kaikkia maita ei ehditty seuloa kenttätöyökauden kuluessa, lapioilla ja puutarhakaivinkoneella talteen otettua maata siirrettiin varastoalueelle ns. suur-

Kuva 2. Kartoista 242:1 ja 242:2 yhdistetty kaivausalueen tutkimusintensiteettikartta

säkeissä ja vaihtolavoilla. Tällä tavoin talteen otettu maa oli pääasiassa puusilpun sekaista kulttuurimaata.

1.4.4.1. Alimman kulttuurikerrostuman dokumentaation taso

Kuvan 2 kartassa näkyy tutkimusintensiteetti kaivausalueen pohjaosissa ja siitä havaitaan, että suurimmat vahingot (vaakaviivoitus) syntyivät kaivausalueen keskiosissa n. 5x8 metrin kokoisella alueella, tämän vieressä kivirakennuksen NW-huoneessa n. 4x4 metrin kokoisella alueella, Kosmoraman A-alueen keskivaiheilla 2x5 metrin alueella ja saman alueen W-päässä vajaan 5 x 5 metrin kokoisella alueella. Yhteensä näiden alueiden pinta-ala on runsaat 90 m². Kaivausalueen keskiosan alueesta sekä Kosmoraman B-alueen ja W-pään alueiden rakenteista voitiin tehdä vain pikaisia havaintoja ja luonnosmaisia karttapiirroksia. Kivirakennuksen NW-huoneesta on hieman paremmat havainnot, mutta sielläkin on menetetty sen verran rakenneinformaatiota, että hirsirakenteiden RA534A-B ja RA537 välisiä suhteita on vaikea arvioida jälkikäteen. Laajinta aluetta rajaa NW-, N- ja E- puolilla kapea kaistale (kartan vinoviivoitus), joka jatkuu kohti Kemicumin keskiosia. Tältä alueelta ei saatu kaikkea kulttuurimaata talteen tai kaikkia rakenteita kokonaisuudessaan esiin, koska kysymyksessä oli maansiirtokoneen ajoluiskaksi levitetyn sepelin alle jäänyt ja sieltä vain osittain uudelleen esiin kuorittu alue. Kartassa on esitetty myös ne alueet, joilla arkeologisen dokumentaation taso on pohjaan saakka hyvä (pystyviivoitus) tai tyydyttävä (pisteillä merkitty alue).

On selvää, että konekaivuussa - tapahtuipa se kuinka varovaisesti ja valvottuna tahansa - menetetään informaatiota. Vaikka rakenteet saataisiinkin dokumentoitua ja niiden dendrokronologinen ajoittaminen olisi vielä mahdollista, tietoja eri maakerrosten luonteesta, laajuudesta, sijainnista ja keskinäisistä suhteista sekä löytöjen konteksteista menetetään. Tämä oli havaittavissa maita seulottaessa, sillä samassa maakasassa saattoi olla mineraalimaan sekaista kulttuurimaata, puusilppua ja erilaista savea.

Liitteessä 5 on esitetty kartta Kemicumin puolen alimmista maayksiköistä. Numeroilla M201-211 merkityt yksiköt kaivettiin konekaivuu vaiheen aikana.

1.4.4.2. Talteen otetut maat

Tutkimusalueen Kemicumin puoleisista maamassoista 10.11.1998 jälkeen suurin osa otettiin talteen kaivinkoneella suoraan kuorma-autojen lavalle. Vähäisempi määrä talletettiin kannellisiin tynnyreihin. Talteen otettujen maayksiköiden määrittäminen perustui koneen työskentelysäteeseen ja työjärjestykseen. Kosmoraman puolella maata otettiin talteen pääasiassa lapioilla ja puutarhakaivinkoneella vaihtolavoille ja suursäkkeihin. Jälkimmäisellä tavalla työskenneltäessä maayksiköiden määrittämissä kriteerit pysyivät samoina kuin ne olisivat olleet, jos maa olisi ehditty seuloa asianmukaisesti jo kentällä.

Talteen otetut maat kuljetettiin kahdelle erilliselle varastoalueelle. Varastoalueella 1 kulttuurimaa-kuormat kaadettiin asfaltille tai varta vasten tehdyille, 20-30 cm paksulle sepelipohjalle, jonka päällä oli kuitukangas. Tällä pohjustustyöllä vältettiin kulttuurimaiden sekaantuminen muuhun maa-ainekseen. Kasat oli myös tarkoitus peittää, jotta ne eivät olisi levinneet sade- tai lumen sulamisvesien mukana, mutta työvoimapulan takia se jäi tekemättä. Kuitenkaan maakasojen ei havaittu peittämättömyydestään levinneen silmiinpistävästi. Loput maat - vaihtolavat, säkit ja tynnyrit - vietiin varastoalueelle 2. Varastointitavoista tynnyrit osoittautuivat huonoiksi, koska niihin kertynyt vesi ei haihtunut ja haittasi seulontaa. Sen sijaan suursäkit olivat hyviä, koska ne päästivät veden lävitseen, mutta säilyttivät riittävän kosteuden.

Kaikkiaan maata otettiin talteen noin 850m^3 , mistä kuorma-autokuormia (9m^3) oli 52 kappaletta, pienempiä vaihtolavakuormia (6m^3) 11 kpl, suursäkkejä ($0,7\text{m}^3$) 421 kappaletta ja kannellisia tynnyreitä ($0,2\text{m}^3$) 46 kappaletta. Maamäärästä vietiin varastoalueelle 1 kaikki kuorma-autokuormat ja viisi vaihtolavallista maata (498m^3) ja varastoalueelle 2 vietiin kuusi vaihtolavakuormaa sekä kaikki säkit ja tynnyrit (340m^3).

Säilytysalueiden valinnassa kiinnitettiin huomio myös siihen, miten hyvin suojattuja ne olivat. Toinen (Turku Energialta saatu) oli aidattu, toinen (kaupungin puutarhan alueella) oli avoin, mutta vartiointiliikkeen säännöllisesti tarkastama. Edelleen paikoista ei kerrottu julkisuuteen tai tiedotusvälineille mitään. Missään vaiheessa ei voitu havaita, että paikoilla olisi tapahtunut asiatonta kaivvelua.

1.4.5. Seulonta (5.5. - 7.9.1999)

Talteen otettujen maiden seulonta aloitettiin 5.5.1999. Varastoalueilla työskenteli työllistettyinä 38, harjoittelijoina, kesätyöntekijöinä tai opinnäytetyöhön liittyvää harjoittelua suorittavina yhteensä seitsemän sekä vapaaehtoisina 13 ihmistä, yhteensä 57 ihmistä.

Yhteensä työllistettyjen työaika oli 1240 työpäivää, josta poissaoloja 268 päivää eli noin 21,5%. Miestyökuukausina laskettu työllistettyjen todellinen työaika oli noin 45 kuukautta. Vapaaehtoisten työpanos vastasi vajaata $4\frac{1}{2}$ kuukautta sekä muiden $7\frac{1}{2}$ kuukautta. Tutkijoiden työaika oli seulonnan valvomiset ja muut työt yhteen laskien $13\frac{1}{2}$ kuukautta. Se käsittää kuuden henkilön yhden kuukauden mittaisen seulonnan valvonnan jommalla kummalla alueella. Seulontatyön loppuvaiheessa kaikki seitsemän tutkijaa olivat yhtä aikaa kenttätöissä, joiden aikana muiden seulontaan osallistuneiden työntekijöiden työsuhteen päätyttyä vielä seulomatta ollut maa käytiin läpi. Kaikkiaan seulontaan käytettiin $70\frac{1}{2}$ miestyökuukautta.

Seulonta tapahtui samantyyppisillä seuloilla kuin kaivausvaiheessa, vesiseulontaa ei kuitenkaan käytetty. Kaikki puusilpun sekainen maa seulottiin, savisemmat maat käytiin lastoilla läpi joko puisilla

tasoilla tai suoraan kottikärryihin. Puhdas tai lähes puhdas savi käytiin osittain läpi myös lapioilla, joilla se leikattiin liuskoiksi ja liuskat pilkottiin käsin kottikärryihin.

Löydöt otettiin talteen konteksteittain ja ne pyrittiin saamaan mahdollisimman nopeasti museolle, missä osa harjoittelijoista jatkuvasti käsitteli niitä ohjatusti siten, että ne saatiin alustavasti numeroitua ja varastoitua asianmukaisesti. Yllättävää oli, etteivät löydöt näyttäneet paljoakaan näyttäneen kärsineen maakasoissa - vain jotkin puulöydöt kasojen päällä olivat kuivuneet, kuitenkin siten, että tulos oli jossakin määrin verrattavissa pakastekuivauskonservointiin. Kaikki "itsestään konservoituneet" löydöt olivat kuitenkin pienikokoisia puuesineitä eikä ole selvää, missä määrin suuremmat puuesineet ovat säilyneet tai tuhoutuneet. Myös nahka oli säilynyt hyvin, lukuun ottamatta niinikään kasojen pinnoille jääneitä, kuivuneita nahkoja, joista osa kyettiin konservoinnissa elvyttämään.

1.5. Työmenetelmät

1.5.1. Yksikködokumentaatio

Mervi Suhonen

1.5.1.1. Dokumentaation perusyksiköt

Kaivauksen arkeologinen vaihe toteutettiin kokonaisuudessaan nk. yksikkökaivauksena siten, että kenttätöön perusyksikköinä olivat erityyppiset maakerrokset ja kiinteät rakenteet tai niiden osat. Yhteensä dokumentoitiin 1105 yksikköä, joista maayksiköitä on 508 ja rakenneyksiköitä 597. Yksikkökaivauksella tarkoitetaan tässä työtapaa, jossa rakenteet otetaan esiin luonnollisina kokonaisuuksina ja maakerrokset dokumentoidaan ja kaivetaan yksittäisinä pienialaisina luonnollisina kerroksina.

Dokumentoinnissa noudatettiin luonnollisten kerrosten systeemiä, ei varsinaista stratigrafista kaivaustapaa. Pintamaata poistettaessa yksikköjakoa ei noudatettu. Alimpia kulttuurikerroksia koneellisesti poistettaessa oli maayksikköjako Kemicumin puoleisessa osassa kaivausaluetta tehtävä siten, että tällöin erotetut maayksiköt ovat kaivinkoneen työskentelyjärjestyksen mukaisesti numeroituja alueita, joiden sisällä arkeologisin perustein tehtävä tarkempi yksikköjako oli mahdoton. Rakenneyksiköt dokumentoitiin myös konekaivuuvaiheessa samoin periaattein kuin lasta- ja lapiokaivauksessa esiin tulleet rakenteet. Maayksikköjä määritettäessä pääperiaatteena oli, että jokainen ympäristöstään jonkin arkeologisten havaintojen kannalta relevantin ominaisuutensa suhteen poikkeava maakerros on itsenäinen yksikkö (laatukriteeri). Koska etenkin keskiajan puusilppukerroksissa maa-aines oli laajoilla alueilla suhteellisen homogeenista, katsottiin yksikkörajoiksi myös kiinteät rakenteet aina, kun ne joko vertikaalisesti (esim. hirsiarinat) tai horisontaalisesti (esim. seinälinjat) selkeästi erottivat maakerroksen jonkin osan ympäristöstään (aluekriteeri, vertikaalisen jaon osalta samalla myös stratigrafinen kriteeri). Käytännössä uusia yksikkönumeroita annettiin myös tilanteissa, joissa kaivausalueen jokin osa joko työnjaon tai käytettävän kaivausmenetelmän suhteen erottui itsenäiseksi kokonaisuudekseen (käytännöllinen kriteeri). Kiinteiden rakenteiden jakamisessa yksiköihin pyrittiin välttämään tarpeetonta hienojakoisuutta ja selkeää rakenteellista kokonaisuutta (esim. salvosrakenne, puutaso, tiililatamus tms.) käsiteltiin yhtenä dokumentaation perusyksikkönä aina, kun sekaannuksen tai ylitulkinnan vaaraa ei ollut. Mikäli yksittäisen rakenteellisen yksityiskohdan (hirsi, tiilikasa tms.) liittyminen ympäristöönsä oli epävarmaa, annettiin sille oma yksikkönumerosa.

Epätarkoituksenmukaista yksikkönumerointia vältettiin eikä esimerkiksi yksittäisiä, laajemmista rakenteista irrallisia kiviä, pystypaaluja tai laastikeskittymiä numeroitu. Maa-aineksessa havaitut ilmiöt, jotka eivät saaneet yksikkönumeroa, on tarvittaessa kuvailtu kartoissa sanallisesti. Homogeenisuuskriteerillä määritettyjen maayksiköiden eksaktien yksikkörajojen sijainti maastossa oli monissa tapauksissa tulkinnanvarainen, minkä vuoksi kartoissa esiintyy maayksiköitä, joiden rajojen piirtäminen 1:20 -mittakaavan vaatimalla tarkkuudella ei ole ollut mahdollista. Näissä tapauksissa rajat on merkitty katkoviivalla tai jätetty kokonaan merkitsemättä.

Yksiköiden määrittämisestä ja numeroinnista vastasivat kenttätöjohtajat Elina Saloranta ja Liisa Seppänen yhdessä Mervi Suhosen kanssa, joka huolehti yksiköiden kirjallisesta dokumentoinnista ja yksikkönumeroiden merkitsemisestä maastoon (vahakangaspalat, spriitussi). Kolmihenkisen työryhmän sisällä oli mahdollista keskustella yksikkönumeroinnin periaatteista ja kustakin yksittäistapauksesta. Kaivauksen myöhemmässä vaiheessa yksikkönumerointi tehtiin työn jouduttamiseksi parityönä.

1.5.1.2. Yksiköiden kirjain- ja numerotunnukset

Yksiköt numeroitiin juoksevilla numerolla. Maayksiköiden numeron edessä käytetty kirjaintunnus on M ja rakenneyksiköiden tunnus on RA. Numerointi kattoi koko kaivausalueen ilman ala-alueja, joita lukuunottamatta kenttätövaiheen viimeisiä viikkoja, jolloin avatulla Kosmorama A -alueella otettiin käyttöön aiemmasta yksikkönumeroinnista erilliset numerosarjat. Lisäksi Kemicumin alueen koneellisesti poistettu kulttuurimaa erottuu muusta kaivausalueesta yksikkönumerointisakin puolesta. Käytössä olevat yksikkönumerosarjat ovat:

M1-M176 (maayksiköt; Kemicumin alue ja Kosmorama B -alue)
 M200-M211 (Kemicumin alueelta koneellisesti poistettu kulttuurimaa)
 M500-M516 (maayksiköt; Kosmorama A -alue)
 RA1-RA221 (rakenneyksiköt; Kemicumin alue ja Kosmorama B -alue)
 RA301-RA303 (Kosmorama B -alue)
 RA500-RA541 (rakenneyksiköt; Kosmorama A -alue).

Sekä maa- että rakenneyksiköitä jaettiin tarpeen mukaan nk. alanumeroihin, jotka merkittiin lisäämällä yksikkönumeroon kirjaintunnus (esim. M14B, RA11C). Alanumerointia käytettiin sekä silloin, kun laajemmasta kokonaisuudesta myöhemmin erottui pienialaisempia osakokonaisuuksia (esim. maa-aineksessa havaittu variaatio, samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen kuuluvat erilaiset osat) että silloin, kun jo yksikkönumeron saaneen rakenteen tai maakerroksen välittömästä läheisyydestä tuli esiin aiempaan havaintoon ilmeisesti liittyviä ilmiöitä (esim. vähitellen esiin tulleet laajat rakenteet ja maakerrokset niiden yhteydessä). Alanumerointia jatkettiin tilanteen mukaan niin pitkälle kuin se oli tarpeellista. Mahdollisia yksikkönumeroissa esiintyviä kirjaimia ovat A, B, C, D, E, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, T ja U. Mikäli maa- tai rakenneyksikköä ryhdyttiin alanumeroimaan vasta, kun alkuperäistä yksikkönumeroa oli jo käytetty dokumentaatioissa, ei A-kirjainta jälkikäteen lisätty. Näin ollen alanumeroiden kirjaintunnuksissa esiintyy kahdenlaista käytäntöä: esim. RA11A, RA11B, RA11C jne.: rakenne, jonka osat on alusta asti haluttu numeroida erillisinä (pystypaaluja, joiden yhteenkuuluvuus ei aluksi varma) esim. RA73, RA73B: rakenne, jonka B-osa on tullut esiin vasta alkuperäisen yksikkönumeron antamisen jälkeen (saman kiveyksen kaksi erillistä osaa). Yksikkönumerointi muodostaa dokumentaation rungon, jonka perusteella kaikki kirjalliset ja kuvalliset dokumentit sekä kaivaukselta talteen otettu aineisto on yksiselitteisesti liitettävissä kontekstiinsa.

Löytöjen talteenotossa numerointisysteemiä laajennettiin siten, että maakerrosten raja-alueilla löytökontekstiksi merkittiin kahden tai useamman yksikkönumeron kombinaatio, esim. M13+M15+M17, M136A+M136B jne. Tarvittaessa löytöjen kontekstitiedoissa käytettiin myös tarkentavia määreitä, esim. M147 RA137:n purku, M89 RA127A:n NE-puolelta jne. Koska kombinaatiomerkintä tarkoittaa, että löydöt on otettu talteen kahden (tai useamman) maayksikön horisontaaliselta tai vertikaaliselta raja-alueelta, jossa eksaktin rajan määrittäminen on ollut mahdollista, on kombinaatiossa esiintyvien yksikkönumeroiden keskinäinen järjestys merkitsevä. Esimerkiksi merkintä M17+M14 tarkoittaa, että maa-aines M17 on hallitseva ja M14:ää on vähemmän, kun taas päinvastainen tilanne ilmaistaan merkinnällä M14+M17.

Muutamia yksikkökombinaatioita, joista löydöt otettiin talteen ainoastaan tai pääasiassa kombinaationumerolla, on valittu yksikkökorttitietokantaan muihin maayksiköihin rinnastettaviksi dokumentaation perusyksiköiksi (esim. M104+M125). Kombinaatioyksikön jäsenillä on kuitenkin omat, erilliset laatu- ja sijaintikuvauksensa.

Jos yksittäisten yksikkönumeroiden luetteleminen syystä tai toisesta esimerkiksi listoissa, luetteiloissa tai suorasanaeisessa tekstissä on ollut tarpeetonta, on käytetty merkintää $Mx^* / RA x^*$. Tällöin viitataan kaikkiin ko. maa- tai rakenneyksikön alanimeroihin, esim. $M14^* = M14, M14B$ ja $M14C$ ja vastaavasti $RA88^* = RA88A, RA88B$ jne. Rakenneyksiköiden kohdalla tähtimerkintä saattaa joskus puuttua, jolloin pelkkä yksikön päänumero voi viitata koko rakennekokonaisuuteen, esim. $RA88 = RA88^*$. Käytäntö on tapauskohtainen. Yhdessä tapauksessa turvauduttiin maayksikön alanimeroitua hienojakoisempaan jaotteluun, jolloin käytettiin alaindeksiä (M141B2). Kysymyksessä on pohjasavea edeltävä likaisen saven kerros ja alanimeroinnilla viitataan syvyykseen kerroksen vertikaalisessa profiilissa.

Löydöt, joiden löytökontekstia ei tunneta (ns. irtolöydöt sekä löydöt, joiden alkuperäinen kontekstitieto on kadonnut), on otettu talteen ja/tai luetteloitu yksikkömerkinnällä M200. Maayksikköä M200 ei ole fyysisenä maayksikkönä ollut olemassa

Yksikkötiedoista on tehty kertomuksen liitteeksi tiivistetty tuloste (liite 6).

1.5.2. Kartanpiirto, koordinaatisto ja korkeusmittaukset

Johannes Karvonen & Silja Salminen, korkeusmittauksista kertova luku Jouko Pukkila

Åbo Akademin tontin arkeologisilla kaivauksilla piirrettiin kenttätöiden aikana kaikkiaan 275 kenttäkarttaa sekä joitakin luonnoksia. Kenttäkartoista ylivoimainen valtaosa oli tasokarttoja yksittäisistä rakenteista. Yksittäisten rakennekarttojen lisäksi piirrettiin muutamia profiilikarttoja, työkarttoja sekä yhtenäisiä tasokokonaisuuksia silloin, kun dokumentoitavia rakenteita paljastui yhtä aikaa laajalta alalta dokumentoitaviksi. Kaivauksilla toimi kaksi tutkijaa päätoimisina piirtäjinä. Lisäksi piirtäjän tehtävään koulutettiin yksi työllistetyistä työntekijöistä, koska jo varsin varhaisessa vaiheessa se osoittautui tarpeelliseksi piirrettävien rakenteiden suuren määrän vuoksi. Kenttäkartojen piirto suoritettiin kaivausalueen koordinaatiston mukaisesti. Koordinaatisto rakennettiin siten, että Kemicumin Hämeenkadun puoleisen siiven pihan puoleisen seinän linja muodosti linjan $x = 100$. Saman seinän NE-nurkka oli koordinaatiston piste $x=100, y=0$. Tämä koordinaatisto vahvistettiin takymetrimittauksessa, jolloin kaivausalueelle tehtiin kaksi rinnakkaista linjaa $x=100$ ja $x=110$, joihin y-koordinaatit merkittiin 5 metrin tasavälein.

Kenttäkartat piirrettiin mittakaavassa 1:20. Kenttäkartojen lisäksi piirrettiin koko kaivausalueen käsittäviä työkarttoja mittakaavassa 1:100. Työkarttojen tehtävänä oli ensisijaisesti palvella kaiva-

usten suunnittelua kentällä. Työkarttoja ei sellaisenaan piirretty myöskään puhtaaksi jälkityövaiheessa, mutta niitä vastaavat jälkityövaiheessa suunnitellut ns. työvaihekartat, joista käyvät ilmi rakenteiden keskinäiset suhteet sekä työvaiheet kaivausten aikana. Kentällä piirretyt luonnokset tehtiin lähinnä mahdollisimman monipuolisen dokumentaation saavuttamiseksi. Kenttätöiden loppuvaiheessa luonnokset jäivät myös joissain tapauksissa valitettavasti ainoaksi visuaaliseksi dokumentiksi rakenteesta valokuvien ohella. Tämä johtui siitä, että tarkasti mitattuja koordinaatistoon sidottuja kenttäkarttoja ei yksinkertaisesti ehditty piirtää. Luonnokset tehtiin vapaalla kädellä, ja niihin piirrettiin perspektiivin tuomia vääristymiä. Myöskään luonnoksia ei jälkityövaiheessa piirretty puhtaaksi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeuksena olivat sellaiset rakenteet, joista luonnos jäi ainoaksi piirretyksi dokumentiksi. Luonnoksia ei voi verrata arkeologisiin menetelmin piirrettyihin kenttäkarttoihin, mutta koska niistä käy ilmi esimerkiksi dendrokronologisten näytteiden ja yksityiskohtapiirrosten paikkoja, oli luonnosten puhtaaksi piirto perusteltua silloin, kun varsinaista arkeologisiin menetelmin tehtyä kenttäkarttaa ei rakenteesta ole.

Kaivauksilla käytettiin ensin yhtä, myöhemmin myös toista vaaituskonetta korkeusmittauksissa. Korkeudet alueelle saatiin rakennuksiin kiinnitetyistä tai rakennustöitä varten siirretyistä NE60-järjestelmään kuuluvista kaupungin korkeuskiintopisteistä. Mittauksissa käytettiin absoluuttisia korkeuksia, mikä mahdollisti vaaituskoneiden ja korkeuspisteiden siirron kaivausalueella kohteen kannalta optimaalisimpaan kohteeseen.

Valokopiot kartoista ovat kertomuksen liitteenä (liite 7) ja karttatietokannasta tehty tiivistetty tuloste (liite 8).

1.5.3. Yksityiskohtapiirrokset

Johannes Karvonen

Kaivauksilla tehtiin ns. yksityiskohtapiirroksia sellaisista puurakenteiden yksityiskohdista, joiden salvokset tai muut vastaavat ihmisen työstämät jäljet katsottiin tutkimuksen kannalta merkittäviksi. Nämä yksityiskohdat piirrettiin useimmiten siksi, että erilaiset rakenteen osat, esimerkiksi salvokset, jouduttiin heittämään pois konservoinnin rajallisten resurssien vuoksi. Yksityiskohtapiirrokset piirrettiin pääasiassa mittakaavassa 1:5. Yksityiskohtapiirroksia kertyi kaikkiaan 555 kpl. Niiden puhtaaksi piirto ei jälkityöajan puitteissa ollut realistista, joten yksityiskohtapiirrokset arkistoitiin sellaisenaan Turun maakuntamuseon arkistoon.

Yksityiskohtapiirroksista on tehty kertomuksen liitteeksi tiivistetty tuloste (liite 9)

1.5.4. Valokuvaus

Janne Harjula

Valokuvaus oli piirtämisen rinnalla toinen kaivauksen visuaalisista dokumentointimenetelmistä. Kameratyypinä käytettiin kinofilmikameraa ja filmityyppinä diafilmiä, mustavalkofilmiä ja keinovalodiafilmiä. Näiden ASA-luvut vaihtelivat 100:n ja 400:n välillä. Kaivauksilla otettiin yhteensä 84 rullaa filmiä (à 36 kuvaa). Näistä 46 kpl oli diafilmejä, 36 kpl mustavalkofilmejä ja 3 kpl keinovalodiafilmejä. Otetut kuvat merkittiin heti kuvan ottamisen jälkeen valokuvalistaan, johon kirjattiin filmityyppi, päivämäärä, kuvan kohde, kuvan ottaja ja kuvaussuunta.

Kaivauksella käytettiin kahta kameraa. Käytäntönä oli, että toisessa kamerassa oli diafilmi ja toisessa mustavalkofilmi. Kahden kameran käytöllä varmistettiin myös, että kohteesta jäisi valokuva-

dokumentti, mikäli kamerassa tai filmissä havaittaisiin myöhemmin - mahdollisesti vasta kohteen pois kaivamisen jälkeen - tekninen vika (viallinen filmi, vika filminsiirrossa jne.).

Suurin osa kuvista on rakenneyksikkö- ja maayksikkökuvia. Periaatteena oli, että jokainen rakenne kuvattaisiin ainakin kerran. Rakenteista otettiin myös yksityiskohtakuvia. Maayksiköitä kuvattiin rakenteiden yhteydessä ja lisäksi tärkeimmät maayksiköt kuvattiin, vaikka niiden yhteydessä ei olisikaan ollut rakenteita. Yksikkökuvien lisäksi otettiin kuvia kaivausalueesta ja kaivauksen etenemisestä, in situ- kuvia löydöistä sekä kuvia kaivauksella työskentelystä. Samasta kohteesta voitiin kuvaajan harkinnan mukaan ottaa useita kuvia eri suunnista, eri valotuksilla ja eri kaivausvaiheissa. Näistä valittiin jälkitöiden luettelointivaiheessa informaatioarvoltaan parhaat kuvat.

Valokuvaamista vaikeuttivat etenkin kaivausten loppuvaiheessa huonot sää- ja valaistusolosuhteet. Pakkanen aiheutti häiriöitä kameroiden elektroniikassa ja jähdytti ajoittain kameroiden filminsiirron. Hämärässä jouduttiin käyttämään kuvaamisen apuna jalustaa, herkkää 400 ASA:n filmiä ja kaivausalueen valaisemiseksi hankittuja lamppeja. Lamppujen käyttämisen takia kaivauksen loppuvaiheessa alettiin dia- ja mustavalkofilmin ohella käyttää keinovalodiafilmiä ja oikean valotuksen varmistamiseksi kolmen aukon valotushaarukointia.

Valokuvista on tehty kertomuksen liitteeksi tiivistetty tuloste (liite 10)

1.5.5. Näytteet

Silja Salminen, dendrokronologiset näytteet Jouko Pukkila

Kaivauksilla otettiin makrofossiili-, hyönteis-, maaperä-, siitepöly-, tiili- ja laastinäytteitä. Näytteiksi luettelointiin myös suuret määrät erilaisia eläin- ja kasvijäänteitä.

FT Terttu Lempiäisen ohjeiden mukaan makrofossiilinäytteitä (yhteensä 185 kpl) otettiin erityisesti lannansekaisesta maasta, profiileista sarjoina sekä erityisen mielenkiintoisten rakenteiden yhteydestä. Lempiäinen otti myös kahdeksan idätysnäytettä satunnaisesti, oman kiinnostuksen mukaan. Idätysnäytteet Lempiäinen otti haltuunsa heti kaivauksilla ja osan makrofossiilinäytteistä jälkityövaiheessa. Muut makrofossiilinäytteet varastoitiin toistaiseksi Turun maakuntamuseon makasiiniin. Maaperänäytteet (72 kpl) keräsi, säilytti ja analysoi fil. yo Timo Salmi. Mahdollisuuksien mukaan näytteet otettiin tasaisin välimatkoin suurehkoilta tasoilta. Koska tämä oli usein mahdotonta, näytteitä otettiin useimmiten oletetuilta entisiltä katu- ja piha-alueilta sekä erityisen mielenkiintoisten rakenteiden yhteydestä. Analysointitulokset ks. liite 21.

Hyönteisnäytteet (88 kpl) otettiin samojen suuntaviivojen mukaan kuin makrofossiilinäytteet, mutta erityisesti rakennusten sisä- ja alapuolelta. Siitepölynäytteet (4 kpl) otettiin yhtenä päällekkäisten näytteiden sarjana. Tiilinäytteiksi (62 kpl) otettiin pari ehjintä tiiltä kustakin tiilirakenteesta sekä eräitä koristeltuja ja muotoiltuja tiiliä. Tiilirakenteista otettiin myös laastinäytteet (10 kpl), jos niistä voitiin irrottaa riittävä määrä laastia. Hyönteis-, siitepöly-, tiili- ja laastinäytteet varastoitiin jälkitöissä Turun maakuntamuseon makasiiniin.

Eläin- ja kasvijäänteitä otettiin talteen sekä kaivaessa että seulonnasta. Eläinjäänteitä oli yhteensä noin 800 kpl, ja valtaosa oli karvaa. Suurin osa eläinjäänteistä pakastettiin säilyvyyden parantamiseksi.

Noin 880 kasvijäänteestä suurin osa oli pähkinänkuoria ja sammalia. Kasvijäänteet siirrettiin jo jälkitöiden aikana FT Terttu Lempiäiselle.

Kaivauksilta löydettyistä rakenteista otettiin kaikkiaan noin 500 dendrokronologista näytettä, joista on Turun maakuntamuseoon varastoituna 326 näytettä. Kappalemäärien ero johtuu kadonneista tai vain numeroiduista, mutta ottamatta jääneistä näytteistä, jo ajoitetuista näytteistä, Museoviraston ottamista näytteistä (RA214) sekä FT Pentti Zetterbergin joko kasvuhäiriöiden tai liian vähäisen lustomäärän perusteella ajoituskelvottomiksi määrittämistä ja siksi poistetuista näytteistä. Näytteitä otettiin kaikista potentiaalisista rakenteista ja pystypaaluista ja samasta rakenteesta pyrittiin saamaan useita ajoitusnäytteitä eri kohdista.

Maanäytteistä (liite 11) ja dendrokronologisista näytteistä (liite 12) on tehty kertomuksen liitteeksi tiivistetty tuloste.

1.5.6. Löytöjen talteenotto ja käsittely

Yksiköistä otettiin talteen kaikki materiaali lukuun ottamatta sekoittuneita maakerroksia, joista poistettiin kaikki resentit löydöt ja luu; keramiikkaa, liitupiippuja, lasia ja metallia otettiin talteen esimerkinomaisesti. Löytöaineistoa puhdistettiin mahdollisuuksien mukaan jo kentällä ja se varastoitiin asianmukaisesti varustettuna löytyhteystiedoilla.

Löydön konteksti ilmaistiin käyttämällä sen maayksikön numeroa, josta se oli löydetty. Tarpeen vaatiessa löytöpaikkaa maayksikön sisällä tarkennettiin käyttämällä useamman yksikkönumeron kombinaatiota tai tarkentavia sijaintimääreitä (ks. luku 1.5.1.1.). Tarkat koordinaatit mitattiin poikkeuksille löydöille ja eräät niistä merkittiin myös kartoille.

Löytöjen numerointi aloitettiin kentällä siten, että kaikki jo kaivausvaiheessa museolle konservoitaviksi toimitetut löydöt saivat kenttänumeron (=tunnus L + juokseva numero). L- löytönumeroituja esineitä myös piirrettiin kentällä mahdollisten sekaannusten tai löytönumeroiden katoamisen varalta. Samalla kerättiin kuva-arkistoa löytömateriaalista. Konservoitavan materiaalin suuren määrän vuoksi otettiin myöhemmässä vaiheessa käyttöön materiaaliryhmäkohtaiset kenttänumerot, mikä mahdollisti myös sen, että kenttänumero voitiin antaa sekä yksittäisille esineille että ao. materiaaliryhmiin kuuluville massalöydöille. Löytöjen kenttänumerointia jatkettiin jälkityöaikana sekä kaivauksilta että seulonnasta tulleiden löytöjen osalta niin kauan, että kaikki metallit ja orgaaninen aines (lukuunottamatta luuta) olivat saaneet kenttänumeron.

Löydöt, joita ei numeroitu kummankaan tavan mukaisesti (keramiikka, kivi, lasi kuona) tallennettiin konteksteittain järjestettynä. Museolle siirretyn nahan ja puun konservointi aloitettiin jo kenttätöyökaudella, mutta kaivausten edettyä keskiajan kerroksiin ylitti kertynyt löytömäärä konservoinnin resurssit täydellisesti ja orgaanista materiaalia jouduttiin varastoimaan mm. pakastimiin odottamaan konservointia. Viimeisen kenttätöyökauuden aikana löytyneen orgaanisen materiaalin puhdistaminen ja kenttänumerointi jäi myös kokonaan jälkityövaiheeseen ja tehtiin tutkijavoimin. Kesän 1999 seulonnassa käytettiin samaa löytöjen talteenotto- ja kenttänumerointitapaa kuin kaivauksellakin. Näiden löytöjen puhdistaminen ja numerointi tehtiin museon tiloissa ja työhön osallistui 1-2 tutkijaa ja 2-4 harjoittelijaa.

1.6. Jälkityövaihe

1.6.1. Jälkityöaika ja työvoima

Tutkijoiden jälkityöaika alkoi heti kenttätöyövaiheen päätyttyä joulukuussa 1998 ja jatkui vuoden 1999 marraskuun loppuun, lukuun ottamatta tutkija Janne Harjulaa, jonka osalta jälkityöaika jatkui

Tutkijoiden jälkityöaika alkoi heti kenttätöyövaiheen päätyttyä joulukuussa 1998 ja jatkui vuoden 1999 marraskuun loppuun, lukuun ottamatta tutkija Janne Harjulaa, jonka osalta jälkityöaika jatkui vuoden 1999 loppuun. Lisäksi työhön museolla osallistui konservaattori sekä 21 työvoimahallinnon harjoittelijaa, yliopisto-opintoihin liittyvää harjoittelua suorittavaa, työsuhteista sekä vapaaehtoista henkilöä. Jälkityöaikana suoritettiin myös talteen otettujen maiden seulonta, johon osallistui projektin työntekijöinä kaikki tutkijat sekä heidän lisäksi kuusi harjoittelijaa (muu työvoima ks. s.8).

Kaikkiaan tutkijoiden jälkityöaika oli 601/2 kuukautta, josta seulontaan käytettiin 131/2 kuukautta, harjoittelijoiden työaika oli 31 kuukautta, joista seulontaan osallistuneiden kuuden henkilön työaika oli 7 1/2 kuukautta. Lisäksi jälkityöaikana museolla työskenteli yksi vapaaehtoinen työntekijä noin 1 1/2 kuukautta.

1.6.2. Työnjako

Jälkityöaikana tutkijat osallistuivat luettelointiin, löytöjen käsittelyyn, kaivauskertomuksen tekoon ja tietokantasovelluksen suunnitteluun.

1.6.3. Kartanpiirto jälkityövaiheessa

Johannes Karvonen

Kenttäkartat piirrettiin puhtaaksi kevään 1999 aikana kahden tutkijan voimin. Puhtaaksi piirrettyissä kartoissa säilytettiin kenttäkarttojen numerointi. Koska kenttäkarttoja yhdisteltiin ja pilkottiin puhtaaksi piirtoaiheissa, eikä kaikkia kenttäkarttoja myöskään piirretty puhtaaksi, puuttuu puhtaaksi piirrettyjen karttojen juoksevassa numeroinnissa joitakin karttanumeroita. Puhtaaksi piirrettyjen karttojen uudelleen numerointi olisi ollut kuitenkin vaikeaa, koska dendrokronologisten ym. näytteiden sekä yksityiskohtapiirrosten viitteet pohjautuvat nimenomaan kenttänumerointiin. Kaikkien mahdollisten karttoja koskevien viitteiden muuttaminen mahdollisten uudelleen numeroitujen karttojen numeroinnin mukaisiksi olisi ollut kohtuuttoman suuri työ jälkityöaikaan nähden.

Varsinaisten kentällä piirrettyjen karttojen lisäksi jälkitöiden loppuvaiheessa suunniteltiin ja piirrettiin myös edellä mainitut ns. työvaihekartat. Tämän lisäksi piirrettiin maaperänäytekartat Åbo Akademin tontilla otetuista maaperänäytteistä sekä aikatasokartat, joissa tämän hetkisen tulkin mukaan on esitetty rakenteiden ajallisia rinnakkaisuuksia ja päällekkäisyyksiä. Puhtaaksi piirtoaiheissa suunnitellut kartat lisättiin suoraan kenttänumeroinnin jatkoksi. Tällöin Åbo Akademin tontin karttanumeroita on kaikkiaan 317 kpl.

1.6.4. Löytöjen luettelointi

Luettelointia varten löydöt järjestettiin materiaalityypittain maayksikön mukaiseen nousevaan järjestykseen. Tavoitteena oli myöhemmässä vaiheessa helpottaa jonkin löydön etsimistä. Orgaanista materiaalia ei kuitenkaan ollut mahdollista järjestää, koska osa siitä oli konservoitavana. Löytöjen tunnuksena tietokannassa tällä hetkellä toimiva kirjaintunnus + numero-koodi on työnumero, varsinainen TMM- alanumerointi toteutetaan luetteloinnin valmistuttua.

Löytöjen luettelointia varten luotiin Access-tietokantaohjelmaan tietokanta, jossa yhdelle kortille on yleensä tallennettu yksi löytö eli yksi esine tai useita esineen fragmentteja, joiden materiaali, tyyppi ja löytöyhteys ovat samat. Aina ei kuitenkaan samaan kuuluvia ja samasta kontekstista peräisin olevia esinefragmentteja ole välttämättä ole yhdistetty yhdeksi löydöksi, sillä jos ne on otettu

Materiaali on jaettu seuraaviin ryhmiin (sulkeissa käytetty kirjain-numerotunnus):

keramiikka (KE + juokseva numero)
 kiviesineet (KI + juokseva numero)
 kivihiiliesineet (KH + juokseva numero)
 kuidut (KU + juokseva numero)
 kuona (KN + juokseva numero)
 lasi (LA + juokseva numero)
 luu- ja sarviesineet (LU + juokseva numero)
 liitupiiput (LP + juokseva numero)
 liuskekiviset esineet (LS + juokseva numero)
 nahkaesineet (NE + pääyksikkötunnus + juokseva numero)
 nahkajäte (NJ + pääyksikkötunnus + juokseva numero)
 meripihka (MR + juokseva numero)
 metalli (nauloille ME + juokseva numero ja muille esineille MT + juokseva numero)
 pii (PK + juokseva numero)
 puuesineet (luontaisesti kuivunut seulonasta löytynyt puu = PU + juokseva numero, konservoidut puut = KP + pääyksikkötunnus + juokseva numero)
 rahat (RH + juokseva numero)
 tekstiilit (TE + juokseva numero)

Kalkkikiven ja palaneen saven kappalemäärät laskettiin ja punnittiin yksiköittäin, niistä kirjoitettiin lista ja sen jälkeen ne poistettiin (liitteet 13 ja 14). Poikkeuksena ovat painanteiden takia tai muista syistä säilytetyt palaneen saven kappaleet (PS + juokseva numero), jotka on luetteloitu rakennefragmentteina. Rakennefragmentteina on luetteloitu myös tiiliä (T + juokseva numero), kattotiiliä (KT + juokseva numero), muototiiliä (MU + juokseva numero) ja laastin palasia (L + juokseva numero).

Kaikkien löytöryhmien luettelointi on aloitettu jälkityöajan puitteissa, jotta saataisiin luotua tietokannan vaatimat luettelointistandardit. Kokonaisuudessaan on ehditty luetteloida kalkkikiviesineet, kiviesineet, kivihiiliesineet, kuona, kuivat puuesineet, liitupiippujen kappaleet, liuskeet, luuesineet, meripihkaesineet, palanut savi, rahat ja rautanaulat. Materiaaliryhmiä, joiden luettelointi on aloitettu, ovat keramiikka, konservoidut puuesineet, lasi, metalliesineet, nahka ja tekstiili. Aloittamatta on vain kaakeli.

Talteen otettu palanut ja palamaton luu on järjestetty löytökonteksteittain ja varastoitu Turun maakuntamuseon varastoon, ns. Linnan makasiiniin. Luun määrä on punnittu ja siitä on liite kertomuksen lopussa (liite 15).

Löytöluettelosta on tehty kertomuksen liitteeksi tiivistetty tuloste (liite 16), luetteloimattomasta keramiikasta ja lasista on laskettu yksiköittäin kappalemäärät ja paino (liitteet 17 ja 18).

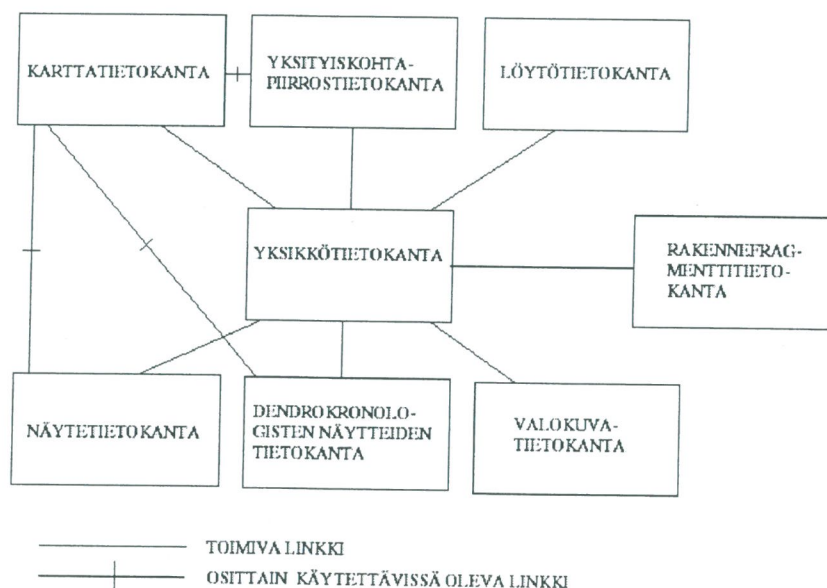
1.7. Tietokanta

Åbo Akademin kaivausten laajan aineiston ainoa mielekäs tallennus- ja hallintatapa on tietokantaohjelmisto, joka mahdollistaa mm. haluttujen tietojen nopean etsimisen, halutunlaisten tulosteiden suhteellisen nopean tuottamisen ja aineiston etsimisen ja muokkaamisen muita tietokoneohjelmia varten. Tästä syystä suunniteltiin jälkitöiden alkuvaiheessa Access-relaatiotietokantapohjainen, seitsemästä toisiinsa linkittyvästä tietokannasta muodostuva tietokantaperhe. Suunnittelun lähtö-

kohtana oli tietojen yhteensovittaminen kaiken dokumentoinnin perustana toimineen yksikkötiedon perusteella. Kuvassa 100 esitetään tietokantaperheen tietokannat ja niiden linkittyminen toisiinsa. Tärkein tietokanta on yksikkötietokanta, johon on talletettu tieto kaivausten maa- ja rakenneyksiköistä. Tämä tieto on yhteinen kaikelle kaivauksilta talteen otetulle aineistolle, niin eläinnäytteille kuin löydöillekin ja sen esiintyminen samassa muodossa jokaisen tallennetun tiedon yhteydessä, jokaisessa kortissa, oli suunnittelun ydinkohta. Osa tietokannoista on linkitettävissä keskenään myös muun tiedon perusteella, mutta kyseessä on toissijainen, hakuja nopeuttava menetelmä; samat asiat on löydettävissä myös yksikkötiedon perusteella. Tietokantoja voi hakuoperaatioissa käyttää linkitettyinä, mutta myös itsenäisinä kokonaisuuksina.

Toinen suunnittelussa huomioon otettu seikka oli tietokantaperheen soveltuminen konvertoitavaksi Turun maakuntamuseossa jo aiemmin käytetyn KuvaMinttu -nimisen ohjelmiston kanssa. Access-sovellukseen ei tallennettu sen käyttöä hidastavaa kuva-aineistoa, KuvaMinttu taas on erityisesti kehitelty digitaalisen kuva-aineiston tallennusta varten. Tietojen yhteensovittamista silmällä pitäen joissakin Access-tietokannoissa on tietueita, jotka eivät ole olennaisia Accessin kannalta, mutta jotka on aiemmin luotu Minttuun.

Suunnittelu tapahtui kaikkien tutkijoiden yhteistyönä ja käytännön toteuttamisesta vastasi kaivausjohtaja. Asiantuntija-apuna toimi konsultti Anne Sjöström.

Kuva 3. Åbo Akademin kaivauksilta kerätyn löytöaineiston dokumentoimiseksi laaditun tietokantaperheen linkittymiskaavio.

Tietokannassa tiedon varsinainen datan säilytysmuoto on taulukko, sen pääasiallisin tallennustapa ja tarkastelumuoto lomakkeet ja tulostusmuoto raportit. Lomakkeita tarkastellessa tulee muistaa, että tietokanta järjestää kortit binäärisesti, eli 1 jälkeen tulevat 10,100...11,12... ja vasta sitten 2, 20,21 jne. Halutun tiedon etsimiseen jostakin tietokannasta on ainakin kaksi erilaista hakuoperaatiota, suodatushaku ja varsinainen hakukysely. Suoraan lomakepohjalta on käytettävissä suodatushaku, jota on mahdollista käyttää useimpien tietueiden kohdalla. Suodatushaulla on kuitenkin mahdollista etsiä tietoa vain yhdestä tietokannan tietueesta kerrallaan eikä se toimi ns. välitaulukkojen kohdalla. Jos halutaan etsiä useampia kriteereitä täyttäviä kortteja tai kohdistaa haku useita tietueita

kohdalla. Jos halutaan etsiä useampia kriteereitä täyttäviä kortteja tai kohdistaa haku useita tietueita sisältävään välitaulukkoon, pitää käyttää varsinaisia hakukyselyitä. Välitaulukossa kaikki yksikkötiedot ovat samanarvoisia siten, että haku saadaan kohdistumaan sarakkeen jokaiseen tietueeseen.

Tietokantaperhe on talletettu Turun kaupungin ylläpitämään ja vuorokausittain varmuuskopioitavaan tietopalveluun. Käytännössä tietokanta sijaitsee Turun maakuntamuseon koneilla T-aseman ÅA-nimisessä kansiossa.

1.7.1. Tietokantojen kuvaus

Tässä luvussa esitellään pääpiirteet eri tietokannoista, niiden tietuerakenteesta, erilaisten hakuoperaatioiden mahdollisuuksista ja niiden tallennustilanteesta. Viimeksi mainittu tarkoittaa, että onko kaikki kerätty informaatio saanut jo oman korttinsa (jolloin tietokanta on ”valmis”) vai jatkuuko uusien korttien luominen. Varsinaisesti tietokantaa ei voi pitää koskaan valmiina, sillä suunnittelu- vaiheessa eräänä lähtökohtana oli tietojen täydennysmahdollisuus esimerkiksi uusien analyysitulosten tullessa.

Alla olevan kuvauksen tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys kunkin tietokannan rakenteesta ja sen tietueissa esitetyistä asioista niin, että tietokantaliitteiden lukeminen olisi mahdollisimman yksiselitteistä. Tässä yhteydessä puututa varsinaisesti tietokannan täyttöön tai hakuoperaatioiden hallintaan.

1.7.2. Yksikkötietokanta

Kaivausten dokumentoinnin perusyksikköinä toimivat maa- ja rakenneyksiköt, joiden tiedot on tallennettu yksikkötietokantaan. Yksikkökortteihin on tallennettu yksikön peruskuvaus: laatu, numero, sijainti: missä osassa kaivausalueetta se sijaitsee (Kemicum, Kosmorama A tai B, kivijalka RA71, profiili) sekä sijainti suhteessa ympäröiviin yksiköihin. Sijainnin koordinaattitietoja ei ole ilmoitettu, koska ne käyvät ilmi kartoista. Joissakin tapauksissa on ilmoitettu maayksiköiden vaaituslukuja. Tietokantaan tallennetut maayksiköiden pintavaaitukset on yleensä otettu yksikköä määrittäessä, joten ne esittävät vaaituksen sillä alueella, jossa yksikkö ensimmäisen kerran havaittiin. Monet yksiköt osoittautuivat kuitenkin alueellisesti huomattavan laajoiksi ja pintakorkeus saattoi vaihdella yksikön eri osissa. Ominaisuuskuvauksessa yksikön pääasiallinen ominaisuus on kuvauksen ensimmäisenä sanana, minkä jälkeen esitetään lisätietoja. Maayksiköiden osalta ominaisuuskuvauksessa on yksikön laajuus, joka on eksakti empiirinen kenttähavainto vain, jos se on ilmaistu tarkkoina mittoina (esim. 0,5 m x 1,5 m). Muussa tapauksessa yksikön koko on kartoista mitattu viitteellinen arvio, jonka tarkoituksena antaa summittainen kuva siitä, onko yksikkö pienialainen vai laaja.

Yksikkökortteja olisi mahdollista käyttää monipuolisesti yksiköstä tehtyjen havaintojen, tulkintojen ja primäärihavaintojen jälkeen kertyneiden tietojen kirjaamiseen. Tällaiseksi yksikkökortti suunniteltiin, mutta käytännössä valtaosa yksiköihin liittyvästä tiedosta on kuitenkin haettava tiedon tyyppin mukaan, ts. kartoista, valokuvista ja kaivausraportista yksikkönumeron mukaan. Yksiköistä on siis olemassa runsaasti tietoa, jota yksikkötietokannassa ei ole, mutta siinä on kuitenkin jokaisen yksikön peruskuvaus.

Tieto kokonaisuudesta, johon yksikkö kuuluu, on työkenttä, johon kaivaushavaintojen periodijaon yhteydessä tehtyjä keskeisiä havaintoja on kirjattu. Ei kuitenkaan järjestelmällisesti jokaisesta yksiköstä, koska varsinaisesti tämä tieto on kaivausraportin arkeologisessa osuudessa.

Kaivauksen alkuvaiheessa dokumentoitujen yksiköiden osalta niiden sijainti sekoittuneissa tai re-
senttien rakenteiden rikkomissa kerroksissa on mainittu kokonaisuus-kentässä, mikä ei sulje pois mahdollisuutta että yksikkö kuuluu myös osana johonkin kaivauksen myöhemmässä vaiheessa esiin tulleeseen rakenteelliseen kokonaisuuteen.

Yhteyksistä (stratigrafiset havainnot) yleensä kirjattu vain yksikön suhde yläpuolella oleviin yksiköihin, yleensä havainnot perustuvat vertikaalisiin sekvensseihin, joiden jatkumista alaspäin ei välttämättä ole kirjattu ao. yksikön korttiin. Viittaukset muihin yksikkökortteihin ovat yleensä viittauksia samankaltaisiin ja / tai mahdollisesti samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen kuuluviin yksiköihin. Tämän kentän tarkoituksena on täydentää yksikön kuvausta liittämällä siitä tehtyt havainnot muihin kaivaushavaintoihin. Yksikön tulkinta on mainittu kortissa lähinnä silloin, kun tulkinta on ollut selkeä jo kenttätyövaiheessa; tulkintoja olemassa myös yksiköille joiden kohdalla ei tulkintaa yksikkökortissa ole.

Ajoitus on mainittu muutamien maayksiköiden kohdalla, mutta ei järjestelmällisesti. Tällöin ajoitusperusteena on aina löytöaineisto, dendrokronologisia ajoituksia ei yksikkökortteihin ole merkitty. Kaivaustapa-kenttä on täytetty vain maayksiköiden osalta ja sen tarkoitus on toimia lähdekriittisenä tietona löytöaineistoa tarkasteltaessa.

Kaikkiaan kortteja yksikkötietokannassa on 1105, joista 597 rakenne- ja 508 maayksiköistä.

Tietokanta on valmis.

1.7.3. Karttatietokanta

Karttatietokantaan on tallennettu tiedot kenttätyövaiheen puhtaaksi piirretyistä kartoista sekä jälki-työvaiheessa tehdyistä erilaisista yhdistelmäkartoista. Tietokantaan on koottu kartoissa esitetyt yksikkötiedot, kartan tyyppi, piirtäjä, mittakaava, sen esittämän alueen koordinaattien avulla ja kartan alueelta otetut näytteet. Myöhemmin on lisätty tietue puhtaaksi piirretyn kartan koosta, jonka tarkoituksena on nopeuttaa etsimistä arkistosta.

Kaikkiaan karttatietokannassa on 367 korttia, 56 korttia profiilikartoista, 241 tasokartoista, 2 kenttätyökarttaa, kolmetoista korttia on piirtämättömistä kartoista, 1 soraojakartta, 43 yleiskarttaa, 8 luonnoskarttaa, yksi ”levityspiirros, luonnos ja kaavio” ja yksi ”kaavio ja sijaintikartta”.

Tietokanta käsittää varsinaisen tietokantalomakkeen ja välitaulukon, johon on koottu kartan sisältämä yksikkötieto. Koska samassa kartassa esiintyy useita yksikkönumeroita, joista haku kohdistuu yleensä vain yhteen kerrallaan, on ne tallennettu ns. välitaulukkoon. Välitaulukkoon kohdistuva haku mahdollistaa tietyn yksikön etsimisen kartoista, joissa se esiintyy, eikä kyselyn tulos riipu siitä, missä järjestyksessä yksikkötiedot on lueteltu kartan sisällön kuvauksessa.

Tietokanta on valmis.

1.7.4. Löytötietokanta

Myös löytötietokanta rakentuu varsinaisesta tietokantalomakkeesta ja välitaulukosta, koska löydön löytöyhteystieto käsittää usein useampia maa- ja rakenneyksiköitä. Koska välitaulukossa esitettävä yksikkötieto on tietynmuotoista, oli tarpeen luoda tietue myös löytöyhteyden sanallista esittämistä ja tarkentamista varten ("tarkentava määre"- tietue). Keramiikan luettelointia varten on lisäksi luotu oma "keramiikan tyyppi"-tietue, johon on tallennettu pudotusvalikkoon erilaisia vaihtoehtoja. Tällä tavoin kentässä esitettävät tiedot on saatu yksiselitteiseksi. Koska osa orgaanisesta materiaalista on luetteloitu joko kuivuneena, konservoimattomana tai pakaste- tai peg-konservoituna, on tätä varten luotu korttiin vastaavat tietueet, jotka kertovat löydön luettelointihetken tilanteen

Kortissa esitettävän löydön kuvaus on suunniteltu etenemään epätarkemmasta tarkempaan siten, että kuhunkin kenttään jäisi mahdollisimman vähän hakua monimutkaistavaa terminologista kirjavuutta. Tällä tavoin on esimerkiksi mahdollista etsiä koko aineistosta kaikki astioiksi luokitellut löydöt ja edelleen esimerkiksi puu- ja lasiastiat. Korteissa on ilmoitettu löydön työnumero, löytöön kuuluvien esineiden tai fragmenttien määrä, joistakin on ilmoitettu myös paino, mitat sekä kenttä- ja löytöpiirrosnumero, joilla ilmoitetaan löydön kentällä tai jälkitöissä saama alustava numero sekä siitä mahdollisesti tehdyn piirroksen numero.

Löytötietokanta on hakuoperaatioiltaan samanlainen kuin kartta- ja valokuvatietokannat, joista haluttu yksikkötieto täytyy etsiä varsinaisen hakukyselyn avulla välitaulukosta. Konteksti on pyritty tallentamaan välitaulukkoon samassa järjestyksessä kuin se kenttäoloissa merkittiin, ts. ensisijainen yksikkö on erotettu omassa sarakkeessaan järjestysnumerolla 1., 2. jne. Välitaulukkoon kohdistuvassa haussa yksikön järjestysnumero ei vaikuta hakutulokseen, mutta numero ilmaisee kuitenkin, että kyseessä on yksiköistä muodostuva löytökombinaatio eikä vain yhdestä yksiköstä muodostuva konteksti.

Yhteensä löytötietokannassa on 8826 (tilanne 12.1.2001) korttia. Tietokannan täyttö on kesken.

1.7.5. Valokuvatietokanta

Myös valokuvatietokanta rakentuu tietokantalomakkeesta ja välitaulukosta, koska yhdessä kuvassa on usein esitetty useampi yksikkö ja siksi tietyn yksikön löytämiseen kohdistuvat haut tulee toteuttaa varsinaisina hakuoperaatioina. Kortteihin on tallennettu tiedot filmityyppistä, kuvan aihe (joka on usein sama kuin välitaulukon yksikkötieto), kuvaussuunta, kuvaaja ja kuvauspäivämäärä. Kuvien tunnuksena se arkistonumero, jolla ne on talletettu Turun maakuntamuseon valokuva-arkistoon.

Valokuvatietokannassa on kaikkiaan 1664 korttia, joista 866 sisältää tietoja diakuvista ja 798 korttia mustavalkokuvista. Tietokanta on valmis.

1.7.6. Yksityiskohtapiirrostitietokanta

Kenttätöyövaiheen aikana otettiin talteen erilaisia työstettyjä puita esimerkiksi salvoksista. Niistä tehtiin yksityiskohtapiirroksia, joiden tiedot on koottu samannimiseen tietokantaan. Se on rakenteeltaan edellä kuvattuja yksinkertaisempi. Olennaisia tietueita ovat piirrokseen viittaava numero-kenttä ja yksikkötietokenttä. Jälkimmäinen on mahdollista hakuoperaatioissa linkittää muiden tietokantojen vastaavaan kenttään, ei kuitenkaan välitaulukosta. Sijaintitietoa on mahdollista täsmentää "tarkentava määre" -nimisessä kentässä. Muita tietoja ovat mm. piirretyn puun koordinaatit,

kuvaus, mittakaava, piirtäjä, viitteet karttaan, dendronäytteeseen, säilytykseen ja mahdollisiin lisätietoihin.

Kaikkiaan tietokannassa on 556 korttia. Tietokanta on valmis.

1.7.7. Näytetietokanta

Maanäytetietokantaan on tallennettu tiedot maa-, makro-, hyönteis-, kasvijäännö-, eläinjäännö-, siitepöly- ja maaperänäytteistä. Numeroksi kullekin näistä on annettu pienellä kirjaimella kirjoitettu aakkostunnus + juokseva numero. Yksikkötietokenttään on tallennettu muihin tietokantoihin linkituskelpoinen sijaintitieto/löytöyhteys. Sijaintitietoa on selvennetty tarvittaessa "tarkentava määre"-kentässä. Muita täytettyjä kenttiä ovat koordinaatit, kuvaus, viite karttoihin ja tarvittaessa lisätiedot.

Käytetyt tunnukset ovat:

e = eläinjäänteet

h = hyönteisnäytteet

i = idätysnäytteet

kj = kasvijäänteet

m = maanäytteet

mp + iso kirjain = maaperänäytteet

s = siitepölynäytteet

Yhteensä näytteistä on täytetty 2038 korttia. Tietokanta on valmis.

1.7.8. Dendronäytetietokanta

Dendronäytetietokantaan on tallennettu tiedot kaivauksien dendrokronologista näytteistä. Niiden konteksti on ilmaistu pääasiassa rakenneyksikön avulla omassa tietueessaan – tarvittaessa yhteystietoa on tarkennettu maayksiköllä ja sanallisella kuvauksella. Lisäksi näytteistä on tehty lyhyt kuvaus, ilmoitettu sen kartan numero, johon näyte on merkitty, mahdollinen yksityiskohtapiirros, näytteen nykyinen säilytyspaikka, FT Pentti Zetterbergin tekemä kuntoluokitus sekä mahdollinen ajoitustulos.

Dendronäytteet on tietokannassa erotettu toisistaan juoksevilla numerolla ja eräissä tapauksissa myös toisella numerolla tai numeron perässä olevalla kirjaintarkenteella, kartoissa dendronäytteiden tunnuksena on iso D-kirjain sekä tietokannassakin tunnistena käytetty juokseva numero. Tietokannassa on 498 korttia, joista muutama on saman näytteen eri osille, kyseessä ei siis ole näytteiden lukumäärä.

Tietokanta on valmis.

1.7.9. Rakennefragmentit-tietokanta

Tähän tietokantaan on tallennettu tiedot kaivauksista löydettyistä tiilistä, laastin paloista ja palaneesta savesta. Näytteen numerointi numerokentässä on ilmoitettu samoin kuin löytötietokannan kohdalla, siis isolla kirjaimella ja siihen liittyvällä juoksevilla järjestysnumerolla (kirjaintunnuksista ks. luku 1.6.4.). Konteksti on ilmaistu joko maa- tai rakenneyksikön avulla, joille kummallekin on

luotu oma tietueensa. Muita kohtia kortissa ovat koordinaatit, kuvaus, koko, viite karttoihin säilytys ja lisätiedot.

Tietokannassa on kaikkiaan 206 korttia. Tietokanta on valmis (riippuen siitä, mihin luetteloidaan kaakelit).

II: TUTKIMUSALUEEN TOPOGRAFIAA JA HISTORIAA

Ennen vuoden 1827 Turun paloa nykyisen korttelin I,7 pohjoispuolta sivusi Vanha Hämeenkatu. Kadun pohjoispuolella sijaitsivat kaupungin tiheimmin rakennetut alueet, kaupungin keskus, josta käytetään nimitystä Kirkkokortteli. Kadun eteläpuolelta alkoi Mätäjärven kortteli, johon nykyisen korttelin I,7 alue kuului keskiajalta 1700-luvun alkuun saakka. Kortteli sai nimensä ilmeisen pahanhajuisesta järvestä, joka käsitti suuren osan korttelin alueesta. Vuoden 1318 tulipalon jälkeisen jälleenrakentamisen yhteydessä oli luonnollista hankkia maa-alueita kaupungin laajentumista varten. Kirjallisten lähteiden perusteella Mätäjärven alueen asuttaminen ja asemakaavallinen kehitys on alkanut vuoden 1318 jälkeen, joskin Mätäjärven seudulla on saattanut olla talonpoikaisasutusta vuosituhannen alusta alkaen (Kostet 1989, 14-16). 1400-luvun alussa Mätäjärven alueen maanomistuksista käytiin kiista kaupungin, kirkon ja yksityisten välillä. Ratkaisu kiistaan annettiin vuonna 1423 (REA 407). Maa-omistajien päätöksessä mainitaan useita Mätäjärven korttelin maanomistajia 1400-luvulta.¹

Kaupungin läpi kulkeneesta Mätäjärven lasku-uomasta käytetään nimitystä Krooppi, joka oli kaupungin topografian olennainen osa. Mätäjärvestä laskeneen puroon on arveltu kulkeneen nykyisen Hämeenkadun ja Uudenmaankadun kulmaukseen jäävän tontin kautta² (tutkimusalueen kortteli I,7) nykyiseen Brahenpuistoon, jossa se olisi yhtynyt Kupittaalta tulleeseen puroon, joka laskee pitkin Hämeenkatua ja kääntyi sitten kohti jokea. Krooppi oli tärkeä maanjärjestelyissäkin nimenomaan rajana. Hämeenkadun varrella Kroopin haarojen väliin jäi tontteja, jotka eräissä asiakirjoissa on paikallistettu määritelmällä ”mellan gropena” (Kostet 1989, 24; Pihlman 1986, 149-151). Nykyisen korttelin I,7 alue sijaitsi tällä Krooppien välisellä alueella. 1700-luvun alkupuolella Mätäjärven korttelin raja siirrettiin kulkemaan Iso-Hämeenkatua myöten ja kortteli I,7 kuului tästä eteenpäin kirkkokortteliin (Kuva 4).

Seuraava lyhyt esitys korttelin I,7 tonteista ja niiden omistajista uudella ajalla perustuu pääasiassa Dahlströmin (1947) ja S. Ringbomin & Å. Ringbomin (1985) Akademin korttelin historiikkeihin. Ilmeisesti monista pienemmistä tonteista yhdistymällä kortteliin I,7 syntyivät tontit nro:37, 38, 39 ja 40 (Kuva 5). Tontit näkyvät vuosien 1756 (Gadolin) ja 1808 (Tillberg) kartoissa silloisine omistajineen.

Tonttien omistajat Gadolinin (1756) kartassa ovat: 37 Inspektoren Jonas Lexell, 38 Kangjutaren Elias Ståhlfor, 39 Professor Tillander, 40 Borgare Eric Rauola. Tonttien omistajat Tillbergin (1808) kartassa ovat: 37 Guldarbetaren Törnquist, 38 Tenngjutare Risings arfwingar, 39 Handelsman Foeder, 40 Handelsman Jacob Moliis.

Tontin nro:37 omistajia tunnetaan 1600-luvun jälkipuoliskolta lähtien. Vuonna 1669 tontin omistajana mainitaan Turun Akatemian professori Martin Miltopaeus. 1700-luvun alkupuolella omistajia olivat ainakin kauppias Henrik Rungeen, kirjanpainaja Franz Philip Paulsen ja kulta- ja jalokiviseppä Jonas Lexell, joka on mainittu omistajana Gadolinin (1756) kartassakin. Vuonna 1824 tontin osti vaakamestari Johan Trapp.

¹ Ruuth (1909, 81) sijoitti asiakirjoissa (REA 407, 420) mainitun Marjavuoren talon nykyisen korttelin I,7 kohdalle. Marjavuoren talon sijainnista on myöhemmin esitetty erilaisia tulkintoja (Kostet 1989, 25-26, kartta 17; Rinne 1948, 52-53). Korttelin I,7 kohdalle sijoittuisi Kostetin (1989, kartta 17) tulkinnan perusteella mahdollisesti myös Knapin tontti. Öyläinpaistajan tontista: alaviite 3.

² Uudenmaankadun ja Hämeenkadun kulmassa sijaitsevan Kosmorama-nimisen rakennuksen perustuksia kaivettaessa Appelgren (1901) havaitsi kaakko-luode-suuntaisen metrin levyisen puurännin 1,8 - 2 metrin syvyydellä. ”Koska tällä paikalla kulttuurikerrokset ovat huomattavasti syvemmät (yli kolme metriä), ei havainto voine tarkoittaa alkuperäistä Mätäjärvestä laskennutta puroa, mutta voidaan olettaa, että tämä myöhempi ränni sijaitsi suunnilleen samalla kohtaa ja samansuuntaisena kuin aiempikin.” (Pihlman 1986, 149-150).

Tontti nro:38 on ollut korttelin pienin tontti, jonka omistajat ovat olleet enimmäkseen käsityöläisiä. Tontin 1600-luvun historiaa ei tunneta. Vuonna 1712 omistajana mainitaan suutari Öhrman. Vuonna 1725 tontti myytiin tina- ja kannunvalaja Elias Ståhlfortille. Tontti pysyi tinanvalajien omistuksessa Turun paloon asti.

Tontti nro:39 muodostui kolmesta pienemmästä tontista, joista tässä käytetään kirjaimia a, b ja c.

- a) Tontin omistajana mainitaan 1590-luvulla porvari Daniel Kohma.³ 1600-luvulla tontti oli monien professoreiden ja rehtoreiden sekä kenttämarsalkka Åke Tottin omistuksessa. Tontin omistajana mainitaan 1630-luvulla vilja- ja suolakauppias Jochim Timme. Muita omistajia 1600-luvulla olivat mm. professori Abraham Thauvonius ja kirkkoherra Enevald Svenonius. 1700-luvun alkupuolella omistajia olivat ainakin raatimies Jacob Walstenius, kihlakunnantuomari Claes Detlofson Bars, kauppias Bastian Böckelman sekä hatuntekijä Schneider. Vuonna 1755 omistajana mainitaan teologian professori Johan Tillander, joka myi tontin kauppias Henrik Carströmille. Myöhemmin omistajina oli kauppiaita ja ruukinpatruunoita sekä kaupungin kasööri Mesterton, joka omisti tontin Turun paloon saakka.
- b) Tontin omisti 1600-luvun puolivälissä kirjakauppias ja raatimies Sigfrid Larsson

Tontin nro:40 omistajana mainitaan 1650-luvulla Jöran Thamhausen. Myöhemmin tontti siirtyi lähinnä kauppiaalta toiselle ja 1800-luvun alussa N.P Cajanderille, joka lunasti Turun palon jälkeen tontin takaisin itselleen.

Korttelin I,7 nykyinen ja aiempi rakennuskanta

Korttelin I,7 nykyinen rakennuskanta muodostuu neljästä rakennuksesta, joista kaksi on rakennettu heti Turun palon jälkeen. Ensimmäisen omistajansa ja asukkaansa mukaan on nimetty nk. Trappin talo (rak.1831 – 1833), nykyinen Åbo Akademin päärakennus. Päärakennuksen vieressä sijaitsee myös ensimmäisen omistajansa ja asukkaansa mukaan nimetty nk. Cajanderin talo, nykyiseltä nimeltään Geologicum (rak. 1832 – 1834 ja 1836 – 1838). Vuosisadan alussa J.R. Lehtinen rakennutti nykyiseltä nimeltään Kosmorama-nimisen liikerakennuksen Uudenmaankadun ja Hämeenkadun kulmaan (rak. 1900 – 1902). Toisen maailmansodan jälkeen on rakennettu laboratoriorakennukseksi Chemicum (rak. 1948 – 1951).

Korttelissa on sijainnut myös Turun palon jälkeen rakennettuja, mutta nykyään tuhoutuneita tai purettuja rakennuksia. Ennen Kosmoramaa Uudenmaankadun ja Hämeenkadun kulmassa sijaitsi C. Bassin suunnittelema puutalo (rak. 1830), joka tuhoutui tulipalossa vuonna 1891. Vuonna 1892 rakennettiin korttelin sisäpihalle tiilinen ulkorakennus. Rakennuksen siipiosa purettiin v. 1977 ja jäljelle jäänyt osa vuonna 1998 arkeologisten tutkimusten ja uudisrakennuksen tieltä. Kosmoraman rakentamisen yhteydessä J.R. Lehtinen rakennutti asuin-, liike- ja kauppahallirakennuksen Hämeenkadun varteen (rak. 1901 – 1902). Rakennuksesta käytetään nykyään nimitystä Vanha kauppahalli, Gamla saluhallen. Rakennus siirtyi Åbo Akademin laitosrakennukseksi vuonna 1920 ja purettiin vuonna 1977.

Joitakin mainintoja on olemassa myös Turun paloa (1827) edeltäneestä rakennuskannasta. Kauppias Henrik Carström rakennutti 1760-luvulla kivitalon Iso-Hämeenkadun varteen. Rakennus oli kakikerroksinen ja siinä oli siipi pihan puolelle.

³ Ruuthin (1909, 84-85) mukaan keskiaikainen, nk. öylätinpaistajan tontti tunnettiin 1500-luvulla nimellä Kohmagården, myöhemmin korttelin I,7 tontti nro:39. Rinnastusta on myöhemmin kritisoitu (Dahlström 1947, 13). Kostetin (1989, 25, kartta 17) näkemys tontin sijainnista perustuu ilmeisesti Ruuthin tulkintaan.

Tontilla 38 on sijainnut rakennuksia, joista on olemassa palovakuutusasiakirjat vuodelta 1796. Tinanvalaja Daniel Risingin omistaman tontin rakennukset olivat vaatimattomia puurakennuksia. Iso-Hämeenkadun varrella sijaitsi kolmikerroksinen asuinrakennus (rak. 1781) ja pieni liikerakennus, jossa valmistettiin ja myytiin tinatuotteita. Pihalla oli navetta, jossa pidettiin lehmä ja lampaita. Rakennusten katot oli tehty laudoista/tuohesta ja turpeesta.

N.P. Cajander rakennutti Hämeenkadun varteen vuonna 1811 kaksikerroksisen kivitalon. Palovakuutusasiakirjoista selviää, että talossa ei ollut kellareita, ja että katto oli tehty lautojen päälle asetetuista tiilistä. Tonttia nro:39 vasten rakennettiin puutalo, jonka katto tehtiin lasitetuista hollantilaisista tiilistä. Vähä-Hämeenkadun varteen rakennettiin em. kivitalon mittainen puurakennus. Kivitalo purettiin päätyä lukuun ottamatta vuonna 1832, koska rakennus oli osittain tuhoutunut Turun palossa. Tilalle tehtiin puurakennus, jonka pääty oli jäänne kivitalosta. Rakennukset säilyivät vuoteen 1948, jolloin ne purettiin Chemicumin tieltä.

Kirjallisten lähteiden lisäksi täytyy huomioida vuoden 1743 nk. venäläinen kartta, johon on merkitty erilaisilla merkinnöillä erityyppiset rakennukset (Kostet 1981, 157 - 162). Kartan perusteella nykyisen korttelin I,7 alueella sijaitsi lähinnä puurakennuksia, joissa ei ole ollut kiviperustusta sekä kaksi kaalimaaksi merkittyä palstaa. Kiviperustaiset rakennukset ovat sijainneet Iso-Hämeenkadun varressa ja ovat Turun palon (1827) jälkeisen uuden asemakaavan takia ilmeisesti nykyisen Hämeenkadun ja Akatemiankadun alla (Kuva 6).

Aikaisemmat arkeologiset tutkimukset tontilla I,7 ja sen ympäristössä

1980-luvulla nk. Mätäjärven tutkimushankkeessa selvitettiin Mätäjärven sijaintia ja luonnetta eri aikoina sekä alueen luonnon- ja kulttuuriympäristön kehittymistä. Poikkitieteellisen projektin arkeologista aineistoa saatiin sekä vuoden 1975 että vuoden 1982 kaivauksista (Pihlman 1989, 8 - 9). Korttelin I,7 alueella ja sen välittömässä ympäristössä on rakennustöiden yhteydessä tehty myös arkeologisia seurantatutkimuksia. Seuraavassa lueteltujen havaintojen KL-tunnukset viittaavat Turun maakuntamuseossa säilytettävään kaupunkiarkeologiseen luetteloon.

KL 274. Appelgren (1901) teki havaintoja Kosmoraman perustuksia kaivettaessa, ks. alaviite 1.

KL 275. Seurantatutkimus Chemicumin perustuksia kaivettaessa vuonna 1948. Gardbergin mukaan seurannassa havaittu kivijalka saattoi olla jäänne Carströmin 1760-luvulla rakennuttaman kivirakennuksen siivestä (ks. korttelin I,7 nykyinen ja aiempi rakennuskanta). Kivijalan lisäksi seurannassa havaittiin neljä katu/pihakiveystä. Keskiaikaisia olivat ilmeisesti kaksi kellaria, joissa havaittiin munkkilimitystä ja harmaakivimuurausta.

KL 277. Åbo Akademin päärakennuksen perustan pohjatutkimusten yhteydessä tehdyistä kolmesta kuopasta piirrettiin profilikartat vuonna 1961. Kuopissa havaittiin muurattua harmaakiviseinää sekä hirsiseinää.

KL 60. Hämeenkadun kokoojaviemärin 1983 – 1984 paikkaa kaivettaessa tehtiin myös arkeologista seurantatutkimusta. Havaitun kulttuurikerroksen paksuus vaihteli kahden ja neljän metrin välillä. Seurannassa havaittiin myös rakennusten jäännöksiä, katukiveyksiä, hirsikaivo ja paalutuksia. Lisäksi otettiin talteen laajahko esinelöytöaineisto. Muista tässä yhteydessä mainituista seurantatutkimuksista poiketen havainnot ulottuivat paikotellen pohjasaveen asti.

KL 278. Arkeologisia havaintoja on tehty myös vuosina 1972 – 1973 Åbo Akademin päärakennuksen peruspaalutuksen yhteydessä.

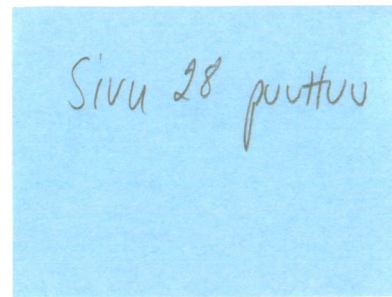
Lähteet

- Appelgren, Hj.* 1901. *Det underjordiska Åbo*. Finskt Museum 1901.
- Dahlström, S.* 1947. *Akademiska gårdar*. Årsskrift utgiven av Åbo Akademi xxx, 1945 – 1946. Åbo.
- Kostet, J.* 1981. *Karttoja 1700-luvun Turusta*. Faravid IV. Kuusamo.
- Kostet, J.* 1989. *Mätäjärven seutu historiantutkimuksen valossa*. *Kostet, J. & Pihlman, A. (toim.)* 1989. *Turun Mätäjärvi*. Turun maakuntamuseo, raportteja 10. Turku.
- Pihlman, A.* 1986. *Analyysi*. *Kostet, J. & Pihlman, A. (toim.)* 1986. *Keskiajan kaupungit 3*. Turku.
- Pihlman, A.* 1989. *Johdanto*. *Kostet, J. & Pihlman, A. (toim.)* 1989. *Turun Mätäjärvi*. Turun maakuntamuseo, raportteja 10. Turku.
- REA*. *Registrum Ecclesiae Aboensis eller Åbo Domkyrkas svartbok med tilläg ur Skoklosters Codex Aboensis i tryck utgifven af Finlands Statsarkiv genom Reinh. Hausen. Helsingfors 1890.*
- Ringbom, Å. & Ringbom, S.* 1985. *Akademiska gårdar*. Arkitektur och miljö kring Åbo Akademi. Esbo.
- Rinne, J.* 1948. *Turun kaupungin perustamisesta*. Turun historiallinen arkisto 10. Turku.
- Ruuth, J.W.* 1909. *Åbo stads historia under medeltiden och 1500-talet*. Bidrag till Åbo stads historia, andra serien, IX. Helsingfors.
- Aiempien arkeologisten tutkimusten yhteydessä lähteenä on kirjallisuuden lisäksi käytetty Turun maakuntamuseon kaupunkiarkeologista luetteloa ja siihen liittyvää arkistoaineistoa.*

Kuva 4. Kortteli I,7. Karttapohjana Turun vanhin kartta (Gangius 1634). Muurin ympäröimä rakennus on Turun tuomiokirkko. Kuvan mittakaava on 1:4000.

Kuva 5. Tontit 37, 38, 39 ja 40. Turun palon (1827) jälkeinen korttelimuutos on merkitty katkoviivalla.

Kuva 6. Kortteli I,7 nk. venäläisessä kartassa (1743). Reunustetut rakennukset ovat kiviperustaisia puurakennuksia. Viivoitetut alueet ovat kaalimaita. Kuvan mittakaava on 1:1000.

III. RAKENNEVAIHERAPORTTI

ESIPUHE

Kaivausalueella havaitut rakenteet on tässä osassa esitetty rakennusvaiheittain, joiden tulkinnallisen jaottelun ovat laatineet tämän osion tekijät Elina Saloranta ja Liisa Seppänen. Kukin rakenne on kuvattu sen periodin yhteydessä, jolloin se todennäköisesti on rakennettu. Jotkut rakenteet ovat olleet käytössä vielä seuraavassakin rakennusvaiheessa, ja ne on esitetty vastaavasti ko. periodikartoissa. Raporttiin on kuvattu kaikki olennaisimmat ja selkeimmät rakenteet ja niihin välittömästi liittyvät maayksiköt. Jotkut rakenteet muodostuvat useista eri numeron tai kirjainkoodin saaneesta rakenneyksiköstä, jolloin ko. rakenne on esitetty kokonaisuutena, jolle on annettu yksi numero keskeisimmän rakenteen mukaan.

Kaikki rakenne- ja maayksiköt on kuvattu sanallisesti erikseen yksikkölistassa (liite nro 6). Rakenteiden yhteydessä on mainittu ne kartat, joissa ko. rakenteet esiintyvät. Rakenteiden valokuva-numerot löytyvät erillisestä valokuvalistasta (liite nro 10). Tässä raportissa ei ole mainittu erikseen rakenteiden yhteydestä otettuja makro(sub)fossiili- ja hyönteisnäytteitä, jotka löytyvät erillisestä näytelistasta (liite nro 11). Rakennefragmenteista otettuja näytteitä ei myöskään mainita tässä rakennekohtaisessa esittelyssä, vaan niiden tiedot löytyvät erillisestä rakennefragmenttilistasta (liite nro 24). Dendrokronologisista näytteistä on ajoitettu 33 näytettä (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituselosteet 175 ja 176, liitteet nro 19 JA 20), joiden ajoitustiedot on mainittu kunkin rakenteen esittelyn lisätiedoissa.

Rakenteet on esitelty kaivausalueen osa-alueiden mukaisessa järjestyksessä: ensin Kemicumin puoli, sitten Kosmoraman puolen A- ja B-osat. Rakenteet on ryhmitelty funktionsa mukaan seuraavasti: puurakennukset, muut puurakenteet, katu- ja pihakiveykset, kiviperustukset ja muut kivirakenteet. Ennen rakennusvaiheita käydään läpi resentin, Turun palon v. 1827 jälkeisen toiminnan jättämät jäljet kaivausalueen ylemmissä maakerroksissa.

RAKENTEIDEN JA NIIHIN LIITTYVIEN MAAYKSIKÖIDEN MUKAINEN VAIHEJAKO

Turun palon jälkeiset ilmiöt:

KEMICUMIN PUOLI:

Vuonna 1829 – 1830 valmistuneen puurakennuksen jäänteitä:

RA 2:

- Kuvaus: Tiilistä ja kivistä tehty taso. Lähes nelikulmainen tiilistä, kivistä ja laastista muodostuva n. 16 m² laajuinen taso, jonka W-pää on muuta rakennetta kapeampi. Rakenne on sijainnut tontilla olleen puutalon alla, mutta orientaatio ei ole sama rakennuksen kanssa. Rakenteen keskiosan kohdalla, sen alla oli isoja kiviä. Joissakin rakennelman kivissä on lyhyitä poranjälkiä.
- Laajuus: 4, 5 m x 4 m
- Sijainti: Alueen kaakkoisprofiilin vieressä
- Tulkinta: Mahdollisesti kellarin lattiarakenteita
- Kartat: 283

RA 3:

- Kuvaus: N-S-suuntainen isoista harmaakivistä tehty yhden kivikerran korkuinen rakenne. Kivissä on lyhyitä poranjälkiä. Samalla tasolla RA 2:n kanssa, sijaitsee siitä n. 2 metriä länteen. Rakennetta rikkoo viemäriputken kaivanto. Putki on sama, joka on muurattu RA2:n pohjaan.
- Laajuus: 8 m x 0, 8 m
- Sijainti: Kaivausalueen kaakkoisprofiilin vieressä. RA 2:n länsipuolella.
- Tulkinta: Rakennuksen kiviperustus
- Kartat: 283

Vuonna 1892 valmistuneen tiilirakennuksen perustuksiin liittyvät yksiköt:

RA 4:

- Kuvaus: Linjamuodostelmana suuria kivilohkareita, joiden välissä pienempiä lohkottuja kiviä. Latomus on tehty ilman sidosainetta. Kivissä porausjälkiä.
- Laajuus: 290, 25 m²
- Sijainti: Alueen pohjoisosassa
- Tulkinta: Vuonna 1892 rakennetun tiilirakennuksen perustus - ja tukikivirakenne.
- Kartat: 1, 13, 283

M 18:

- Kuvaus: Täytesora.
- Laajuus: 290, 25 m²

Sijainti: Sorakaivannot sijaitsivat alueen pohjoispuolella, pääsääntöisesti RA 4:n kiveysten alla ulottuen aina keskiaikaisiin kerrostumiin asti.
 Tulkinta: Täytesora liittyy vuonna 1892 rakennetun tiilirakennuksen perustan vahvistamiseen.
 Kartat: 53, 54, 55, 81

M 22:

Kuvaus: Tumma sorainen laastin sekainen hiekka.
 Laajuus: 290, 25 m²
 Sijainti: Sama kuin edellä.
 Tulkinta: Sama kuin edellä.
 Kartat: 13, 25, 40, 43, 46, 47, 50, 52, 65, 72, 79

RA 113:

Kuvaus: Pystylaudoitus.
 Laajuus: Säilynyt pituus: n. 10,8 m
 Sijainti: RA110:n länsipuolella.
 Tulkinta: Pystylaudoitus rajaa tiilirakennuksen lounaisen perustuksen seinälinjaa.
 Lisätietoja: Sama rakenne nimettiin ensin yksiköksi RA 24C. Rakenteen ajoitus 1892.
 Kartta: 165

Puurakenteet:**RA 36:**

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 22, RA 87 ja RA 36:

Kuvaus: Kaksi kolmen hirren muodostamaa tasoa, joista pohjoispuolimainen (RA 22 ja RA 87) on keskeltä sorakaivannon rikkoma.
 Sijainti: Kemicumin alueen keskiosassa, RA 4:n alueella.
 Laajuus: 4 m x 5 m.
 Tulkinta: Epävarma
 Kartat: 13, 53

Kivirakenteet:**RA 20:**

Kuvaus: Harmaista luonnonkivistä (halk. n. 20 - 30 cm) tehty matala kehämäinen ja pohjallinen rakenne.
 Sijainti: Alueen pohjoisosassa, RA 36:n luoteispuolella.
 Laajuus: Halkaisija noin 2 m
 Tulkinta: Kaivon pohjaosa.
 Lisätiedot: Kaivon sisältä löydettyjä resenttejä esineitä ja niiden fragmentteja (mm. kattotiiltä, kuparikattila ja kuparisiivilä) ei otettu talteen.
 Kartat: 13, 46

Muut rakenteet:**RA 5:**

Kuvaus: Putkikaivanto.
 Laajuus: 7, 5 m x 0, 80 m
 Sijainti: Alueen itäosassa.
 Tulkinta: Ajoitus 1900-luku.
 Kartat: 3, 283

RA 14 / 32:

Kuvaus: Putkikaivanto
 Laajuus: Pituus noin 12 metriä, lev. 60 cm
 Sijainti: Alueen itäosassa, RA 21:n pohjoispuolella. Putkikaivanto rikkoo kaivojen RA 21:n ja RA 60G:n yläosat ja kulkee niiden kautta.
 Tulkinta: Betonista tehty viemäriputki.
 Lisätiedot: Ajoittuu 1900 –luvulle. Kaivanto sai yksikkönumeron RA 32 kaivon RA 21 eteläpuoleisella alueella, pohjoispuolella kaivanto sai numeron RA 14.
 Kartat: 9, 25, 62, 111, 283

RA 29:**Kokonaisuus käsittää rakenteet RA 29 ja RA 29B:**

Kuvaus: Betonikaivon pohja ja siihen liittyvä kaivanto.
 Sijainti: Alueen eteläpuolella
 Laajuus: Molempien halk. noin 50 cm.
 Tulkinta: Viemärikaivoja
 Kartat: 42/1, 54, 59, 60

KOSMORAMAN B-PUOLI:**Resentit rakenteet:****Vuonna 1900 – 1902 rakennetun kauppahallin kivijalan laajennusosat:**

Käsittää rakenneyksiköt: RA 40 (läntisin laajennusosa), **RA 41** (2. laajennusosa lännestä lukien), **RA 42** (3. laajennusosa lännestä lukien), **RA 51** (4. laajennusosa lännestä lukien), **RA 52** (5. laajennusosa lännestä lukien).

Kuvaus: Vaakahirsistä ja niiden alaisista pystypaaluista ja tukikivistä tehtyt tukirakenteet.
 Laajuus: Koko kosmoraman B-alueen pituudelta, noin 35 m, yhden syvennyksen koko noin 2 m x 2 m.
 Sijainti: Kosmoraman B-alueen eteläreunassa
 Tulkinta: Kauppahallin kivijalan perustuksia
 Kartta: 23 osa 3, 76, 279

PERIODI VII : 1700 –luku – Turun palo 1827

KEMICUMIN PUOLI:

Puurakenteet:

RA 21:

Kuvaus: Salvottu hirsirakenne, joka on tiivistetty savella (M 13) ja vuorattu ulkopuolelta tuohella.
 Laajuus: 1,6 x 1,6 metriä
 Sijainti: Alueen itäosassa.
 Tulkinta: Kaivo, joka on täytetty ja jäänyt pois käytöstä Turun palon 1827 jälkeen.
 Lisätiedot: Rakenteen yläosan oli rikkonut nuorempi viemärikaivanto RA 14/32.
 Kartat: 17, 57, 57/4, 111, 178

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 13: Kaivon RA 21 vuoraussavi.
M 16: Kaivon RA 21 täyttömaa, jossa oli erittäin runsaasti kattotiiltä
M 53: Kaivon RA 21 täyttömaat:
M 53A: puumoskan sekainen savinen lieju.
M 53B: musta puumoskakerros.
M 53C: sorainen hiekka, vahvuus n. 10 cm. Alla plastinen savi.

Katukiveykset:

RA 15:

Kuvaus: Mukulakiveystä
 Laajuus:
 Sijainti: Alueen itäreunan profiilissa
 Tulkinta: Katu- /pihataso
 Kartat: 9

RA 16:

Kuvaus: Mukulakiveystä
 Laajuus:
 Sijainti: Alueen itäreunan profiilissa
 Tulkinta: Katu- /pihataso
 Kartat: 9

Muut kivirakenteet:

RA 67:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 6A, RA 30, RA 49, RA 67, RA 68B, RA 74, RA 75.

- Kuvaus:** Hajonnut palaneista ja rapautuneista kivistä ja tiilistä muodostuva kokonaisuus, josta oli säilynyt muuratun tiililatomuksen fragmentti (RA 67), jonka yhteydessä oli tiilimurun sekaista laastia (M 48). Kivien (RA 6A, RA 30, RA 49, RA 74) yhteydessä oli jonkin verran nokea ja hiekkaa. Kiveyksen yhteydessä oli kaksi lahoa luode-kaakko – ja koillinen-lounas –suuntaista puunjäännettä salvoksessa (RA 68B)
- Laajuus:** Alueen laajuus 3 m x 2, 5 m
- Sijainti:** Alueen keskiosassa, RA 4:n alapuolella.
- Tulkinta:** Hajonnut tulisija, jonka yhteydessä oli uunin purkumassaa.
- Kartat:** 13, 30, 33, 42:1, 65, 67, 88, 311 osa 1
-

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 95:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 95, RA 95B, RA 95C.

- Kuvaus:** Osittain palanut (RA 95), osittain maatunut rikkoutunut puurakenne (RA 95B), jonka yhteydessä ladottu tiilipeti (RA 95C).
- Laajuus:** 6 m x 3 m
- Sijainti:** Alueen itäosassa.
- Tulkinta:** Tulisijalla varustetun palaneen rakennuksen jäänteitä.
- Lisätiedot:** Rakenteiden yläpuolella oli jonkin verran palanutta hiekkaa.
- Kartat:** 63, 77, 80, 311 osa 2

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 38:

- Kuvaus:** Palokerros, jossa savilinssejä. Palokerros on olemukseltaan ja paksuudeltaan vaihteleva.
- Laajuus:** Noin 3 x 3 m
- Sijainti:** Alueen eteläreunassa RA 64:n länsipuolella.
- Tulkinta:** Palokerros peräisin palaneesta ja pahoin maatuneesta rakennuksesta RA 95
- Lisätiedot:** Alapuolella M 19 - mahdollisesti M 38 on sijainnut M 19:n päällä laajemminkin, mutta kerrostuma on tuhoutunut konekaivuussa. Löytöinä mm. luuta ja punasavikeramiikkaa. Alapuolella M 40 ja M 42. Ajoitus 1700 –luku.

M 38B:

- Kuvaus:** Puurakenteen jäänteitä palokerroksen yhteydessä.
- Laajuus:** 1,7 x 1 m
- Sijainti:** Alueen eteläreunassa RA 64:n länsipuolella.
- Tulkinta:** Palaneen puurakenteen fragmenttaarisia jäänteitä, mahdollisesti samaa kuin RA 95.
-

Pihakiveys:

RA 1:

Kuvaus: Kiveys, jonka keskellä luode-kaakko –suuntainen vesikouru. Kiveyksessä on havaittavissa eri kokoisista kivistä muodostuvia alueita.
 Laajuus: 6m x 7 m
 Sijainti: Alueen itäosassa. Rakenteen yläpuolella M 1 / M 2 - alapuolella M 51.
 Tulkinta: Pihakiveys
 Lisätiedot: Löydöt 1700 -luvun loppu – 1900-luku, välittömästi kiveyksen päältä löytyi Turun palon (1827) aikaisia löytöjä.
 Kartta: 41, 311 osa 1

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 51:

Kuvaus: Hiekka, joukossa hieman soraa ja tiilimurskaa.
 Laajuus: Sama kuin RA 1:n laajuus
 Sijainti: RA 1:n alapuolella.
 Tulkinta: Pihakiveyksen pohjustushiekka.
 Lisätietoja: Rahalöytö ajalta 1719 – 50.

M 60:

Kuvaus: Tiilimurun sekainen savinen hiekka.
 Laajuus: Sama kuin RA 1:n laajuus
 Sijainti: Yläpuolella M 51, alapuolella M 60C ja M 24B.
 Tulkinta: RA 1:n pohjustushiekka
 Lisätietoja: 4 rahalöytöä ajoittuen vuosille 1718, 1719, 1719-1726, 1719-1778

M 60B:

Kuvaus: Laastiläikkä.
 Sijainti: Linssinä M 60:ssa. M 61:n alapuolella alueen eteläreunassa.

M 61:

Kuvaus: Savilinssejä
 Sijainti: M 60:ssa.

Kiviperustukset:

RA 64:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 64 ja RA 64B.

Kuvaus: Poratuista kivistä kylmämuurauksella tehty kivijono, jossa kiveystä kahdessa päällekkäisessä kerroksessa (alempi kerros on RA 64 B)
 Laajuus: Leveys 1, 5 m, pituus 7 m
 Sijainti: RA 1:n länsipuolella.
 Tulkinta: Kivijalan fragmentti
 Lisätiedot: Yhteydessä M 41, alapuolella M 42. Rakenteen yhteydestä rahalöytö vuosilta 1719-1750. RA 64B:n itäpuolella oli pienistä kivistä tehty kiveys (RA 64C), jonka liittyminen RA 64:n kokonaisuuteen on epätodennäköistä.
 Kartat: 41, 311 osa 1

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 41:

Kuvaus: Tiivis savinen hiekka, joukossa tiilimurskaa, laastia, hiiltä ja lahoja puunjäänteitä
 Sijainti: RA 1:n länsipuolella ja M 60:n yhteydessä.
 Tulkinta: Rakennuksen (RA 64) purkumassaa.
 Lisätiedot: Rahalöytöjä 3 kpl ajoittuen vuosiin 1719, 1720 ja 1751-1759/68. Ajoitus 1700 - luku.

PERIODI VII: 1600 –luvun loppupuoli**Kivirakenteet:****RA71:**

Kuvaus: Kolme huonetilaa (RA 71C, RA 71D, RA 71E) käsittävä rakennuksen kiviperustus, joka oli osittain rikkoutunut kauppahallin perustusten rakentamisen yhteydessä 1900 –luvun alussa. Rakennuksen pitkittäissivut olivat luode-kaakko –suuntaiset. Kellari oli muurattu sekä harmaakivistä että tiilistä. Laastia oli paikoin hyvin niukasti, joten mahdollisesti tekniikkana oli käytetty myös kylmämuurausta. Eri kellarihuoneiden yksityiskohtaisempi kuvaus on esitetty alla huonekohtaisesti
 Laajuus: Rakennuksen kokonaisleveys oli noin 5,5 m ja esille saatu pituus noin 13 m.
 Sijainti: Rakennus on sijainnut Kemicumin ja Kosmoraman alueiden välissä kaivausalueen keskiosassa.
 Tulkinta: Rakennuksen kivistä tehty kellaritila, joka käsitti ainakin kolme vierekkäistä huonetilaa. Kaakkoisimman huonetilan pohjoiskulmassa oli tulisijan perustus.
 Lisätiedot: Rakennuksen perustuksia on mahdollisesti myöhemmin hyödynnetty 1830 –luvulla paikalle rakennetun piharakennuksen perustamisessa sekä 1900 –luvun alun kauppahallin luoteissiiven perustuksissa. Rakenne jatkui luoteisosassaan kaivausalueen ulkopuolelle.

Rakenteeseen liittyvä maayksikkö:**M 45:**

Kuvaus: Tiilimurskan sekainen laastinen hiekka.
 Laajuus: Koko kivikellarin alueella
 Sijainti: RA 71: n päältä ja sisältä. Yläpuolella ajoliuskan sekoittama maa M1
 Tulkinta: Rakennuksen purkumassaa ja/tai paikalle tuotua täyttömaata, jolla aluetta on tasoitettu rakennuksen purkamisen jälkeen.

Kellarin huonetilojen kuvaus:**RA 71C:**

Kokonaisuus käsitti rakenneyksiköt RA 71G, RA 71F, RA 71H, RA 71J, RA 71P, RA 72, RA 82A, sekä maayksikön M 45B.

Kuvaus: Kivistä ja tiilistä muurattu kellarin osa, kaakkoisin huonetila. Huoneen kaakkoisseinän tiilimuuraus sai rakennenumeron RA 71F. Huonetilassa oli kaksi päällekkäistä lattiaa, joista ylempi oli vesikourullinen kivilattia (RA 72) ja alempi ladottu tiililattia (RA 82A). Lattioiden välissä oli 5 – 10 cm vahvuinen tiilimurun sekainen savi-pitoinen hiekkakerros (M 45B). Kellarin seinien paksuus oli noin 60-100 cm. Säilyneen muuratun osan korkeus oli 40-60 cm. Kunkin kiviseinän perustuksena oli 3

rinnakkaista tasapintaiseksi veistettyä leveää hirttä (RA 71P). Huonetilan pohjoiskulmassa sijaitsi tulisijan perustus (RA 71G), jonka koko oli 1,40 x 1,60 m. Tulisijan perustuksessa oli kaksi päällekkäistä kivikertaa, joiden välissä oli löyhä laastin sekainen hiekkakerros. Ainoastaan rakenteen itäreunassa kivien välissä oli havaittavissa kiinteämpää muurausta. Alemman kivikerran alla sijaitsi hirsistä tehty arina (RA 71H), jonka alla oli useampia pystypaaluja (RA 71J).

Laajuus: Sisätilan laajuus 3,5 x 3 m
Sijainti: Rakennuksen kaakkoisin huonetila.
Kartat: 51, 66, 68, 71 D, 100, 120, 130, 134, 144, 239.

RA 71 D:

Kokonaisuus käsitti rakenneyksiköt RA 71K, RA 71 M, RA 71N, RA 82A, RA 82B, RA 83, RA 122A, RA 122B sekä maayksiköt M 45C, M 86, M 86E, M 86F, M 86G, M 86H, M 86J, M 86K.

Kuvaus: Kivistä ja tiilistä muurattu kellarin osa, keskimmäinen kellarihuone. Huonetilan olivat länsiosasta rikkoneet kauppahallin kellarin perustuskivet (RA 83). Huonetilassa sijaitsi kolme päällekkäistä lattiaa, joista ylin taso oli ladottu tiilistä (RA 82B). Tämä sijaitsi suunnilleen samalla korkeudella kuin eteläisimmän huonetilan tiililattia (RA 82A). Lattian alla sijaitsi noin 70 cm paksu täytemaakerros (M 45C ja M 86). Toinen lattia (RA 122B) oli tiilistä ladottu taso, jonka monet tiilet olivat täysin rapautuneet ja hajosivat purettaessa kappaleiksi. Tiililattian yläpuolella sijaitsi muutamia irrallisia leveitä lautoja (RA 122A). Lautojen yhteydessä, huonetilan koillisseinän vieressä sijaitsi ontoksi koverrettu hirsi, joka oli mahdollisesti eräänlainen vesikouru. Tiililattian (RA 122B) alapuolella sijaitsi erityyppisiä ohuita maakerroksia (M 86E, M 86F, M 86G, M 86H ja M 86J). Alimpana rakenteellisena tasona oli kivistä (halk. noin 40 cm) tehty taso (RA 71K), jossa ei ollut merkkejä muurauksesta. Kiveyksen alla sijaitsi perustushiekkakerros M 86K. Huonetilan koillisseinän kivien perustuksena oli 3 rinnakkaista tasapintaiseksi veistettyä leveää hirttä (RA 71M), joiden leveys oli noin 30 cm. Hirsien tukena oli ohuita, pyöreitä koivupaaluja (RA 71N), joiden tuohipinta oli säilynyt. Paalut sijaitsivat vähintään kahdessa rivissä, paalujen keskinäinen etäisyys oli noin 20 – 30 cm.

Laajuus: Sisätilan laajuus 3,5 x 4 m. Lattiapintaa oli säilynyt ainoastaan 2 x 3 metriä huonetilan itäkulmassa.
Sijainti: Keskimmäinen kellarihuone
Kartat: 51, 68, 100, 109, 135, 148, 149, 167, 168, 174.

RA 71E:

Kuvaus: Kivistä ja tiilistä muurattu luoteisin kellarihuone. Huoneessa oli fragmentaarista tiilistä ladottua lattiatasoa, joka on mahdollisesti samanaikainen kuin RA 122A.

Laajuus: Esille saatu tila 4 x 3 metriä.
Sijainti: Rakenteen luoteisin kellarihuone.
Lisätietoja: Kellarihuonetta ei saatu kokonaisuudessaan kaivettua esille.
Kartat: 51

Katukiveys:

RA 166:

Kuvaus: Kivikellarin suuntainen mukulakiveys, jossa oli kaksi vesikourua luode-kaakko – suuntaisessa linjassa. Kourujen välinen etäisyys oli 1, 70 cm. Läntisen kourun etäisyys kellarin seinästä oli noin 30 cm.
 Laajuus: Esille saatu leveys 2, 40 m ja pituus 10 m.
 Sijainti: Kellarin itäpuolella, välittömästi kellarin seinän vieressä. Korkeus noin 6,70 m mpy.
 Tulkinta: Katukiveys.
 Kartat: 181

Rakenteeseen liittyvä maayksikkö:

M 132A:

Kuvaus: Hieno hiekka
 Laajuus: RA 166:n alueella, noin 2, 4 x 10 m.
 Sijainti: Katukiveyksen (RA 166) alapuolella.
 Tulkinta: Kadun pohjustushiekka
 Lisätietoja: Sama maa-aines on saanut myös yksikkötunnuksen M 132C.

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Kivirakenteet:

RA 33:

Kuvaus: Suurista kivistä (halk. 20 – 50 cm) tehty koillis-lounas -suuntainen kiveys.
 Laajuus: Pituus 10 m, leveys 1 m.
 Sijainti: Alueen luoteisreunassa
 Tulkinta: Rakennuksen kiviperustus
 Lisätiedot: Yläpuolella M 19.
 Kartat: 24, 311 osa 2

PERIODI VI: 1600 –luvun alkupuoli

KEMICUMIN PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 13:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 13, RA 12 ja RA 112.

Kuvaus: Hiiltyneitä puurakenteen jäänteitä (RA 13), joiden yhteydessä oli tiilistä ja harmaa-kivistä tehty rakenne (RA 12), jonka länsipuoli oli pinnalta pahoin rikkoutunut. Irrallisen tiilimurskan ja tiilten kappaleiden alta tuli esille ehyt laastitaso ja sen pohjoispuolelta lounas- koillis - suuntainen hiiltynyt hirsi. Laastitason alta paljastui ehyt harmaakiviperustus, jonka alla oli pystypaalutus (RA112).
 Laajuus: Kokonaislaajuus 2,5 m x 5 m
 Sijainti: Alueen pohjoisosassa. Kadun RA 7:n länsipuolella. Z= n. 7.00 m mpy
 Tulkinta: Muuratulla uunilla varustettu rakennus, mahdollisesti asuinrakennus, joka on tuhoutunut pahoin tulipalossa.

Lisätiedot: 1800 -luvun lopulla rakennetta ovat tuhonneet sen itä-, länsi- ja eteläpuolelta soralla täytetyt kaivannot.
 Kartat: 13,19, 40, 43, 126, 137, 185, 186, 312 osa 1.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 44:

Kuvaus: Tiilien, tiilimurskan, laastin ja hiilen sekainen nokinen hiekka
 Sijainti: RA 12:n ympärillä, rajoittuu etelässä RA 13:een.
 Tulkinta: Tulisijan RA 12:n purkumassaa.

M 55:

Kuvaus: Tumma hiilen, noen, laastin ja tiilimurun sekainen hiekka.
 Sijainti: RA 12:n etelä- ja länsipuolella rajoittuen sorakaivantoon; RA 88:n alapuolella.

M55C:

Kuvaus: Tumma nokinen ja hiilipitoinen mineraalimaa.
 Sijainti: RA12: n alapuolella.

Rakennus 47:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 47, RA 17 ja RA 90.

Kuvaus: Hiiltynyttä puuta ja palaneita hiekkakiviä käsittävä rakenne (RA 47), jonka yhteydessä oli hajanainen kiveys (RA 17), jonka kivien yhteydessä oli säilynyt vähäisesti laastia. Kiveyksen alapuolella oli pystypaalusto (RA90).
 Laajuus: Kokonaislaajuus 2 x 7,5 m, kiveyksen laajuus 2 x 2 m.
 Sijainti: Alueen kaakkoislaidassa
 Tulkinta: Tulisijalla varustettu palanut puinen rakennus, mahdollisesti asuinrakennus.
 Lisätiedot: Yläpuolella M 14.
 Kartat: 13, 14, 54, 125:2, 312 osa 1.

Muut puurakenteet:

RA 35A-C:

Kuvaus: Fragmentaarisia puurakenteen jäänteitä sekä pystypaaluja
 Laajuus: 2, 4 x 2, 4 m
 Sijainti: Alueen pohjoiskulmassa.
 Tulkinta: Epävarma
 Kartat: -

Katu- ja pihakiveykset:

RA 7:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 6B, RA 7 ja RA 91.

RA 7:

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntainen fragmentaarinen mukulakiveys (RA 7, RA 91), jonka itäreunassa oli lounas-koillis –suuntainen vesikouru. Kiveyksen kaakkoispuolella oli erillinen fragmentaarinen mukulakiveys (RA 6 B).

Laajuus: Kokonaislaajuus 8,5 m x 2

Tulkinta: Kourullinen katukiveys

Sijainti: Alueen pohjoisosassa, rakennuksen 13 itäpuolella.

Lisätiedot: Katukiveyksen päältä löydettiin kupariraha, joka ajoittuu vuosiin 1633 - 1637. Katukiveyksen länsireunaa (RA 91) oli painanut sen päälle rakennettu kiviperusta RA 4. Rakenteen yhteydessä oli M 63 B. Kaakkoisimman kiveyksen (RA 6B) alla oli hie-
man laastia.

Kartat: 13, 55

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 58:

Kuvaus: Hiekka.

Sijainti: RA 7:n eteläpuolella, RA 6 B:n alapuolella

Tulkinta: Kadun (RA 7) pohjustushiekka

M 63B:

Kuvaus: Hieman orgaaninen hiekka

Sijainti: RA 91:n yhteydessä, RA 7:n alapuolella

Tulkinta: Kadun pohjustushiekka.

RA 18:

Kuvaus: Kiveyksen fragmentti, jossa luode- kaakko – suuntainen vesikouru.

Laajuus: 1, 4 x 1, 6 m

Sijainti: RA 13:n eteläpuolella

Tulkinta: Piha- tai katukiveyksen kourun fragmentti

Kartat: 13, 312 osa 1.

RA 26:

Kuvaus: Kiveyksen fragmentti

Laajuus: 0,6 x 1 m

Sijainti: RA 18:n kaakkoispuolella

Tulkinta: Piha- tai katukiveyksen fragmentti

Kartat: 13, 312 osa 1.

Muut kiveykset:

RA 76A:

Kuvaus: 6 kiveä

Sijainti: Alueen koillisosassa

Tulkinta: Mahdollisesti hajonnutta kivijalkaa tai uunia.

Lisätietoja: Kivet eivät olleet alkuperäisellä paikallaan

Kartat: 42:2, 96, 111

RA 76B:

Kuvaus: Irrallisia kiviä
 Sijainti: RA 76A:n pohjoiskulmassa ja alapuolella, sorakaivannossa.
 Tulkinta: Mahdollisesti hajonnutta kivijalkaa tai uunia.
 Lisätietoja: Kivet eivät olleet alkuperäisellä paikallaan
 Kartat: -

Muut rakenteet:

RA 27:

Kuvaus: Kehämäinen tiilirakenne
 Laajuus: 0,4 x 0,4 m
 Sijainti: RA 6 B:n itäpuolella
 Tulkinta: Paalunsija
 Kartat: 13

KOSMORAMA B-PUOLI

Muut puurakenteet:

RA 103A:

Kuvaus: Luode - kaakko -suuntaisia maatuneita puunjäänteitä
 Laajuus: 40 x 60 cm
 Sijainti: Kivikellarin RA 71 kaakkoispuolella.
 Tulkinta: Epävarma
 Kartat: 78

Katu- ja pihakiveykset:

RA104:

Kuvaus: Kiveys, kivien koko 20 – 40 cm, jossa luode – kaakko –suuntainen vesikouru.
 Laajuus: 8 m x 3,5 m
 Sijainti: Alueen keskellä.
 Tulkinta: Pihakiveys
 Lisätietoja: Alapuolella M 77, yläpuolella M 76.
 Kartat: 85, 312 osa 2.

Rakenteeseen liittyvä maayksikkö:

M77:

Kuvaus: Hiekka
 Laajuus: Hiekkaa esiintyy laajemmalla alalla kuin itse kiveystä RA 104.
 Sijainti: RA104:n alapuolella ja länsipuolella samassa tasossa
 Tulkinta: RA104:n kiveyksen pohjustushiekka.
 Kartat: 85

Kiviperustukset:

RA 107:

Kuvaus: Luode-kaakko -suuntainen kivirivi, jonka alapuolella oli hiekkakerros.

Laajuus: 6 m x 1 m
 Sijainti: RA 119:n lounaispuolella
 Tulkinta: Rakennuksen kivijalka.
 Lisätietoja: Yhteydessä M 20, länsipuolella M78 + M42.
 Kartat: 87, 312 osa 2

Muut kiveykset:

RA 28:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 28, RA 28B ja RA 28C.

Kuvaus: Kivien ja tiilien muodostama luode-kaakko –suuntainen fragmentaarinen rakenne (RA 28), jonka yhteydessä oli hajanaista kiveystä (RA 28B).
 Laajuus: Rakenteen kokonaislaajuus noin 2m x 2, 5 m
 Sijainti: Alueen keskellä, RA 104:n itäpuolella.
 Tulkinta: Tulisijan fragmentti
 Lisätietoja: Kivi- ja tiilirakenteen eteläpuolella oli luoteis-kaakko –suuntainen salvoslovellinen hirsi (RA 28C), jonka liittyminen rakenteeseen on epävarma. Rakenteen yhteydessä oli maatunutta puuta ja luita. Rakenteen yläpuolella M 19.
 Kartat: 24, 58, 312 osa 2.

Muut rakenteet:

RA 55:

Kuvaus: Purkujätettä, jossa yksi luode – kaakko –suuntainen hirsi.
 Laajuus: Noin 3 m x 0,5 m
 Sijainti: RA 28:n ja M 38:n alapuolella, rajoittuu itäpuolella luode-kaakko - suuntaiseen hirteen ja koillispuolella RA 33:een, RA 33:n alapinta on RA 55:n yläpuolella.
 Tulkinta: Epävarma
 Kartat: 39, 312 osa 2.

RA119:

Kuvaus: Ladottu tiilirakenne. Latomuksen tiilirivit kaarevia.
 Laajuus: Näkyvä osa 2 x 1, 5 m
 Sijainti: Alueen luoteisreunassa, RA 104:n länsipuolella
 Tulkinta: Epävarma
 Lisätietoja: Rakenteen on osittain rikkonut kauppahallin kellari.
 Kartat: 105, 312 osa 2.

Periodiin kuuluva maayksikkö:

M 20:

Kuvaus: Nokinen hiilen, tiilimurun ja laastin sekainen mineraalimaa. Sisältää myös uunin RA105:n purkujätettä.
 Laajuus:
 Sijainti: Alueen keskiosassa
 Tulkinta: Palaneiden rakenteiden levitettyjä jäänteitä.
 Ajoittuu 1600 –luvulle, mahdollisesti vuoden 1656 palon kerros.
 Lisätietoja: Yläpuolella M19.

PERIODI V: 1500 –luvun loppupuoli

KEMICUMIN ALUE:

Puurakennukset:

Rakennus 46:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 46A - B, RA 25A - C, RA 62, RA 62B, RA 81A.

- Kuvaus:** Palanut puurakenne, jonka pinnalla nokea ja tiilimurskaa. Rakenteen ovat rikkoneet sorakaivannot sekä RA 4 K. Rakennuksen perustana oli hirsistä tehdyt tukirakenteet (RA 81A), joiden päällä sijaitsi ohut laikulliseksi palanut hiekkakerros, minkä päällä oli leveistä lankuista tehty palanut puulattia (RA 46B). Hiekkakerroksen alta paljastui orgaaninen maakerros. Rakenne jakaantui kahteen osaan: RA 46A = rakenteen luoteinen osa, RA 46B = rakenteen kaakkoinen pääosa, joka käsitti leveät palaneet lattialankut. Rakenteen koillispuolella sijaitsi luode-kaakko –suuntaista hajonnutta kiveystä palokerroksessa, jonka yhteydessä oli tiilimurskaa, kiviä ja laastinpaloja (RA 25A-C). Tämä oli mahdollisesti rakennuksen koillisseinän perustus. Rakenteen itäpuolella sijaitsi fragmentaarista kiveystä, jonka yhteydessä oli runsaasti rikkonaisia tiiliä (RA 62), joka oli mahdollisesti uunin jäännös. Kiveyksen alla sijaitsi lankuista tehty taso (RA 62B), joka on ollut mahdollisesti uunin perustusrakenteena.
- Tulkinta:** Palanut tulisijallinen puurakennus, jossa oli kivinen seinän perustus.
- Lisätietoja:** RA 46 B:n pinnalla oli runsaasti luita. Rakennuksen luoteispuolella sijaitsi mahdollisesti rakennukseen kuuluva piha-alue.
- Kartat:** 34, 42:1, 47, 54, 56, 59, 60, 69, 313 osa 1

Rakennekokonaisuuteen liittyvät maayksiköt:

M 50:

- Kuvaus:** Orgaanisen maa-aineksen sekainen hiekka, jossa runsaasti tiilimurua, nokea ja hieman laastia.
- Sijainti:** RA 25:n alueella ja yhteydessä
- Tulkinta:** Liittyy seinän perustukseen

M 46A:

- Kuvaus:** Tiilimurskaa ja kiviä sisältävä hiekka
- Sijainti:** RA 25:n itäpuolella, RA 73:n päällä ja itäpuolella.
- Tulkinta:** Rakennuksen tulisijan purkumassaa.
- Lisätiedot:** Limittäin M 46B:n kanssa.

M 46 B:

- Kuvaus:** Laastinen hiekka.
- Sijainti:** RA 25:n itäpuolella.
- Tulkinta:** Rakennuksen tulisijan purkumassaa.
- Lisätiedot:** Limittäin M 46A:n kanssa

M 47 C:

- Kuvaus:** Hiekka, joukossa tiilenkappaleita ja kiviä.
- Sijainti:** RA 62 B:n tasossa, alueen kaakkoisreunassa.

Tulkinta: Uunin purkumassaa

Rakennus 38:

Kuvaus: Fragmentaarinen palanut puurakenne, jonka myöhemmät sorakaivannot ovat osittain tuhonneet. Rakenteen yhteydessä jäänteitä mahdollisesti tulisijasta.

Laajuus: 2m x 3m

Sijainti: Alueen itäreunassa

Tulkinta: Palanut tulisijallinen rakennus

Kartat: 26, 42:2, 313 osa 1

Muut puurakenteet:

RA 68C:

Kuvaus: Salvottu tasanurkkainen hirsikehikko, jossa oli leveistä lankuista tehty tiivis pohja. Rakenteesta oli säilynyt useampi hirsikerta ja seinähirsissä oli lovettuja siirtomerkintöjä. Lounaisseinän yhdessä hirressä aukko.

Laajuus: Leveys 1, 80 m, pituus 2, 80 m, korkeus 1,4-1,5 m

Sijainti: Katulinjan RA 73 pohjois-koillis-puolella.

Tulkinta: Vesisäiliö

Lisätiedot: Rakenteen pohjalankusta on saatu dendrokronologinen ajoitus (D192) vuodelta 1476 (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.)

Kartat: 42:1, 65, 88, 136, 171: 1-3, 173, 193, 197, 313 osa 1.

Rakenteen täyttömaat:

M 52G:

Kuvaus: Tiilimurua ja orgaanista ainesta sisältävä hiekka

Sijainti: RA 68C:n sisältä.

M 113 A:

Kuvaus: Puusilppu, joukossa hieman hiekkaa

Sijainti: RA 68C:n sisältä, M 52G:n alta

M113B:

Kuvaus: Likainen hiekka

Sijainti: RA 68C:n sisältä, M 113A:n alta

M133C:

Kuvaus: Noen värjäämä hiekka

Sijainti: RA 68C:n sisältä, M 113B:n alta

M 113D:

Kuvaus: Lannan sekainen savi

Sijainti: RA 68C:n sisältä, limittäin M 113C:n kanssa

M 113E:

Kuvaus: Karkea hiekka, joukossa tiilenkappaleita ja kiviä

Sijainti: M 113C- M 113D:n alla

M 113 F:

Kuvaus: Lannan sekainen savi

Sijainti: M 113E:n alla ja RA 68C:n pohjalankkujen yläpuolella.

Katukiveys:

RA 73:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 73, RA 73B, RA 19, RA 86

Kuvaus: Rapautunut luode-kaakko –suuntainen fragmentaarinen kiveys, jonka koillisreunassa sijaitsi vesikouru. Kiveyksen alla oli hiekkakerros M 87 ja M 87B.

Laajuus: Leveys 2, 5 m, säilynyt pituus 19 m.

Sijainti: Alueen keskellä. Korkeus noin 7 m mpy

Tulkinta: Katukiveys.

Kartat: 13, 42:1,53, 54, 65, 117, 313 osa 1.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 87:

Kuvaus: Karkea tiilimurskan sekainen tumma hiekka

Sijainti: RA 73:n alapuolella

Tulkinta: Kadun pohjustushiekka

M 87B:

Kuvaus: Karkea tiilimurskan sekainen tumma hieman orgaanispitoinen hiekka

Sijainti: RA 73:n alapuolella ja katulinjan lounaislaidalla

Tulkinta: Kadun pohjustushiekka

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Muut puurakenteet:

RA 97:

Kuvaus: Maatuneita puurakenteen fragmentteja, joista 3 luode-kaakko –suuntaisia ja 1 lounas- koillis-suuntainen

Laajuus: 4m x 1, 9 m

Sijainti: RA 103B:n tasossa ja eteläpuolella

Tulkinta: Puurakenteen jäännös

Kartat: 77, 82, 313 osa 2

Kiviperustukset:

RA 109:

Kuvaus: Luode - kaakko –suuntainen hajonnut kivirakenne

Laajuus: 4, 5 m x 2 m

Sijainti: RA 97:n länsi-lounais -puolella

Tulkinta: Rakennuksen seinänperustusta

Kartat: 9, 313 osa 2

Muut kiveykset:**RA 103B:**

Kuvaus: Hajonnutta kiveystä ja tiilirakennetta
 Laajuus: 2 m x 2m
 Sijainti: Kivikellarin RA 71:n kaakkoispuolella
 Tulkinta: Tulisijan purkujätettä
 Kartat: 82, 313 osa 2

PERIODI IV: 1500 – luvun alkupuoli**KEMICUMIN ALUE:****Puurakennukset:****Rakennus 110:**

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 63, RA 63B, RA 79B, RA 81B – F, RA 110, RA110B - C, RA 131.

Kuvaus: Palaneen puurakennuksen seinähirsiä (RA79B, RA 81D-F), hiiltyneitä lattialankkuja (RA 81B-C) ja lattian alaisia perustushirsiä (RA 110B-C). Rakennuksen lounaisnurkassa oli jäänteitä tulisijasta, josta oli säästynyt ainoastaan hiiltynyt fragmentaarinen hirsiarina (RA 63) sekä hajanaisia kiviä (RA 63B). Puujäänteiden alapuolella sijaitsi rakennuksen pohjustushiekka. Rakennuksen oli rikkonut sen pohjois- ja itäreunalta sorakaivannot. Rakennuksen koillisseinän alla oli jäljellä rakennukseen kuuluvaa kivijalkaa (RA 131).

Laajuus: Pit. 11 m x lev. 6 m
 Sijainti: Alueen länsireunassa
 Tulkinta: Asuinrakennus
 Lisätietoja: Tämän rakennuksen päälle on rakennettu myöhemmin RA 46.
 Kartat: 42: 1, 47, 59, 69, 94, 104, 117, 156, 162, 314 osa 1.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:**M 46C:**

Kuvaus: Orgaanisen maa-aineksen sekainen hiekka, joukossa tiilimurskaa ja laastia
 Sijainti: RA 25:n itäpuolella, RA 63:n eteläpuolella ja yhteydessä.
 RA 62:n alapuolella. RA 73:n ja RA 25C:n välisellä alueella.
 Tulkinta: Mahdollisesti uunin RA 63 purkumassa

M 47B:

Kuvaus: Nokinen hiekka
 Sijainti: RA 62:n ja RA 63:n välisellä alueella
 Tulkinta: Uunin RA 63:n purkumassaa
 Lisätiedot: Sekoittunut M 47D:n kanssa

M 47D:

Kuvaus: Hiekka
 Sijainti: RA 110:n sisä- ja ulkopuolella, uunin RA 63:n yhteydessä

Tulkinta: Rakennuksen pohjustushiekka
 Lisätiedot: Sekoittunut M 47B:n kanssa

M47E:

Kuvaus: Noen ja orgaanisen aineksen sekainen laasti
 Sijainti: M 47B + M47D:n tasossa, RA81D:n pohjoispuolella, RA 63:n yhteydessä
 Tulkinta: Uunin purkujätettä

M81A:

Kuvaus: Noen ja orgaanisen maa-aineksen sekainen hiekka
 Sijainti: M47B + M47D:n alapuolella, RA81D:n eteläpuolella
 Tulkinta: Liittyy mahdollisesti rakennuksen 110 pohjustamiseen

M81B:

Kuvaus: Noen ja orgaanisen maa-aineksen sekainen hiekka
 Sijainti: RA 81D:n pohjoispuolella
 Tulkinta: Liittyy mahdollisesti rakennuksen 110 pohjustamiseen

M81C:

Kuvaus: Multainen hiekka
 Sijainti: RA81:n alapuolelta, M47B + M47D:n alapuolella
 Tulkinta: Liittyy mahdollisesti rakennuksen 110 pohjustamiseen.

M 81D:

Kuvaus: Multainen hiekka
 Sijainti: RA 110:n alapuolella
 Tulkinta: Liittyy mahdollisesti rakennuksen 110 pohjustamiseen.

M47F:

Kuvaus: Multainen hiekka
 Sijainti: Yläpuolella M 49B, alapuolella M83.
 Tulkinta: Rakennuksen 110 piha-aluetta.

M83:

Kuvaus: Puulastukerros
 Sijainti: RA 110:n pohjoispuolella, M47F:n alapuolella.

Rakennus 88:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 88 A – F.

Kuvaus: Luode – kaakko – suuntaisia hirsii (RA 88 B, RA 88 F) ja koillinen – lounas –suuntaisia puurakenteen fragmentteja (RA 88 A, RA 88 E). Luode –kaakko – suuntaisen hirren RA 88B:n alla sijaitseva hirren suuntaista kiveystä (RA 88C-D) kahdessa kerroksessa.

Laajuus: 11m x 4 m

Tulkinta: Kiviperustainen puurakennus

Sijainti: Katulinjauksen (RA 73) itäpuolella, sorakaivantojen rikkomalla alueella.

Lisätiedot: Rakenne oli pahoin rikkoutunut sorakaivantojen takia. Rakenteiden RA 88G-J liittämisen tähän kokonaisuuteen on epävarmaa.

Kartat: 53, 65, 81, 88, 156, 163: 2, 314 osa 1.

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Puurakenteet:

Puurakennekokonaisuus 120A - E:

RA 120A:

- Kuvaus: Pinnaltaan osittain hiiltynyt koivu- ja mäntylankuista tehty taso, jota rajaavat luode- ja kaakkoisreunasta koillis-lounas -suuntaiset hirret. Lankkujen paksuus 3-4 cm. Puitten alkuperäinen pinta (kaarna/tuohi) oli säilynyt. Lankkujen välissä oli 5-6 cm leveät raot.
- Laajuus: Säilynyt laajuus 1,9 m x 2,20 m
- Sijainti: Alueen eteläreunassa, kauppahallin kellarin seinänperustusten rikkomalla alueella.
- Tulkinta: Puutaso
- Kartat: 115: 9, 314 osa 2

RA 120B:

- Kuvaus: Hirsikehikon fragmentti, joka on osittain hiiltynyt. Kehikon yhdessä kulmassa jäljellä nurkkasalvos. Säilynyt yksi hirsikerta. Kehikon yhteydessä on myös irrallisia hirsiiä.
- Laajuus: 2 m x 2,50 m
- Sijainti: RA 120A:n pohjoispuolella
- Tulkinta: Piharakennuksen fragmentti
- Kartat: 115: 8, 314 osa 2.

RA 120C - D:

- Kuvaus: Laho puutaso, jonka pinta oli hieman hiiltynyt. Puutason pinnalla oli irrallisia maatuneita hirsiiä. Rakenteiden yhteydessä ei ollut tuohta eikä kaarnaa. Lankut olivat maatuneet toisiinsa aivan kiinni, eikä yksittäisten lankkujen rajoja voitu erottaa. Rakenteen yhteydestä ei löytynyt tulisijan merkkejä, mutta sen länsipuolen maa-aineksessa oli hieman irrallisia kiviä ja tiilimurskaa. Rakennetta oli rikkonut sen luoteispuolelta kivikellari sekä sen kaakkoispuolelta 1900 -luvun alussa rakennetun kauppahallin perustukset.
- Laajuus: Säilynyt laajuus 7 m x 8 m
- Sijainti: Alueen itäpäässä, kivikellarin (RA 71) kaakkoispuolella, RA 120B:n itäpuolella.
- Tulkinta: Mahdollisesti asuinrakennuksen jäänteitä
- Lisätiedot: Rakenteen länsi-lounais-puolelta löytyi mm. värillistä ikkunalasiasia (punaista, sinistä ja vihreää) sekä kaakelin kappaleita, joissa oli kuvattuna paratiisiaihe.
- Kartat: 115: 11, 115: 12, 314 osa 2.

RA 120E:

- Kuvaus: Hirsikehikon fragmentti, jonka kahdessa nurkassa oli säilynyt mahdolliset nurkkakivet. Kehikosta oli säilynyt yksi hirsikerta ja yksi salvosnurkka.
- Laajuus: 2,80 m x 4,20 m
- Sijainti: RA 120B:n ja RA 120C:n välisellä alueella
- Tulkinta: Hirsirakennuksen tai sen osan fragmentti

Kartat: 115: 10, 314 osa 2.

Piha- ja katukiveykset:

RA117:

Kuvaus: Matalaa kiveystä , jonka kivien halkaisija on 20 – 25 cm. Kiveyksen eteläosassa sijaitsi itä-länsi -suuntainen matala vesikouru.
 Laajuus: Säilynyt laajuus 6 m x 2, 20
 Sijainti: Alueen länsiosassa, RA 50:n länsipuolella, RA107:n (kivijalan) alapuolella.
 Tulkinta: Piha- tai katukiveys
 Kartat: 115: 3, 314 osa 2.

Kokonaisuuteen mahdollisesti kuuluvat rakenneyksiköt:

RA 144:

Kuvaus: Irrallisia kiviä.
 Sijainti: RA 117:n länsipuolella.
 Tulkinta: Mahdollisesti kiveyksen RA 117:n kiveystä.
 Kartat: 115: 1

RA 135D:

Kuvaus: Kiveyksen fragmentti
 Laajuus: 0, 6 x 0, 6 m
 Sijainti: RA 117:n lounaispuolella
 Tulkinta: Liittyy todennäköisesti kiveykseen RA 117.

Rakenteeseen liittyvä maayksikkö:

M 106:

Kuvaus: Savinen hiekka.
 Laajuus: 1, 6 m x 2, 4 m
 Sijainti: RA 117:n alapuolella ja sen länsi-lounais -puolella
 Tulkinta: Kiveyksen RA 117:n pohjustushiekka.

Muut rakenteet:

RA 50:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 50, RA 106A –C.

Kuvaus: Muurattu tiili- ja kivirakenne (RA 50), jonka alla oli palanut puutason fragmentti (RA 106A - C). Tiilet oli muurattu arinaksi puutason päälle. Tiiliarinan alapuolella, sen itäosassa, oli harmaakivistä tehty kolmisivuinen kehikko, joka sijaitsi samassa tasossa kuin palanut puutaso (RA 106 C). Rakenteen luoteisreunassa, alueen profiilissa, oli säilynyt vielä ehyttä muurausta.
 Laajuus: 3 m x 2 m
 Sijainti: Alueen luoteisreunassa, sen keskiosassa, RA 33:n länsipään alapuolella. Korkeus 7, 30 - 6, 90 m mpy
 Tulkinta: Palaneen rakennuksen tulisijan jäännös.
 Lisätiedot: Rakenteen yhteydessä ja purkamisessa löydöt otettiin talteen maayksikkönumeroilla M 20 ja M 42. Rakenteen alapuolella sijaitsi RA 126A.

Kartat: 24, 75, 91, 95, 97, 105, 314 osa 2.

PERIODI III: 1400 –luvun puolivälistä 1500 –luvun alkuun:

KEMICUMIN PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 159:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 132, RA 132B, RA 132C, RA 132D, RA 136, RA 136B RA 159A, RA 159B, RA 159C, RA 159 D, RA 159E, RA 159F.

- Kuvaus:** Osittain palanut kolmiosainen puurakennus, jonka eteläisimmän huonetilan pohjoiskulmassa sijaitsivat tulisijan perustukset (RA 132, RA 132B-D). Tulisijasta oli säilynyt harmaakivistä tehty pohjaosa (RA 132), jonka alla oli hirsistä tehty arina (RA 132C), minkä alta paljastui pystypaalusto (RA 132D). Tulisijan purkumassa (RA 132 B) koostui savesta ja tiilimuruista ja se sijaitsi reilun neliömetrin laajuisella alueella uunin perustuskivien luoteispuolella. Eteläisestä huonetilasta oli säilynyt alin hirsikerta (RA 159B), ja sen eteläkulmassa oli säilynyt nurkkakivet. Varsinaisia nurkkasalvoksia ja lattiarakenteita ei ollut säilynyt. Huonetilan jakoi kahtia koillislounas –suuntainen perustushirsi (RA 159E). Pohjoisen huonetilan jakoi keskeltä kahtia luode-kaakko –suuntainen hirsi (RA 159F). Länsiseinästä oli säilynyt kaksi hirsikertaa, joiden ulkopinnalla oli säilynyt hieman tuohivuorausta. Huonetilassa oli säilynyt hajanaisia lautoja, jotka ovat mahdollisesti olleet lattiarakenteita. Pohjoisemmassa huonetilassa ei ollut tulisijan jäänteitä. Huonetila oli osittain palanut, ja sen sisäpuolella sijaitsi nuorempi paalutus RA 137. Huonetilan eteläseinässä oli jäljellä nurkkasalvokset. Huonetiloja erottavasta väliköstä oli säilynyt yksi hirsikerta sekä kolme luode-kaakko –suuntaista perustushirttä (RA 159D). Varsinaisia lattiarakenteita ei ollut havaittavissa.
- Laajuus:** Rakennuksen kokonaislaajuus: lev. 5m x pit. 12, 80. Eteläisin huonetila 5 m x 5 m, välikön koko 2, 5 x 5 m, pohjoisin huonetila 4, 5 x 4, 5 m.
- Sijainti:** Alueen länsipäässä, RA 110:n alapuolella, katulinjan (RA170) vieressä, sen länsipuolella.
- Tulkinta:** Paritupa, jonka eteläinen lämmitettävä huonetila on ollut asuinkäytössä ja pohjoisempi kylmätila on toiminut varastona. Tähän huonetilaan kuuluvien maakerrosten yläpuolella sijaitsi tiililatomusta sekä tähän kuuluvia irrallisia tiiliä (RA 136, RA 136B), jotka ovat mahdollisesti eteläisen huoneen tulisijarakenteen RA 132 purettuja rakennefragmentteja, jotka on myöhemmin tasoitettu tälle paikalle tiilipediksi.
- Lisätietoja:** Varastotilassa oli säilynyt hiiltyneitä kimpiastioiden jäänteitä. Eteläinen huonetila (D 82) on saanut dendrokronologisen ajoituksen talvikausi 1429-1430. Välikön lattiaorresta (D 79) on saatu dendrokronologinen ajoitus talvikausi 1428-1429. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.) Rakennuksen ulkopuolella, sen luoteisen ulkoseinän vieressä oli jäänteitä oksista ja puunkappaleista tehdystä koillinen-lounas -suuntaisesta kourumaisesta rakenteesta (RA 159G), joka sijaitsi rakennuksen RA 159 ja RA 80 välissä.
- Kartat:** 156, 162, 165, 184, 185, 199, 315 osa 1.

Rakennekokonaisuuteen liittyvät maayksiköt:

M 97A – H:

- Kuvaus: Heterogeenistä purkumassaa, jossa erityyppiset ohuet ja linssimäiset maakerrokset esiintyivät päällekkäin ja limittäin.
- Sijainti: RA 110:n alapuolella, RA 159:n eteläisen huonetilan ja välikön rakenteiden yläpuolella.
- Tulkinta: Rakennuksen RA 159 ja siihen kuuluneen tulisijan purkumassaa.
- Kartat: 94, 104, 117, 122

M 98 + M 98B:

- Kuvaus: Tiilimurskan sekaista hiekkaa, joukossa hieman nokea ja runsaasti laastia.
- Sijainti: Esiintyy limittäin M 97 eri maayksiköiden kanssa. RA 110:n alapuolella, RA 159:n eteläisen huonetilan ja välikön rakenteiden yläpuolella
- Tulkinta: Rakennuksen RA 159:n tulisijan RA 132:n purkumassaa
- Kartat: 104, 122

M 105:

- Kuvaus: Täysin maatunut orgaaninen maa-aines
- Laajuus: 0, 7 x 0, 8 m, paksuus 1-2 cm
- Sijainti: RA 110:n alapuolella, M 97:n maayksiköiden yhteydessä.
- Tulkinta: Rakennuksen 159:n maatunutta rakennemateriaalia

M 102 – M 102D:

- Kuvaus: Hiekkamaata, jonka yhteydessä nokea, tiilimurua ja laastia.
- Sijainti: RA 110:n alapuolella ja RA 159:n sisäpuolella. Sijaitsee myös limittäin M 97:n maayksiköiden kanssa.
- Tulkinta: Rakennuksen RA 159 ja sen tulisijan RA 132 purkumateriaalia.
- Lisätiedot: Tarkempi maalajien yksikköjako on tehty sekä sijainnin että maa-aineksen koostumuksen tarkemman määrittelyn perusteella.

M 102E:

- Kuvaus: Orgaanisen maa-aineksen sekainen mineraalimaa, joukossa hieman savea.
- Sijainti: RA 110:n alapuolella, RA 159:n eteläisen huonetilan sisäpuolella.
- Tulkinta: Mahdollisesti RA 159:n lattianalainen maakerros

M 135A:

- Kuvaus: Hiekka, jonka pinnalla oli vähäisesti puusilppua (M 135B)
- Laajuus: RA 159:n pohjoispuoleisen huonetilan pinta-ala
- Sijainti: RA 159:n pohjoispuolimaisen huonetilan lattiarakenteiden alapuolella.
- Tulkinta: RA 159:n varastopuolen pohjustushiekka.

M 135 C:

- Kuvaus: Hiekansekainen orgaaninen maa-aines, jonka koillisosa lantaista.
- Laajuus: RA 159:n pohjoispuoleisen huonetilan pinta-ala
- Sijainti: M 135A:n alapuolella, RA 159:n varastotilan rakenteiden alapuolella
- Tulkinta: Todennäköisesti rakennusta 159 edeltänyt kerrostuma.
- Lisätiedot: M 135C:n alta esiin tullut M 135D ei kuulu tähän rakennusvaiheeseen.

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 79, RA 80.

- Kuvaus:** Salvotun puurakennuksen jäänteitä, joista oli säilynyt alin hirsikerta sekä palanutta lattiatasoa. Rakennusta ei saatu kokonaan esille, sillä se jatkui kaivausalueen ulkopuolelle. Mahdollisesti rakennuksessa on ollut ainakin kaksi erillistä huonetilaa. Rakennuksesta ei löytynyt tulisijan jäänteitä. Perustuksiin on käytetty mahdollisesti sekundäärisiä salvottuja hirsiiä. Rakennuksen eteläosassa sijaitsi nuorempia paaluja (RA 171), jotka olivat osittain rikkoneet rakennuksen lattiarakenteita.
- Laajuus:** Esille saatu osa 4, 5 m x 6, 5 m, eteläisen huonetilan koko 4, 5 m x 4, metriä.
- Sijainti:** Alueen lounaisreunassa, välittömästi rakennuksen RA 159 pohjoispuolella. Katulinjauksen RA 170 länsipuolella.
- Tulkinta:** Lattiallinen, ainakin kaksi huonetilaa käsittänyt puurakennus.
- Lisätiedot:** Rakennuksen 80 ja rakennuksen 159 välissä oli oksista tehty kourumainen taso (RA 159G)
- Kartta:** 56, 185, 315 osa 1.

Rakennus 77:

Kokonaisuuteen liittyvät rakenneyksiköt : RA 65, RA 66, RA 68A-B, RA 68 D - G, RA 77A-H, RA 90.

- Kuvaus:** Osittain maatunut, osittain palanut ainakin kaksi huonetilaa ja näiden välisen eteistilan käsittänyt puurakennus, josta oli pääsääntöisesti säilynyt alin hirsikerta. Lounaisessa huonetilassa on ollut kaksi päällekkäistä lattiatasoa, joista päällimmäinen (RA66) oli säilynyt fragmentaarisesti huonetilan luoteisosassa. Tämän itäpuolella oli säilynyt tulisijan tiilistä muurattua pohjaa sekä harmaakivistä tehty perustusosa (RA 65). Kivien alapuolella oli huonosti säilyneitä jäänteitä tulisijan lautapedistä. Tulisijaan liittyvät perustuspaalut (RA 90) sijaitsivat huonetilan alemman lattiatason (RA 77C) alapuolella. Kahden lattiatason välissä oli luode-kaakko-suuntaisia tukiorsia, joiden alapuolella välittömästi sijaitsi lankuista tehty alempi lattiataso RA 77C, joka oli pinnastaan hieman hiiltynyt, mutta muutoin suhteellisen hyväkuntoinen. Huonetilan lounaisseinästä oli jäljellä kaksi hirsikertaa, ja myös seinälinjan nurkkasalvokset olivat säilyneet. Huonetilan luoteisreunaa oli rikkonut paikalle myöhemmin rakennettu hirsiarkku RA 68C.
- Toisessa huonetilassa ja huonetiloja erottavassa välitilassa oli yksinkertaisen koillis-lounas -suuntaisen lankkulattian fragmentaarisia jäänteitä sekä kaakko-luode -suuntaisia hirsisiä tukirakenteita. Koillisen huonetilan (RA 77) yhteydessä ei ollut havaittavissa tulisijan jäänteitä. Tämän huonetilan kaakkoisseinän nurkissa oli säilyneenä rakennuksen nurkkakivet. Huonetilan keskellä oli lattianalainen kuoppa, jossa oli runsaasti kookkaita palamattomia ravintoeläinten luita ja sarvia.
- Laajuus:** Rakennuksen kokonaislaajuus: 10 m x 4, 5 m; lounaisempi huonetila 4 m x 4m ; välitila 1, 5 m x 4m; koillisempi huonetila 5 m x 4, 5 metriä.
- Sijainti:** Välittömästi katulinjauksen koillispuolella, alueen eteläosassa.
- Tulkinta:** Mahdollisesti paritupa, jonka tulisijalla varustettu lounainen huonetila on ollut asuinkäytössä. Koillisempi huonetila on toiminut varastona. Huonetilan keskellä sijainneen lattianalaisen kuopan luokeskittymä viittaa mahdollisesti teurastustoimintaan.
- Lisätiedot:** Rakenneyksiköt RA 68A- B, RA 68D- G olivat rakennuksen päällimmäisiä ja huommin säilyneitä rakennefragmenteja. Varsinainen selvempi rakennus on yksi-koity tunnuksella RA 77A - H.
- Yhdestä rakennuksen lounaisen huonetilan perustushirrestä (D 61) on saatu dendrokronologinen ajoitus kesän 1441 jälkeen (0-5). Rakenteen toinen ajoitettavaksi lähe-

tetty näyte (D 35) oli ajoituskelvoton. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoitusseleste 175.)

Kartat: 33, 42:1,42:2, 54, 65, 88,96, 99, 106, 114, 125: 1, 136, 146, 163:1 – 2, 314 osa 1, 315 osa 1

Rakennukseen liittyneet maayksiköt:

M 37:

Kuvaus: Hiekka, jossa runsaasti tiilenkappaleita, tiilimurskaa ja laastia
 Laajuus: alle 1 m²
 Sijainti: Välittömästi RA 65:n kaakkoispuolella
 Tulkinta: Tulisijan RA 65 purkujätettä

M 37B:

Kuvaus: Maatunut orgaaninen kerros, jossa mukana hieman tiilimuraa.
 Laajuus: alle 1 m²
 Sijainti: M 37:n alapuolella
 Tulkinta: Tulisijan RA 65 purkujätettä

M 39, M 39B, M 39C:

Kuvaus: Savi, jonka seassa oli hieman orgaanista maa-ainesta
 Sijainti: Alueen eteläpuolella, RA 77:n alueella sekä itä- ja kaakkoispuolella, eteläisen seinälinjan vieressä.
 Tulkinta: Rakennuksen tiivistesavea laajemmalle alueelle levinneenä.
 Lisätiedot: Yksiköiden ominaisuuskuvaus on sama, yksiköt erotettu toisistaan sijainnin perusteella. M 39B esiintyi kerroksittain orgaanisen maa-aineksen kanssa sentin vahvuisina kerroksina. M 39:n yhteydessä erotettiin hiekkaisempi saviaines yksikkötunnuksella M 109, joka sijaitsi rakennuksen ulkopuolella, mutta lienee myös rakennuksen tiivistesavea.

M 52D - H:

Kuvaus: Perusmassa mineraalipitoinen, joukossa vaihtelevasti tiilimuraa, laastia ja orgaanista ainesta
 Sijainti: RA 77:n alueella, pääsääntöisesti asuinhuoneen yhteydessä
 Tulkinta: Tulisijan RA 65 purkumassaa
 Lisätiedot: M 52 eri yksiköineen oli kokonaisuudessaan muodostunut sen jälkeen, kun rakennus 77 oli jäänyt pois käytöstä.

M 68B - C:

Kuvaus: Tiilimurskan ja laastin sekainen mineraalimaa, jonka joukossa oli hieman puusilpua.
 Sijainti: RA 77:n alueella, varastohuoneen lattiataason yläpuolella. M 68B sijaitsi lattianalaisen kuopan yhteydessä, mistä löytyi runsaasti eläinten luita.
 Tulkinta: Rakenteiden päälle levitettyä rakennuksen purkumassaa
 Lisätiedot: Maat ovat kerrostuneet rakennuksen 77 jäätyä pois käytöstä.

M 88A - C:

Kuvaus: Päälimmäisenä oli ohut pienen puurosken sekainen orgaaninen kerros

- (M 88B), jonka alta paljastui nokinen hiekka (M 88A), minkä alla sijaitsi puhdas hiekkakerros (M 88C).
- Sijainti: RA 77C:n alueella, rakennuksen asuintilan sisällä, alemman lattiatason päällä.
- Tulkinta: Hiekkakerros on toiminut lattioiden välisenä eristeenä, jonka päällä jälkiä palaneesta ja maatuneesta ylemmästä lattiatasosta.
- Lisätiedot: Maakerrosten yhteydessä dokumentoitiin hiiltyneitä fragmentaarisia puujäänteitä yksikkötunnuksella RA 118, jotka lienevät RA77:n asuintilan ylemmän lattiatason hiiltyneitä jäänteitä.
-

Rakennuksen 77 välittömään yhteyteen liittyvät puurakenteiden jäänteet:

RA 92, RA 92 C:

- Kuvaus: Luode-kaakko suuntaista fragmentaarista hirsitasoa (RA 92), jonka alapuolella tasasivuinen yhden hirsikerran käsittävä kehikko (RA 92C). Kehikko ei ollut salvottu, mutta yhdessä hirressä oli salvoslovi (YK 71).
- Laajuus: Hirsitaso: 1,8m x 2,0; kehikko: 1,1m x 1,2 m
- Sijainti: Välittömästi RA 77:n pohjoispuolella.
- Tulkinta: Rakennukseen 77 kuuluva hirsitaso, jonka tarkempi tulkinta on epävarma.
- Kartat: 65, 136, 146

Rakennuksen 77 kanssa samaan kokonaisuuteen liittyvät puurakenteiden jäänteet:

RA 140:

- Kuvaus: Koillinen –lounas – ja luode-kaakko -suuntaisia puunjäänteitä, jotka ovat osittain palaneita.
- Laajuus: 4 m x 0,7 m
- Sijainti: Välittömästi RA 77:n pohjoispuolella, RA 92:n itäpuolella
- Tulkinta: Puurakennuksen jäänteitä
- Lisätiedot: Rakenne pääosaltaan sorakaivantojen rikkoma
- Kartat: 125:1, 136, 151, 314 osa 1, 315 osa 1.

RA 60:

- Kuvaus: Lounas- koillinen –suuntainen fragmentaarinen lankkutaso.
- Laajuus: 1,5 m x 1,3 m
- Sijainti: RA 77:n pohjoispuolella, RA 140:n pohjoispuolella
- Tulkinta: Puurakennuksen lattiatasoa
- Lisätiedot: Rakenne oli lähes kokonaan sorakaivantojen rikkoma. Rakennetta oli rikkonut myös sen keskeltä myöhempi pystypaalu.
- Kartat: 50, 52, 72, 314 osa 1, 315 osa 1.

RA 60D, RA 60E, RA 60K, RA 60N:

- Kuvaus: Lounas-koillinen –suuntaista lankkutasoa (RA 60K), joka sijaitsi sorakaivantojen rikkomalla alueella. Lankkutaso oli maatunut ja yksittäisten lankkujen rajoja ei voitu erottaa. Lankkutason yläpuolella oli neljä luode - kaakko suuntaista hirrenpätkää (RA 60D). Lankkutason yhteydessä oli irrallinen puunjäänne (RA 60E), joka liittyyneen samaan tasoon. Välittömästi lankkutason alapuolella sijaitsi kaksi luode-kaakko –suuntaista hirttä (RA 60N).
- Laajuus: 2,20 m x 1,80 m
- Sijainti: RA 77:n pohjoispuolella.

- Tulkinta: Kaksipohjaisen lattian alemmaa lattiatasoa, jonka yläpuolella on säilynyt ylemmän lattiata-
 tason tukiorret (RA 60D), vrt. RA 77:n asuinhuoneen lattiarakenne, sekä lattia-
 tason alapuoliset tukiorret (RA 60N).
- Lisätiedot: Lattiata-
 tason alapuolella oli runsaasti kalansuomuja. Lattiata-
 tason päältä löydettiin ga-
 gaatista valmistettu simpukanmuotoinen pyhiinvaellusmerkki (KI ?). Lattiata-
 tason alapuolisissa tukiorsissa oli havaittavissa lattialankkujen aiheuttamat painaumat.
- Kartat: 55, 72, 79, 314 osa 1, 315 osa 1.

Muut puurakenteet:

RA 94:

- Kuvaus: Puutason fragmentti, joka koostui pääasiassa pohjois-etelä –suuntaisista lankuista ja
 hirsistä, osin itä-länsi –suuntaisista puunkappaleista.
- Laajuus: 4, 5 m x 2, 80 m
- Sijainti: RA 53:n länsipuolella, alueen pohjoisreunassa.
- Tulkinta: Mahdollisesti kulkutasoa.
- Lisätiedot: Yhteydessä M 66 B
- Kartat: 72, 79, 314 osa 1

RA 115:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA115, RA115B

- Kuvaus: Pohjois-etelä – suuntaista hirsiarinaa RA115A, johon oli käytetty sekundääristä
 puumateriaalia; arinan alla kaksi koillinen-lounas –suuntaista tukihirttä RA 115B
- Laajuus: Lev. 1, 20 m x pit. 4, 80 m
- Sijainti: Alueen pohjoiskulmassa, RA 53:n länsipuolella, 10 – 20 cm RA 94:n alapuolel-
 la, välissä M 66B.
- Tulkinta: Kulkutaso
- Lisätiedot: Rakenne on mahdollisesti jatkunut sekä itään että länteen, missä on jäljellä itä- länsi
 – sekä pohjois-etelä –suuntaisia puunkappaleita
 (RA 114). Yhteen hirteen (P 186) oli polttamalla koverrettu kaksi kaukalomaista sy-
 vennystä. Hirsi otettiin talteen konservoitavaksi.
- Kartat: 102: 2, 160, 315 osa 1.

RA 60 G:

- Kuvaus: Varhopatsastekniikalla tehty puurakenne, joka oli vuorattu kahdelta ulkosivulta yk-
 sinkertaisella kivimuurauksella. Rakenteen lounaispuolella kivet oli asetettu lounas
 – koillinen suuntaisten laudankappaleiden päälle ja vastaavasti kaakkoispuolella
 lounas- koillinen suuntaisen pitkän laudan päälle, jonka alla sijaitsi ohut laastikerros,
 ja sen alla oli vastaava toinen lauta. Molempien lautatasojen alla sijaitsi ohut savi-
 vuoraus. Rakenne oli kaivettu aivan pohjasaveen asti. Rakenteen sisäpuolella oli
 kutakin seinää vasten pienet pystypaalut mahdollisesti tukirakenteina. Rakenteen
 seinät olivat lahot ja huonokuntoiset.
- Laajuus: 2 m x 2 m, syvyys noin 2 m
- Sijainti: Alueen itäreunassa, RA 77:n ja RA 60:n itäpuolella
- Tulkinta: Kaivo
- Lisätiedot: Rakennetta oli yläosan itäpuolelta rikkonut resentti putkikaivanto RA 14 ja yläosaa
 lounaispuolelta suuret irralliset kivet RA 76A. Rakenteeseen kuuluvat aikaisemmin
 numeroidut paalut RA 11N, RA 11P, RA 11Q ja RA 11U.

Täyttömaa kaivettiin yksikköinä M 56C, M 56E, M 56G, M 56H, M 56J, M 56L, M 56M, M 56N, M 56P ja M 96. Yksikköjaon perusteena käytettiin täyttömaan koostumusta.

Kaivon yhdestä seinähirrestä on saatu dendrokronologinen ajoitus (D 197) talvikausi 1478-1479. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.)

Kartat: 62, 92, 111, 178, 182: 2, 189: 1, 196, 198: 3, 314 osa 1, 315 osa 1.

RA53:

Kokonaisuuteen kuuluvat: RA 53, RA 53B – F

Kuvaus: Hirsistä rakennettu salvottu pohjaton kehikko, jonka päälle oli täyttämisen jälkeen tehty kiveys (RA 53). Sorakaivannot olivat rikkoneet kiveystä sekä kolmea ylintä hirsikertaa (RA 53B - D) ja ainoastaan kaksi alinta hirsikertaa (RA 53F) oli säilynyt ehjänä kokonaisuudessaan. Puurakenteen yhteydessä (RA 53D:n hirsien välissä) oli irrallaan olevia kiviä (RA 53E). Rakenteen seinähirsien välissä oli isot raot, eikä mistään tiivistemateriaalista tehty havaintoja. Kehikon kahden ehyen alimman hirsikerran sisältä poistettiin maayksiköt M 118B ja M 118C, jotka olivat pääsääntöisesti koostumukseltaan lantaa.

Laajuus: 1, 8 m x 2, 8 m

Sijainti: RA 77:n pohjoispuolella, RA 60:n pohjoispuolella

Tulkinta: Piharakennus, jota alimpien täyttömaiden perusteella on käytetty myös tunkiona.

Lisätiedot: Kehikon pohjalla sijaitsi 3 vierekkäistä lyhyttä lautaa (RA 53G), joiden yhteys varsinaiseen kehikkoon on epäselvä. Kahdesta kehikon seinähirrestä (D 102 ja D 103) on saatu dendrokronologisen ajoitus talvikaudelle 1444-1445. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.) Rakenteen alimpien täyttömaiden (M 118B- C) yläpuolella sijaitsi kerroksittain seuraavat maayksiköt: M 64, M 65C, M 64B, M 66 ja M 64C.

Kartat: 29, 32: 2, 50, 52, 72, 86, 160, 176:1 – 2, 314 osa 1, 315 osa 1.

RA154:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA154, RA 154B.

Kuvaus: Hirsitason (RA 154) fragmentti, johon oli käytetty mahdollisesti sekundääristä puuainesta. Hirsitason alapuolella oli tukirakenteiksi asetettu kaksi poikkihirttä (RA 154B).

Laajuus: 2, 5 m x 2, 5 m

Sijainti: Alueen itäkulmassa, RA 77:n itäpuolella

Tulkinta: Puutaso, tarkempi tulkinta epävarma

Lisätiedot: Rakenne oli Kemicum-rakennuksen rikkoma koillispuoleltaan, luoteispuolelta rakenteen oli rikkonut kaivo RA 21.

Kartat: 153, 172, 315 osa 1.

RA 157:

Kuvaus: Kolme luode-kaakko –suuntaista hirttä, jotka jatkuivat kaivausalueen kaakkoisprofiiliin.

Sijainti: Hirsitason (RA 154) yläpuolella, alueen itäkulmassa.

Tulkinta: Epävarma

Lisätiedot: RA 154 ja RA 157 eivät olleet välittömästi yhteydessä toisiinsa, eikä niitä voida tulkita samaksi rakenteeksi.

Kartat: 153, 157, 172, 315 osa 1.

Katurakenteet:**RA 170:****Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 170, RA 170B**

- Kuvaus: Luode-kaakko –suuntainen kiveyksen fragmentti, jossa oli kiveyksen suuntainen matala vesikouru. Kiveys oli kahdessa osassa, joista pienempi (RA 170) sijaitsi kokonaisuuden kaakkoispuolella ja suurempi (RA 170B) muodosti kokonaisuuden luoteisosan.
- Laajuus: Kokonaislaajuus säilyneeltä osaltaan: pit. 12 m x lev. 0, 5 m
- Sijainti: Välittömästi rakennusten RA 80 ja RA 159 itäseinän vieressä, katukiveyksen RA 73 ja sen pohjustushiekan alapuolella.
- Tulkinta: Katukiveys. Tämän katulinjauksen ensimmäinen taso.
- Kartat: 165, 315 osa 1

Kokonaisuuteen liittyvät muut rakenneyksiköt:**RA 146, RA 146B, RA 98:**

- Kuvaus: Keskellä katulinjausta sijainnut luoteis-kaakko -suuntainen hirsi, jota vastaan koh-tisuorassa oli useampia lyhyitä hirsiiä.
- Laajuus: Koko näkyvillä olevan katulinjauksen pituudelta, pit. 18 m , lev. 1, 5 metriä
- Sijainti: Katukiveyksen RA 170 koillispuolella, katulinjauksen koillispuolella
- Tulkinta: Kadun pohjustusrakenne, mahdollisesti kadun koillinen puolisko on päällystetty laudoilla, kun taas lounainen puolisko on ollut kivetty.
- Kartat: 81, 133, 143, 156, 315 osa 1

RA 99:

- Kuvaus: Kiveyksen fragmentti
- Laajuus: Pit. 2 m x n. 20 – 30 cm
- Sijainti: Katulinjauksen luoteisosassa, RA 98:n lounaisreunassa
- Tulkinta: Kuuluu samaan katurakenteeseen kuin RA 170 ja RA 146, RA 146B ja RA 98. Ka-dun keskellä sijainneiden suurempien kivien muodostaman linjauksen osa.
- Kartat: 81, 133, 315 osa 1.

Kokonaisuuteen liittyvät maayksiköt:**M 87C + M 87D:**

- Kuvaus: Puusilpun ja hiekan sekainen maakerros
- Sijainti: Koko katulinjauksen leveydeltä, ainakin sen kaakkoispuolisella osalla, kiveyksen RA 170:n yläpuolella. M 87:n ja M 87B:n alapuolella.
- Tulkinta: Katulinjauksen pohjustuskerros
- Lisätiedot: Kerrostuma on paksumpi RA 146:n alla kuin kadun lounaislaidassa. Näillä kahdella eri yksikkötunnuksella varustetut maatyypit esiintyvät samassa tasossa lomittain ja on erotettu toisistaan ominaisuuden perusteella.

M 104:

- Kuvaus: Lantainen puusilppu
- Sijainti: Koko kadun leveydeltä, katulinjauksen kaakkoisosassa.
- Tulkinta: Maakerros ei varsinaisesti liity katulinjaukseen tai sen rakenteisiin.

KOSMORAMAN A-PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 506:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 505, RA 506B, RA 503, RA 503B –D, RA 519A – B.

- Kuvaus:** Osittain esille saatu hirsistä muodostuva kehikko (RA 505A, RA 506C), jonka kahdessa kulmassa oli jäljellä iso kivi (halk. 60 – 70 cm. Kehikon toinen sivu on suurten kivien ja niitä reunustavien syrjällään olevien lautojen (RA 519A) muodostaman linjan (RA 519B) päällä. Rakenteen eteläkulmassa oli kivistä ja tiilistä muodostuva rakenne (RA 503), joka sijaitsi huonosti säilyneen, osittain palaneen hirsitason päällä (RA 503C). Tasoa / arinaa kehysti fragmentaariset hirrenpätkät (RA 503B). Rakenteen koillispuolella oli kivistä, tiilistä ja savesta muodostuva keskittymä (RA 503D).
- Laajuus:** Kokonaislaajuus 6 m x 5 m.
- Sijainti:** Alueen itäpuolella, sen kaakkoisreunassa.
- Tulkinta:** Tulisijallinen hirsirakennuksen jäännös, jonka toista laitaa on tuettu mahdollisesti edellisen rakennusvaiheen rakennuksen tulisijan kivillä ja tiilillä, jotka on reunustettu syrjälleen asetetuilla laudoilla.
- Kartat:** 221 osa 1 ja 243 osa 1, 250 ja 252, 315 osa 2.

Muut puurakenteet:

RA 510:

Kokonaisuus käsittää yksiköt RA 510 ja RA 510C.

- Kuvaus:** Itä-länsi – ja pohjois-etelä –suunnassa olevia huonosti säilyneitä, hajanaisia hirsii, jotka eivät olleet keskenään salvoksessa. Yhdessä hirressä oli salvoslovi. Hirsien yhteydessä oli suurehkoja kiviä ja pystypaaluja. Yhtä hirttä oli alapuolelta tuettu kivellä, jonka alla oli vastaavasti pystypaalu.
- Laajuus:** 8 m x 1, 5 m
- Sijainti:** Alueen länsipäässä
- Tulkinta:** Hajonnut hirsikehikko.
- Lisätiedot:** Rakenne on ylimpiä dokumentoituja rakenteita Kosmoraman A-puolella Kartat: 219, osat 1 – 2, 315 osa 2, 316 osa 2.

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 127:

kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 127A–G, RA 105, RA 105B, RA105 D - F

- Kuvaus:** Tulisijalla varustettu puurakenne, josta oli säilynyt tukirakenteita ja lattialankkuja. Lattialankkujen yhteydessä oli vähäisesti tuohta rakenteen pohjois- ja eteläosassa.

Tulisijasta oli säilynyt jyrkää harmaakivistä tehty perustus (RA 105F), jonka yläpuolella oli rikkoutunut tiilimuuraus (RA 105D-E). Tulisijan intensiivisempi purku-massa yksiköity numerolle RA 105, RA 105B. Tulisijaa ympäröi osittain hiiltyneistä ja maatuneista hirsistä muodostuva fragmentaarinen kehikko (RA 105). Lattialankkujen pääsääntöinen suunta oli luode – kaakko (RA 127D-F). Rakenteen kaakkois-kulmassa lattialankkujen (RA 127C) suunta oli lounas- koillinen. Lattialankut olivat maatuneet niin pahoin, ettei niistä saatu dendrokronologisia näytteitä. Rakenteen eteläisimmän osan (RA 127F) lattialankkujen alla oli säilynyt myös tukihirsiä (RA 127G).

RA 127A:n tukihirsien alla oli kivistä ja rikkonaisista tiilistä tehty perustus (RA 127B), josta oli säilynyt kolme sivua; luoteisen sivun oli rikkonut kauppahallin kellarin rakentaminen.

Rakennuksen kaakkoisreunalla, RA 127C:n ja RA 127F:n päällä sijaitsi lounas-koillinen –suuntainen kivirivi (RA 129), joka rakenteellisesti ei kuulune rakennukseen 127.

- Laajuus: Koko rakenteen laajuus: 5 m x 7 m. Tulisijan koko 1, 60m x 2, 20 m. Sisätilan tukihirsien erottamat eri osat olivat keskimäärin 2 x 2 metriä.
- Sijainti: Kosmoraman B-puolen lounaispuolella, koko alueen leveydellä. RA 148 ja RA 143B:n lounaispuolella.
- Tulkinta: Tulisijalla varustettu asuinrakennus, jossa on mahdollisesti kaksi erillistä osaa. Toinen, luoteisempi, on tulisijalla varustettu asuintupa, jota rajaa tukirakenteet RA 127A ja RA 127B. Kaakkoisempi osa, johon kuuluu osat RA 127 C ja RA 127F, on ollut mahdollisesti varastopuolta.
- Lisätiedot: Rakennetta ei saatu kokonaisuudessaan esille, sillä sen oli rikkonut sekä luode- että kaakkoispuolelta kauppahallin kellari ja perustukset.
- Kartat: 112, 115: 4 – 5, 158, 169, 315 osa 2.

Rakennekokonaisuuteen liittyvät maayksiköt:

M 24D:

- Kuvaus: Täysin maatunut orgaaninen aines
- Sijainti: Rakennuksen 127:n alueella, lattiatason yläpuolella
- Tulkinta: Maatunutta rakennukseen liittyneiden puurakenteiden massaa.

M79:

- Kuvaus: Laastin ja tiilimurskan sekainen hiekka
- Sijainti: RA105:n sisällä ja ympärillä
- Tulkinta: Uunin purkumassaa

M 120B:

- Kuvaus: Hiekka
- Sijainti: RA 127G:n luoteispuolella sekä RA 127C:n ja RA 127F:n alapuolella
- Tulkinta: Rakennuksen pohjustushiekka

M 119A:

- Kuvaus: Tiilimurskan ja hiilen sekainen hiekka
- Sijainti: RA 127F:n ja RA 127C:n kaakkoisosassa
- Tulkinta: Tulisijan purkumassaa

M 123:

Kuvaus: Laastin, noen ja vähäisesti orgaanisen maa-aineksen sekainen mineraalimaa
 Sijainti: RA 127B:n rajaaman alueen sisäpuolella, RA 127D-E:n ja RA 105:n alapuolella
 Tulkinta: Rakennuksen 127:n pohjustushiekka, johon mahdollisesti sekoittunut edeltävän rakennuksen palokerrosta ja purkumassaa.

Rakennus 153:

Kuvaus: Useita hirsikertoja käsittävä hirsirakenne, johon kuului salvottu kehikko sekä siihen liittyviä tukihirsiä. Rakenteen länsipuolella sijaitsi muutamia hajanaisia, osittain palaneita puurakenteen jäänteitä (RA 153B).
 Laajuus: 4, 5 m x 3, 5 m
 Sijainti: Alueen itäkulmassa, RA 120:n alapuolella
 Tulkinta: Puurakenne, josta oli säilynyt alimmat hirsikerrat sekä lattian alaisia tukirakenteita. Varsinaista lattiatasoa ei ollut säilynyt. Mahdollisesti RA 153B:n puujäänteet ovat peräisin rakennuksesta RA 153.
 Lisätiedot: Rakenne on yksiköity myös numerolle RA 120F. Rakenteen oli sen kaakkoispuolelta rikkonut kauppahallin perustukset.
 Kartat: 140: 1, 170: 1, 179, 210, 315 osa 2.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 127A:

Kuvaus: Täysin maatonut savinen ja hieman lannan sekainen orgaaninen kerros.
 Sijainti: RA 153A:n sisällä
 Tulkinta: Maakerros on vanhempi kuin rakennuksen varsinainen käyttövaihe

M 127 E:

Kuvaus: Mineraalimaan sekainen orgaaninen kerros
 Sijainti: M 127A:n alla, RA 153A:n sisällä
 Tulkinta: Maakerros on vanhempi kuin rakennuksen varsinainen käyttövaihe

Rakenteen ulkopuoliset maayksiköt:

M 127B:

Kuvaus: Täysin maatonut savinen ja hieman lannan sekainen orgaaninen kerros.
 Sijainti: RA153:n lounaispuolella

M 127C:

Kuvaus: Mineraalimaan sekainen orgaaninen maakerros
 Sijainti: RA 153A:n itäpuolella. Mahdollisesti reunaosastaan sekoittunut.

Rakennus 135:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 135A-C.

Kuvaus: Maatuneen ja palaneen puurakenteen jäänteitä (RA 135A). Alueen kaakkoisreunassa oli säilynyt yhden hirsikerran lahoja jäänteitä, jossa oli yksi kaakko-luode ja koillinen -lounas suuntainen salvosnurkkaus. Puujäänteiden yhteydessä ja alapuolella oli hajonnutta kiveystä (RA 135B). Puujäänteiden luoteispuolella, rakenteen sisäpuolella, sijaitsi tiilistä ja kivistä muodostunut purkukasa (RA 135C), jonka alapuolella oli hiiltyneitä puujäänteitä (RA 135E).
 Laajuus: Säilyneeltä osaltaan 3 x 4 metriä

Sijainti: Alueen eteläkulmassa, RA 127:n lounaispuolella
 Tulkinta: Tulisijalla varustettu rakennus.
 Lisätiedot: Rakenne oli erittäin fragmentaarinen ja nuorempien rakenteiden tuhoama.
 Kartat: 115: 2, 142, 155: 2, 157, 315 osa 2.

Rakennekokonaisuuteen liittyvät maayksiköt:

M 78:

Kuvaus: Täysin maatunut homogeeninen orgaaninen maakerros.
 Sijainti: RA 135:n luoteispuolella ja yhteydessä. Yläpuolella M 20.
 Tulkinta: Mahdollisesti osa M 78:sta on muodostunut rakennuksen puumateriaalin maatumisesta.
 Lisätiedot: M 78:aa poistettiin paksulta RA 135:n luoteispuolelta eli rakennuksen sisäpuolelta..

M 78B:

Kuvaus: Palanut hiilen, noen, tiilenmurujen ja orgaanisen aineksen sekainen mineraalimaa.
 Sijainti: Alueen luoteisreunalla, M78D:n itäosassa, yläpuolella M 42.
 Tulkinta: Rakennuksen 135 puurakenteiden ja tulisijan jäänteitä.
 Lisätiedot: Maa-aines on mahdollisesti sekoittunut sen yläpuolisen M 42:n kanssa.

M 25:

Kuvaus: Keskikarkea hiekka
 Sijainti: RA 135B:n alapuolella, RA 135A:n kaakkoispuolella.
 Tulkinta: Rakennuksen 135 pohjustushiekka.
 Lisätietoja: Sama maayksikkö sai tasossa myös tunnuksen M 78F.

M 25B:

Kuvaus: Savinen, osittain palanut hiekka
 Sijainti: RA 135A:n kaakkoispuolella
 Tulkinta: Rakennuksen 135 pohjustushiekka, johon on mahdollisesti liuennut rakennuksen tiivistämiseen käytettyä savea.
 Lisätiedot: Savisen hiekan yhteydessä oli merkkejä palokerroksesta, joka yksiköitiin tunnuksella M 25C.

M78D:

Kuvaus: Silttinen hiekka
 Sijainti: RA 135A:n luoteispuolella, rakennuksen sisäpuolella.
 Tulkinta: Rakennuksen RA 135 pohjustushiekka.

M 78E:

Kuvaus: Tiilimurskan, hiilen ja orgaanisen aineksen sekainen purkumassa
 Sijainti: RA 135:n sisäpuolella
 Tulkinta: Tulisijan RA 135C:n purkumassaa

M78G:

Kuvaus: Orgaanisen maa-aineksen sekainen hiekka
 Sijainti: RA 135C:n ja RA 135E:n alapuolella
 Tulkinta: Rakennuksen RA 135 pohjustushiekka.

Muut puurakenteet:**RA 148:****Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 148, RA 148B, RA143B**

- Kuvaus:** Sekundäärisistä hirsistä tehty taso (RA 148), jota rajasi molemmista päädyistä poikittaiset hirret, jotka eivät olleet salvoksessa tason reunahirsien kanssa. Rakenteen luoteisosan hirret osittain hiiltyneet. Tason alapuolella, sen lounaispäässä sijaitsi ryhmä rivissä olevia kookkaita pystypaaluja (RA 148B).
- Laajuus:** 2 m x 2, 80 m
- Sijainti:** Alueen keskiosassa, RA 153:n länsipuolella
- Tulkinta:** Piharakenne, jota on mahdollisesti tuettu pystypaaluin.
- Lisätiedot:** Hirsitason alapuolella sijaitsi hajanaisia lautoja ja puunjäänteitä (RA 153C), joilla ei ole välitöntä yhteyttä itse tasorakenteeseen. Hirsitason alapuolella sijaitsi M 166, missä oli runsaasti jälkiä palamisesta, mm. hiiltynyt käymälänistuvin
- Kartat:** 140:1, 232, 315 osa 2.

RA 143B:

- Kuvaus:** Salvottu hirsikehikko, jonka salvospäät olivat lahot. Rakenteen pohjoiskulmassa oli jäljellä irrallisia laudankappaleita. Rakenteen itäreunasta löytyi rikkoutunut käymälän istuinosa, jossa oli ainakin kaksi reikää. Kehikon alapuolella koillispäädyssä vastaavat pystypaalut kuin RA148B
- Laajuus:** 2, 25 m x 2, 80 m
- Sijainti:** Välittömästi RA 148:n vieressä, sen itäpuolella
- Tulkinta:** Piharakennus, todennäköinen käymälä.
- Lisätiedot:** Kehikon sisällä sijaitsivat maayksiköt M 89J ja M 89K, joista jälkimmäinen oli voimakkaasti lannansekainen.
- Kartat:** 140:1, 232, 315 osa 2

PERIODI II: 1300- luvun lopulta 1400 –luvun puoliväliin:**KEMICUMIN PUOLI:****Puurakennukset:****Rakennus 186:****Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 186A -E, RA 186G-M; RA 191; sekä maayksiköt M 149B- M149C**

- Kuvaus:** RA186A: rakennuksen luoteinen hirsikehikko, jonka kaikissa nurkissa salvos; RA186B: edelliseen liittyvä koillinen-lounas –suuntaisen lattialankutuksen jäännös huonetilan kaakkoisosassa; RA186C: lattialankutuksen alla ollut tuohivuoraus; RA186D: Kehikon RA186A:n keskellä oleva, tuohivuorauksen ja M147:n alta paljastunut pieni salvottu hirsikehikko, jonka keskellä koillinen-lounas –suuntainen sekundaarisista puista tehty taso; RA186E: tuohivuorauksen ja M147:n alta paljastunut luode-kaakko –suuntainen alempi sekundaarisista lankuista/hirsistä tehty taso;

- RA186G: rakennuksen kaakkoisen huonetilan keskellä oleva pieni salvottu hirsikehikko, jonka sisällä tiililatomusta ja sen alla puutaso; RA186H: rakennuksen kaakkoisen huonetilan hirsikehikko, jonka luoteis- ja koilliskulmat samassa salvoksessa RA186A:n kanssa, lounaisnurkassa salvos, kaakkoisnurkassa ei salvosta jäljellä; RA186H: halki kulki sen alapuolella koillinen-lounas –suuntainen hirsi; RA186J: pienen kehikon RA186G:n kaakkoispuolella oleva koillinen-lounas –suuntainen lyhyistä hirsistä tehty puutaso; RA186L: RA186A ja RA186H hirsikehikon ulkopuolella luoteissivustalla ollut puutaso; RA186M: kaakkoisen huonetilan lounaisosassa olleet luode-kaakko- suuntaiset lattialankut; RA191: rakennuksen kaakkoisen huonetilan alta esiin tullut, huonetilan keskelle sijoittunut luode-kaakko –suuntainen viiden leveän lankun muodostama taso, jonka pinnalla jälkiä tuohivuorauksesta; lankujen alla kolme koillinen-lounas –suuntaista tukihirttä
- Laajuus: Koko rakennus 7,6 x 4,8 metriä, luoteinen huoneterila 4,8 x 3,6 metriä, kaakkoinen huoneterila 4,8 x 4,2 metriä; luoteisen huonetilan pieni hirsikehikko RA186D: 2,5 x 2,3 metriä; kaakkoisen huonetilan pieni hirsikehikko RA186G 1,7 x 1,6 metriä
- Tulkinta: Kaksihuoneinen hirsirakennus, jonka molempien huoneiden keskellä tulisija; luoteisen huonetilan tulisija myöhemmin purettu ja peitetty tuohella vuoratulla lankkulattialla; rakennuksen lounaispuolella ollut puupäällysteinen pihataso RA186L
- Sijainti: Alueen keskellä
- Lisätiedot: Rakennus rajautuu koillisreunastaan laajahkoon piha-arinaan RA167; muodostavat rakenteiden RA167:n, RA162:n, RA165:n, RA152:n, RA160:n, RA184:n, RA172:n ja RA173:n kanssa yhtenäisen kokonaisuuden; luoteisen huonetilan tuohivuorauksen RA186C:n kanssa samasta tasosta löytyi T:n muotoinen luuesine, joka on tulkittu noitavasaraksi (n:ro1646); pystypaalut RA 186F ja RA137 eivät liity tähän rakenteeseen, vaan ovat myöhempien uunien perustuspääljuja
- Kartat: 197, 201, 202, 203:1,2, 205, 209, 212, 316 osa 1.

Rakennus 162:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 162A, B, RA 147A

- Kuvaus: Hirsikehikko, josta jäljellä kolme sivua, koillisesta sivusta ei jälkiä, se on ollut myöhemmän rakennuksen perustuksen rikkomalla alueella; luoteis- ja lounaisnurkissa salvokset; kolme koillinen-lounas –suuntaista lattiaortta, joiden päällä jäänteitä luode-kaakko –suuntaisesta lattialankutuksesta, myös hajanaisia koillinen-lounas –suuntaisia lankunpätkiä; lattiaorret kiinnitetty salvoksilla luode-kakko –suuntaiseen alimpaan seinähirteen
- Laajuus: Rakennuksen leveys 4 metriä
- Sijainti: Alueen keskellä
- Tulkinta: Lattiallinen hirsirakennus
- Lisätiedot: Rakenteen keskellä olevat pystypäälut RA112B ovat myöhemmän tulisijan RA12 perustuspääljuja, eivätkä liity tähän rakenteeseen
- Kartat: 126, 137, 160, 316 osa 1.

Rakennus 165:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA 165 A - D, RA 60 C, RA 60L, RA 60M, RA 60P, RA 100.

- Kuvaus: Nelisivuinen hirsikehikko, jossa kuusi luode-kaakko –suuntaista lattiaortta kiinnitetynä salvoksella paksuihin koillinen-lounas –suuntaisiin perustushirsiin, RA165A; näiden alla oli pystypäälut; lattiaorsien päällä oli jäänteitä kahdesta koillinen-lounas

–suuntaisista tukiorsista RA165B, D; kehikon kaikilla sivuilla oli jäänteitä alimman hirsikerran päällä olleesta toisesta hirsikerrasta RA165A, RA60C; kehikon kaakkoisnurkassa jäljellä salvos; huonetilan keskellä oli pyöröhirsistä ja haljakkaista tehty arina RA165C, jonka yhteydessä oli vähäisiä jäänteitä saveuksesta ja hiekanse-
kaisesta laastista ja tiilimurskasta M92B; kaakkoinen seinähirsi oli tuettu kahden pystypaalun väliin; kartassa 86 näkyy koillinen-lounas –suuntaisia laudanpätkiä RA60L, M, jotka lienevät tämän rakennuksen lattialaudoituksen jäänteitä; huonetilan luoteisnurkassa muutama irrallinen kivi

Laajuus: Koko rakennus 5,3 x 5,4 metriä; keskellä ollut hirsiarina RA165C 1,2 x 1,8 metriä
Tulkinta: Palanut yksihuoneinen puurakennus, jonka keskellä ollut tulisija
Sijainti: Alueen koillispuolella
Lisätiedot: Tynnyrinjäänös RA100 sijainnut ilmeisesti tämän rakennuksen sisäpuolella, luoteisnurkassa; rakennuksen lattian alla, kaakkoisnurkassa sijaitsi toinen, kookas tynnyri, jolla ei kuitenkaan liene yhteyttä tähän rakennukseen
Kartat: 86, 159, 160, 180, 316 osa 1.

Muut puurakenteet:

RA 186L:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 186 L ja RA 192.

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntaisia vierekkäisiä hirsiiä
Laajuus: Säilyneeltä osaltaan 6 x 3 metriä
Sijainti: Alueen lounaislaidassa, välittömästi rakennuksen 186:n lounaispuolella
Tulkinta: Piha-arina, liittyyne rakennukseen 186.
Lisätietoja: RA 192 tuli esille kaivausten myöhemmässä vaiheessa, mutta liittyyne samaan kokonaisuuteen RA 186L:n kanssa. RA 192:n hirret olivat fragmentaarisempia ja osaksi sekundäärisessä käytössä.
Kartat: 203:1-2 (RA 186L) ja 213 (RA192), 316 osa 1.

RA 167:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 167, RA167B – C.

Kuvaus: Hyvin säilyneitä, vierekkäisiä luode-kaakko –suuntaisia hirsiiä (RA167); edellisten alla kolme koillinen-lounas –suuntaista tukihirttä (RA167B); rakenteen alla vielä pystypaaluja, jotka ehkä liittyvät kokonaisuuteen (RA167C)
Laajuus: n. 6 x 7 metriä
Tulkinta: Piha-arina
Sijainti: Alueen keskellä
Lisätietoja: Dendrokronologinen ajoitus (D 177 ja D179) loppukevät/alkukesä 1406. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoitusseloste 175.) Rakennetta on rikkonut kaakkoislaidasta RA68C
Kartat: 160, 197, 316 osa 1.

RA 185A:

Kuvaus: Vierekkäisiä, luode-kaakko –suuntaisia hirsiiä
Laajuus: 6,5 x 2,5 metriä
Tulkinta: Hajonnut arina
Sijainti: Alueen keskellä, kaakkoisprofiilin vieressä

Lisätietoja: Rakenne hajanainen, mahdollisesti jatkoa arinalle RA167; rakenteen yhteydessä pystypaaluja RA185B, jotka kuitenkin eivät liittyne rakenteeseen
Kartat: 197, 316 osa 1.

RA 84:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 84, RA 84 B-E.

Kuvaus: Pyöröhirsistä tehty, hyvin säilynyt arina RA84, jonka alapuolella tukiorret RA84B ja C, sekä muita tukirakenteita RA84C ja D; RA 84 C:n alla oli yksi koillinen-lounas – suuntainen tukihirsi. Itse arina oli luode-kaakko –suuntainen, hirret oli asetettu itä-länsi –suuntaisesti; hirsien alapinnassa tukihirsien kohdalla oli salvoskolot.
Laajuus: Näkyvältä osaltaan 7,5 x 2 metriä
Sijainti: Alueen koillisreunassa
Tulkinta: Piha-/katutaso
Lisätiedot: Rakenne jatkuu kaivausalueen luoteis- ja koillisprofiileihin; Rakenteesta on saatu dendrokronologinen ajoitus (D 43, D 44 ja D 45) talvikauteen 1390-1391.(Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoitusseleste 175.)
Kartat: 86, 160, 316 osa 1.

RA 102A, C:

Kuvaus: Itä-länsi –suuntaisia vierekkäisiä hirsii
Laajuus: Näkyvältä osaltaan 3,6 x 1 metriä
Sijainti: Alueen pohjoiskulmassa
Tulkinta: Arinaa
Lisätiedot: Rakenne jatkuu kaivausalueen luoteisprofiiliin, lienee samaa kokonaisuutta kuin RA93 ja samanaikainen kuin RA84A - E
Kartat: 86, 160, 316 osa 1.

RA 93:

Kuvaus: Itä-länsi -suuntaisia vierekkäisiä lankunpätkiä
Laajuus: Säilyneeltä osaltaan 1,1 x 1,4 metriä
Sijainti: Alueen pohjoiskulmassa
Tulkinta: Arinaa
Lisätietoja: Mahdollisesti samaa rakennekokonaisuutta kuin RA102A ja C, ehkä samanaikainen kuin RA84A - E
Kartat: 72, 86, 316 osa 1.

RA 60 H:

Kuvaus: Varhopatsasrakenteinen kaivo, josta oli säilynyt kolme sivua
Laajuus: 2 x 2 metriä
Sijainti: Alueen koillisreunassa
Tulkinta: Kaivo, johon kuuluvat aiemmin numeroidut pystypaalut RA 11G ja RA 11T.
Lisätietoja: Kaivon täytemaan löytömateriali keskiaikaista
Kartat: 83, 86, 190, 192, 316 osa 1.

RA 172:

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntainen , halkaisijaltaan 45 cm paksu hirsi, kiinnitetty paksumasta päästään maahan kahdella pystypaalulla, jotka työntyivät hirren alapintaan

tehtyihin, n. 20 cm leveihin salvoskoloihin; liitetty toiseen hirteen, joka kapenee toisesta päästään 25 cm paksuksi, liitetty toisiinsa porrastetulla liitoksella

Laajuus: Pituus säilyneeltä osaltaan n. 7,4 metriä

Sijainti: Alueen keskellä, kaakkoisreunassa

Tulkinta: Tontin rajahirsi

Lisätietoja: Hirsi jatkuu kaivausalueen kaakkoisprofiiliin; rakennetta ehkä rikkonut RA68C; vastaava rakenne RA173 n. 8,5 metriä tästä koilliseen

Kartat: 163:1, 165, 316 osa 1.

RA 173:

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntainen, halkaisijaltaan 28 cm paksu hirsi, kiinnitetty maahan pystypaaluilla, jotka työntyivät hirren alapinnassa olleisiin salvosloviin.

Laajuus: Säilyneen osan pituus 7,5 metriä

Sijainti: Alueen kaakkoisosassa, kaivausalueen kaakkoisreunassa

Tulkinta: Tontin rajahirsi

Lisätietoja: Hirsi jatkuu kaivausalueen kaakkoisprofiiliin, rajalinja jatkunut luoteissuuntaan, osan rajasta muodostanut RA165:n koillisseinä, osan ehkä lauta-aita RA174 ja luoteisprofiiliin menevän osan hirsi RA59D; pystypaalut RA101A ja B voivat olla vastaavanlaisia kiinnityspaaluja kuin tässä ja RA172:ssa.

Kartat: 172, 316 osa 1.

RA 59D:

Kuvaus: Kaksi päällekkäistä, luode-kaakko –suuntaista, halkaisijaltaan n. 30 cm paksuista hirttä, joita tukee kiilamaisesti kolme pystypaalu

Laajuus: Pituus säilyneeltä osaltaan n. 2,3 metriä

Sijainti: Alueen pohjoiskulmassa

Tulkinta: Tontin rajahirsi

Lisätietoja: Samaa tontinrajalinjaa kuin RA173 ja ehkä RA174 sekä RA101A ja B; rakenne jatkuu kaivausalueen luoteisprofiiliin

Kartat: 50, 86, 73, 160, 175, 188, 316 osa 1

RA 174:

Kuvaus: 15 kappaletta lyhyitä (noin 1 m) hirrenpätkiä pohjois-etelä –suuntaisessa linjassa.

Laajuus: 6 x 1 metri

Sijainti: Alueen kaakkoisosassa, kahden tontin rajalinjalla, johon kuuluivat rajapuut RA 173, RA 59 D ja pystypaalut RA 101 A ja B.

Tulkinta: Mahdollisesti kaatunut paaluita.

Kartat: 160, 316 osa 1.

RA 101A - B:

Kuvaus: Pystypaaluja 2 kpl, halkaisija n. 20 cm

Laajuus: Noin 3,2:n metrin etäisyydellä toisistaan

Sijainti: Hirsiarinan RA84 länsipuolella, tonttien rajalinjalla

Tulkinta: Mahdollisesti vastaavia tontin rajapuun sitomiseen käytettyjä paaluja, kuin rakenteiden RA172 ja RA173 yhteydessä?

Lisätietoja: Kaivausalueen tässä osassa muutenkin suhteellisen runsaasti sekä yksittäisiä pystypaaluja että pystypaaluja, joiden funktio epävarma, mahdollisesti nämäkin voivat liittyä niihin

Kartat: 86, 160, 175, 188

RA 152:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 152 ja RA152B.

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntainen kolmesta pystypaaluilla tuetusta, kapeasta lankusta tehty, yläpinnaltaan tuohella vuorattu pitkänomainen rakenne
 Laajuus: Näkyvältä osaltaan 8 x 0,4 metriä
 Sijainti: Alueen koillispuolella, kaakkoisprofiilin vieressä
 Tulkinta: Vesikouru
 Lisätiedot: Kouru näyttää johtaneen rakennukseen RA165 sisälle; rakenne jatkuu kaivausalueen kaakkoisprofiiliin
 Kartat: 151, 163:1, 316 osa 1.

RA 184 A - F:

Kuvaus: Pystypaaluilla tuettuja, syrjällään olevia lankkuja, joiden väliin muodostui kouru
 Laajuus: Näkyvältä osaltaan n. 8 x 8 metriä laajuisella alueella
 Sijainti: Alueen itäkulmassa
 Tulkinta: Vesikouruja, ojitusjärjestelmä
 Lisätiedot: Sijaitsevat vertikaalisesti RA152 kourun alapuolella, samalla alueella
 Kartat: 198:1-3, 223, 316 osa 1.

RA 160:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 160 A – D.

Kuvaus: Syrjällään olevien kahden puun tukemana kolme pystypaalu (RA 160A), Pystypaaluilla tuettuja, syrjällään olevia lautoja tai kapeita puunpätkiä (RA 160B – D)
 Laajuus: 4,5 x 4 metriä kokoisella alueella
 Sijainti: Alueen koillislaidassa
 Tulkinta: Aitausten pohjia?
 Lisätiedot: Maa-aines rakenteen yhteydessä lantapitoista M110, M110B
 Kartat: 151, 316 osa 1.

Tynnyri RA 100:

Kuvaus: Yläosistaan palanut tynnyri, jäljellä pohja, alin vanne ja n. 20-25 cm kimmistä
 Laajuus: Halkaisijaltaan n.1,05 cm
 Tulkinta: Sijainnut Rakennuksen 165 sisällä, sen luoteisnurkassa
 Sijainti: Alueen koillispuolella
 Kartat: 79, 89

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 75 A:

Kuvaus: Savinen hiekka, kiviä ja tiilen kappaleita.
 Sijainti: Tynnyrin(RA 100) sisällä.

KOSMORAMAN A-PUOLI:

Puurakennukset:**Rakennus 504:****Kokonaisuuteen kuuluvat rakenteet RA 504 ja RA 511.**

- Kuvaus: Hirsistä muodostuva kehikon fragmentti, josta säilynyt kolmea sivua (RA 504). Rakenteen etelä- ja itäseinästä oli säilynyt kaksi hirsikertaa ja näihin liittyvät salvosrakenteet. Kehikon eteläkulmassa kivistä ja tiilenkappaleista muodostuva rakenne (RA 511).
- Laajuus: Säilynyt kokonaislaajuus 6 m x 4 m; RA 511:n laajuus noin 1,50 m x 1,40 metriä.
- Sijainti: Alueen länsiosassa, RA 502:n itäpuolella, osittain RA 510:n alapuolella.
- Tulkinta: Tulisijalla varustettu hirsirakennus, mahdollisesti asuinrakennus.
- Kartat: 211, 219 osat 1 ja 2, 235 osat 1 ja 2, 238, 316 osa 2.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:**M 500B:**

- Kuvaus: Savi
- Sijainti: RA 511:n eteläpuolella ja RA 504:n lounais- ja eteläpuolella.
- Tulkinta: Mahdollisesti peräisin joko tulisijasta RA 511 tai on RA 504:n tiivistesavea.

M 506:

- Kuvaus: Tiilenkappaleita, savea ja hiekkaa sisältävä purkumassa
- Sijainti: RA 511:n yhteydessä
- Tulkinta: Tulisijan purkumassaa

Rakennus 513:**Kokonaisuus käsittää rakenteet RA 512, RA 513A-B, RA 513C-D, (RA 513 E/RA 521 B), RA 520, RA 509B, RA 519.**

- Kuvaus: Hirsistä muodostuva kehikko (RA 513 C-D, RA 520) , joka on osittain palanut. Rakenne on rakennettu suoraan edeltäneen rakennuksen päälle, jonka rakennusmateriaaleja on hyödynnetty tämän rakennuksen pohjustamisessa. Tukirakenteina on käytetty luode-kaakko -suuntaisia lankkuja ja lautoja (RA 513B ja RA 513E/RA 521B). Rakenteen kaakkoisreunassa oli koillinen – lounas –suuntainen lankuista tehty huonosti säilynyt taso (RA 513A). Tämän tason luoteispuolella oli hajanaisia luode-kaakko- ja koillinen-lounas –suuntaisia lankunpätkiä. Rakenteen alueella sijaitsi useita irrallisia kiviä ja kokonaisia tiiliä (RA 509B). Rakenteen koillisosassa sijaitsi luode-kaakko –suuntainen kivirivi (RA 519B), jonka luoteispuolella sijaitsi pystypaalujen keskittymä.
- Laajuus: Rakenteen kokonaislaajuus 6 m x 3,5 m.
- Sijainti: A-alueen itäpäässä, RA 506:n alapuolella, välittömästi RA 521:n yläpuolella.
- Tulkinta: Tulisijalla varustettu hirsirakennus, joka on rakennettu suoraan edeltäneen rakennuksen päälle, jonka rakennusmateriaalit on tasoitettu tämän rakennuksen perustuksiksi. Rakennuksesta oli säilynyt jäänteitä lattiatasoista (RA 512 ja RA 513A). Rakennuksen tulisija on sijainnut mahdollisesti esille saadun rakennuksen pohjoisosassa, mihin viittaavat alueella sijainnut paalujen, tiilien ja kivien muodostama keskittymä ja tähän liittyvä purkumassa –alue.

- Lisätiedot: Rakennetta ei saatu kokonaisuudessaan esille, sillä se jatkui luoteispäästään kaivausalueen ulkopuolelle ja sen kaakkoispään oli rikkoneet 1900 -luvun alussa rakennetun kauppahallin perustukset.
- Kartat: 221 osat 1-2, 240, 243 osa 1, 250, 252, 316 osa 2.

Rakenteeseen liittyvät maayksiköt:

M 503, M 503 B ja M510:

- Kuvaus: Hiekka, jonka ylimmässä kerrostumassa oli jonkin verran tiilimurskaa, nokea ja hiiltä (M 503). Alemmassa kerrostumassa ei ollut tiilimurskaa ja siinä oli enemmän hiiltä ja nokea (M 503B). Alin kerrostuma oli puhdasta hiekkaa.
- Sijainti: RA 512:n tasossa ja alapuolella ja RA 513:n alueella.
- Tulkinta: Rakennuksen pohjustushiekka, jonka ylempiin kerrostumiin on sekoittunut rakennuksen (513) palojätettä.

M 503 D:

- Kuvaus: Hiekan ja tiilimurskan sekainen savi.
- Laajuus: 4, 5 m²
- Sijainti: RA 513:n pohjoisosassa ja koillisen seinälinjan alueella.
- Tulkinta: Tulisijan purkumassaa, joka on keskittynyt rakennuksen tulisijan alueelle ja levitetty seuraavan rakennuksen seinälinjan tueksi.

Muut puurakenteet:

RA 502:

- Kuvaus: Pääasiassa luode-kaakko -suuntaisia hajanaisia lankkuja ja lautoja, jotka muodostavat tasoa.
- Laajuus: 2,20 m x 2, 20 m
- Sijainti: Alueen länsipäädyssä, RA 504:n länsi- ja luoteispuolella.
- Tulkinta: Hajonnutta puutasoa.
- Kartat: 219 osa 1, 316 osa 2.

RA 515:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 515 ja RA 517.

- Kuvaus: Pienistä pystypaaluista ja päällekkäisistä rangoista muodostuva rakenne, josta oli säilynyt kolmea rajaavaa sivua. Seinämässä oli päällekkäin 3-5 keskimäärin 10 cm paksua rankaa. Eteläsivun ylimmässä rangassa oli keskellä koko pituudelta 4 cm leveä ura (YK 353).
- Laajuus: Rakenteen kokonaislaajuus noin 7 m x 3 – 5 m, korkeus 60 – 80 cm.
- Sijainti: Välittömästi RA 504:n itäpuolella, RA 504:n ja RA 514:n välisellä alueella.
- Tulkinta: Karjapihan aitaus.
- Lisätiedot: Rakenteen itäreunassa oli hajanaisia puunjäänteitä, jotka voivat kuulua samaan rakenteeseen. Rakenteen pohjoispuolella, sen rajaamalla alueella oli hyvin lantapitoista maata (M 504 – M 504 D), mikä viittaa alueen käyttöön karjapihana
- Kartat: 235 osa 1, 236, 243 osa 1 ja 238, 316 osa 2.

RA 507:

Kokonaisuus käsittää rakenteet RA 507 ja RA 505D.

- Kuvaus: Pystypaaluista ja -lankuista muodostuva luode-kaakko -suuntainen linja. Paalujen / lankkujen säilynyt korkeus 40 – 60 cm.

Laajuus: Rakenteen säilynyt pituus 4, 5 m.
 Sijainti: Kulkee koko A -alueen poikki. Välittömästi RA 504:n itäpuolella, RA 515:n luoteis-länsipuolella.
 Tulkinta: Karjapihan aitaus.
 Lisätiedot: Liittyyneen samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen RA 515:n kanssa.
 Kartat: 211,26 osa 1, 316 osa 2.

RA 505 C:

Kuvaus: Pystypaaluista ja -laudoista tehty pieni kehikko.
 Laajuus: 1 m x 1 m
 Sijainti: RA 507:n itäpuolella ja RA 515:n pohjoispuolella, karjapihaksi tulkitun alueen keskellä.
 Tulkinta: Karjapihaan liittyvä häkki.
 Lisätiedot: Rakenteen luoteis- ja kaakkoispuolella oli molemmin puolin yksi lounas-koillinen – suuntainen hirsi, jotka liittyvät myös mahdollisesti karjapihan rakenteisiin.
 Kartat: 226 osa 1, 316 osa 2.

RA 514:

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntaisista sekundäärisistä hirsistä ja lankunpätkeistä tehtyä tasoa.
 Laajuus: 6 m x 2m
 Sijainti: Rakenteiden RA 513 ja RA 515 välisellä alueella.
 Tulkinta: Rakennuksen ja karjapihan välinen kulkutaso.
 Lisätiedot: Rakennetta ei saatu kokonaisuudessaan esille, sillä se jatkui kaivausalueen luoteis-profiiliin ja kaakkoisosasta sen oli rikkonut 1900 -luvun alussa rakennetun kaup-pahallin perustukset.
 Kartat: 243 osat 1 ja 2, 250, 253, 260, 266, 316 osa 2.

RA 516:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 516, RA 516B, RA 538, RA 541.

Kuvaus: Luode-kaakko- ja koillinen –lounas –suuntaisesti aseteltuja sekundäärisiä hirsii, hirrenpätkiä ja lautoja (RA 538 ja RA 541), joiden päälle on rakennettu yhtenäisempi luode-kaakko – suuntainen taso (RA 516), joka oli säilynyt ainoastaan osittain kokonaisuuden itäosassa. Taso on rakennettu kolmen lounas-koillinen –suuntaisen tukihirren varaan (RA 516B).
 Laajuus: Esille saatu laajuus 5 m x 5, 5 m
 Sijainti: Alueen itäpäässä, RA 513:n itäpuolella
 Tulkinta: Piharakenne, mahdollisesti kulkutaso, jonka alimmat tukirakenteet (RA 538 ja RA 541) ovat peräisin edeltäneestä rakennuksesta RA 521.
 Kartat: 243 osa 1 ja 316 osa 2.

KOSMORAMAN B-PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 207:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA207A – B, RA209.

Kuvaus: Luode-kaakko ja koillinen-lounas –suuntaisia hirsii, jotka muodostavat hirsikehikkoa (RA207A), näiden yhteydessä oli epämääräisempiä puun kappaleita (RA207B), jotka olivat ehkä peräisin samasta rakenteesta; rakenteen luoteisreunassa luode-

	kaakko –suuntaista lankuista ja kapeahkoista puista tehtyä tasoa (RA209), jota kauppahallin kellari oli rikkonut luoteislaidasta
Laajuus:	N. 5,5 x 5 metriä laajuisella alueella
Sijainti:	Alueen koillispäässä
Tulkinta:	Puurakennuksen lattianaluskehikko ja lattialankutusta
Lisätiedot:	Rakenteen yhteydessä, sen lounaisosassa sijainnut M167 (tulisijan purkumassaa) ei liene liittynyt tähän rakenteeseen vaan nuorempaan asutusvaiheeseen; RA209: alapuolelta tuli esiin hajanaisia, koillinen –lounas –suuntaisia lankkuja/puunpätkiä, joiden yhteys tähän kokonaisuuteen epävarma
Kartat:	244:1 – 2, 257, 316 osa 2.

Rakennekokonaisuuteen liittyneet maayksiköt:

M 115A-B:

Kuvaus:	Hiekkaa, tiilenkappaleita irrallisia kiviä, maatuneita ja hiiltyneitä puunkappaleita, savea (A); laasti (B)
Laajuus:	1,5 x 3 metriä laajuisella alueella (A); 2 x 0,8 metrin laajuisella alueella.
Tulkinta:	Mahdollisesti tässä rakennuksessa sijainneen tulisijan purkumassaa
Sijainti:	RA 207:n koillisosassa, laasti M 115B RA 209:n päällä, sen pohjoiskulmassa
Kartat:	244:2

M 159B-D:

Kuvaus:	Hieman savinen puusilppu.
Laajuus:	Noin 5 m x 6 m.
Sijainti:	Rakennuksen 207:n yhteydestä.
Tulkinta:	Rakennuksen 207:n löytökerros.

Rakennus 217:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA207C, RA216A - C, RA217A - H, RA218A - E, RA219, RA220, RA221, RA142B.

Kuvaus:	Hyvin säilynyt, sekundäärihirsistä tehty taso, joka osittain koillinen-lounas –suuntainen (RA218A, RA217D, E, F, G), osittain luode-kaakko –suuntainen (RA218C), jonka alta paljastui tukikehikko RA218E; RA217G on ilmeisesti paremmin esiin tultuaan saanut vielä uuden alanumeron RA217H; (RA207A ja RA209B näyttävät olevan osa tätä kokonaisuutta, ks. tulkinta); hirsitaso rajautuu lounaassa poikkihirteen RA207A ja koillisessa osittain tuohipäällysteiseen puuhun RA142B; viimeksi mainitun koillispuolelta alkoi koillis-lounas –suuntainen lankutaso RA221 ja sen kanssa samansuuntainen, kapeammista puista tehty taso RA217B-C; Tuohipäällysteisen RA142B:n vieressä oli samansuuntainen salvottu, sekundaarisesti sijaitseva(?) paksu hirsi RA217A; koillis-lounas –suuntaisen tason kaakkoispuolella oli luode-kaakko –suuntaisista hirsistä tehty taso RA216B ja sen alla poikittaiset tukihirret RA216C; rakennekokonaisuus rajautuu koillisreunastaan paksuun, pystypaaluilla maahan kiinnitettyyn, edempänä tontin rajapuuksikin tulkittuun hirteen RA216A; RA207C oli pieni, pystypaalujen tukema kolmisivuinen hirsikehikko, johon ehkä liittyi sen alapuolelta esiin tullut, savella täytetty, pysty-laudoilla vuorattu kuoppa RA219+M175; RA221 lankkutason alta paljastui nelisivuinen hirsikehikko RA220, jonka yksi nurkka oli varhorakenteinen.
---------	---

- Laajuus: Koko rakennekompleksi oli säilyneeltä osaltaan 8 x 10 metriä
 Sijainti: Alueen koillispuolella
 Tulkinta: Kokonaisuus rakennettu pääosin sekundaarisista hirsistä ja käsittänee useampia rakennus- ja käyttövaiheita; Rakennus 207 (ks. edellä) lienee nuorin vaihe ja sen rakentamisessa on ehkä hyödynnetty alimpien rakenteita; Rakennus 217 = RA142, RA216, RA217, 218, RA207C + RA219 sekä RA221 eri alakirjaimeen on ehkä samaa rakennekokonaisuutta; vanhinta vaihetta edustanee RA220
 Lisätietoja: Rakennekokonaisuus oli kauppahallin kellarin luode- ja kaakkoispäästä rikkoma; Kokonaisuus on moniosainen ja vaikeatulkintainen ja jää tulevan tutkimuksen selvitettäväksi
 Kartat: 257, 261, 265, 267, 269, 268, 316 osa 2.

Rakennus 168:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA168A, C, D, E, F.

- Kuvaus: Palanut, luode-kaakko –suuntaisen lankkutason jäännö (RA168A); edellisen alta esiin tullut koillinen-lounas –suuntainen , palanut puunpätke (RA168C); osittain hiiltynyt luode-kaakko –suuntainen puutason jäännö ja sen koillis-lounas –suuntainen kehyspuu (RA168D), tämän päällä joitakin hajanaisia tiiliä; puutason alla pystypaaluja RA168E,F
 Laajuus: Säilyneeltä osaltaan 3 x 4 metriä
 Sijainti: Alueen koillispuolella
 Tulkinta: Palaneen puurakennuksen lattiaa sekä tulisijan pohja; mahdollisesti sama palotahtuma kuin RA204:ssä (ks. edempänä).
 Lisätiedot: Rakenteen pääosin rikkoneet kauppahallin seinänperustus sekä luoteessa myöhemmin rakennettu piharakennus RA 148+RA 143B; rakenteen keskellä sijaitseva pystypaalualue ei liity tähän rakenteeseen, vaan lienee myöhemmän tulisijan perustuspaalutusta
 Kartat: 161, 166, 233, 316 osa 2.

Rakennekokonaisuuteen liittynyt maayksikkö:

M 108C:

- Kuvaus: Hiiltynyttä puuta, nokea, hiekanjyviä orgaanisessa maannoksessa.
 Laajuus: RA168A:n alla oleva alue
 Sijainti: Alueen koillisosassa
 Tulkinta: RA168:n palokerrosta

Rakennus 204:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA196 , RA204A – C, RA169

- Kuvaus: Päällimmäisenä tuli esiin hiiltynyt puutason jäännö, jossa lankut olleet luode-kaakko –suuntaisia, ja niiden päällä poikkipuut koillinen-lounas –suunnassa (RA196); edellisen alla hiekkaa, jonka alta paljastui hiiltynyt luode-kaakko –suuntainen lankkutaso (RA204A) ja sen alta neljä hiiltynyttä koillinen-lounas –suuntaista tukihirttä RA204B sekä koillinen-lounas –suuntainen , osittain hiiltynyt, kaksi päällekkäistä hirsikertaa käsittänyt linja rakenteen kaakkoislaidassa; lisäksi tuli esille kaksi luode-kaakko –suuntaista linjaa, jotka reunustivat kokonaisuutta koillis- ja lounaissivuilta; rakennekokonaisuuden pohjoiskulmassa oli suorakaiteenmuotoinen, harmaakivistä ja tiilistä tehty muuraus, jonka päällimmäinen osa koostui

	useista tiilikerroista, alla oli kookkaista harmaakivistä tehty pohja ja niiden alla puiset pystypaalut perustuksena (RA169)
Laajuus:	Säilyneeltä osaltaan 7 x 7 metriä
Sijainti:	Alueen lounaisosassa
Tulkinta:	Palanut lattiallinen ja tulisijallinen puurakennus, päällimmäinen rakenne RA196 ehkä romahtanut katto?
Lisätietoja:	Rakennuksen 204 C:n hirret olivat niin lahoja, että ne menivät purkuvaiheessa aivan pieniksi kappaleiksi ja säleiksi
Kartat:	225, 237, 255, 256, 264, 316 osa 2.

Rakennekokonaisuuteen liittyneet maayksiköt:

M162:

Kuvaus:	Löyhä, nokinen hiekka
Laajuus:	RA204:n alue
Sijainti:	RA204A:n alla
Tulkinta:	Lattianalushiekka
Lisätiedot:	Myös RA204A lankkutason ja sen päällä olleen palaneen puutason jäänteiden RA196 välissä vielä selkeämmin palojälkistä hiekkaa

M169:

Kuvaus:	Savinen, runsaasti pieniä kiviä sisältänyt hiekka
Laajuus:	RA204:n alue
Sijainti:	RA204A:n ja B:n alapuolella
Tulkinta:	Rakennuksen pohjustus

M 120A:

Kuvaus:	Orgaanisensekainen, nokinen hiekka, tiilenkappaleita, laastia
Sijainti:	RA127C:n ja F:n alapuolella
Tulkinta:	Rakennuksen 204 palojätteitä

Rakennekokonaisuuteen mahdollisesti kuuluneet rakenneyksiköt:

RA 213A – C:

Kuvaus:	Koillinen-lounas ja luode-kaakko –suuntaisia hajanaisia, sekundäärikäytössä olleita (?) hirrenpätkiä, jotka ehkä ovat muodostaneet hirsikehikkoa; vain vähän palamisen jälkiä
Laajuus:	4 x 7 metriä kokoisella alueella
Sijainti:	Välittömästi RA 204:n lounaispuolella, kiinni edellä mainitussa
Tulkinta:	Ulkorakennuksen pohjaa, liittynyt ehkä Rakennukseen 204
Lisätietoja:	Pystypaalurykelmä RA 213D ei liittynyt tähän kokonaisuuteen
Kartat:	251, 316 osa 2

Rakennus 142 (RA 142 A):

Kuvaus:	Osittain esille saatu hirsikehikko, jonka sisäpuolella on neljä luode-kaakko-suuntaista pinnalta tasaiseksi veistettyä hirttä, jotka muodostivat tasoa. Kehikosta saatiin esille luoteis- ja lounaissivut. Luoteissivusta oli säilynyt kaksi päällekkäistä hirsikertaa. Hirsitason päällä oli irrallisia lankkuja, jotka on tulkittu huonekalun osiksi (YK 11, osat I ja II).
Laajuus:	Esille saatu osa n. 3 x 1,8 m
Sijainti:	Kosmoraman A- ja B-alueiden välisellä alueella. Kivirakenteen RA 71 alapuolella ja sen osittain rikkoma.
Tulkinta:	Kehikon rajaama hirsitaso, joka on mahdollisesti rakennuksen lattia.
Lisätiedot:	Rakenteen lounaispuolella sijaitseva tuohella päällystetty hirsi (RA 142 B), jonka esille saatu pituus oli noin 9 m.
Kartat:	123 ja 128. RA 142 B on myös esillä kartoissa 261, 265, 267, 268, 269, 316 osa 2.

Muut puurakenteet:

RA190:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt: RA190, RA195

Kuvaus:	Päällimmäisenä tuli esille luode-kaakko –suuntainen haljakkaista ja hirrenpätkestä tehty taso, jonka keskellä oli koillinen-lounas –suuntaisista laudanpätkestä tehty, alapinnastaan yhdeksi kappaleeksi niitattu levy; alemmassa tasossa tuli esille neljä varhopatsasnurkkaa (kahdelle lounaiselle oli ehditty antaa numero RA195), sekä painuneilla ja murtuneilla laudoilla osittain peitetty kehikko; rakenteen peittämättömästä lounaispäästä löytyi käymälänistuin; rakenteen yhteydessä oli sekundaarisia puunkappaleita sekä muutama irrallinen tiilen kappale sekä hajanaisia pystypaaluja, jotka eivät kuitenkaan liittyne tähän rakenteeseen; rakenne osoittautui pitkänomaiseksi, alaspäin kapenevaksi, arkkumaiseksi rakenteeksi, jossa ei ollut pohjaa; rakenteen alaosan hirsä oli yhdellä seinustalla tuettu kahdella pystypaalulla
Laajuus:	3,6 x 1,8 metriä
Sijainti:	Alueen keskellä, RA204 välittömässä läheisyydessä sen koillispuolella
Tulkinta:	Piharakennus, käymälä?
Lisätietoja:	Rakenteen luoteispuolelta tuli esiin osittain paaluilla tuettu, pienen hirsikehikon fragmentti (RA190B), jolla ei kuitenkaan välttämättä liity tähän kokonaisuuteen
Kartat:	229, 241, 245, 258, 316 osa 2.

RA 190 B:

Kuvaus:	Hirrenpätkestä (pituus noin 90 – 1,30 m) tehty nelisivuinen kehikko, josta oli jäljellä yksi hirsikerta. Hirret eivät olleet keskenään salvoksessa. Kehikon koillispuoleista sivua oli tuettu kolmella pystypaalulla.
Laajuus:	1,6m x 1,6 m
Sijainti:	Alueen keskellä, välittömästi rakenteen RA 190 luoteispuolella.
Tulkinta:	Kehikko liittyy mahdollisesti rakenteeseen RA 190. Rakenteen funktio epävarma.
Kartat:	241, 245, 316 osa 2.

RA 535:

Kokonaisuus käsittää rakenteet RA 535 ja RA 535 B.

Kuvaus:	Osittain säilynyttä koillinen-lounas –suuntaista pyöröhirsistä muodostuvaa tasoa (RA 535), jonka alapuolella kaksi toisiaan kohden suorassa kulmassa olevaa hirttä (RA 535B).
Laajuus:	Säilynyt laajuus 1 x 6 m (RA 535); 1 x 2 m.
Sijainti:	Kosmoraman alueen A- ja B-alueiden välissä, kivirakenteen RA 71 lounaispuolella.
Tulkinta:	Hirsiarinan fragmentti, mahdollisesti kulkutaso.
Lisätiedot:	Rakenteen on rikkonut sen lounaispuolelta 1900 –luvun alussa tehdyn kauppahallin perustukset ja sen koillispuolelta rakennetta oli rikkonut myöhemmin tehty kivirakennus RA 71.
Kartat:	67 ja 262, 316 osa 2.

RAKENNE 536:

Kokonaisuus käsittää rakenteet RA 536 ja RA 536B.

Kuvaus:	Osittain säilynyt salvottu hirsikehikko, jossa kaksi hirsikertaa.
Laajuus:	2, 20 m x 0,5 m.
Sijainti:	RA 71:n lounaisseinän ja RA 535 välisellä alueella.
Tulkinta:	Hirsikehikon fragmentti.
Lisätiedot:	Rakennetta on rikkonut osittain 1900 –luvun alussa tehdyn kauppahallin perustukset. Valtaosaltaan rakenne sijaitsee kivirakenteen RA 71:n alapuolella.
Kartat:	67, 262, 316 osa 2.

PERIODI I: 1300 – luvun loppupuoli

KEMICUMIN ALUE:

Puurakennukset:

RA 198:

Rakennekokonaisuuteen kuuluvat yksiköt RA 198, RA 198 B-C.

Kuvaus:	Osittain esille saatu salvottu hirsikehikko (RA 198), jonka lounaisseinästä oli säilynyt kolme hirsikertaa. Kehikon sisäpuolella on useita koillis-lounas –suuntaisia hirsisiä. Rakenteen seinälinjan vieressä oli useampia palaneita ja lohkeilleita kiviä sekä mineraalipitoista maa-ainesta (RA 198B). Seinälinjan yhteydessä oli myös isoja (halk. yli 30 cm) kiviä (RA 198C).
Laajuus:	4,50 x 1, 20 metriä
Sijainti:	Alueen kaakkoisreunassa, RA 161:n kaakkoispuolella.
Tulkinta:	Hirsirakennuksen pohja, mahdollinen asuinrakennus, josta on säilynyt myös tulisijan jäänteitä (RA 198B). RA 198C:n kivet ovat mahdollisesti myös peräisin tulisijasta tai ne voivat olla myös rakennuksen tukikiviä.
Kartat:	227, 317 osa 1.

RA 179:

Kokonaisuuteen kuuluvat osat RA 179 A - D:

- Kuvaus: Salvottu hirsikehikko (RA 179B), jonka sisäpuolella kaksi päällekkäistä hajonnutta lauta-/lankkutasoa (RA 179 A, C). Lautu-/lankkutasojen alapuolella oli hirsinen tukikehikko (RA 179D).
- Laajuus: 3 metriä x 2, 60 metriä
- Sijainti: Alueen luoteisreunassa, RA 194:n pohjoispuolella, RA 162:n alapuolella.
- Tulkinta: Mahdollisesti piharakennus.
- Lisätiedot: Rakenne jatkui kaivausalueen luoteisprofiilin alle. Rakenteen alla oli maayksikkö M 130 D + E, joka oli oljen ja puuroskan sekaista lantaa.
- Kartat: 185, 186 ja 195

RA 183:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 183 , RA 183 B – C.

- Kuvaus: Hirsistä tehty kehikko (RA 183), jonka sisäpuolella sijaitsi lounas-koillinen –suuntaista hirsitasoa (RA 183B) ja luode-kaakko –suuntaista hirsitasoa (RA 183C).
- Laajuus: Esille saatu laajuus 6 x 2, 5 metriä.
- Sijainti: Alueen luoteisreunassa, RA 164:n kaakkoispuolella ja RA 179:n alapuolella.
- Tulkinta: Todennäköisesti karjan pitoon liittynyt piharakennus.
- Lisätiedot: Rakenne jatkui kaivausalueen luoteisprofiiliin. Rakenteen yläpuolella oli lantapi-toista maata (M 130 D/E). Rakenteesta on saatu dendrokronologinen ajoitus(D165) kesän 1306 jälkeen (0-3). (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.)
- Kartat: 195, 200 ja 317 osa 1.

Muut puurakenteet:

RA 180:

- Kuvaus: Osittain esille saatu hirsitaso, jonka hirret sijaitsevat luode-kaakko –suuntaisesti.
- Laajuus: 2, 5 x 1, 20 metriä.
- Sijainti: Alueen luoteisreunassa, välittömästi RA 183:n koillispuolella.
- Tulkinta: Piharakenne, todennäköisesti kulkutaso.
- Lisätiedot: Rakenne jatkui kaivausalueen luoteisprofiiliin.
- Kartat: 182, 317 osa 1.

RA 194:

Käsittää rakenneyksiköt RA 194, RA 194B-D.

- Kuvaus: Osittain esille saatu salvottu hirsikehikko, josta oli säilynyt yksi hirsikerta (RA 194B). Hirsikehikon yhteydessä oli hajanaisia luode-kaakko ja koillinen –lounas –suuntaisia hirrenpätkiä (RA 194, RA 194C-D). Rakenteessa on käytetty myös sekundäärisiä hirsiiä.
- Laajuus: Esille saadun kehikon laajuus 2, 80 x 4 metriä
- Sijainti: Alueen länsireunalla, RA 186 alapuolella.
- Tulkinta: Hirsikehikon fragmentti.
- Lisätiedot: Rakenne jäi osittain alueelle tehdyn ajoluiskan alle.
- Kartat: 215, 216, osat 1 ja 2, 218, 317 osa 1.

RA 187:

- Kuvaus: Nelisivuinen salvottu hirsikehikko, josta oli säilynyt neljä hirsikertaa.
- Laajuus: 1,60 x 1, 60 metriä.
- Sijainti: Alueen luoteisreunassa, rakenteen 194 luoteispuolella.

Tulkinta: Hirsikehikko, jonka tarkempi funktio epäselvä. Rakenne on todennäköisesti rakennettu aikanaan maan pinnalle eli se ei ainakaan ole ollut kaivo.
Kartat: 204, osa 1, 234, 317 osa 1.

RA 208:

Kokonaisuuteen kuuluvat rakenneyksiköt RA 208A-C.

Kuvaus: Koillinen-lounas –suuntaisia lankunpätkiä (pit. noin 1 m), joiden alla luode-kaakko – ja koillinen –lounas –suuntaisia hirrenpätkiä.
Laajuus: Noin 3 m x 4 m
Sijainti: Alueen luoteisreunassa, rakenteen RA 187 kaakkoispuolella.
Tulkinta: Fragmentaarinen lankuista ja niiden alapuolisista tukihirsistä muodostuva piharakenne.
Lisätiedot: Erilliseksi rakenteeksi yksiköity RA 210 kuuluneen samaan kokonaisuuteen.
Kartat: 204, osa 1 ja 234.

RA 163:

Kuvaus: Pystylandoista ja –paaluista tehty nelisivuinen kehikko. Lainojen ja paalujen korkeudet vaihtelivat 0,9 – 1,4 metrin välillä.
Laajuus: 2 x 2, 20 metriä
Sijainti: Rakenteen 179 kaakkoispuolella, välittömästi RA 167:n luoteispuolella. RA 162:n alapuolella.
Tulkinta: Vuorattu lantakuoppa
Kartat: 160, 185, 195, 197, 317 osa 1.

RA 164:

Kuvaus: Osittain esille saatu pystypaaluista ja –landoista tehty kehikko.
Laajuus: Paljastuneen sivun leveys 2 metriä.
Sijainti: Alueen luoteisreunassa, jatkuu kaivausalueen luoteisprofiilin alle. Rakenteen 179 sisäpuolella.
Tulkinta: Vuorattu lantakuoppa.
Kartat: 160, 185, 186, 195, 200, 317 osa 1.

RA 161:

Kuvaus: Osittain esille saatua hirsitasoa, jonka hirret (5 kpl) sijaitsevat luode-kaakko –suunnasta. Hirret olivat yläpinnaltaan tasaiseksi veistettyjä ja lahoja. Muutamat hirsistä ovat todennäköisesti sekundäärikäytössä.
Laajuus: 1 x 2, 5 metriä
Sijainti: Kaivausalueen kaakkoisreunassa, RA 84 alapuolella ja yhteydessä.
Tulkinta: Piharakenne, todennäköisesti kulkutaso. Rakenne sijaitsi välittömästi arinan RA 84 alapuolella, sen tukihirsien tasossa, joten mahdollisesti rakenne on joko sen tukirakenne tai sitä edeltävä arina.
Lisätiedot: Rakenne jatkuu kaivausalueen kaakkoisprofiiliin.
Kartat: 160, 317 osa 1.

RA 205:

Kuvaus: Koillinen-lounas –suuntaista hirrenpätkistä muodostuva taso, jonka alapuolella luode-kaakko –suuntainen tukihirsi, johon on tehty salvoslovi. Koko rakennetta rajaa sen koillispuolelta luode-kaakko –suuntainen hirsi.
Laajuus: 4 m x 1, 60 metriä
Sijainti: Kemicumin alueen lounaisreunassa.

- Tulkinta: Piharakenne, mahdollisti kulkutaso.
 Lisätiedot: Rakenne jatkuu alueen kaakkoon ja koilliseen kaivausalueen ulkopuolelle. Rakennetta on osittain rikkonut 1900 –luvun alkupuolella rakennetun kauppahallin perustusrakenteet. Rakenteesta on saatu dendrokronologinen ajoitus talvikausi 1376-77 (D306). Toinen ajoitettavaksi lähetetty näyte (D 309) oli ajoituskelvoton. (Joensuun dendrokronologian laboratorion ajoitusseloste 175.)
 Kartat: 231, 317 osa 1.

KOSMORAMAN A-ALUE:

Puurakennukset:

Rakennus 504B:

- Kuvaus: Osittain esille saatu hirsikehikon fragmentti. Rakenteen eteläseinän kaakkoispäässä oli salvoslovi, mutta luoteispään nurkan hirret eivät olleet salvoksessa. Eteläseinän perustushirsi oli erittäin jyrkässä (sivut 32 x 37 cm) ja neliskulmaiseksi veistetty.
 Laajuus: Noin 5 m x 2, 40 m
 Sijainti: Alueen länsipään pohjoisreunassa, RA 504:n alapuolella.
 Tulkinta: Hirsirakennus, jonka seinää on mahdollisesti tiivistetty savella. Tarkempi tulkinta on epävarma.
 Lisätiedot: Kehikon sisäpuolella on koillinen-lounas –suuntainen huonosti säilynyt, osittain hiiltynyt hirsi, joka voi liittyä rakennuksen lattian alaisiin tukirakenteisiin. Rakennus jatkui kaivausalueen pohjoisprofiiliin. Rakenteen eteläisen hirren länsipäässä oli noin 8-10 cm vahvuinen savikerros, jonka pintakorkeus oli sama kuin tällä hirrellä.
 Kartat: 247 ja 254, 317 osa 2.

Rakennus 530:

Kokonaisuus käsittää rakenteet 530 A-B.

- Kuvaus: Osittain esille saatu hirsitaso (RA 530A), jonka hirret olivat luode-kaakko –suunnassa. Rakenteen etelä- ja itäreuna oli rajattu ainakin kahdella hirsikerralla. Kehysrakenteen (RA 530B) esillä oleva kulma päättyy pystypaaluun. Rakenteen itäpuolella oli kaksi kulmaliitoksessa olevaa hirttä samassa tasossa RA 530:n kanssa.
 Laajuus: 4 m x 2 m
 Sijainti: Alueen länsipään pohjoisreunassa, osittain rakenteen 504 B:n alla.
 Tulkinta: Mahdollisesti hirsirakennuksen seinälinjoja ja lattiatasoa.
 Lisätiedot: Rakenne oli tehty suoraan pohjasaven yläpuolella olevan likaisen saven päälle (M514).
 Kartat: 254, 270, 317 osa 2.

Rakennus 525:

- Kuvaus: Yhdestä kulmasta esille saatu salvottu hirsirakenne, josta oli säilynyt ainakin kaksi hirsikertaa. Hirsien alla sijaitsi pieniä pystypaaluja ja kiviä.
 Laajuus: 0,9 m x 0, 5 m
 Sijainti: Alueen länsikulmassa.
 Tulkinta: Salvottu hirsirakennus, jonka tarkempi tulkinta epävarma. Rakennuksen kulmaa oli mahdollisesti tuettu kivillä ja pystypaaluilla.
 Lisätiedot: Pääosa rakenteensa sijaitsi kaivausalueen ulkopuolella. Rakenteen itäpuolella oli hajanaisia fragmentaarisia lautoja ja lankkuja (RA 525 B), joiden yhteys rakennukseen 525 on epävarma. Rakennus on tehty suoraan pohjasaven yläpuolisen savisen turvekerroksen päälle.

Kartat: 247, 248 osat 1 ja 2, 317 osa 2.

Rakennus 521:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 521A (=RA 513C), RA 513B, RA 521B (= RA 513E), RA 521C - J, RA 532, RA 533, RA 533B, RA 540A-C

Kuvaus: Hirsistä tehty vähintään kaksiosainen nurkkasalvottu rakenne, josta oli säilynyt 4 – 6 hirsikertaa. Rakennuksen itäistä seinää oli molemmin puolin tuettu pienillä pystypaaluilla. Seinähirsien välejä oli tilkitty sammaleella. Rakennuksen molempiin huonetiloihin johti oviaukko, joista toinen (RA 521D) sijaitsi pohjoisseinän keskellä ja toinen länsiseinän eteläpäässä (RA 521G). Molempia oviaukkoja reunusti kulmikkaiksi veistetyt pielipuut, joita varten kynnyshirteen oli tehty sijat. Molempien oviaukkojen kynnyshirsi oli neljäs alhaalta päin lukien. Oviaukkojen leveydet olivat 1 m (RA 521D) ja 90 cm (RA 521G). Rakennuksen pohjoisseinällä, oviaukon länsipuolella, kuudennessa (ylimmässä) hirressä alhaalta lukien oli lovettu valoaukko, jonka leveys oli noin 10 cm. Rakennuksen pohjoispuolella, välittömästi oviaukon edustalla oli 2 seinän suuntaista leveää lankkua tasossa (RA 540C: YK 511, YK 524), mitä rajasi sen itäpuolella tasasivuiseksi veistetty lankku (RA 540B). Lankun ja seinän välissä oli varhottu pystypaalu, johon oli seinän puoleiseen sivuun oli koverrettu seinähirsien sijat (RA 540A: YK 521). Lankkutason yläpuolelta löytyi laakea jauhinkivi (halk. Noin 40 cm), jonka keskellä oli pieni reikä (halk.noin 2 cm).

Molemmissa huonetiloissa oli säilynyt jäänteitä lattiarakenteista. Pohjoispuolimaisen huonetilan ylimmät lattiarakenteet (RA 521E) olivat hajanaisia leveitä laudanpätkiä, joista osa oli muotoiltu loveamalla. Nämä laudat otettiin talteen ja yksiköitiin löytönumeroilla P 1351, P1359, P1360, P 1361, P1451, P1452, P1453, P 1464 ja P1457.

Eteläisemmän huonetilan ylin lattiataso (RA 521F) oli tehty pinnastaan tasaiseksi veistetyistä itä-länsi –suuntaisista kapeista hirsistä, jotka muodostivat yhtenäisen tason. Tason alapuolella oli kaksi poikittaista tukihirttä, joiden kohdalle kuhunkin lattiahirteen oli tehty salvoslovet (kts. YK 474 – 479)

Pohjoisen huonetilan alemman lattiataason jäänteet olivat hajanaisia leveitä lautoja ja lankkuja (RA 521H), joista muutamat jatkuivat rakennuksen seinähirsien alle. Pohjoisseinän länsipuolella, seinän alaosaan oli nauloilla kiinnitetty kapea rima korkeudella 5, 40 m mpy, M 503M:n tasossa. Pohjoispuoleisen huoneen pohjoiskulmassa M 503M:n tasossa oli kolme kappaletta pohjoisseinän –suuntaisia (lounas-koillinen) veistettyjä lautoja (paksuus noin 2, 5 cm), joita länsipuolelta reunusti luode-kaakko –suuntainen lankku. Rakenteen pintakorkeus oli noin 5.45 – 5.47 m mpy. Vastaa- vasti itäpuolen kulmassa oli M 503M:n tasossa kivien muodostama keskittymä korkeudella 5.75 (pintakorkeus).

Eteläpuoleisen huonetilan alemmasta lattiatasosta (RA 521J) oli säilynyt muutama itä-länsi –suuntaisia kapeita hirsiiä, joiden alla oli kaksi poikittaista tukihirttä. Rakennuksen alueella oli useassa eri kerroksessa puurakenteiden jäänteitä, jotka ovat todennäköisesti tämän rakennuksen purkumateriaaleja, jotka oli tasoitettu ja levitetty seuraavan rakennuksen pohjustukseksi. Nämä rakennejäänteet on yksiköity numeroille RA 532, RA 533, RA 533B, RA 521B (=RA 513 E), RA 513 B, RA 521C.

- Laajuus:** Rakenteen kokonaislaajuus 5, 50 m x 3, 5 m. Pohjoisemman huonetilan koko 3 m x 3, 80 m, eteläisemmän huonetilan leveys 3 m ja säilynyt pituus 1, 60 m. Rakennuksen säilynyt korkeus oli noin 50 cm.
- Sijainti:** Alueen itäpäässä, välittömästi rakenteen 513:n alapuolella.
- Tulkinta:** Tulisijalla varustettu ainakin kaksitupainen asuinrakennus, jonka sisäänkäynti sijaitsi rakennuksen pohjoispuolella. Rakennuksen länsipuolella sijaitsi karjapiha, minne rakennuksesta avautui toinen uloskäynti. Tulisija on sijainnut ainakin pohjoispuoleisessa huonetilassa, minne oli keskittynyt tulisijasta peräisin olevaa purkumassaa (M 503K) ja hajanaisia tiiliä ja kiviä. Eteläpuolimaisesta huonetilasta ei löytynyt todisteita tulisijasta. Pohjoispuolimaisessa huonetilassa oli ollut ainakin kaksi erillistä leveistä laudoista tehtyä lattiatasoa, joiden välissä oli hiekkakerros. Eteläpuolimaisessa huonetilassa oli sitä vastoin kaksi päällekkäistä kapeista hirsistä tehtyä lattiakerrosta, joiden perustuksina oli käytetty paria tukihirttä. Lattiarakenteiden joukossa oli mahdollisesti osia kangaspuista sekä huonekaluista. Rakennuksen pohjoispuolelta löytyi todisteita mahdollisesta katetusta kuistista.
- Lisätiedot:** Rakennuksen oli eteläosasta rikkonut 1900 -luvun alussa rakennetun kauppahallin kellarin perustukset. Rakennukseen liittyvät rakenteet jatkuivat myös kaivausalueen pohjoisprofiiliin. Rakennuksen yhteydestä löytyi monipuolisesti asumiseen liittyvää aineistoa, mm. keramiikkaa, lasia ja puuesineitä. Rakennus yritettiin ottaa talteen konservoitavaksi, mutta TMM:n konservaattori Maarit Ahola totesi hirret konservointikelvottomiksi. Rakennuksen purkamista ja konservointia varten rakennuksen seinälinjoista tehtiin luonnokset (280 osa 1 – 3), mutta varsinaisia profiilikarttoja rakennuksesta ei ehditty piirtämään. Myös rakennuksen alaiset maakerrokset jouduttiin poistamaan koneellisesti ilman tarkempaa dokumentointia. Rakennuksesta on saatu kaksi dendrokronologista ajoitusta, joiden mukaan rakennus on tehty 1300-luvun jälkipuoliskolla. Kaksi ajoitettua hirttä on kaadettu talvella 1366 – 1367 (D 465) ja kesällä 1365 (0-3) (D 500). (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 175.)
- Kartat:** 243 osa 1, 250, 252, 253, 260, 266, 273, 280 osat 1-3., 317 osa 2.

Rakennukseen liittyvät maayksiköt:

M503 H:

- Kuvaus:** Puusilppua, johon oli sekoittunut sammalta.
- Sijainti:** Pohjoispuolimaisen huonetilan lautojen RA 521 E:n alla ja yhteydessä sekä eteläpuolimaisen huonetilan lattiarakenteiden RA 521 F:n ja RA 521 J:n välissä.
- Tulkinta:** Maatunutta lattiatasoa /maalattiaa, johon on sekoittunut seinien tiivistämiseen käytettyä sammalta.

M 503J:

- Kuvaus:** Hiekkakerros
- Sijainti:** Pohjoispuolimaisen huonetilan alempien lattiajäänteiden (RA 521H) alapuolella ja yhteydessä.
- Tulkinta:** Lattian pohjustushiekka.
- Lisätiedot:** Huonetilan eteläosassa hiekkakerroksen paksuus noin 15 cm.

M 503K:

- Kuvaus:** Savinen tiilimurska, tiilenkappaleiden ja kivien muodostama purkumassa.

- Sijainti: Keskittyi rakennuksen pohjoisen huonetilan länsikulmaan sekä rakennuksen pohjoispuolelle RA 540:n yläpuolelle. Tiiliä ja tiilenkappaleita oli levinnyt myös huonetilan eteläisen seinälinjan viereen.
- Tulkinta: Tulisijan purkumassaa
- Lisätiedot: Pohjoisen huonetilan länsikulmassa sijaitsi tasasivuisesti veistetty pystypaalu, joka liittyy mahdollisesti tulisijan rakenteisiin.

M 503L:

- Kuvaus: Hieman savinen harmaa hiekka, jonka joukossa oli hieman tuohta.
- Sijainti: Eteläisen huonetilan alemman lattiatasen (RA 521J) alla.
- Tulkinta: Lattian pohjustus- ja eristekerros
- Lisätiedot: Kerrostuman vahvuus vaihteli 1-5 cm ($Z = 5.45 - 5.60$ m mpy) ja oli vahvimmiltaan huonetilan keskiosassa.

M 503M:

- Kuvaus: Osittain lannan sekainen turvekerros, jonka yläosassa oli ohut maannoskerros, missä oli runsaasti mm. haavanlehtiä.
- Sijainti: Rakennuksen sisäpuolella, molemmissa huonetiloissa., M 503J:n ja M503 L:n alapuolella.
- Tulkinta: Lattioiden alainen maannoskerros.
- Lisätiedot: M 503 M:n alapuolella oli savinen harmaa hiekka, jonka pinta oli noin 5,35 m mpy. M 503 M:n vahvuus vaihteli 5-10 cm.

Rakennus 534:**Rakenne käsittää rakenneyksiköt RA 534A ja RA 534B.**

- Kuvaus: Osittain esille saatu hirsikehikko (RA 534A), josta on säilynyt kaksi hirsikertaa. Kehikon sisäpuolella oli pinnastaan tasaiseksi veistettyjen hirsien (yht. 8 kpl) muodostama taso (RA 534B).
- Sijainti: Alueen itäpäässä, kivikellarirakenteen pohjoisimman huonetilan (RA 71E:n) sisäpuolella. Yläpuolella on ollut nuorempia kivirakennukseen liittyviä rakenteita.
- Tulkinta: Hirsinen lattialla varustettu rakennus.
- Lisätiedot: Rakennetta on rikkonut nuoremman kivikellarin seinän alaiset hirsiperustukset. Ajan puutteen vuoksi rakenteen dokumentaatio jäi puutteelliseksi.
- Kartat: Luonnos 281.

Muut puurakenteet:**RA 504 C:**

- Kuvaus: Pystypaaluilla tuetuista rangoista/oksista tehty luode-kaakko suuntainen linja.
- Laajuus: Pituus noin 6 m
- Sijainti: Välittömästi rakenteen 504 B:n itäpuolella jatkuen kaivausalueen A eteläreunaan asti.
- Tulkinta: Karjapihan aita.
- Lisätiedot: RA 515 oli vastaavan tyyppinen piha-aitaus. Rakennetta ei saatu kokonaisuudessaan esille, sillä se jatkuu kaivausalueen pohjoisprofiiliin ja sitä on mahdollisesti rikkonut myös 1900-luvun alkupuolella rakennetun kauppahallin perustukset.
- Kartat: 247, 317 osa 2.

RA 531:

Kuvaus: Osittain esille saatu hirsitason fragmentti, josta oli näkyvillä neljä hirrenpäättä.
 Laajuus: 0, 4 x 1 m
 Sijainti: Alueen länsikulmassa, RA 525:n alapuolella.
 Tulkinta: Hirsitaso, tarkempi tulkinta epävarma.
 Lisätiedot: Rakenne oli tehty suoraan pohjasaven yläpuolella olevan likaisen saven päälle (M 514).
 Kartat: 254

RA 523:

Kuvaus: Luode-kaakko –suuntaisista hirrenpätkistä tehty taso, jonka pohjoisreunan alla oli yksi itä-länsi –suuntainen hirrenpätkä.
 Laajuus: 1, 80 m x 1, 80 m
 Sijainti: Alueen länsipään eteläreunassa
 Tulkinta: Piharakenne, todennäköisesti kulkutaso.
 Lisätiedot: Rakennetta on sen eteläosasta rikkonut 1900 –luvun alussa rakennetun kauppahallin perustukset.
 Kartat: 247

RA 526:**Kokonaisuus käsittää yksiköt RA 526 A-C, RA 529 A.**

Kuvaus: Osittain esille saatu salvottu hirsikehikko (RA 526 A), josta oli pohjoista reunaa. Kehikosta oli säilynyt kolme hirsikertaa. Kehikon päällä oli muutamia puunjänteitä (RA 526 B). Hirsikehikon alapuolella oli suurehkoista kivistä tehty kivivuoraus (RA 526 C), jota saatiin esille noin 1, 5 metriä, yli 10 kivikertaa.
 Laajuus: 0, 80 m x 2 m, esille saatu kokonaissyvyys 2 metriä.
 Sijainti: Alueen länsipäässä, osittain RA 523:n alapuolella.
 Tulkinta: Yläosastaan hirsisalvoksella kehystetty kivinen kaivo.
 Lisätiedot: Rakenne jäi suurimmaksi osaksi 1900-luvun alussa rakennetun kauppahallin kellarin perustusten alle. Kaivon reunuskehikon alin hirsikerta oli pohjasaven yläpuolella olevan likaisen saven tasossa. Kaivon luoteispuolella sijaitsi kolmesta lankusta muodostuva luode-kaakko –suuntainen rakenne (RA 529A), joka on mahdollisesti kaivon vintti.
 Kartat: 248 osat 1 ja 2, 254, RA 526.

RA 527:**Kokonaisuus käsittää yksiköt RA 527 ja RA 527 B.**

Kuvaus: Osittain esille saatua luode-kaakko –suuntaista lauta-/lankkutasoa (RA 527), jonka alapuolella oli muutamia hajanaisia lautoja ja lankkuja (RA 527 B).
 Laajuus: 1, 60m x 1, 40 m
 Sijainti: Alueen länsipään eteläreunassa, kaivon RA 526:n länsipuolella ja samassa tasossa. Osittain RA 523:n alapuolella.
 Tulkinta: Piharakenne, mahdollisesti kulkutaso, jonka alapuolella on tukirakenteen fragmentteja.
 Kartat: 248 osa 1, 254, 317 osa 2

RA 518:

Kuvaus: Yhdestä puusta koverrettu kaukalo, jonka syvyys oli noin 20 cm. Kaukalon molemmat päätyreunat olivat noin 20 cm paksuja ja kaukalo oli haljennut molemmista päädyistä hieman pituussuuntaan.

- Laajuus: 1, 60m x 0,70 m
 Sijainti: Alueen keskiosassa, karjapihaksi tulkitun alueen pohjoisosassa. Kaukalo sijaitsi suoraan pohjasaven yläpuolisen savisen turvekerroksen tasossa (M 512) sen alimmassa kerrostumassa.
 Tulkinta: Mahdollisesti eläinten syöttökaukalo tai sahtikuurna.
 Lisätiedot: Ei ole varsinainen rakenne, vaan puuesine, josta on tehty myös piirros YK 358.
 Kartat: 235 osa 1. 317 osa 2.

KOSMORAMAN B- PUOLI:

Puurakennukset:

Rakennus 214:

- Kuvaus: Salvottu hirsirakennus, josta oli säilynyt enimmillään 8 hirsikertaa. Seinähirsiin oli tehty loveammalla useampia siirtomerkintöjä. Rakennus oli tehty suoraan pohjasaven yläpuolella olevaan likaisen saven kerrostumaan ilman erityisiä perustusrakenteita. Rakennuksessa ei ollut varsinaisia lattiarakenteita. Rakennuksen länsiseinässä oli kaksi aukkoa, joista toinen oli tehty vastakkaisilla loveuksilla kahteen päällekkäiseen hirteen. Toinen aukoista oli epämääräisempi ja se muodostui sekundääristen seinähirren pätkien väliin. Aukon korkeus oli 2/3 hirsikertaa, ja sitä oli tuettu kahdella pystypuulla, joiden halkaisija oli noin 5 cm.
- Laajuus: Noin 2,5 m x 3, 5 m
 Sijainti: Alueen etelälaidassa, RA 301:n itäpuolella, RA 302:n koillispuolella. Osittain RA 190:n alapuolella.
 Tulkinta: Piharakennus, todennäköisesti varasto, jonka kulkuaukko on mahdollisesti ollut rakennuksen pohjoisseinällä.
 Lisätietoja: Rakenteen oli osittain rikkonut sen luoteisosan päälle myöhemmin tehty rakenne RA 190. Rakenne otettiin kokonaisuudessaan talteen konservoitavaksi Museoviraston toimesta. Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Päivi Eronen on piirtänyt rakenteen hirsistä yksityiskohtaiset piirrokset, joiden kopiot ovat kaivauskertomuksen liitteenä nro ?. Rakenteesta on saatu kaikkiaan kahdeksan dendrokronologista ajoitusta (D550-D557), jotka ajoittuvat välille 1312 jälkeen (35-70) – kesä 1368. (Joensuun yliopiston dendrokronologian laboratorion ajoituseloste 176.)
 Kartat: 276 ja luonnokset 277 ja 278, 317 osa 2.

Rakennus 301:

Kokonaisuus käsittää rakenneyksiköt RA 301, RA 301B, RA 303 ja RA 304.

- Kuvaus: Luode-kaakko – ja koillinen-lounas –suuntaisista hirsistä muodostuva kehikko, jonka yhteydessä on fragmentaarisia hirrenpätkiä (RA 304). Kehikon eteläkulmassa oli salvosrakenne. Rakenteen lounaisseinässä oli kaksi päällekkäistä hirsikertaa.
- Laajuus: 5, 5 m x 4, 80 m
 Sijainti: Alueen lounaisosassa, rakenteen 204:n alapuolella.
 Tulkinta: Hirsirakennuksen kehikon fragmentti, tarkempi funktio epävarma.
 Kartat: 263, 264, 317 osa 2.

Muut puurakenteet:

RA 302:**Kokonaisuus käsittää yksiköt RA 302A-RA 302.**

Kuvaus:	Luode-kaakko –suuntaisista lankuista tehty taso (RA 302 A), jota reunustaa länsi-puolelta salvoksessa olevat hirret (RA 302 B). Taso on pohjustettu kahdella ristikkäisellä hirrellä (RA 302C).
Laajuus:	3, 5 m x 1, 6 m
Sijainti:	Alueen eteläreunassa, , RA 301:n eteläpuolella.
Tulkinta:	Piharakenne, mahdollisesti kulkutaso.
Kartat:	263, 317 osa 2.

LUETTELO LIITTEISTÄ

LIITE 1:	ÅBO AKADEMIN KAIVAUKSIA KOSKEVAT LEHTIKIRJOITUKSET
LIITE 2:	ARKKITEHTITOIMISTO SIGGEN POHJAPIIRROS UUDISRAKENNUKSESTA
LIITE 3:	KARTTA 309, PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA SEKÄ RAKENNUTTAJAN TEETTÄMÄ PINTAKORKEUSKARTTA
LIITE 4:	GEOTURKU OY, POHJATUTKIMUSKARTTA ALUEESTA
LIITE 5:	LUETTELO HAVAINNOSTA, JOTKA TEHTIIN KEMICUMIN ALUEEN MAAYKSIKÖISTÄ KONEKAIVAUSSVAIHEESSA
LIITE 6:	TIIVISTETTY TULOSTE YKSIKKÖTIETOKANNASTA
LIITE 7:	VALOKOPIOT ÅBO AKADEMIN KAIVAUSTEN KARTOISTA
LIITE 8:	TIIVISTETTY TULOSTE KARTTATIETOKANNASTA
LIITE 9:	TIIVISTETTY TULOSTE YKSITYISKOHTAPIIRROSTIETOKANNASTA
LIITE 10:	TIIVISTETTY TULOSTE VALOKUVATIETOKANNASTA
LIITE 11:	TIIVISTETTY TULOSTE NÄYTETIETOKANNASTA
LIITE 12:	TIIVISTETTY TULOSTE DENDROKRONOLOGISTA NÄYTTEISTÄ
LIITE 13:	POISHEITETYT LUONNOLLISET KALKKIKIVET
LIITE 14:	POISHEITETYT PALANEEN SAVEN PALAT
LIITE 15:	TALTEENOTETUN LUUN MÄÄRÄT
LIITE 16:	TIIVISTETTY TULOSTE LÖYTÖLUETTELOSTA
LIITE 17:	LUETTELOIMATTOMAN KERAMIIKAN MÄÄRÄT JA PAINOT
LIITE 18:	LUETTELOIMATTOMAN LASIN MÄÄRÄT JA PAINOT
LIITE 19:	ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN (TURKU I/7/4) ARKEOLOGISEN KAIVAUKSEN PUULÖYTÖJEN DENDROKRONOLOGINEN IÄNMÄÄRITYS, OSA I

- LIITE 20: ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN (TURKU I/7/4)
ARKEOLOGISEN KAIVAUKSEN PUULÖYTÖJEN DENDROKRONOLOGINEN
IÄNMÄÄRITYS, OSA II
- LIITE 21: INARI KYLÄSEN TUTKIMUSAINEISTO
- LIITE 22: TIMO SALMI: TUTKIMUSRAPORTTI GEOKEMIALLISTA
TUTKIMUKSISTA
- LIITE 23: ERÄISTÄ ÅBO AKADEMIN KAIVAUSTEN LÖYDÖISTÄ TEHTYJEN PIXE-
ANALYYSIEN TULOKSIA
- LIITE 24: TIIVISTETTY TULOSTE RAKENNEFRAGMENTTITietokannasta

LIITE 1

ÅBO AKADEMIN KAIVAUKSIA KOSKEVIA LEHTIKIRJOITUKSIA ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

Helsingin Sanomat 12.11.1998:	Åbo Akademi keskeyttää keskiaikaisen Turun tutkimuksen.
Helsingin Sanomat .11.1998:	Kulttuuria tuhotaan.
Turkulainen 19.8.1999:	Pienokainen ajan takaa. Turun keskiaikainen keskusta paljastuu Åbo Akademin alta.
Turun Päivälehti 22.8.1998:	Åbo Akademin tontti kuopalla. Turun keskiaikaista keskustaa paljastuu maan alta.
Turun Sanomat 21.5.1998:	Åbo Akademi saa uudisrakennuksen.
Turun Sanomat .11.1998:	Arkeologien työ ÅA:n tontilla jatkuu sopimuksen mukaan.
Turun Sanomat 12.12.1998:	Kaivaukset saatiin päätökseen. Åbo Akademin tontilta löytyi kymmeniätuhansia esineitä.
Turun Sanomat 24.2.1999:	Myös Åbo Akademin tontin kaivauksilla pelastusoperaation luonne. Arkeologit tutkivat kulttuuria rajallisen resurssein.
Turun Sanomat 6.11.1999:	Suomen kaupunkiarkeologia on vielä lapsenkengissään. Keskiaikaisen Turun pinta-alasta yli 90 prosenttia yhä tutkimatta.

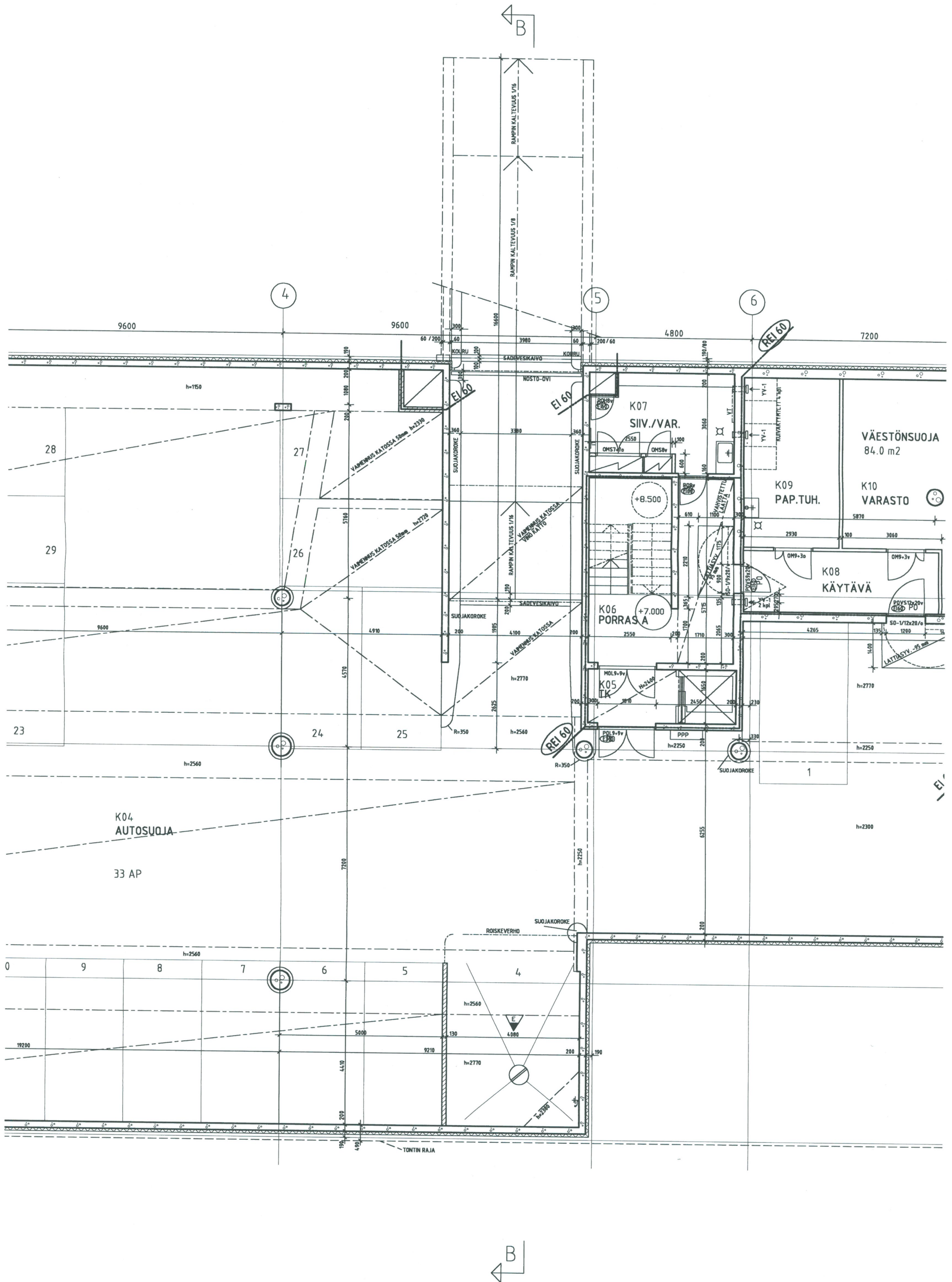
LIITE 2

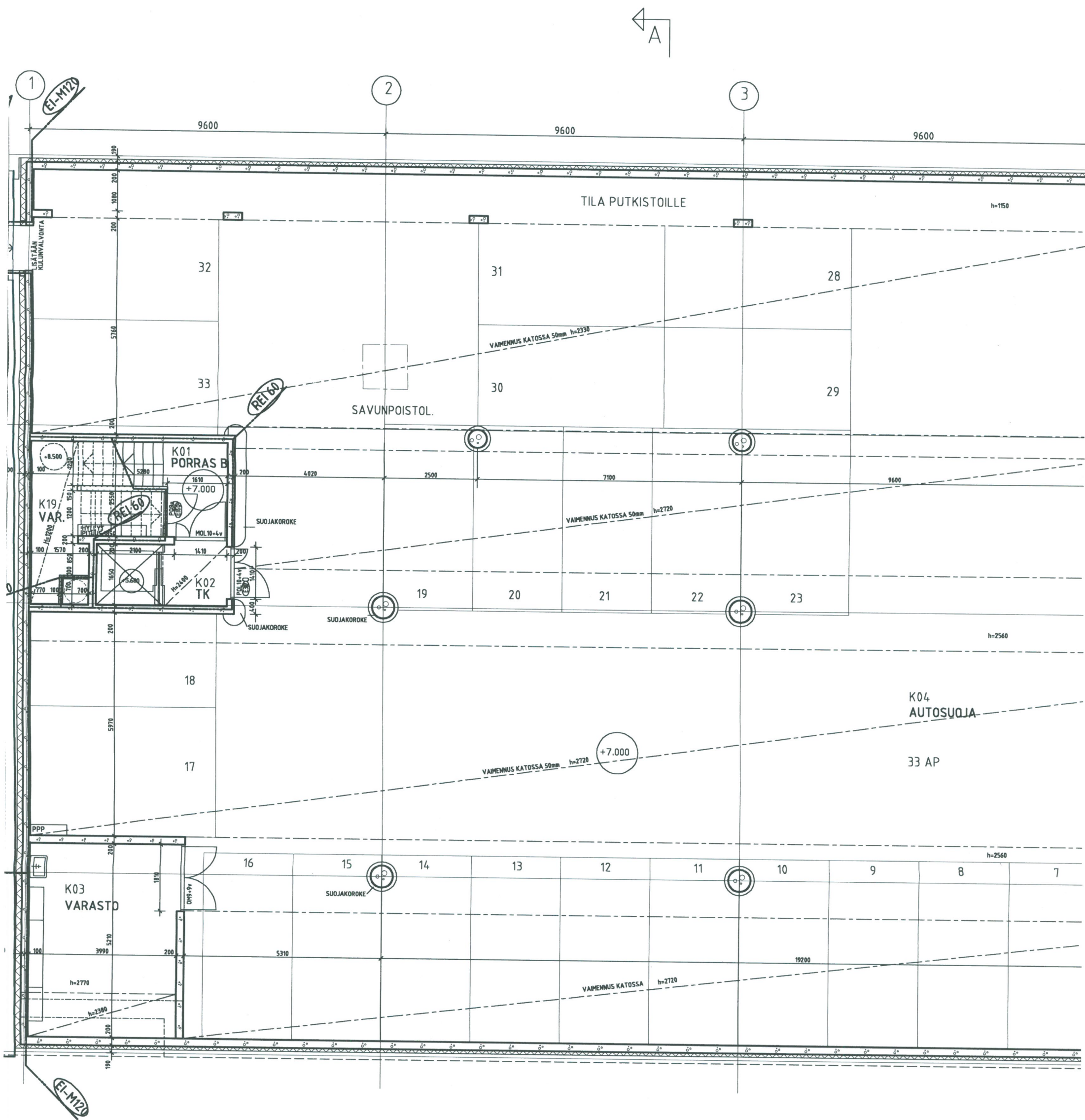
**ARKKITEHTITOIMISTO SIGGEN POHJAPIIRROS
UUDISRAKENNUKSESTA**

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

Muutos	05.07.1999 Päiväys	Piirt.	Muutostoimenpide
K.osa/Kylä 1	Kortteli/Tila 7	Tontti/Rno 4	Viranomaisen merkintöjä
Rakennustoimenpide	UUDISRAKENNUS		Piirustustaji PÄÄPIIRUSTUS Juoks. no ()
Rakennuskohteen nimi ja osoite FAST. AB GRIPEN HÄMEENKATU 13 20500 TURKU			Piirustuksen sisältö KELLARI Mittakaava 1:100
 SIGGE			Arkkitehtitoimisto SIGGE OY Arkitektbyrå SIGGE AB Läntinen Rantakatu 9 20100 Turku +358(0)2-2310 555 fax 2310 550 e-mail sigge@co.inet.fi http://public.raksanet.fi/sigge
Päiväys ja allekirjoitus			ER
22.01.1998			
ARK 85008 Työn no			00K 15 Cad no Proj
			2 Piirustuksen no Muutos

URAKKA-ALUEEN RAJA

A

B

C

D

E

1

2

PÄÄTEARKISTO

TK

VARASTO

PO

VARASTO

+6.800

EI 60

K19

VAR.

18

17

K03

VARASTO

VARASTO

SPK

LJH

EI 60

URAKKA-ALUEEN RAJA

EI-M120

9600

9600

TILA PL

32

31

30

SAVUNPOISTOL.

19

20

21

SUOJAKORKE

SUOJAKORKE

SUOJAKORKE

VAIMENNUS KATOS

VAIMENNUS KATOSSA 50mm h=2720

+7.1

SUOJAKORKE

VAIMENNUS

EI-M120

K01

PORRAS B

K02

TK

K03

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

TK

VAR.

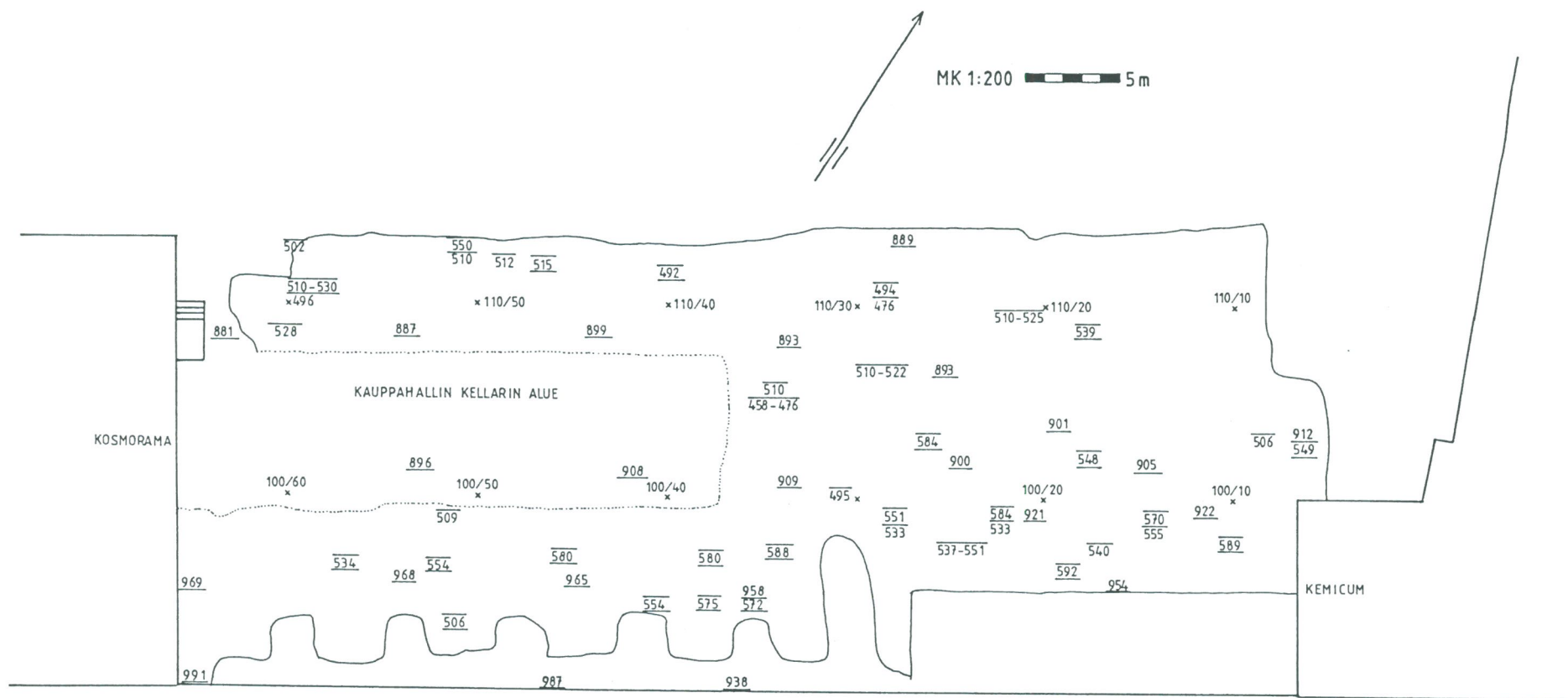
TK

LIITE 3

**KARTTA 309, PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA SEKÄ
RAKENNUTTAJAN TEETTÄMÄ PINTAKORKEUSKARTTA**

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

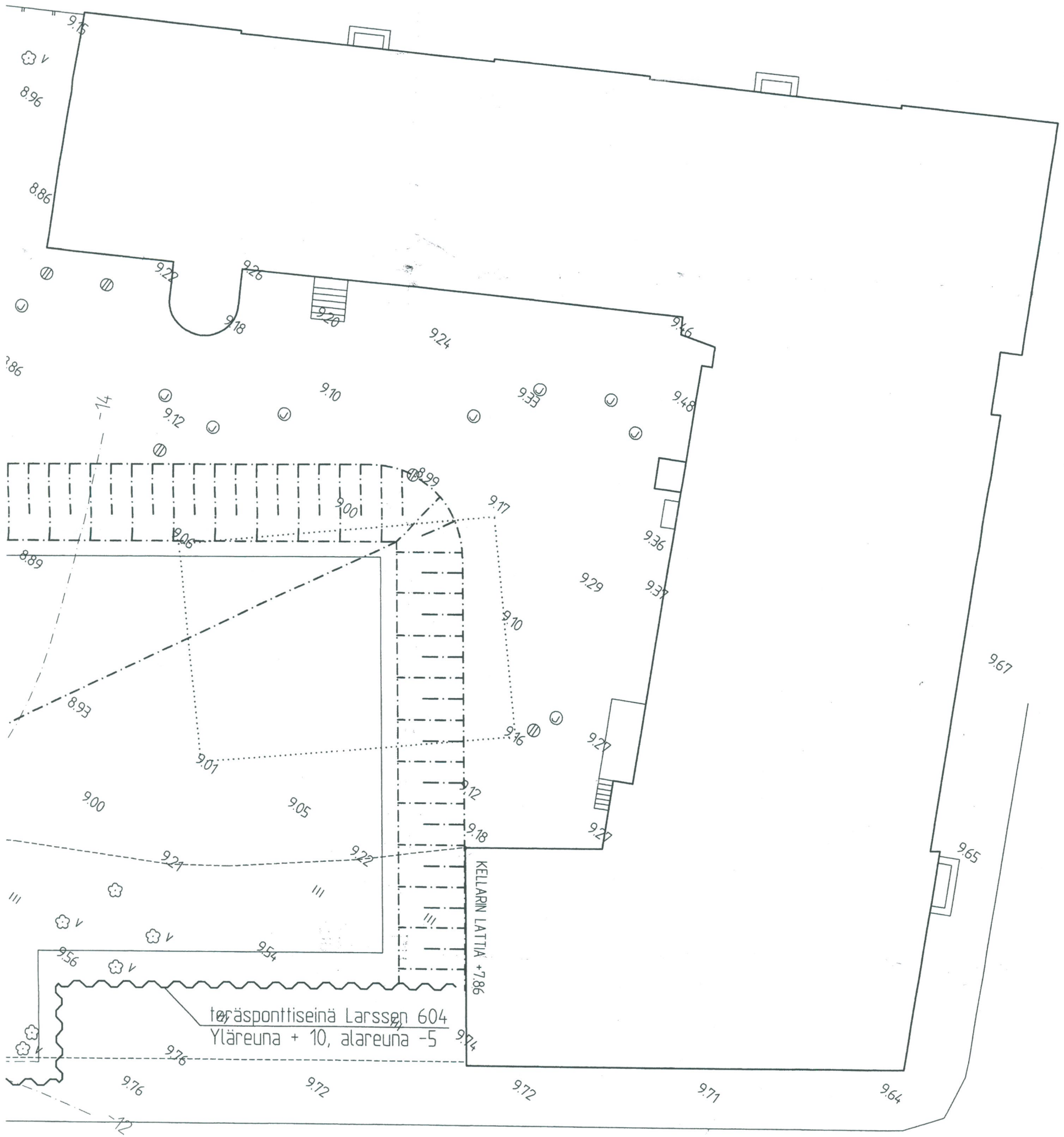
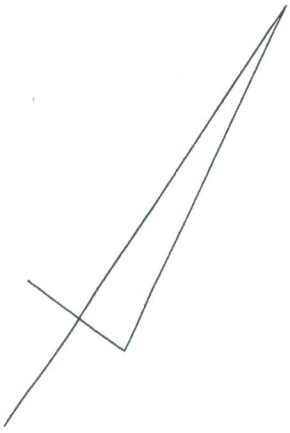

123 = pintavaaitusluku

123 = vaaitusluku värjäätynneen saven pinnasta

123 = vaaitusluku pohjasaven pinnasta

Åbo Akademin tontti Turku I/7 1998	PINTA- JA POHJAAVAAITUSKARTTA MK 1:200
Mittausdokumentointi Puhtaaksi piirros S. Salminen	Kartta 309 Turun maakuntamuseo

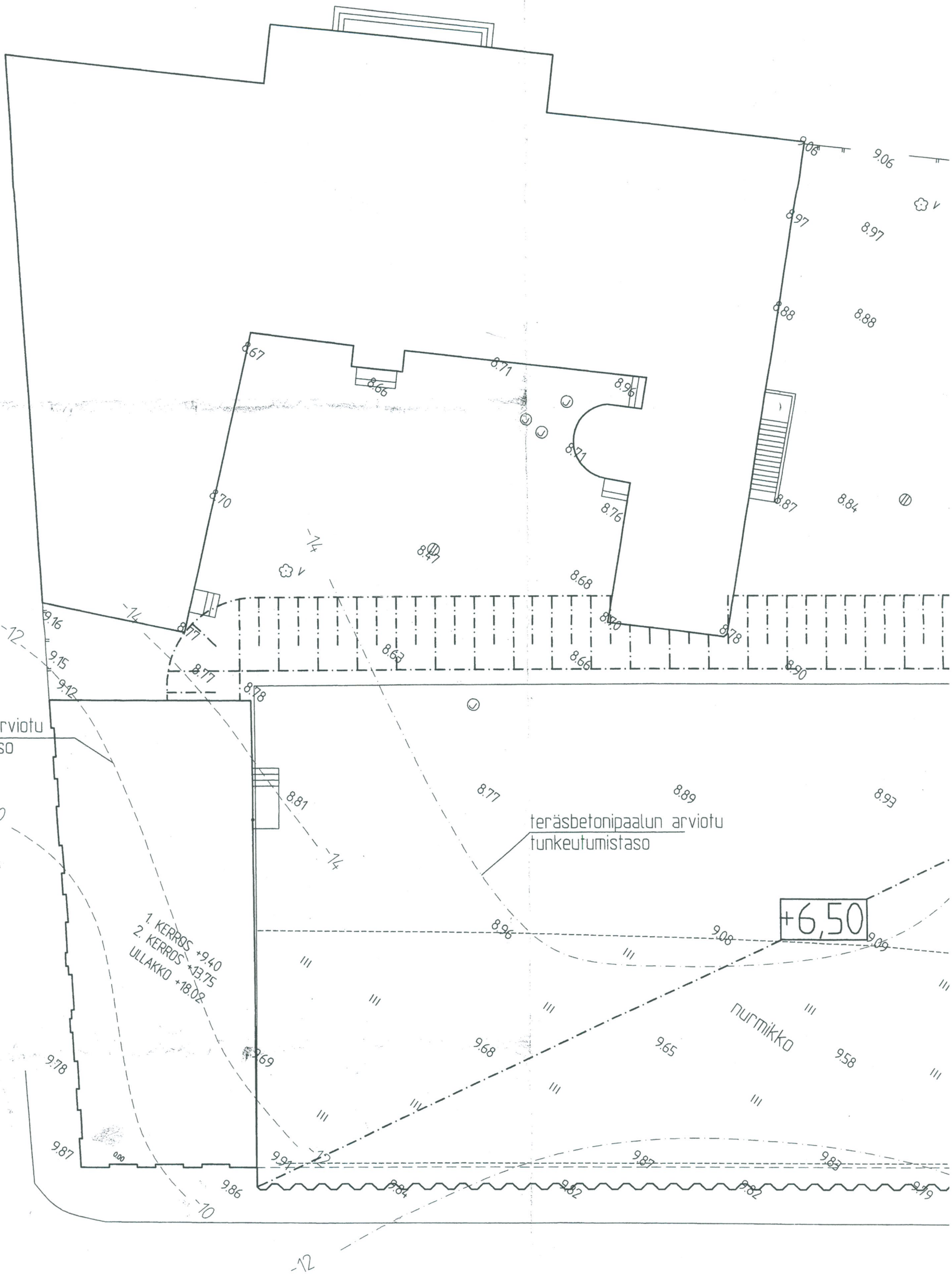
teräspaalan arviotu
funkeutumistaso

teräsbetonipaalan arviotu
funkeutumistaso

1. KERROS +9.40
2. KERROS +13.75
ULLAKKO +18.02

+6,50

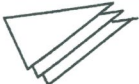
nurmikko

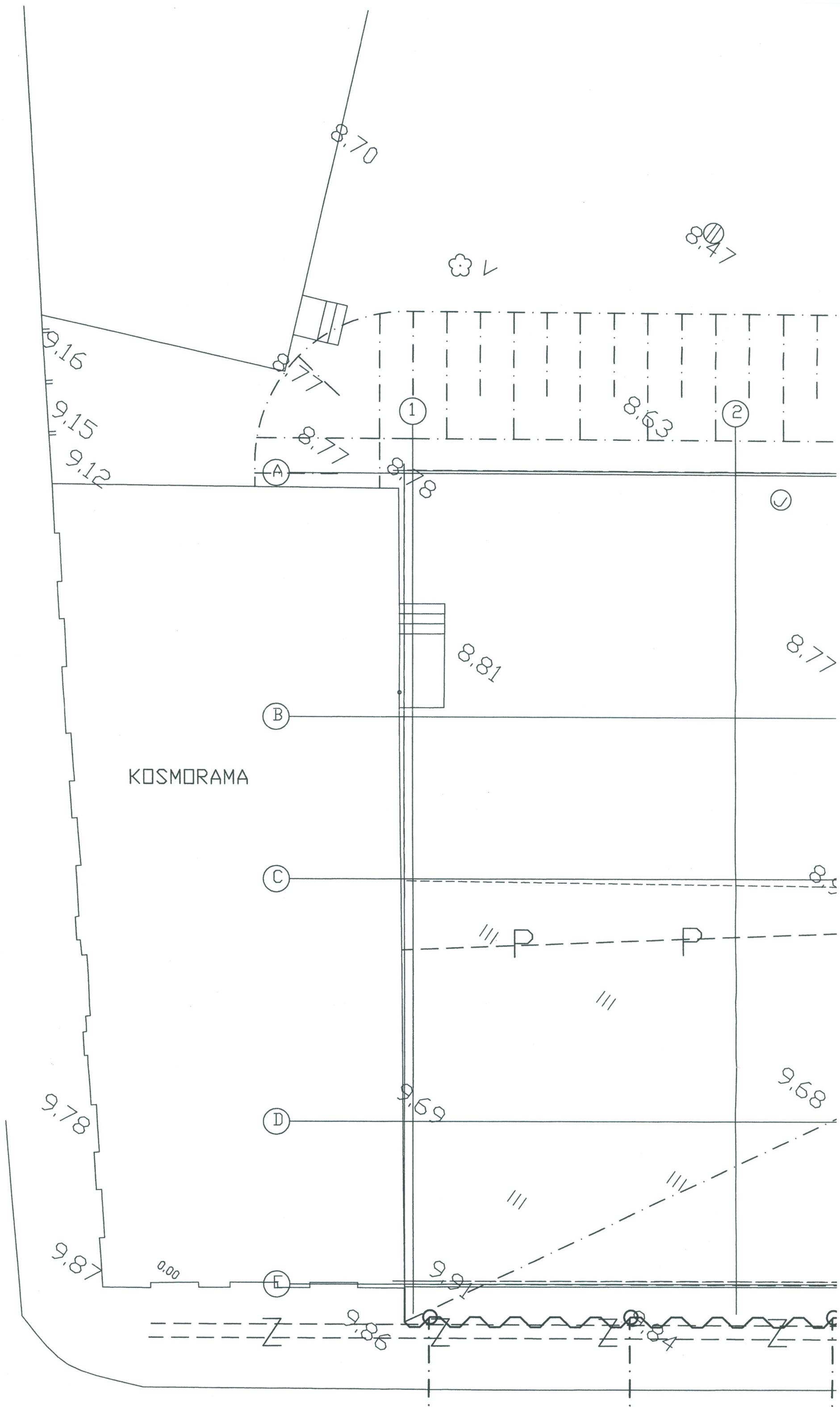

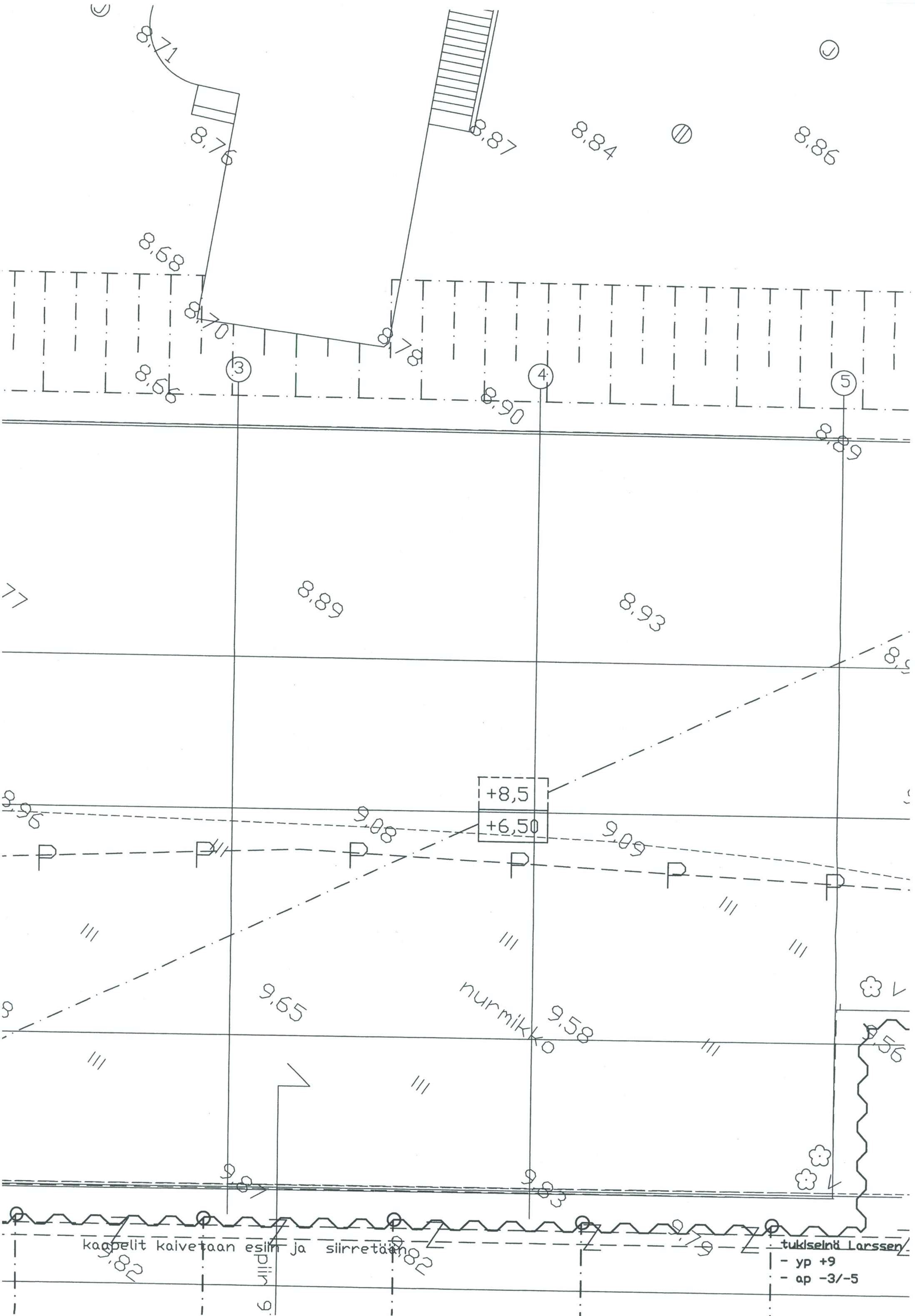
2. kerros +14,25
 3. kerros +17,70
 4. kerros +21,15
 5. kerros +24,62
 4½ kerros +23,36

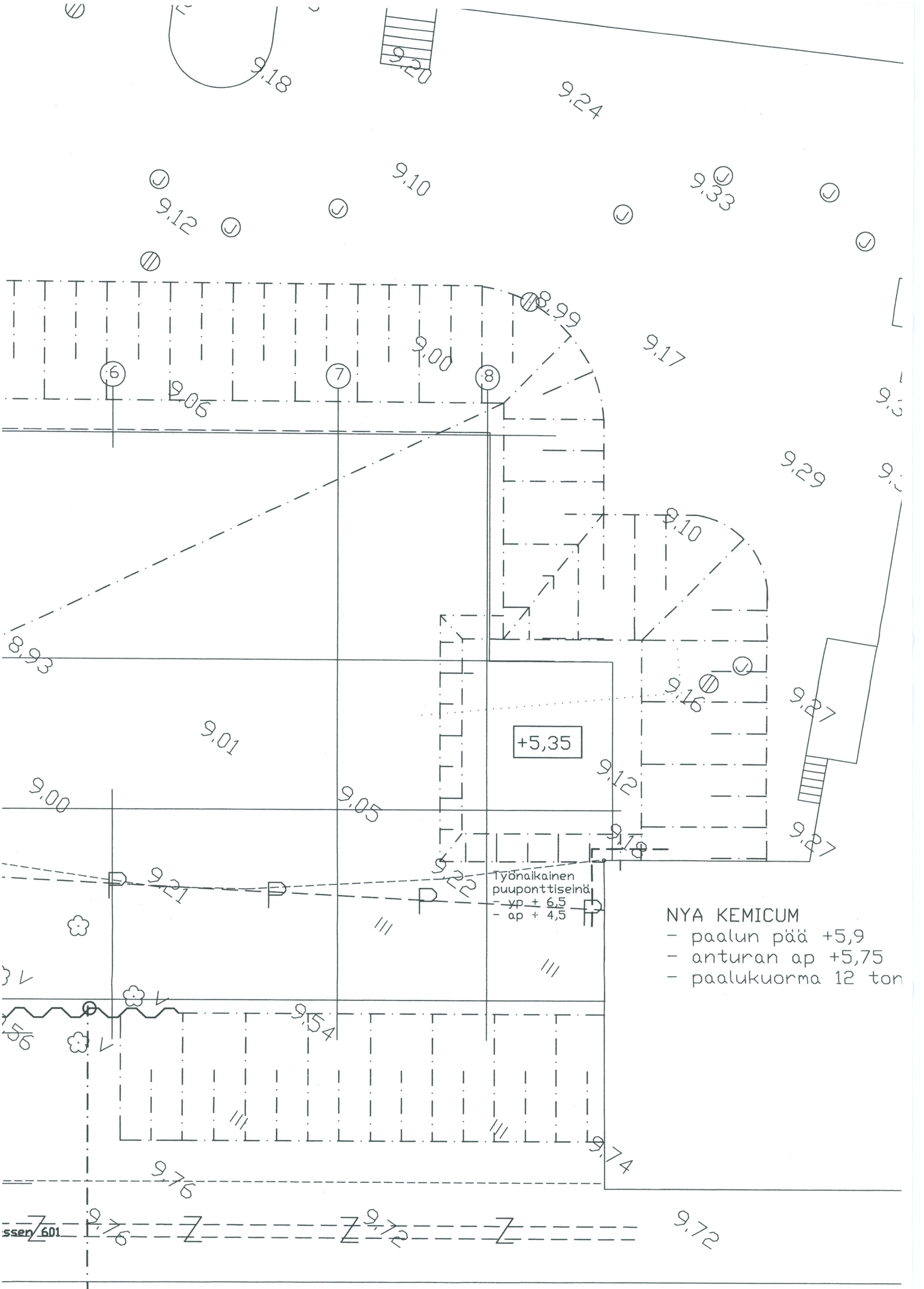
7,71

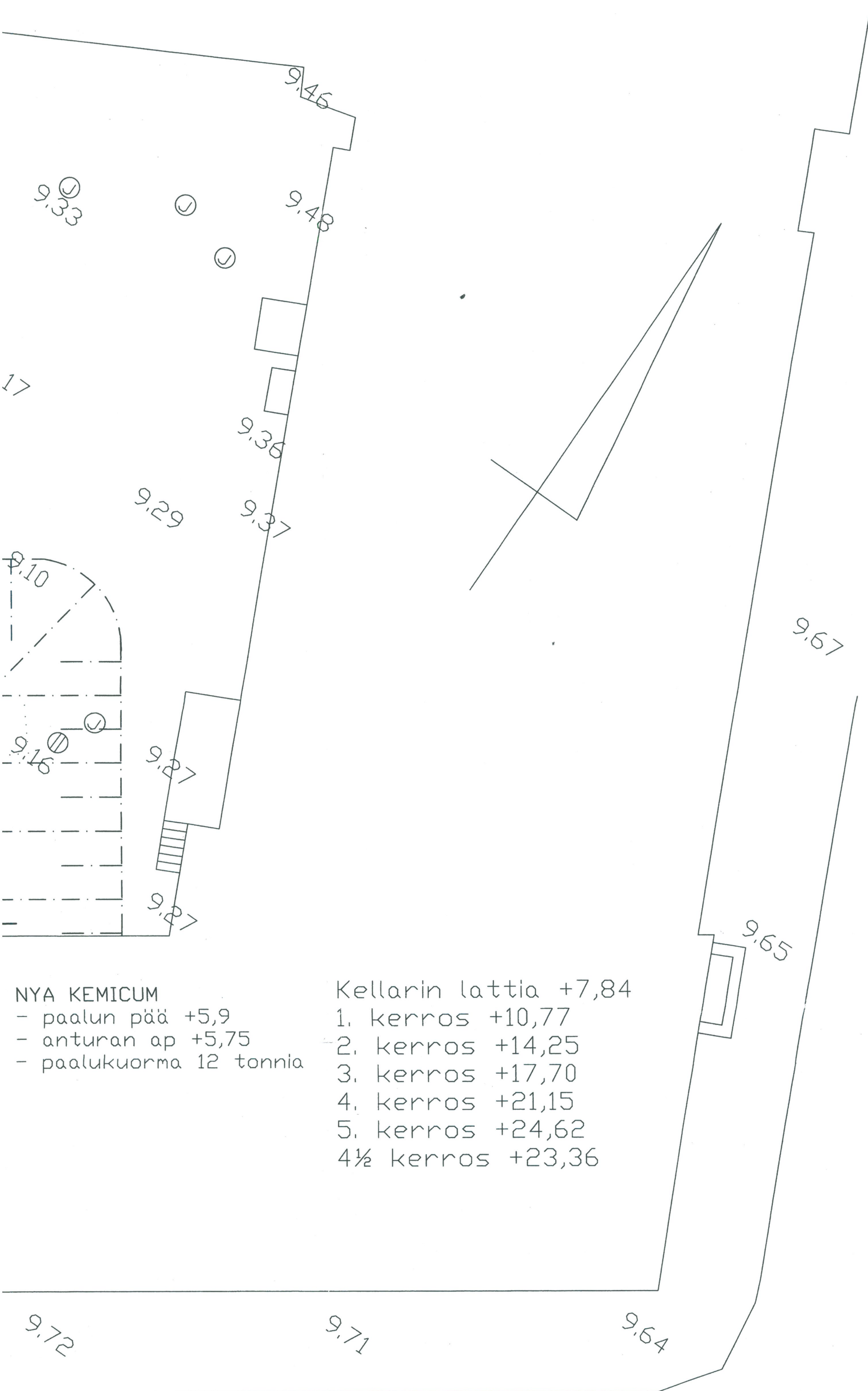
9,64

K.osa/kyl?	Kortti/tila	Tontti/rnro	Viranomaisen merkintä?			
I	7	3				
Rakennustalmenpide			Piirustuslaji			
pohjarakennuspiirustus						
Rakennuskohteen nimi ja osoite			Piirustuksen sisältö			
STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEM HALLEN			TYÖKAIVANTO YLEISPIIRUSTUS 1:100			
Pvm.	Piiritt.	Suunn.	Hyv.	Suunn. ala	Työ nro	Piiritt. nro
28.1.98	RHe	RHe				
 TURUN VIATEK OY GEOTURKU				GE097074		S1
LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301						

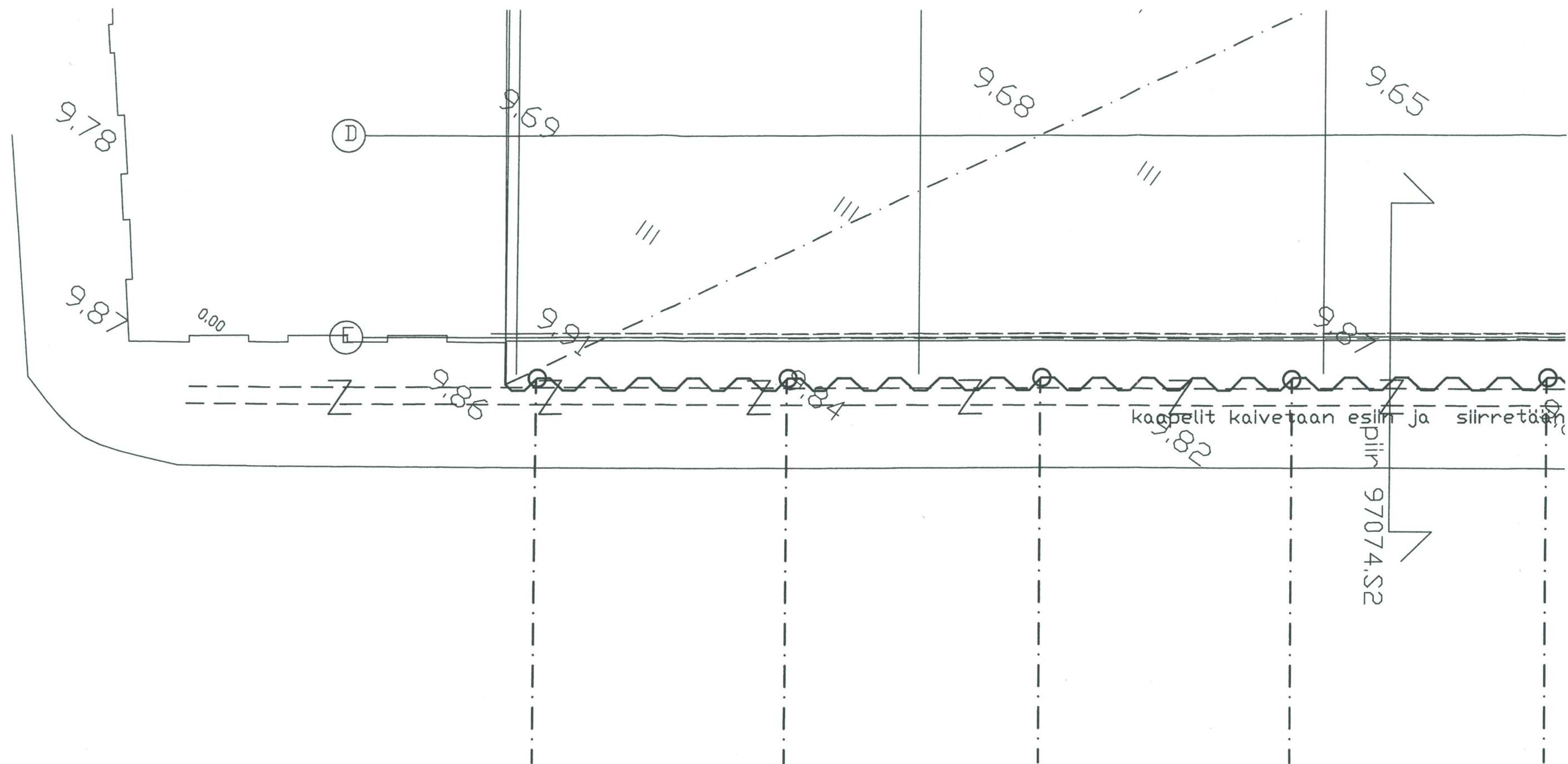

NYA KEMICUM

- paalun pää +5,9
- anturan ap +5,75
- paalukuorma 12 tonnia

- Kellarin lattia +7,84
- 1. kerros +10,77
 - 2. kerros +14,25
 - 3. kerros +17,70
 - 4. kerros +21,15
 - 5. kerros +24,62
 - 4½ kerros +23,36

MERKINNÄT:

+8,5
+6,50

Yleiskaivuu n 1 metri maanpinnasta, tasoon + 8,50

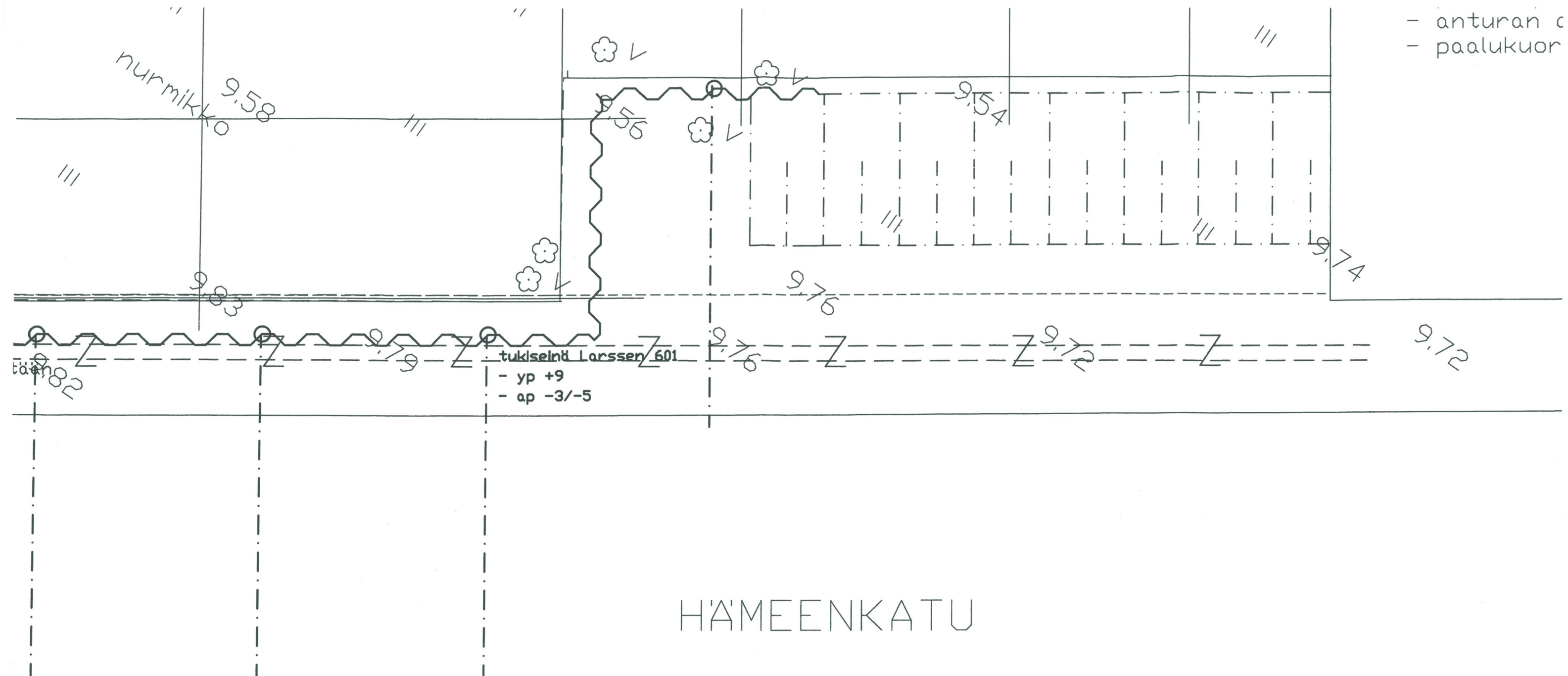
yleiskaivuu arkeologisena kaivuuna 2. vaiheessa tasoon + 6,5

--P--

--Z--

puhelinkaapelin likimääräinen sijainti

sähkökaapelin likimääräinen sijainti

Teräspontti Larssen 601 tai vastaava

tukiseinä Larssen 601

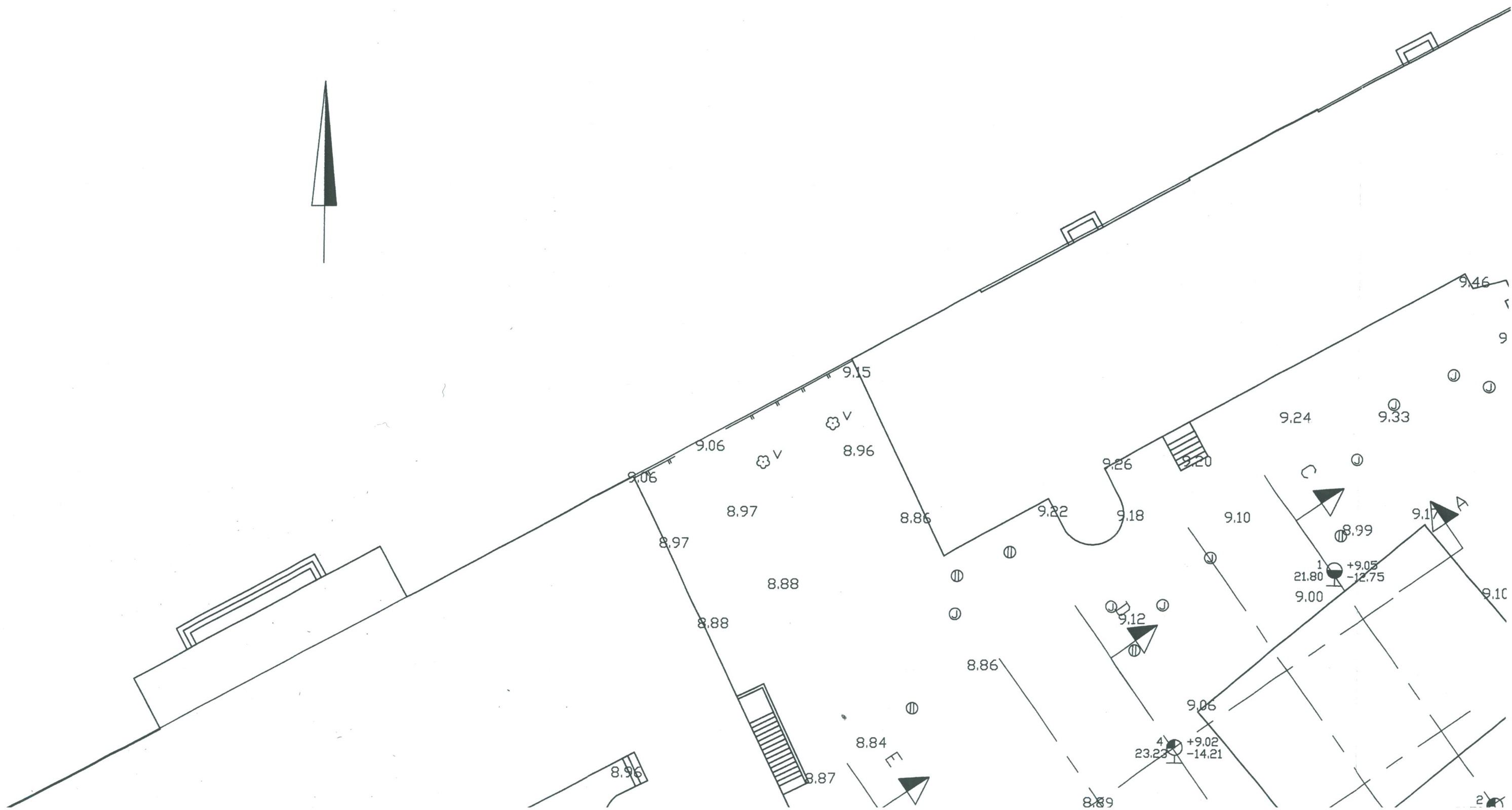
- yp +9

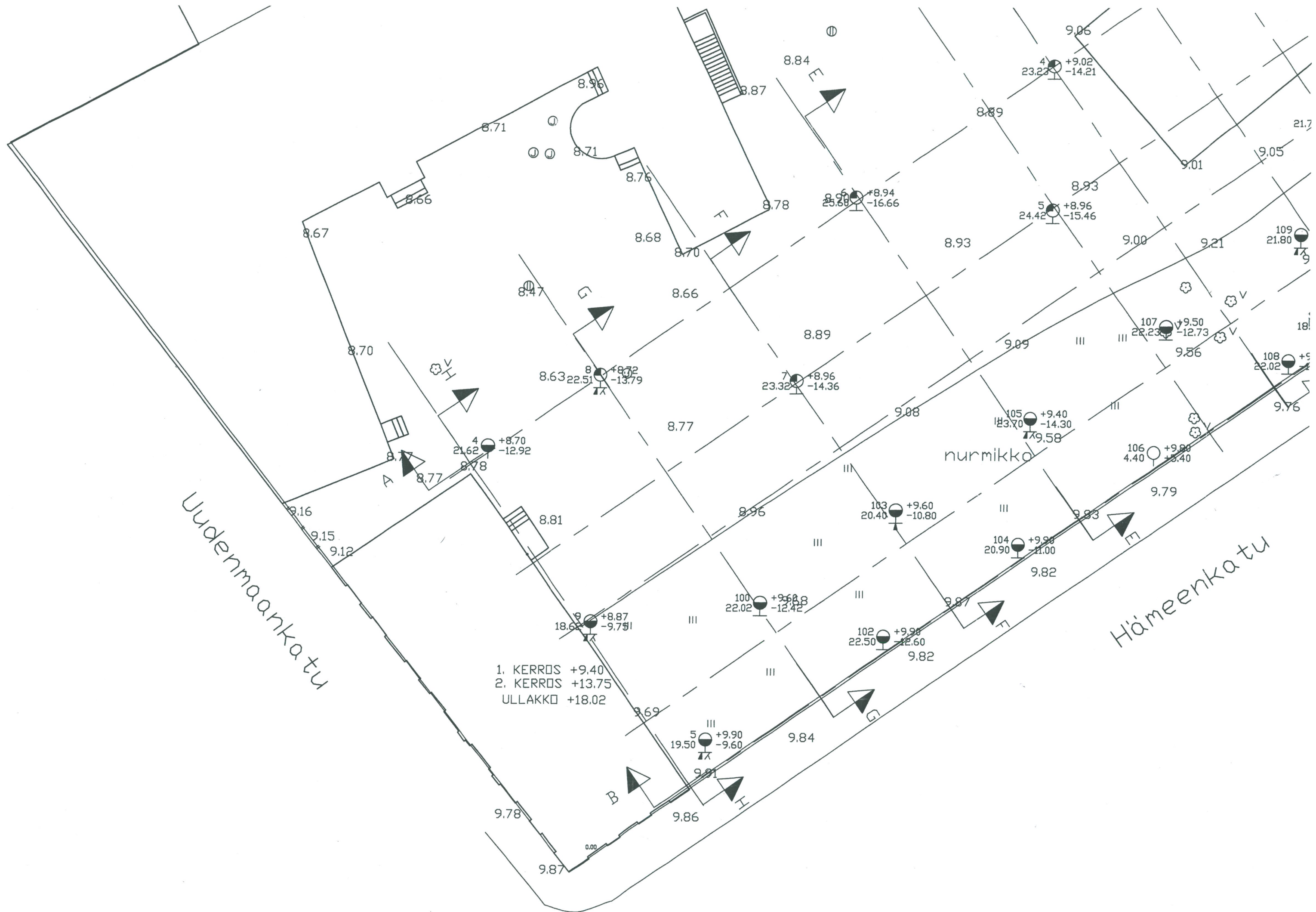
- ap -3/-5

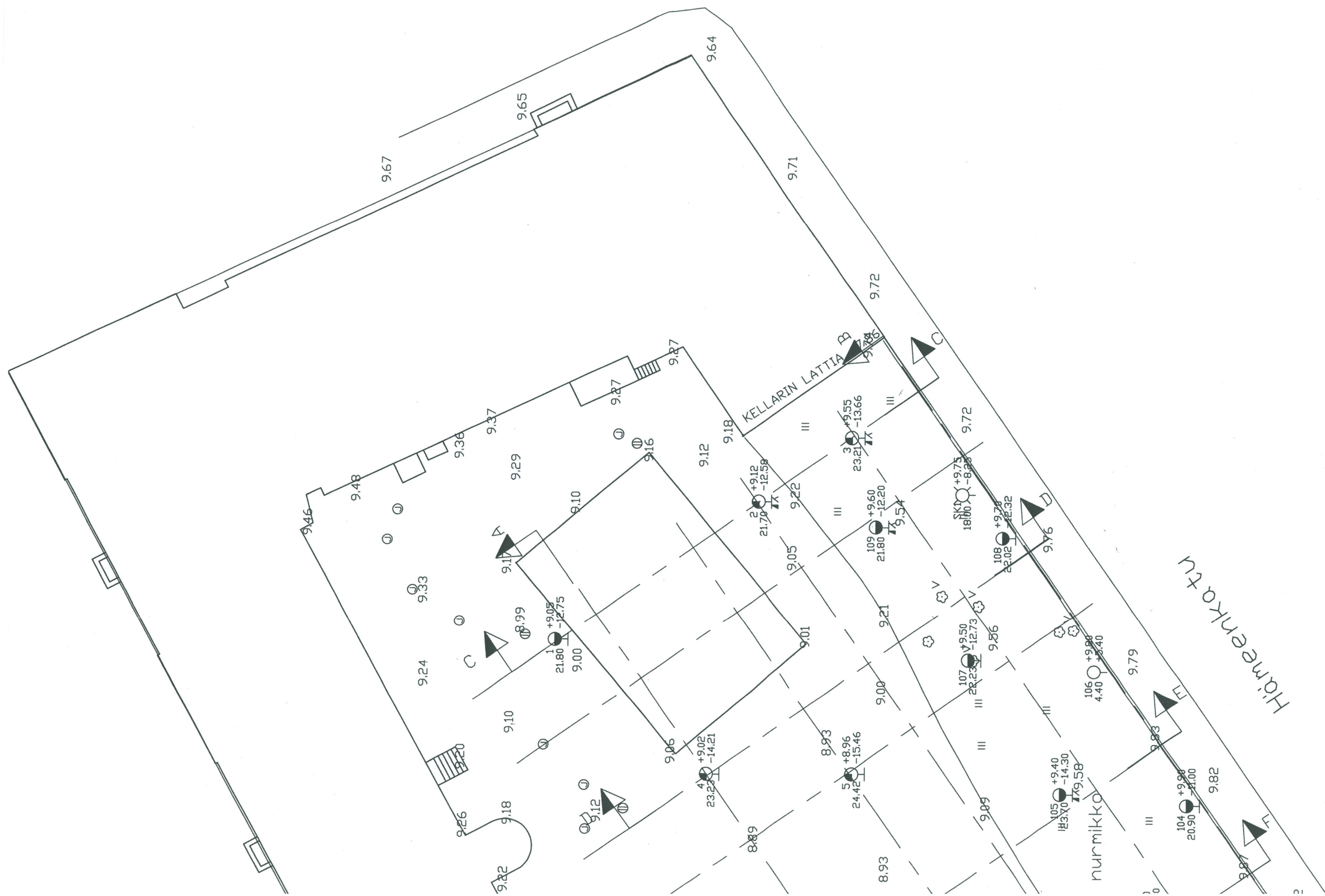
-seinän yläreuna tasoon + 9,0

- joka toinen pontti tasoon -3 ja joka toinen tasoon -5

K.osa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintä/jä			
Rakennustalmenpide			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS			
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö TUTKIMUSKARTTA 1:200			
Pvm. 20.01.98	Piirrt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala	Työ nr	Piiri nr
 TURUN VIATEK OY				GE097074		1
LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301						

LIITE 4

GEOTURKU OY, POHJATUTKIMUSKARTTA ALUEESTA

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

K.osa / kylä I	Kortt. / tila 7	Tontti / Rn:o 3	Viranomaisten merkintöjä				
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS				
Tilaaaja, Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI ÅBO AKADEMIN KULMARAKENNUS Å4			Piirustuksen sisältö TUTKIMUSKARTTA				Mittakaavat 1:200
Pvm. 27.3.1995	Piirt. THi	Suunn.	Hyv. <i>THi</i>	Suunn.	Työ n:o GEO 95015	Piir.n:o 1	Rev
IPT GEOTURKU OY KÄSITYÖLÄISKATU 7 a, 20100 TURKU, PUH. 511 700							

Akatemiankatu

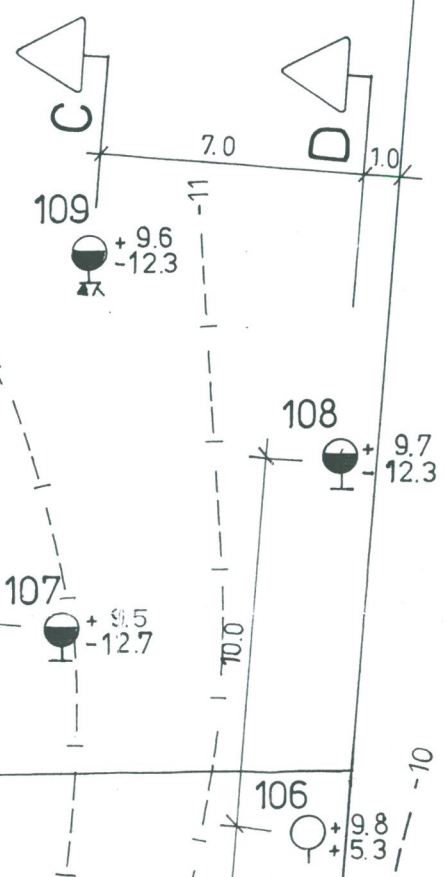
-45.95-

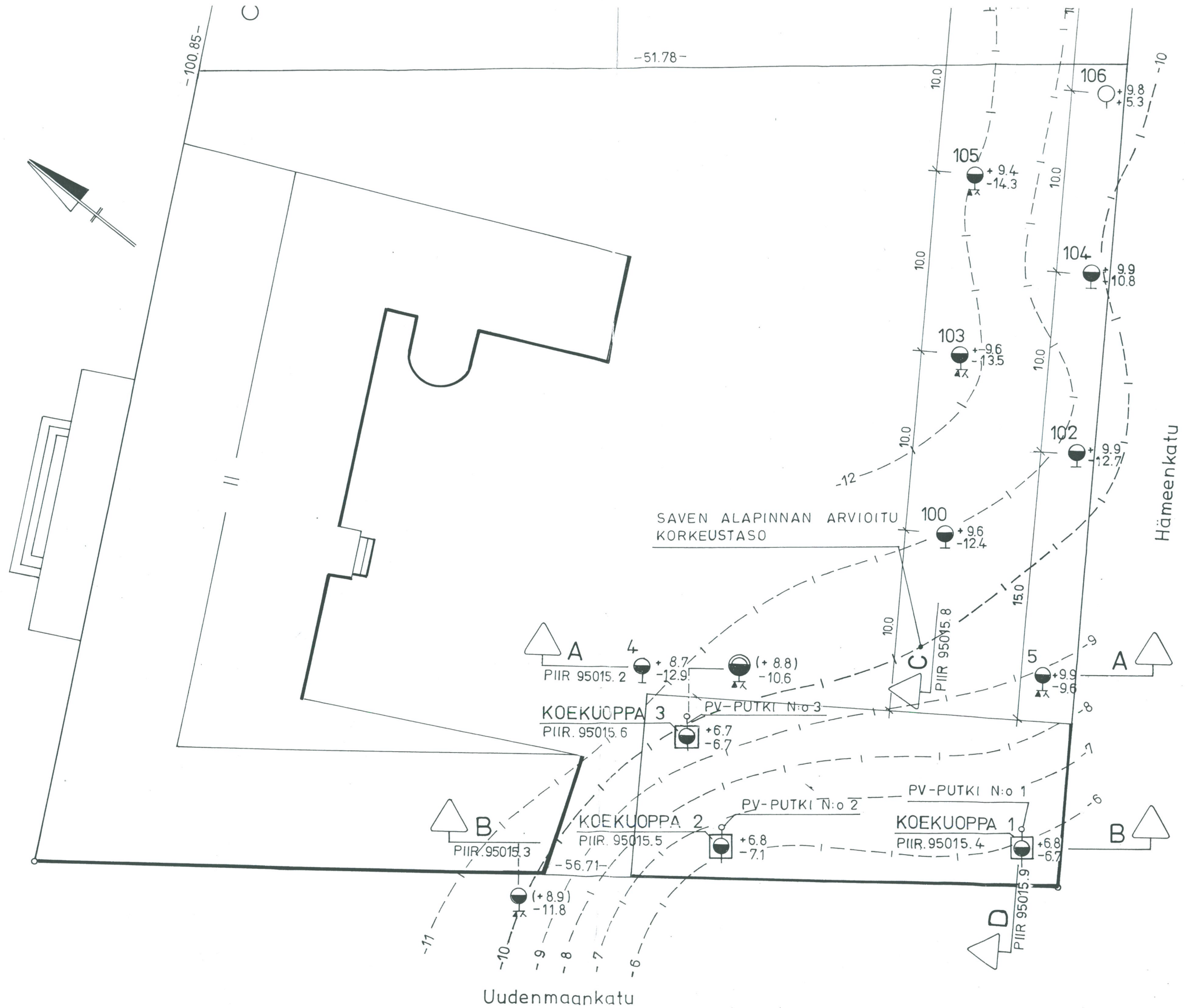
-100.85-

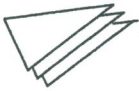
-51.78-

PV-PUTKI N:o 4

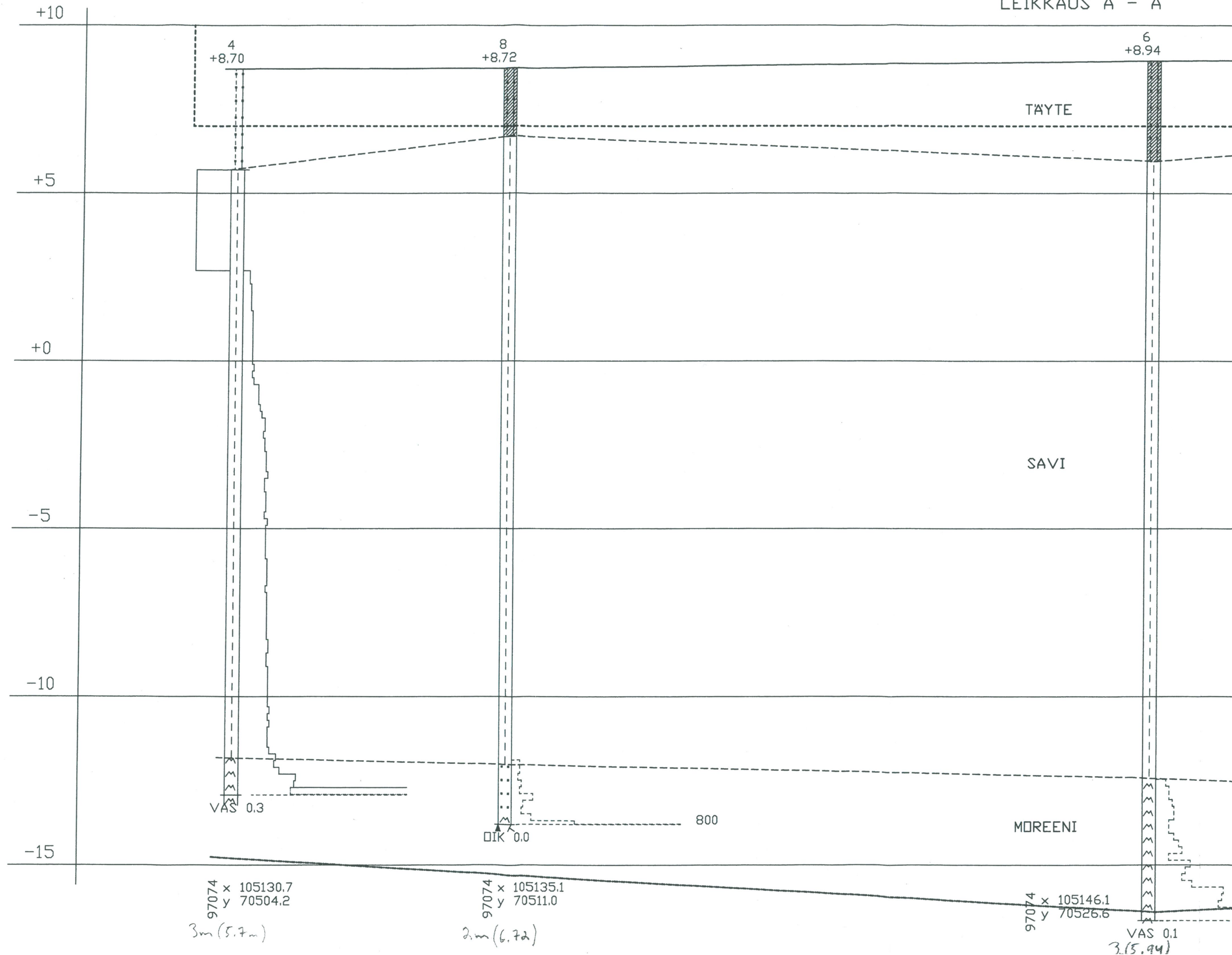
Pp+10.58

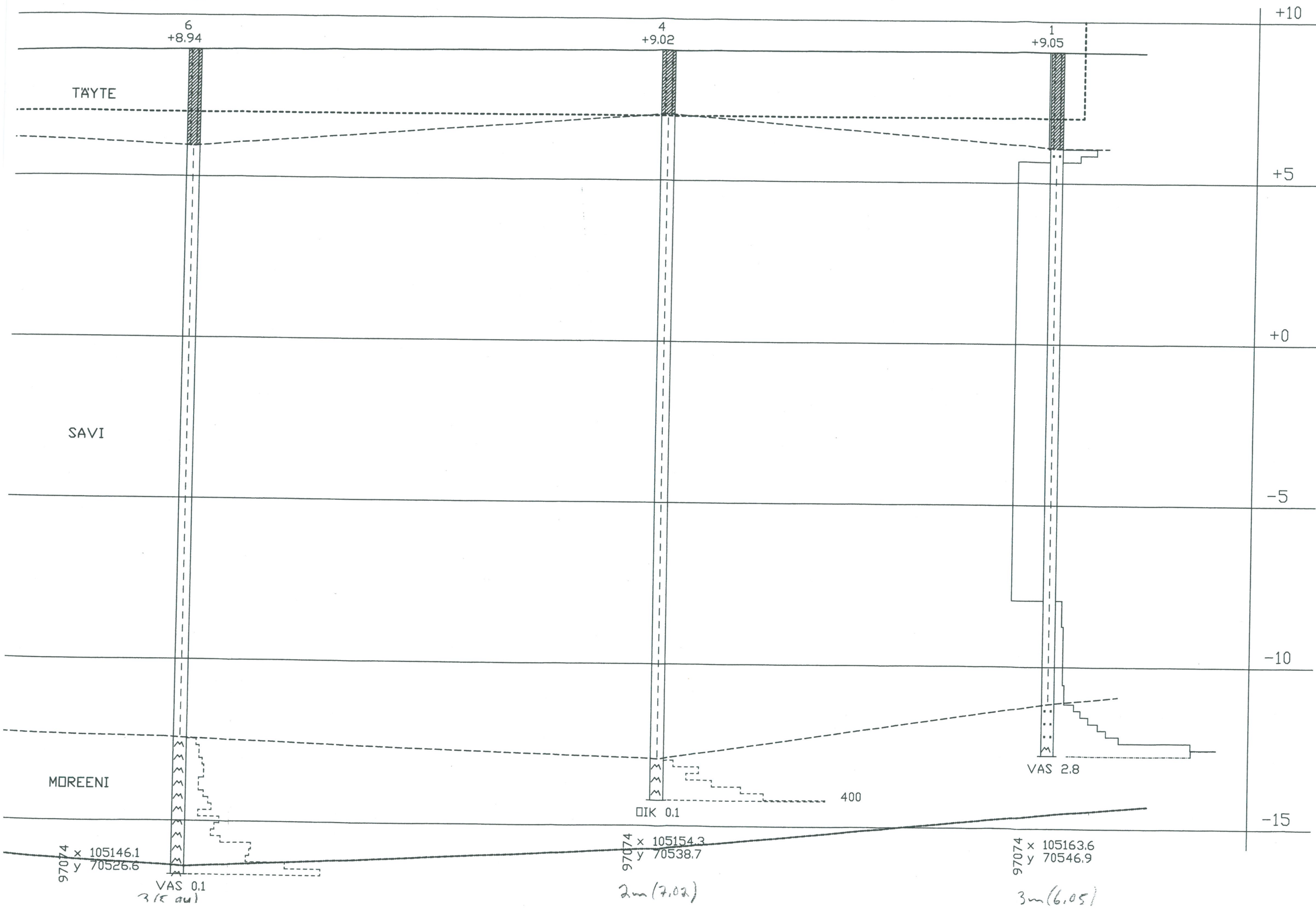

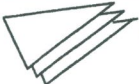
K.osa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintä/jä			
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS			
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö LEIKKAUKSET A-A 1:100/1:100			
Pvm. 20.01.98	Piiritt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala	Työ nro	Piiri nro
 TURUN VIATEK OY LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301				GE097074		2

LEIKKAUS A - A

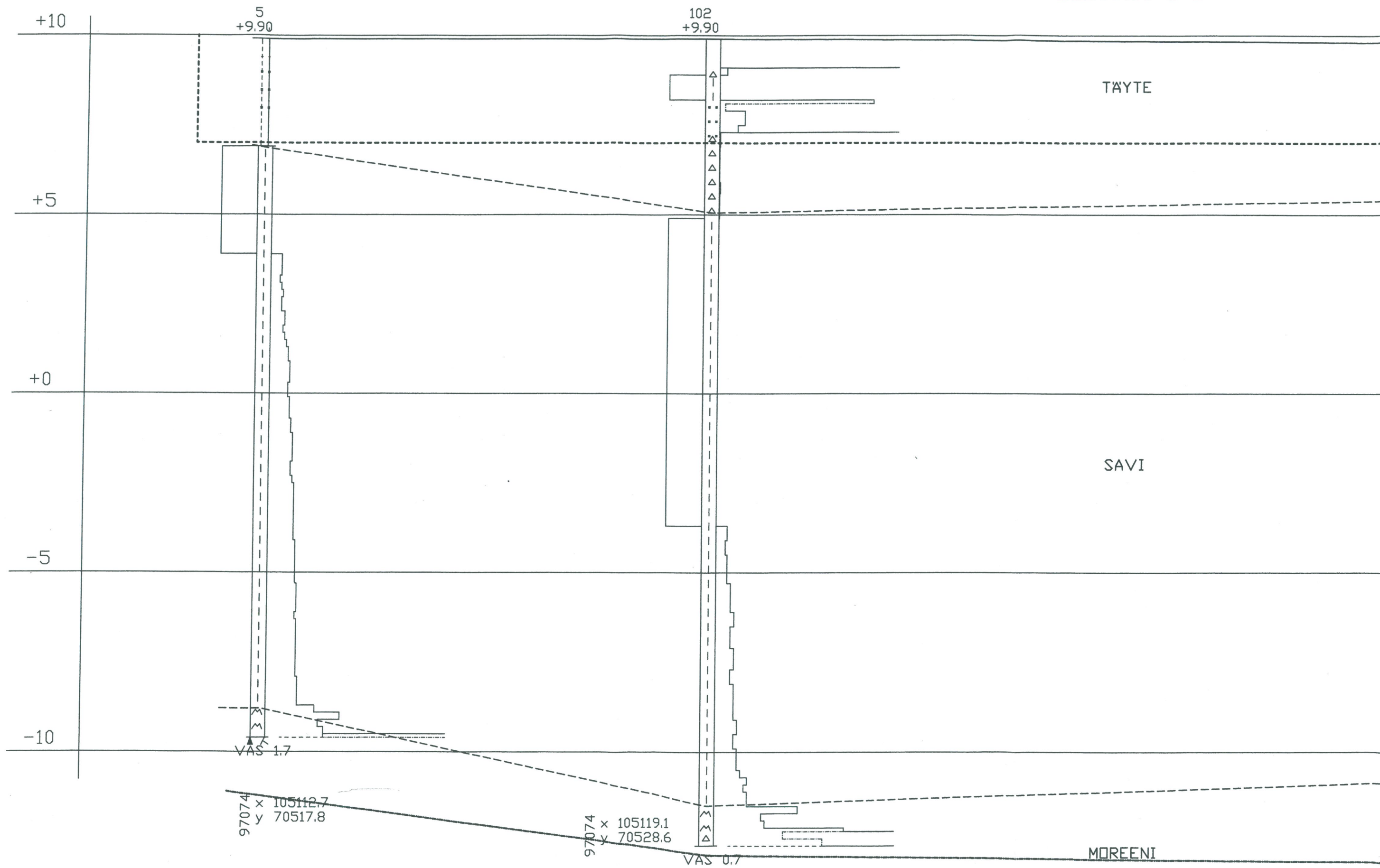

LEIKKAUS A - A

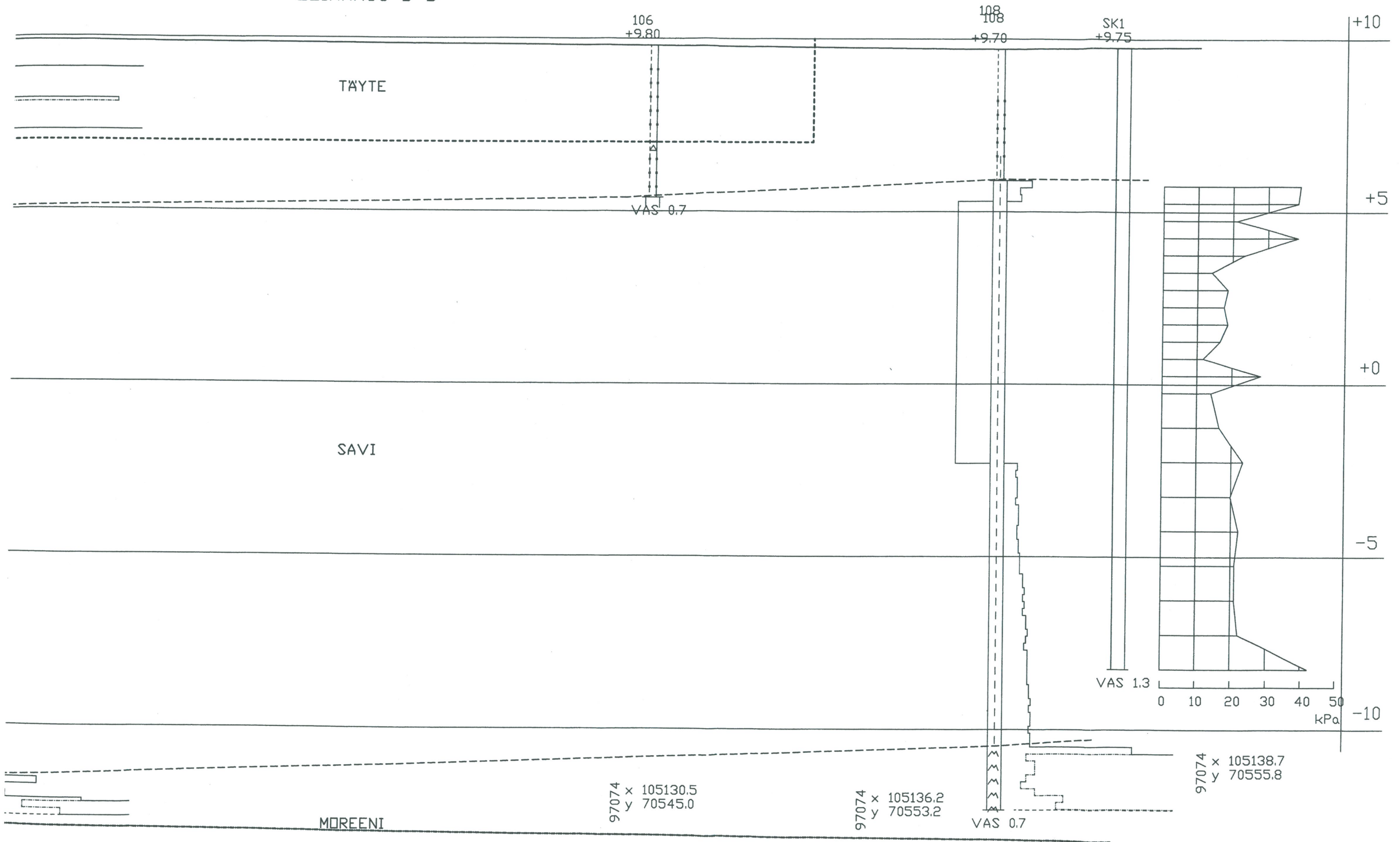

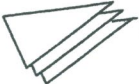
K.osa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintöjä			
Rakennustalmenpide			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS			
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö LEIKKAUKSET B-B 1:100/1:100			
Pvm. 20.01.98	Piiritt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala	Työ nro	Piiri nro
 TURUN VIATEK OY LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301				GE097074		3

LEIKKAUS B-B

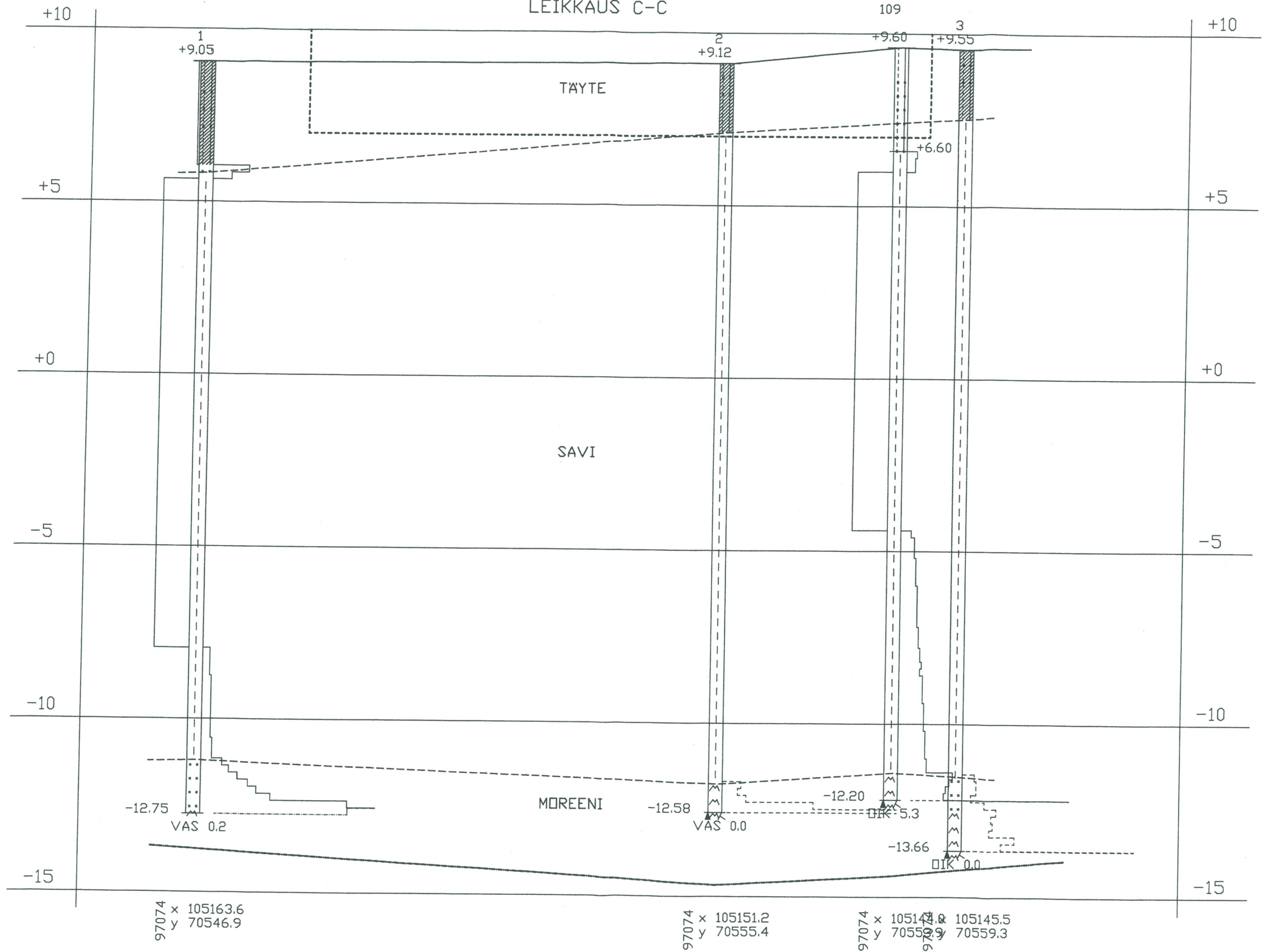

LEIKKAUS B-B

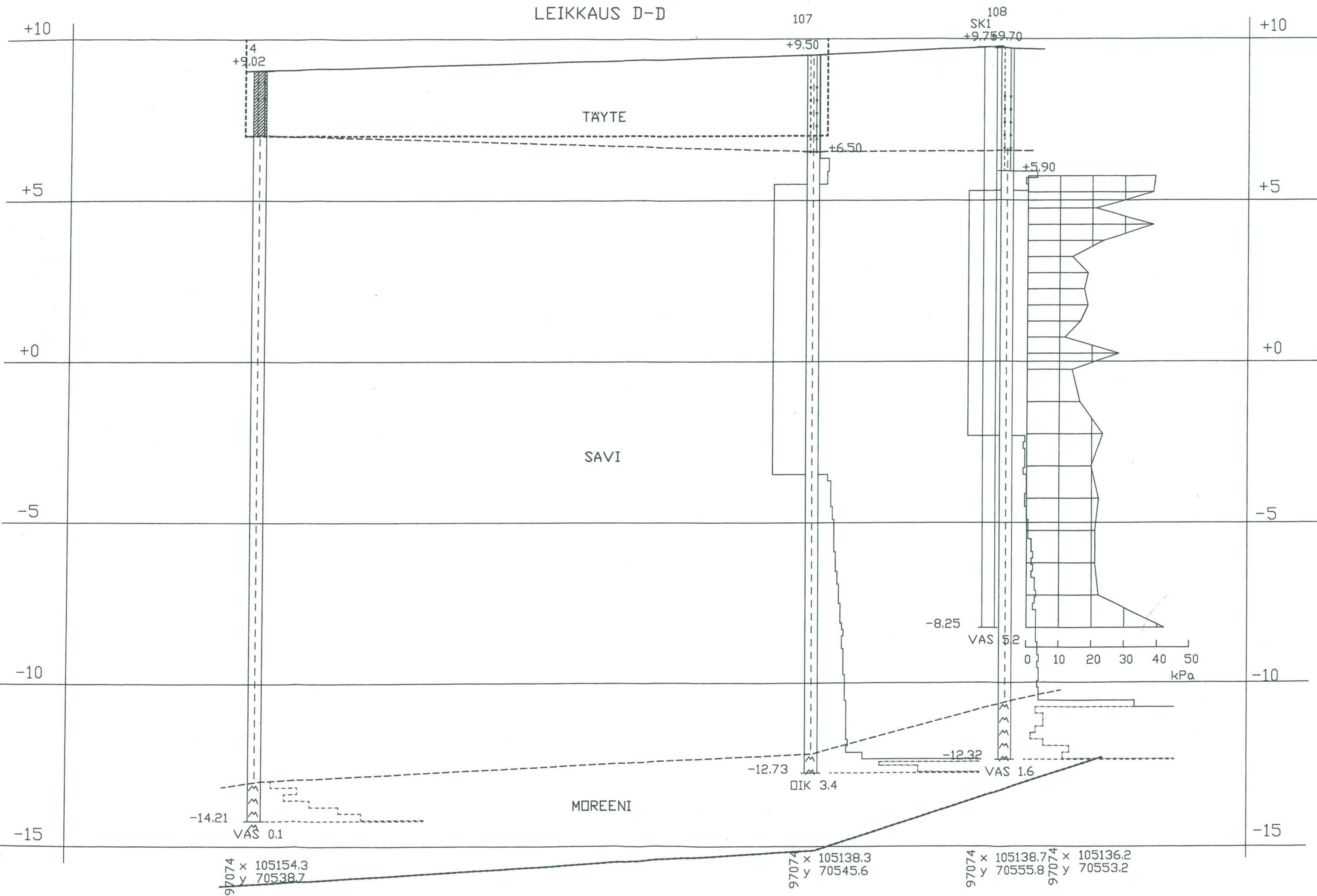

K.osa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintöjä			
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS			
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö LEIKKAUKSET C-C,D-D 1:100/1:100			
Pvm. 20.01.98	Piiritt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala	Työ nro	Piir. nro
 TURUN VIATEK OY LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301				GEO97074		4

LEIKKAUS C-C

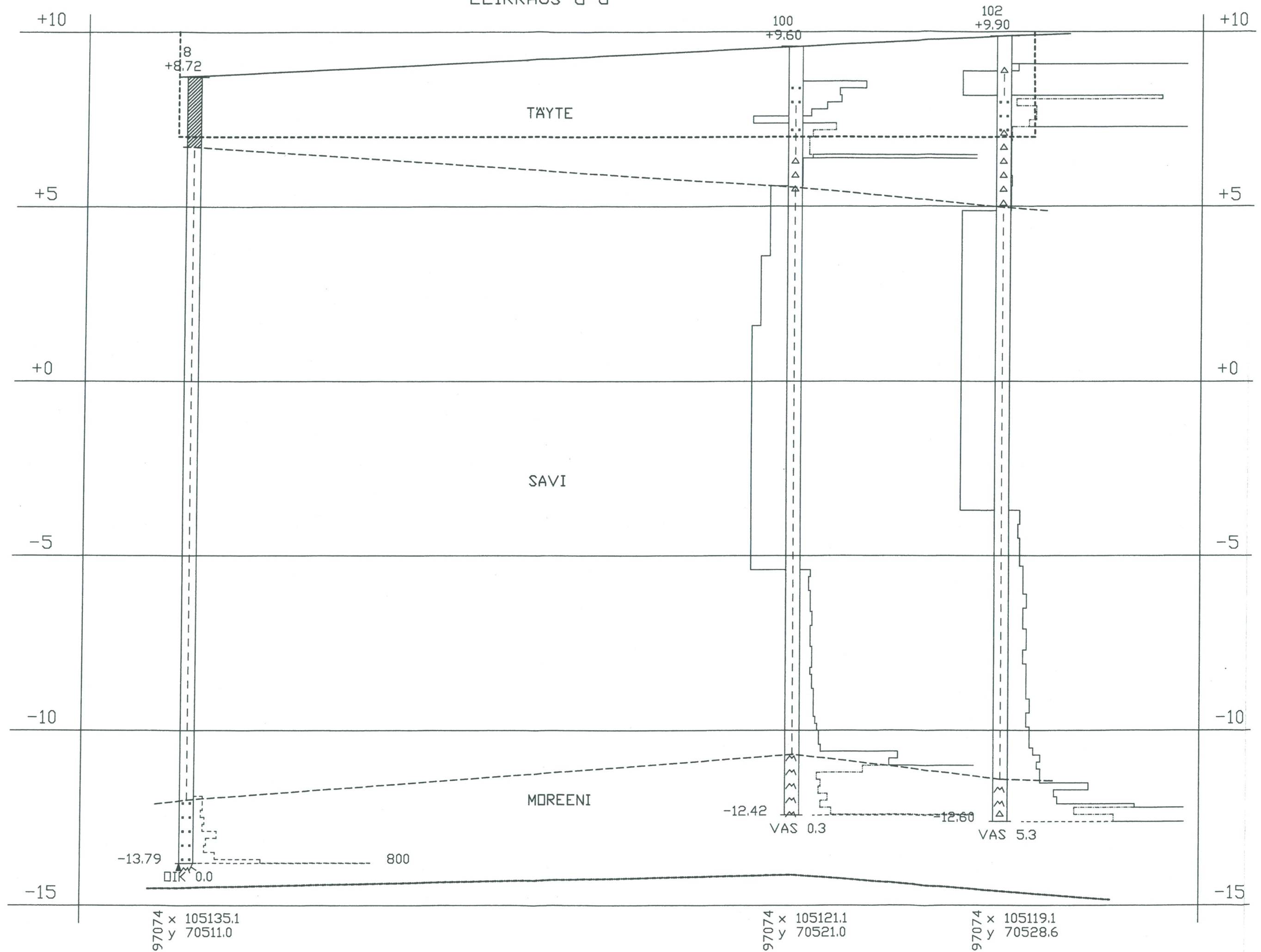
LEIKKAUS D-D

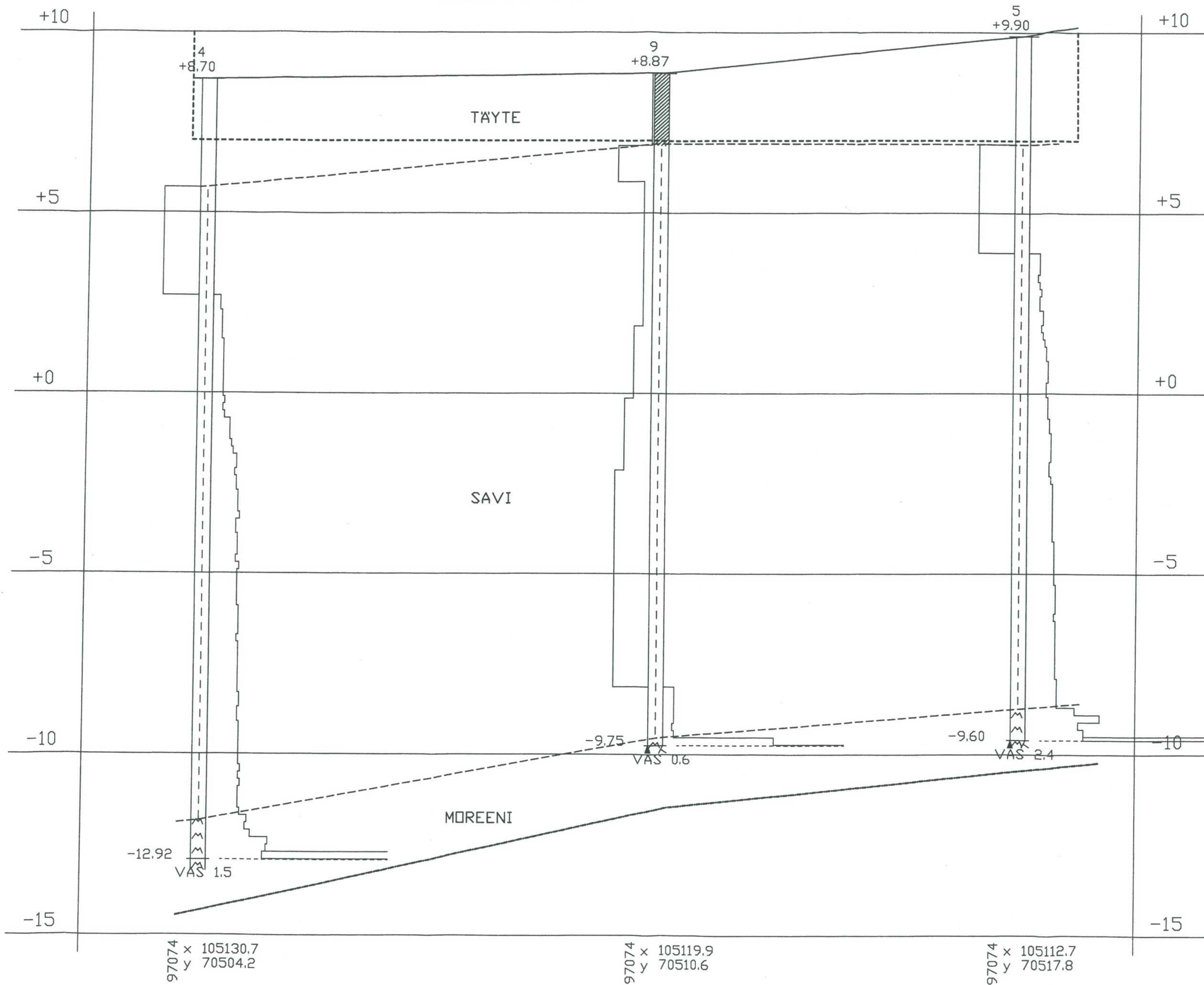
K.osa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintä/jä	
Rakennustalmenplde			Piirustustaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS	
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö LEIKKAUKSET G-G,H-H	
Pvm. 20.01.98	Piirrt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala Työ nro
 TURUN VIATEK OY			GE097074	
LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301				

5

LEIKKAUS G-G

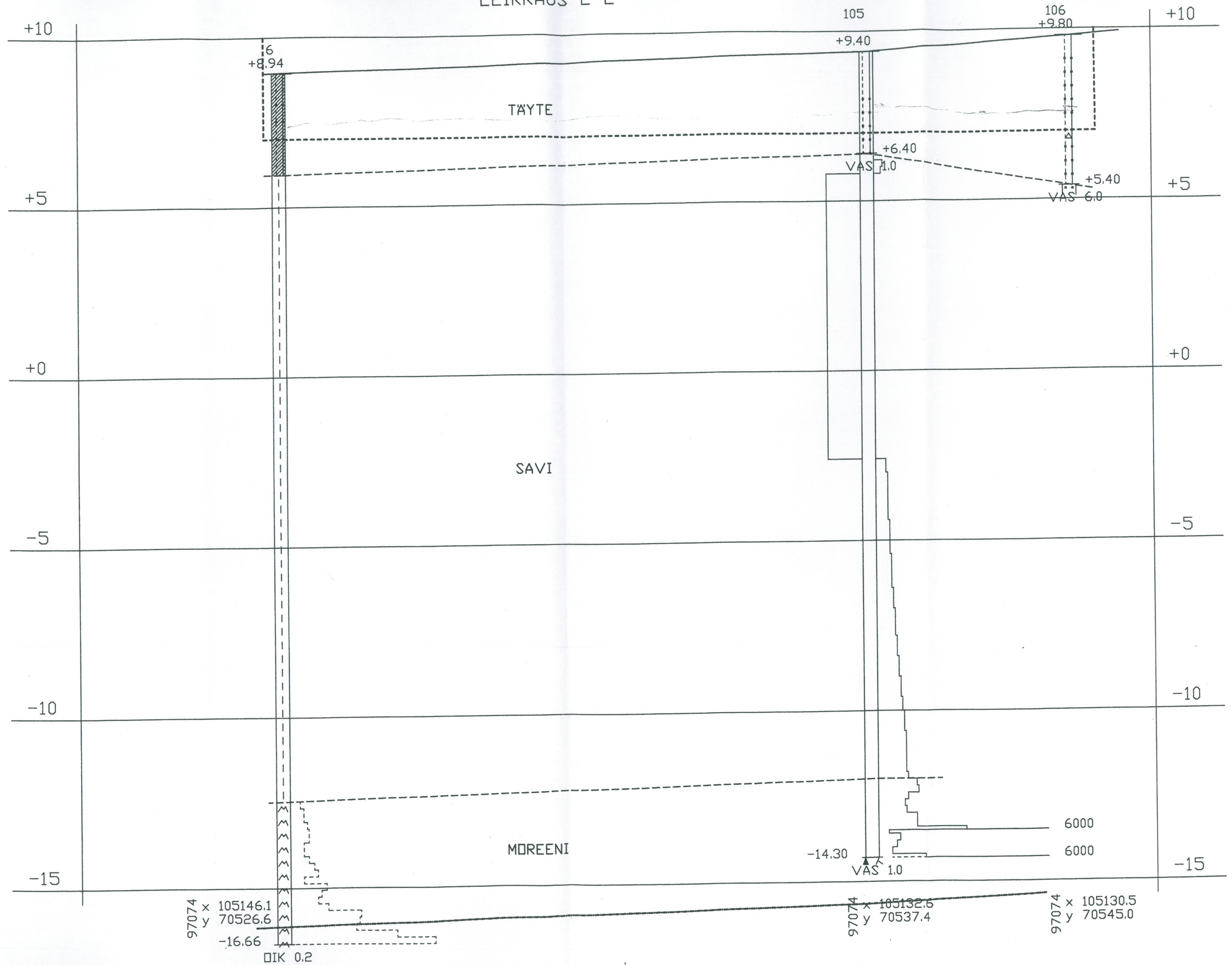
LEIKKAUS H-H

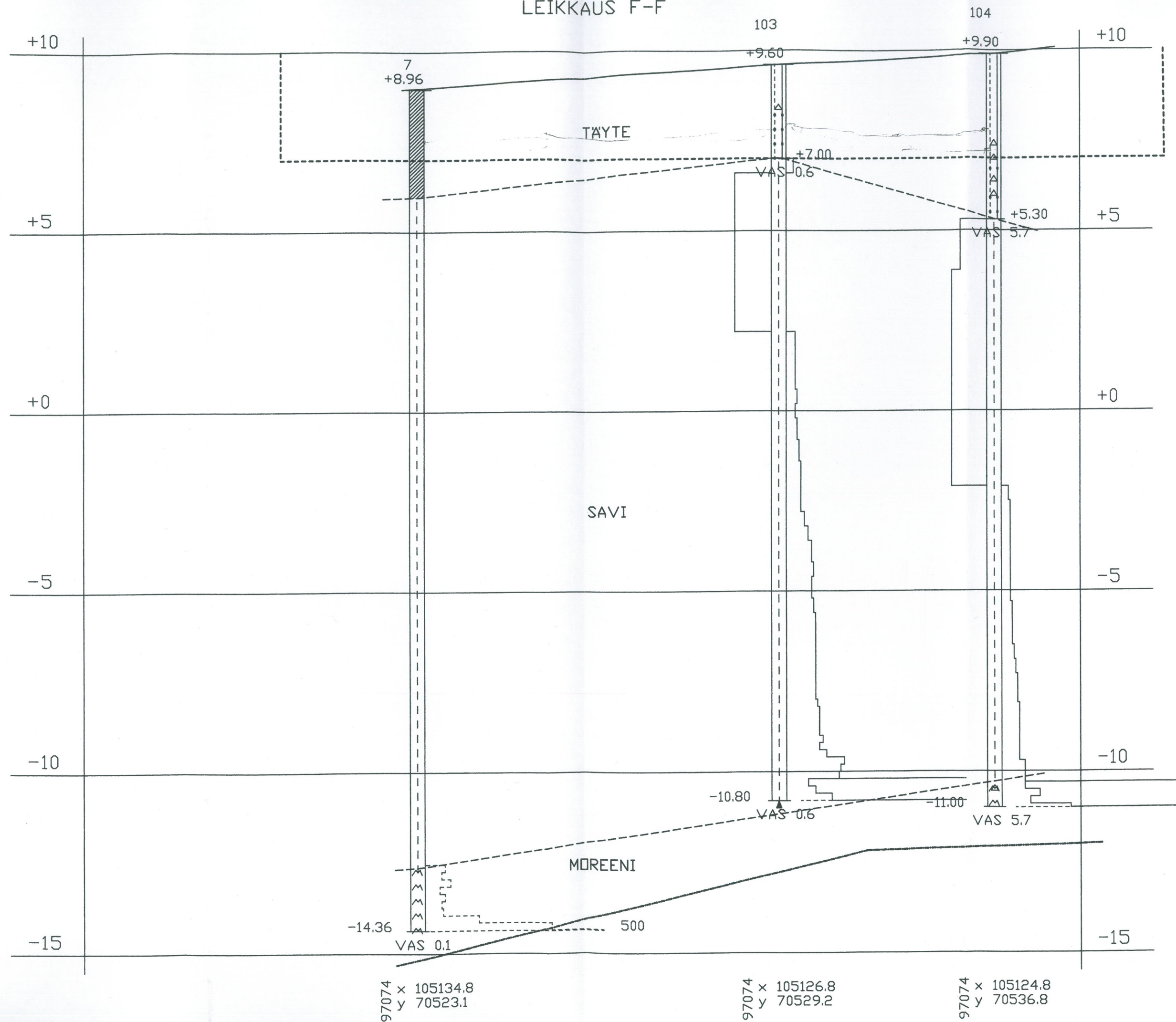
Kosa/kylä I	Kortti/tila 7	Tontti/rnro 3	Viranomaisen merkintöjä		
Rakennustalmenplde			Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS		
Rakennuskohteen nimi ja osoite STIFTELSEN FÖR ÅBO AKADEMI HALLEN			Piirustuksen sisältö LEIKKAUKSET E-E,F-F		
Pvm. 20.01.98	Piirt.	Suun.	Hyv.	Suun. ala	Työ nro
 TURUN VIATEK OY				GE097074	
LINNANKATU 3 aB , 20110 TURKU , PUH 2733000 , FAX 2514301					

6

LEIKKAUS E-E

LEIKKAUS F-F

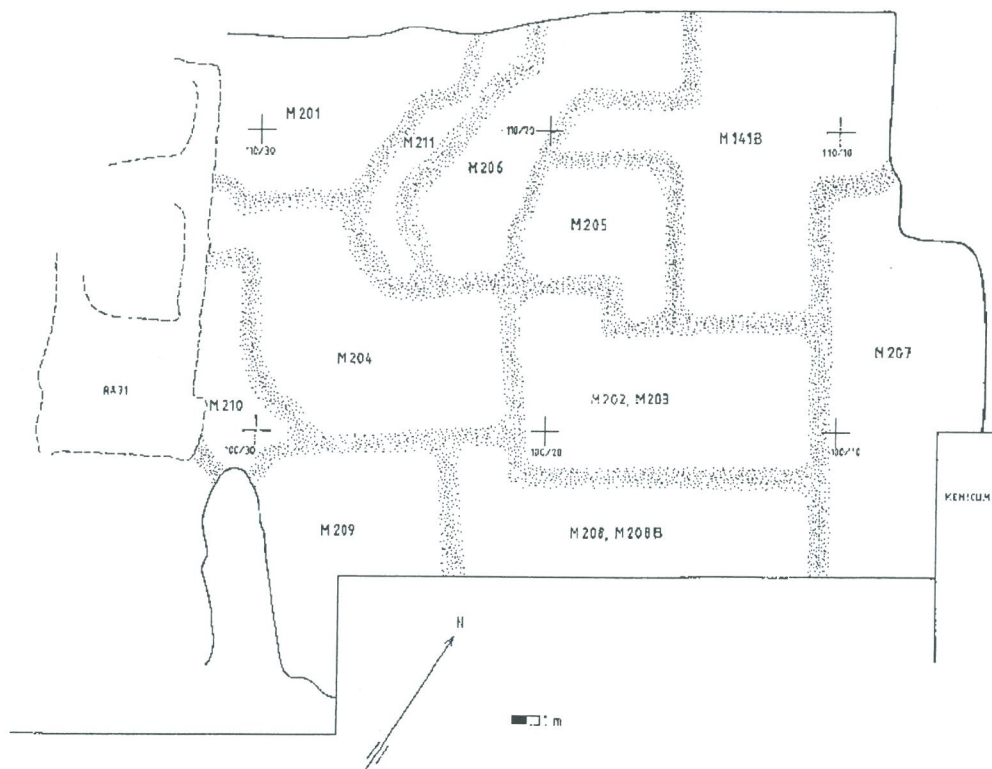

LIITE 5

KEMICUMIN ALUEEN ALIMMAT MAAYKSIKÖT

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

Kemicumin puolen alimmat maayksiköt, joista M201-211 kaivettiin konekaivuuvaiheen aikana

Sellaisia tietoja yksiköistä, jotka eivät esiinny muissa dokumenteissa:

M201:

Kaivuupäivä: 10.11.1998.

Kaivettu syvyyteen: alueen SW-laidassa $z = 494$

Pohjasavea edeltävä likainen savi: $z = 510$

Plastinen pohjasavi: $z = 476$

M202:

Kaivuupäivä: 11.11.1998

Pohjasavea edeltävä likainen savi: RA 184B:n ja RA68C:n välisellä alueella $z = 548$, alueen SE – osassa $z = 570$ (vaaitus n. 4 m kaivausalueen SE – profilista)

M203:

Kaivuupäivä: 12.11.1998

M204:

Kaivuupäivä: 12.11. – 20.11.1998

Kaivettu syvyyteen: välittömästi RA71D:n NE – puolella $z_{\min} = 488$

Pohjasavea edeltävä likainen savi: $z = 584?$

Plastinen pohjasavi: RA71D:n NE – puolella, RA202B:n alapuolella $z = 522?$; kaivanto täyttyi vedellä, joten todellinen puhtaan saven vaaitus on todennäköisesti hieman alempi, $z = n. 510$

M205:

Kaivuupäivä: 12.11. – 13.11.1998

Pohjasavea edeltävä likainen savi: RA193:n NW – puolella $z = 539$

M206:

Kaivuupäivä: 16.11.1998

Pohjasavea edeltävä likainen savi: ei havaintoja, koska kuoppa täyttyi välittömästi vedellä

Plastinen pohjasavi: alueen W – kulmassa $z = 510$, $z = 522-525$

M207:

Kaivuupäivä: 17.11.1998

Kaivettu syvyyteen: välittömästi RA184F:n NE – puolella $z_{\min} = 551$

Pohjasavea edeltävä likainen savi: n. 1,5 m RA21:n S – kulmasta etelään $z = 589$, maanäyte $z = 559$, RA198:n alla kaivausalueen NE-profiilin vieressä $z = 549$

Plastinen pohjasavi: RA184F:n NE – puolelle kaivinkoneella tehdyssä profiilissa korkeudella $z = n. 555$ savi lähes puhdasta; täysin puhtaasta pohjasavesta ei havaintoja M207:n alueella.

M208:

Kaivuupäivä: 17.11.1998

Kaivettu syvyyteen: RA200:n NE – puolella $z_{\min} = 556$, likaista savea

Pohjasavea edeltävä likainen savi: RA200:n NE – puolella $z = 592$, välittömästi RA159B:n NE – puolella $z = 584$ (profiilihavainto)

Plastinen pohjasavi: kaivinkoneella välittömästi RA159B:n NE – puolelle tehdyssä profiilissa $z = 533$, pohjasavi M208:n alueella keskimäärin korkeudella $z = 540$

M208B:

Kaivuupäivä: 17.11.1998

-

M209:

Kaivuupäivä: 17.11. – 20.11.1998

Pohjasavea edeltävä likainen savi: RA71c:n SE-seinän kanssa samalla SW-NE – linjalla $z = 551$

Plastinen pohjasavi: RA71C:n SE-seinän kanssa samalla SW-NE – linjalla $z = 533$, välittömästi RA185B:n SW-puolella 537-551, M209:n alueen NE – osassa keskimäärin $z = 540$

Muuta: koko Kemikumin alueen SE – laidassa (max n. 5 m kaivausalueen SE – profiilista)

pohjasavi korkeudella $z = 550-560$ kairassa puhdasta. Kaivinkoneella kaivettaessa esiin tulevassa pinnassa korkeudella $z = 535 - 540$ ei enää minkäänlaisia kulttuurimaavärjäytymiä.

M210:

Kaivuupäivä: 18.11.1998

M211:

Kaivuupäivä: 23.11.1998

Kaivettu syvyyteen: dokumentoitujen rakenteiden $z_{\min} = 550$, rakenteet jatkuvat syvemmällekin, muutamia hirsiä dokumentoitu yksityiskohtapiirroksina, kuoppa täyttyi nopeasti vedellä eikä pohjavaaitusta saatu

LIITE 6

TIIVISTETTY TULOSTE YKSIKKÖTIETOKANNASTA

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

LIITE 6

MAA- JA RAKENNEYKSIKÖT

ÅBO AKADEMIN PÄÄRAKENNUKSEN TONTIN ARKEOLOGINEN KAIVAUS VUONNA 1998

TURUN MAAKUNTAMUSEO 2000

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M1	koko kaivausalue	kaikkien muiden yksiköiden yläpuolella	sekoittunut pintakerros; kivilohkareita, tiiltä, betonia, hiekkaa, savista multaa; kivilohkareita erityisen runsaasti: kauppahallin piirrustuksiin merkittyjen kivijalkojen kohdalla, kaivausalueen N-kulmasta puretun tiilirakennuksen alla ja SW-päässä, kaivausalueen NW-profiilin vieressä sillä alueella josta myöhemmin poistettiin RA83 sekä kaivausalueen S-kulmassa Kosmoraman seinän vieressä; lohkareikot säännöttömiä mutta lohkareiden välejä paikoin täytetty pienemmillä kivillä; lohkareissa eripituisia poranjälkiä		hiiltyneen puutason pintaa	sekoittunut kerros; M1:n poiston yhteydessä tyhjennettiin kauppahallin kellari ja poistettiin sen betonilattia (pintavaaitus z = n. 685)
M2	resentit yksiköt	koko Kemikumin alueella: myös: Kosmorama B -alueen reunassa, RA52:n SE-puolella n. 3 m x 1,4 m:n laajuisella alueella, missä M2:n yhteydessä kolme keraamisen putken pätkää	päällä: M1, RA2 alla: RA4, M3, M7, M8	heterogeeninen: hiekkä; orgaanisensekainen, erikokoisia kiviä, tiilimurskaa, laastia	täytemaa	sekoittunut kerros

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M3	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 yhteydessä: RA4E:ssä ja RA4F:ssä, ei muualla RA4:n alueella	päällä: M1 alla: M2, M7 sorainen hiekka; löyhää, runsaasti tiilimurskaa ja laastia; yksikön paksuus 0,3 - 0,4 m; laajuus max 8 neliometriä		täyttöhiekka	sekoittunut kerros
M4	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 yhteydessä: RA4B:n SE-profilissa	päällä: M3 alla: M5 hiekkä; yksikön pintaosassa n. 2 cm:n paksuinen orgaaninen kerros; yksikkö esillä vain profilissa, laajuus ei tiedossa	M5: maa-aines samankaltaista	täyttöhiekka	sekoittunut kerros
M5	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 yhteydessä: RA4B:n SE-profilissa	päällä: M4 hiekkä; yksikön pintaosassa n. 2 cm:n paksuinen orgaaninen kerros; hiekan alla ohut laastikerros; yksikkö esillä vain profilissa, laajuus ei tiedossa			sekoittunut kerros
M6	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 SE-puolelle kaivauksen alkuvaiheessa tehdyssä koejassa 1 (ainoa kaivausalueelle kaivettu koeoja)	 hiekkä; orgaanispitoista, runsaasti tiilimurskaa, laastia, hiiltä			sekoittunut kerros; koejassa 1 useita erilaisia maakerroksia, yksikkönumero M6 viittaa koeijan koko maa-ainekseen variaatioista riippumatta; koejassa 1 runsaammin löytöjä RA8:n NE-puolella kuin sen SW-puolella
M7	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 alueella	päällä: M2, M3 limitäin: M8 hiekkä; runsaasti tiilimurskaa ja laastia, savensekainen; yhteensä yli 150 neliometrin alueella	M8: samaa kerrosta; M2: resentejä löytöjä enemmän kuin M7:ssä		sekoittunut kerros

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M8	resentit yksiköt	Kemikumin alueen NE-osassa: koeojan 1 SE- ja NE-puolella	päällä: M2 limittään: M7 hiekkä; runsaasti tiilimurskaa ja laastia, hiili- ja nokipitoinen; laajuus n. 30 neliometriä	M7: samaa kerrosta; M2: resentejä löytöjä enemmän kuin M8:ssa		sekoittunut kerros
M9	resentit yksiköt	koko Kemikumin alueella	päällä: M2, M7, M8 alla: M14, M15, M17 hiekkä; tiilimurskaa, kiviä, laastia, nokea, savilinssejä			valtaosassa Kemikumin aluetta viimeinen sekoittunut kerros
M10	resentit yksiköt	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA10:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella; myös: RA10:ssä	 hiekkä; erittäin runsaasti laastia, jonkin verran tiilimurskaa; yleisväri: laastinharmaa; laajuus n. 30 neliometriä			viimeinen sekoittunut kerros Kemikumin alueen NE-päässä
M11	resentit yksiköt	Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 yhteydessä: RA4D:ssä, RA4G:ssä, RA4H:ssä	päällä: M7, M8 alla: RA6B, RA7, RA12, RA18 hiekkä; erittäin runsaasti laastia ja tiilimurskaa; yleisväri: laastinvalkoinen; yksikön alaosassa puhtaan hiekan kerros; yhteensä yli 15 neliömetrin alueella			sekoittunut kerros
M12	resentit yksiköt	Kemikumin seinän luona, kaivausalueen SE-profiilin vieressä	päällä: M9, M10 alla: M15, M17 hiekkä; runsaasti laastia ja pieniä (halkaisija 1-2 cm) kiviä, tiilenkappaleita ja lähes kokonaisia tiiliä; yleisväri: vaaleanruskea; laajuus max 3 neliometriä			sekoittunut kerros
M13	RA21	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n ympärillä	peittää RA21:n seinä ulkopuolelta ja jatkuu RA21:n ylimmän hirsikerran päälle; päällä: M8 savi; tiivis; yleisväri: vaaleanharmaa; n. 0,3 - 0,4 m leveänä vyöhykkeenä RA21:n ympärillä kaikissa ilmansuunnissa		RA21:n vuoraus	M13:n ja RA21:n hirsiseinien välissä tuohivuoraus; M13:a myös sekoittuneena ympäröiviin maa-aineksiin M15, M17, M15+M17, M35, M35B, M91

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M14	M14	Kemikumin alueella	päällä: M9, RA4J limittain: M15, M17	multa; paikoin hienoa hiekkaa, paikoin runsaasti orgaanista ainesta, useissa kohdissa nokea ja hiiltä, monin paikoin laastikeskittymiä, runsaasti tiilimurskaa; yksikön laajuus n. 90 neliometriä	M23, M34, M37: oman yksikkönumeron saaneita anomalioita M14:ssä M15, M17: muodostavat yhdessä M14:n kanssa Kemikumin alueen ensimmäisen laajan kerroksen, jossa ei lainkaan resentejä löytöjä	ei resentejä löytöjä
M14B	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA24B:n / RA113:n välisellä alueella	päällä: M1 alla: M131, M132A, M132B, RA166	heterogeeninen: multa; hiekkaa, laastia, tiilimurua			kaivettu puutarhakaivuriilla korkeudelta z max = 682-688 alkaen
M14C	Kemikumin / Kosmorama alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välinen kaistale	Kemikumin / Kosmorama B-alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välisellä kaistaleella	heterogeeninen; laajuus n. 8 neliometriä			M14C:n alueen keskiosassa korkeudella z = 655 (pinta) / z = 650 (pohja) savilinssi, väri vaaleanharmaa
M15	Kemikumin alueen SE-osassa: RA21:n SE- ja SW-puolella	päällä: M9 alla: M15+M17, M35	lahonnut puu; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, runsaasti kaarnaa, jonkin verran hienoa hiekkaa; erityisesti RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella kaarnan ja homeen haju; laajuus n. 10 neliometriä	M15+M17: löydöt otettu talteen pääosin tällä merkinnällä; M14, M17: muodostavat yhdessä M15:n kanssa Kemikumin alueen ensimmäisen laajan kerroksen, jossa ei lainkaan resentejä löytöjä	osittain palanutta puujäännettä?; palanein kohta Kemikumin SW-seinän vieressä M15:n alla	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M15+M17	Kemikumin alueen SE-osassa	päällä: M9, M14 alla: M110	multa; puusilppua, mineraalainesta, jonkin verran tiilimurua; laajuus n. 25 neliometriä	M15, M17: yksiköt eivät kaivettavissa erikseen		M15+M17:n alta ei lainkaan rakenteita, maa-aineksessa ei purkujätteeseen viittaavia keskittymiä; korkeudella z = 710 (pinta) RA21:n S-puolella M15+M17:ssä NW-SE -suuntainen rima, pituus n. 1 m, halkaisija n. 2 cm sekä sen kanssa samansuuntainen huonokuntoinen maatonut puujäänne; riman kanssa kohtisuorassa hiilinen raita; merkitty työkarttaan; n. 0,2 m:n etäisyydellä RA32:n SW-laidasta n. 0,4 m leveä nokiraita
M16 RA21	Kemikumin alueen NE-osassa: RA21:n sisäpuolella	päällä: M9 alla: M53A	hiekkä; runsaasti tiiltä, pieniä (halkaisija 1-2 cm) kiviä, savilinssejä; erittäin runsaasti kattotiiltä, yksikön alaosassa lähes yksinomaan kattotiiltä; muutamia irrallisia laudanpätkiä (leveys n. 30 cm, paksuus 2 - 3 cm), korkeudella z = n. 560 lautoja runsaasti; yksikön laajuus n. 2 neliometriä	RA21	täyttökerros	resentejä löytöjä ei otettu talteen

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M17	Kemikumin alueen NE-osassa: RA5:n ja Kemikumin välisellä alueella, koeojan 1 SE-puolella	päällä: M10 alla: RA38	heterogeeninen: multa; savensekaista hienoa hiekkaa, runsaahkosti tiilimurua, tiilimurskaa, hiukan laastia, jonkin verran nokea, ei hiiltä; väri: tummanruskea / lähes musta; yksikön laajuus n. 15 neliometriä	M15+M17: RA21:n SW-puolella M15 ja M17 limittäin, kaivausalueen SE-profilin vieressä eivät erotettavissa erillisiksi kerroksiksi toistensa linsseinä; RA21:n NW-puolella vain M17, RA21:n SE-puolella vain M15; M14, M15: muodostavat yhdessä M17:n kanssa Kemikumin alueen ensimmäisen laajan kerroksen, jossa ei lainkaan resentejä löytöjä		
M18	resentit yksiköt	Kemikumin aluetta rikkoneissa nk. soraajissa	rikkonut useita maakerroksia ja rakenteita; päällä: RA4, M9	sora; karkeaa, kivien halkaisija 1-10 cm, hiekkaa, jonkin verran orgaanista maa-ainesta	M22: samaa kerrosta, M18:ssa vähemmän orgaanista maa-ainesta	sekoittunut kerros
M19	Kosmorama B -alueen keskiosassa	päällä: M1 alla: M20, M24, RA28, RA33	purkumassa; erittäin runsaasti laastia, runsaasti tiilimurskaa ja tiilenkappaleita, savensekaista hiekkaa; laastia erityisen runsaasti RA41:n ja RA42:n välisellä alueella, missä z (max) = 740-750; yleisväri: valkoinen; yksikön laajuus yli 70 neliometriä		purkukerros	ensimmäinen Kosmorama B -alueen laaja kerros, jossa ei lainkaan resentejä löytöjä; löytöinä mm. useita kuparirahoja
M20	Kosmorama B -alueen SW-osassa	päällä: M1, M19 (vain yksikön NE-laidassa) alla: M79B	mineraalimaa; karkeahkoa hiekkaa, nokea, hiiltä, jonkin verran tiilimurua, ei juuri lainkaan laastia; RA105:n ja RA107:n välisellä alueella korkeudella z max = n. 690 erisuuntaisia hiiltyneitä puita; yhteensä väh. 30 neliometrin alueella	M42+M20; RA105: mahdollinen selitys palotapahtumalle RA105B: rakenteen RA105 purkumassaa M20:ssä		Kosmoraman seinän viereisellä alueella ensimmäinen laaja kerros, jossa ei lainkaan resentejä löytöjä; M20:ssä olevat hiiltyneet puujäänteet merkitty samaan karttaan kuin RA107, hiiltyneitä puujäänteitä tuli syvemmällä esiin lisää

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M20+M42	Kosmoramaan alueen SW-osassa: RA107:n yhteydessä ja SW-puolella		purkumassa; runsaasti hiekkaa ja hiiltä	M20, M42		M24:n ja M42:n rajalla paikoin savilinssejä
M20B	Kosmorama B - alueen NW-laidassa: RA126A:n sisäpuolella	päällä: RA106, RA50	hiekkä; karkeaa, savista, runsaasti tiilimurskaa, laastia, nokea, muutamia kiviä (halkaisija < 20 cm); yleisväri: musta; laajuus n. 5 neliometriä			RA126A:n purkamisen jälkeen M20B:n alaosasta (z max = 676) otettu löydöt talteen numerolla M20+M89
M20C	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA117:n SW-puolella		hiekkä; hiiltä, orgaanisensekaista; laajuus n. 2 neliometriä	M20, M79C: samanlaista maa-ainesta myös RA117:n päällä, otettu löytöjä talteen merkinnöillä M20 sekä M20+M79		
M21	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella	päällä: M10 alla: M17	savi; erittäin tiivis; laajuus n. 4 neliometriä	M39, M61: maa-aines samankaltaista		
M22	resentit yksiköt	Kemikumin aluetta rikkoneissa nk. soraajissa	rikkonut useita maakerroksia ja rakenteita; päällä: RA4, M9	sora; karkeaa, kivien halkaisija 1-10 cm, hiekkaa, jonkin verran orgaanista maa-ainesta	M18: samaa kerrosta, M22:ssa enemmän orgaanista maa-ainesta	sekoittunut kerros
M23	M14	Kemikumin alueen keskiosassa: RA30:n yhteydessä	linssinä M14:ssä	hiekkä; runsaasti tiilimurua ja -murskaa, laastia, nokea, hiilihippuja; yleisväri: tummanruskea; laajuus max 2 neliometriä	M34, M37: vain muutamat M14:n anomaliat saivat oman yksikkönumeronsa	M14:ssä paikoin laastikeskittymiä, paikoin selkeitä palojälkiä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M24	Kosmorama B - alueella	päällä: M24+M42	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; hiukan tiilimurskaa, vaaleaa hienojakoista hiekkaa, hiiltä; yleisväri: suklaanruskea; RA42:n ja RA51:n välisellä alueella korkeudella z = 727 sekä RA95C:n alapuolella korkeudella z = 737: maatuneita puujäänteitä, ei yhtenäistä puunsyiden suuntaa, puujäänteiden pituus 0,5 - 2 m, leveys max 0,2 m; yksikön kokonaislaajuus yli 50 neliometriä	M78: maa-aines samankaltaista, M24:ssä jonkin verran mineraaliainesta; RA108	lähes täysin tuhoutunutta puutasoa	
M24B	Kosmorama B - alueen NE-päässä; RA64B:n alapuolella	päällä: RA64B	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; yleisväri: suklaanruskea	M24: maa-aines samanlaista		
M24C	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA95C:n alapuolella, RA64D:n ja RA64E:n välisellä alueella	päällä: M70B	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; pehmeää; yleisväri: suklaanruskea; laajuus alle 5 neliometriä	M24, M24B: maa-aines samanlaista		
M24D	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA105:n ja RA117:n välisellä alueella; myös: RA40:n ja RA41:n välisellä alueella	päällä: M20, M79B, M99	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; laajuus n. 20 neliometriä	M24, M78, M89: maa-aines samankaltaista		
M24E RA127	Kosmorama B - alueella: RA127:n alapuolella	päällä: RA127C, RA127D, RA127E, RA127F	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; lahoa puuta, puuroskaa; laajuus n. 30 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M25	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n SW-profilissa; RA135A:n SE-puolella	sama kerros kuin: M78F	hiekkä; löyhää; yleisväri: kirkkaanruskea; laajuus n. 4 neliometriä	M78F: samaa kerrosta		määritetty profilileikkauksesta; ainoa RA40:n profilista määritetty yksikkö, joka dokumentoitiin samalla numerolla myös tasokaivauksessa
M25B	Kosmorama B - alueen SW-laidassa: RA135A:n SE-puolella		hiekkä; savista, erittäin hienojakoista, jonkin verran tiilimurua, ei orgaanista maa-ainesta, hiiltä; laajuus n. 3 neliometriä	M25C: sama palotapahtuma		
M25C	Kosmorama B - alueen SW-laidassa: RA135A:n SE-puolella	limittäin: M25B	hiili; yhteensä n. 3 neliometrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M25B, M78B, RA135A: sama palotapahtuma		yksikkönumero annettu palotapahtumalle, ei maakerrokselle
M26	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n SW-profilissa	päällä: M25 alla: M27	hiekkä; nokista, hiukan hiiltä		profilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M27	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n SW-profilissa	päällä: M26 alla: M28	hiekkä; yleisväri: harmahtavanruskea	RA135A; M78H: lienee samaa kerrosta	profilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M28	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n SW-profilissa	päällä: M26, M27 alla: RA45	savi; jonkin verran puusilppua, nokea		profilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M29	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n SW-, NW- ja NE -profiileissa	päällä: RA45	puusilppu; täysin maaton orgaanista maa-ainesta	keskiaikaista puusilppukerrosta	profilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M30	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n NW-profilissa	päällä: M26 alla: RA45	hiekkä; yleisväri: harmaanruskea	täyttöhiekka	profiilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M31	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n NE-profilissa, RA45:n yhteydessä	yhteydessä: RA45	hiekkä; yleisväri: harmaanruskea		päällä: maatonut puuta ja tuohta alla: hiiltynyttä puuta; profiilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M32	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n NE-profilissa	päällä: M24 alla: RA45	purkukerros; tiilimurskaa, laastia, orgaanista maa-ainesta; yleisväri: ruskea		profiilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M33	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profilissa: RA40:n NE-profilissa, RA45:n yhteydessä	yhteydessä: RA45	palanut hiekka		profiilileikkauksesta määritetty yksikkö; tällä numerolla ei otettu talteen löytöjä tasokaivauksessa
M34	M14	Kemikumin alueella: RA36:n NW-puolella	linssinä M14:ssä; päällä: M23	hiekkä; runsaasti tiilimurua ja -murskaa, laastia, nokea, hiilihippuja; yleisväri: tummanruskea, kuitenkin havaittavissa palotapahtuman jälkiä; laajuus n. 4 neliometriä	M23, M37: vain muutamia M14:n anomalioita saivat oman yksikkönumeron	M14:ssä paikoin laastikeskittymiä, paikoin selkeitä palojälkiä
M35		Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, RA32:n ja Kemikumin välissä	päällä: M15+M17	orgaaninen maa-aines; kaarnaa, lahonnutta puuta, hienojakoista hiekkaa, jonkin verran tiilimurua, laajuus n. 10 neliometriä		välittömästi RA32:n SE-puolella korkeudella z = 699 (pinta) NW-SE -suuntainen rima, pituus n. 2,3 m, halkaisija 2 cm; po. riman NE-puolella n. 0,5 m:n etäisyydellä siitä toinen rima, joka jatkuu kaivausalueen SE-profiiliin, pituus kaivausalueella 0,4 m, halkaisija n. 2 cm; rimojen yhteydessä kaivausalueen SE-profiilin vieressä savilinssi, orgaanisensekaista savea, laajuus n. 0,3 m x 1,4 m, jatkuu SE-profiiliin; rimat merkitty työkarttaan

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M35B	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n ja Kemikumin seinää reunustavan resentin kaivannon välissä n. 0,2 m:n levyisellä kaistaleella		puusilppu; kaarnaa, nokinen laajuus 0,1 m x n. 2 m			
M36	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n ja RA21:n välisellä alueella; myös: RA14:n ja soran M22 välisellä alueella; myös: RA58:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella	päällä: M17 alla: M56	puusilppu; multamaista, runsaahkosti tiilimurskaa; tiilimurskaa ja tiilenkappaleita eniten M36:n siinä osassa, joka sijaitsee RA58:n NE-puolella; yksikön kokonaislaajuus n. 15 neliometriä			
M37	M14	Kemikumin alueen SE-osassa: RA47:n NE-puolella	linssinä M14:ssä alla: M37B	tiilimurska; tiilenkappaleita, mullansekaista hiekkaa, jonkin verran laastia; laajuus n. 4 neliometriä	M23, M34: vain muutamat anomaliat M14:ssä saivat oman yksikkönumeron	RA65:n purkumassaa M14:ssä paikoin laastikeskittymiä, paikoin selkeitä palojälkiä
M37B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68D:n, RA68F:n ja RA68G:n rajaamalla alueella	yläpuolella: M37 alla: M52C	täysin maatonut orgaaninen maa-aines, runsaasti tiilimurskaa; laajuus n. 4 neliometriä	M68: tiilimurska ei tyypillistä muualla M68:n alueella		
M38	Kosmorama B -alueen SE-laidassa: RA40:n ja RA51:n välisellä alueella; myös: RA51:n NW-puolella	päällä: M1 alla: M40	hiekkä; runsaasti hiiltä, nokea, savilinssejä; laajuus n. 3 m x 3 m; yksikön alaosassa tiivis savipatja, paksuus n. 2 cm			sekoittumatonta kerrosta säilynyt RA42:n ja RA51:n välisellä alueella korkeammalla kuin muualla Kosmorama B-alueella

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M38B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n NE-laidassa, RA64B:n SW-puolella; myös: RA69:n alapuolella	päällä: M41	hiiltynyt puu; hiiltä, nokea; laajuus n. 1 m x 1,7 m; hiiltyneen kerroksen päällä savista hiekkaa; RA69:n alapuolisella alueella maatunutta puuta, puusyiden suunta SW-NE, laajuus n. 0,5 m x 1,4 m	RA95: hiiltynyt puu M38B:ssä sama rakennehavainto, sai ensin maayksikkönumeron mutta osoittautui alempana rakenteeksi; RA95B: maatunut puu M38B:ssä sama rakennehavainto, sai ensin maayksikkönumeron mutta osoittautui alempana rakenteeksi		RA42:n ja RA51:n välisellä alueella palokerrosta korkeudella z = n. 770
M39	Kemikumin alueen NE-osassa: RA21:n SW-puolella	linssinä M17:ssä	savi; tiivistä, seassa maatunutta puuta ja jonkin verran laastia; yleisväri: kirkkaanruskea; maatunut puu ei täysin maatuneena orgaanisena maa-aineksena vaan lahoppuuna, laasti raitoina puun yhteydessä; paksuus: n. 5 cm; laajuus n. 12 neliometriä			
M39B RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68A:n alapuolella; myös: muualla RA68:n alueella	päällä: RA68A, RA68D, M52B, M52D alla: M52F, M52H, M109 limitäin: M88C	savi; orgaanisensekainen; yleisväri: harmahtavanruskea; paikoitellen savi ja orgaanisen maa-aines kerroksellisesti päällekkäin n. 1 cm paksuisina kerroksina; kerroksellisuus selkein RA68F:n NE-päässä kookkaan kiven alla; RA68A:n alla M39B:ssä: nokea, laastia	M109: samaa kerrosta; M15+M17: yksiköiden M39B ja M15+M17 rajalla ei puujäänteitä tai muita havaintoja rakenteista; RA90B, RA90C: paalujen ympäristössä mahdollisesti kuoppa, jossa M39B:n pohjaa vaikea erottaa alla olevista kerroksista	liuennutta seinäntilkesavea	M39B:tä mahdollisesti poistettu M15+M17:n yhteydessä lapiolla
M39C	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77B:n vieressä		savi; hiekkaista, ei erityisen orgaanispitoista; yleisväri: kellertävä	M39B: savi selkeämmin orgaanisensekaista		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M40	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA42:n ja RA51:n välisellä alueella	päällä: M38 alla: M19	hiekkä; jonkin verran orgaanista maa-ainesta, jonkin verran tiilimuraa ja -murskaa, ei nokea; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 8 neliömetriä		täyttöhiekka	sekoittumatonta kerrosta säilynyt RA42:n ja RA51:n välisellä alueella korkeammalla kuin muualla Kosmoraman alueella
M41	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA1:n ja RA55:n välisellä alueella	päällä: M1	hiekkä; runsaasti tiilimurskaa, laastia, jonkin verran lahoa puuta, hiiltä; erittäin tiivistä; yleisväri: harmaanruskea; laajuus n. 15 neliömetriä	M42: maa-aines samankaltaista, M41 tiiviimpää; M60: maa-aines samankaltaista, M41:ssä laastia		RA1:n läheisyyden ansiosta sekoittumatonta kerrosta säilynyt korkeammalla kuin muualla Kosmorama B -alueella
M42	Kosmorama B - alueella: RA64:n SW-puolella, RA33:n SE-puolella	päällä: RA28, RA43, RA55	purkumassa; runsaasti tiilimurskaa, laastia, hiekkaa, hiiltyneen puun kappaleita; laajuus yli 100 neliömetriä	M41: maa-aines samankaltaista		
M43A	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n alapuolella, RA68D:n SE-puolella, RA68E:n NE-puolella, RA68G:n SW-puolella	päällä: M9, RA17 alla: M52B, M52E	hiekkä; tasalaatuista, eri juuri lainkaan orgaanista maa-ainesta, ei tiilimurskaa, paikoin nokista; laajuus yli 10 neliömetriä	RA17, RA47, M43B: kuuluvat mahdollisesti samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	RA17:n pohjustushiekka	RA68E:n NE-puolella n. 1,5 m:n levyisellä kaistaleella RA17:n ja M43A:n alueella ei M14:ää; "hiekkarantahiekkaa"
M43B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68D:n NW-puolella	yläpuolella: M9, RA47	hiekkä; tasalaatuista, ei orgaanista maa-ainesta, ei tiilimurskaa, paikoin nokista; laajuus n. 10 neliömetriä	RA17, RA47, M43A: kuuluvat mahdollisesti samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		
M44	Kemikumin alueen NW-osassa: RA12:n ympärillä ja alla	päällä: M9, RA13, RA12	hiekkä; karkeaa, erittäin runsaasti tiilimurskaa ja lähes ehjiä tiiliä, ei tiililatamusta, nokinen; laajuus n. 8 neliömetriä	RA12: ks. tulkinta	RA12:n purkumassa	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M45	RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella	päällä: M1	hiekkä; laastinsekaista, tiilimurskaa; yleisväri: ruskea; laasti hiekan sekaan hienoksi jauhuneena, ei kokkareita		ei reserntejä löytöjä
M45B		kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA72:n alapuolella, myös: RA72:n ja RA82A:n välissä	päällä: RA72	hiekkä; savista, jonkin verran tiilenkappaleita, laastinokareita; yleisväri: ruskehtavanharmaa		
M45C	RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:ssä ja RA71D:ssä	päällä: RA82A, RA82B alla: M84, M85, M86	hiekkä; löyhää; yleisväri: keskiruskea	täyttöhiekka	
M46A		Kemikumin alueen SE-osassa: RA17 / RA66:n ja RA25 / RA62:n välisellä alueella; RA73:n yläpuolella	päällä: M14 limittäin: M46B alla: M46C	tiilimurska; seassa karkeaa hiekkaa, runsaasti laastia, tiilimurua ja tiilenkappaleita; yleisväri: tiilenpunainen ja laastinharmaa; n. 20 neliömetrin laajuusella alueella, ei yhtenäinen kerros	M46B: samaa kerrosta; (RA62: mahdollinen selitys purkujätteen alkuperälle?)	purkukerros RA73:n päällä, linssinä M46A:ssa puusilppua sekä kaivausalueen SE-profiiliin vieressä korkeudella z = 700 että RA73:n NW-osan yläpuolella korkeudella z = 712; RA29B:n NE-puolella korkeudella z = 709 n. 1,5 m x 0,2 m:n laajuinen SW-NE -suuntainen puhtaan hiekan kaistale
M46B		Kemikumin alueen SE-osassa: RA17 / RA66:n ja RA25 / RA62:n välisellä alueella; RA73:n yläpuolella	päällä: M14 limittäin: M46A	hiekkä; erittäin runsaasti tiilimurskaa ja laastia, jossain määrin savensekaista; laajuus n. 20 neliömetriä	M46A: samaa kerrosta; (RA62: mahdollinen selitys purkujätteen alkuperälle; RA25, RA25C: mahdollinen osaselitys purkujätteen alkuperälle?)	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M46C	Kemikumin alueen SE-osassa: RA25C:n ja RA73:n välisellä alueella	alla: M87B, RA73B	karkea hiekka; orgaanisensekaista, runsaasti tiilimurskaa ja laastia, tiilimurua; laajuus n. 10 neliömetriä	M46A: maa-aines samankaltaista, M46C:ssä vähemmän tiilimurskaa		
M47	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA46B:n alapuolella	päällä: RA46B alla: RA81A, RA81B, RA81C	multa; löyhää, runsaasti tiilimurskaa, paikoin puhdasta hiekkaa, ei laastia, ei palojälkiä; laajuus n. 15 neliömetriä	M14, M54: maa-aines samankaltaista		
M47B RA110	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA29B:n ympärillä; RA62:n ja RA63:n välisellä alueella	limittäin: M47D alla: M81D	hiekkä; karkeahkoa, pinnassa nokea; laajuus n. 6 neliömetriä	M47B+M47D	RA63:n purkumassaa?	
M47B+ M47D RA110	Kemikumin alueen SE-laidassa: RA81D:n NW- ja SE-puolella, soran M22 ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella		ks. M47B ja M47D			
M47C RA110	Kemikumin alueen SE-laidassa: RA62B:n läheisyydessä		hiekkä; karkeahkoa, runsaasti tiilenkappaleita, erikokoisia kiviä, runsaasti juuria; multainen; laajuus n. 10 neliömetriä	RA62: ks. tulkinta; M44: myös purkujätettä; RA25, RA25C: mahdollinen osaselitys purkujätteen alkuperälle		
M47D RA110	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA81D:n SE- ja NW-puolella	limittäin: M47B	hiekkä; yleisväri: vaaleanruskea; yhteensä n. 10 neliömetrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M47B+M47D: hiekka M47D esiintyy ainoastaan limittäin M47B:n kanssa	RA63:n perustushiekka / purkumassa	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M47E RA110	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA63B:n SW-laidassa ja SW-puolella		multa; runsaasti nokea, laastipilkkuja; laajuus n. 0,7 m x 1 m			
M47F	Kemikumin alueen SW-laidassa: M49B:n alueella	päällä: M49B alla: M83	multa; runsaasti hienojakoista hiekkaa, löyhää, "kevyttä", jonkin verran tiilimurua ja -murskaa, ei puusilppua; yleisväri: keskiruskea; laajuus n. 5 neliömetriä	M47: maa-aines samankaltaista		
M48	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: RA6B:n alapuolella; myös: RA6A:n alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"; myös: RA75:n ja RA68B:n välisellä alueella; myös: RA75:n NW-puolella M58:n alla, sora M22 rikkonut M48:aa	päällä: RA75 alla: M63, M39B (RA75:n ja RA68B:n välisellä alueella)"	hiekkaa; runsaasti laastia ja tiilimurua; yleisväri: laastinharmaa; n. 60 cm leveä SE-NW -suuntainen vyöhyke	M68 ja RA89: mahdollisesti samaa kerrosta; RA75:n NE-puolella ei havaittavissa M48:n ja M68:n välistä rajaa; RA67: ks. tulkinta; RA6A, RA30, RA75, RA68B?: samaa rakenteellista kokonaisuutta?	liittyy RA67:n purkuun RA68B:n sisäpuolella laasti- ja tiilimurun M48 alla 1-2 cm paksu savikerros, josta löydöt otettiin talteen merkinnällä "M48 (savi)"
M49	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: useilla soran M22 rajaamilla "saarekkeilla": M79:n, RA79B, RA80B:n, RA24:n ja RA24B:n yhteydessä	päällä: M22 (= M18), M9, M57	täysin maatonut orgaaninen maa-aines; runsaahkosti hienojakoista hiekkaa, hiukan tiilimurua, paikoin hiukan nokea; korkeudella z = 663 muutamia pienehköjä (halkaisija < 10 cm) kiviä ja muutamia tiilenkappaleita	M49C: puusilpun yhteydessä kiviä	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M49B	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät (sekoittumattomat) kerrokset	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA70:n alueella ja n. 1,6 m x 1,2 m:n laajuusella alueella RA70:n NW-puolella	samaa kerrosta kuin: RA70 puusilppu; yksikön laajuus yhteensä alle 5 neliometriä	RA70: ei osoittautunut rakenteelliseksi, joten kaivamista jatkettiin maayksikkönumerolla		sekoittunut kerros, löytöinä mm. muovia; yksi SW-NE -suuntainen pyöreä hirsi, halkaisija 9 cm, merkitty työkarttaan
M49C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA86:n SW-puolella, SW- ja NE -suunnissa soran M22 rajaamalla kannaksella	puusilppu; syvemmillä kevyttä multaa; korkeudella z = 669 keskikokoisia (halkaisija n. 10 cm) kiviä sekä puunkappaleita; yksikön laajuus n. 8 neliometriä	M49: puusilpun yhteydessä kiviä		M49C:n yhteydessä mainitut kivet dokumentoitu samaan valokuvaan kuin RA88C:n alempi kivikerta
M49D	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA87:n alapuolella, RA88F:n, RA88C:n, RA86:n ja RA96:n yhteydessä; myös: RA88E:n ja RA88F:n välisellä, SE- ja NW-suunnissa soran M22 rajaamalla n. 1,1 m x 0,2 m laajuusella "kannaksella", pintavaaitus z = 675	puusilppu; yhteensä n. 15 neliometrin alueella	M57: löytöjä otettu talteen merkinnällä "M49D+M57", koska yksiköt limittäin		RA88F:n SW-puolella korkeudella z = 670 kaksi kookasta (halkaisija 15-20 cm) kiveä sekä muutama cm alempana muutamia pienempiä kiviä, ei kiveystä, merkitty työkarttaan

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M49E	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA92:n NW-puolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"; RA88E:n yhteydessä	päällä: RA87 puusilppu; laajuus alle 4 neliömetriä	M55, M55B ja M57: löytöjä otettu talteen merkinnällä "M49E+M55+M55B+M57", koska yksiköt limittäin		
M49F	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"; RA60D:n ja RA60E:n yhteydessä	puusilppu; laajuus alle 5 neliömetriä	M67C: löytöjä otettu talteen merkinnällä "M49F+M67C", koska yksiköt limittäin		
M49G	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA98:n ja RA99:n alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: M49C, RA98, RA99 puusilppu; lannansekaisista; korkeudella $z = 649$ (pinta) / $z = 644$ (pohja) muutamia hienojakoisen hiekan linssejä, joiden laajuus max 0,1 m x 0,2 m; hiekkalinssien yhteydessä nokea; yksikön laajuus n. 8 neliömetriä			RA79:n NE-puolella M49G:ssä runsaasti tuolta
M49H		Kemikumin alueen NW-osassa: RA162B:n ja RA79:n välisellä alueella	päällä: M49G, M121 puusilppu; lannansekainen; laajuus n. 12 neliömetriä	M104: maa-aines samankaltaista; numeroa M104 ei käytetty RA182:n alueella		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M49J	Kemikumin alueen NW-osassa: RA80:n SE- ja NE-puolella, RA80:n NW-SE -suuntaisen hirren vieressä n. 2 m:n levyisellä vyöhykkeellä; myös: RA80:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä	alla: M49K	puusilppu; laajuus n. 5 neliömetriä	M122B: mineraalimaa RA80:n SE-puolella, M49J:n ja RA79:n välisellä alueella; M57B, RA166: kaivausalueen NW-profiilin vieressä kaivettu myös numerolla M57B; RA166: RA80:n NW-puolella rikkoutunut M49J:tä kaivettaessa kiveystä, joka mahdollisesti liittyy RA166:een		
M49K	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA80:n SE- ja NE-puolella; RA79:n ja RA179:n välisellä alueella	päällä: M49J alla: RA187, M49L puusilppu; pienikokoista puuroskaa, runsaasti kaarnaa, ei juuri lainkaan lantaa; laajuus n. 15 neliömetriä	M130E: osittain kaivettu samalle vaihtolavalle		osa maasta siirretty varastoalueelle, missä löydöt otettu talteen numerolla M130E
M49L	Kemikumin alueen NW-osassa: linjan x = 110 ja kaivausalueen NW-profiilin välisellä alueella; RA80:n alapuolella; myös: RA187:n SE- ja NE-puolella sillä alueella, joka otettiin uudelleen esiin maansiirtokoneen ajoluiskaksi levitetyn sepelin alta	päällä: M49K, M122B alla: M201	puusilppu; hiekansekainen; kaivinkonekaivuun loppuvaiheessa avatulla alueella: heterogeeninen kulttuurimaa, pääasiassa puusilppu; laajuus väh. 15 neliömetriä	RA187		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M50	RA25	Kemikumin alueen SE-osassa: RA25:n ja RA25B:n yhteydessä	päällä: M14, RA25, RA25B alla: RA25C, M46A hiekkia; hienojakoista, humuspitoista, seassa runsaasti tiilimurua, niukasti laastia, jonkin verran maatuneen ja hiiltyneen puun kappaleita, nokea; humuspitoisuus selkein RA25:n NW-osan yhteydessä; yksikön laajuus n. 5 neliometriä	M46A: maa-aines samankaltaista, M25:ssä kuitenkin vähemmän tiilimurskaa		
M51	RA1:n alapuoliset kerrokset	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella	päällä: RA1 alla: M60, M60B, M61 hiekkia; runsaasti pieniä (halkaisija 1 -3 cm) kiviä ja tiilimurskaa, ei juuri lainkaan orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 35 neliometriä			resenttejä löytöjä vain kaivausalueen profiilin reunasta
M52A	RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA66:n ja RA73:n välisellä alueella sekä RA66:n alapuolella; sijainti tarkemmin: RA65:n ja RA68D:n välisellä alueella RA68D:n NW-puolella; myös: RA65:n ja RA68C:n välisellä alueella; myös: RA65:n tiililatomuksen yhteydessä	päällä: RA66 multa; orgaanisensekaista hiekkaa, savista, hiilihippuja; yleisväri: tummanruskea; välittömästi: RA68C:n SE-puolella runsaasti puusilppua ja muutamia tiilenkappaleita; yksikön laajuus max 4 neliometriä	M52B, M52C, M52D, M52E, M52F: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella		
M52B	RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68E:n ja RA68G:n välisellä alueella RA68D:n SE-puolella	multa; runsaahkosti savea, hiilihippuja; väri: tummanruskea / ruskeanharmaa; savisempaa maa-ainesta kuin muut M52:n alanimeroilla numeroidut maayksiköt; laajuus n. 8 neliometriä	M52A, M52C, M52D, M52E, M52F: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M52C RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA65:n ja RA68F:n välissä, RA68G:n NE-puolella	päällä: M37B	multa; laajuus n. 6 neliometriä	M52A, M52B, M52D, M52E, M52F: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella		
M52D RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68A:n SE-puolella		heterogeeninen: hiekkä; hienojakoinen, orgaanisensekainen, pinnassa ohut kerros orgaanisensekaista savea, savilinssejä, hiukan laastia, tiilimurua, ei juuri lainkaan hiiltä, hiukan nokea; enemmän laastia kuin muissa M52:n alanumeroilla numeroiduissa maayksiköissä; laajuus n. 4 neliometriä	M52A, M52B, M52C, M52E, M52F: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella; M14 ja M17: maa-aineksessa samoja ominaisuuksia		
M52E RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68F:n SW-puolella		heterogeeninen: hiekkä; hienojakoinen, orgaanisensekainen, pinnassa ohut kerros orgaanisensekaista savea, savilinssejä, hiukan laastia, tiilimurua, ei juuri lainkaan hiiltä; syvemmällä selvemmin orgaanisensekaista; laajuus max 4 neliometriä	M52A, M52B, M52C, M52D, M52F: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella		
M52F RA68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68A:n alapuolella	päällä: M39B, RA68A	multa; jonkin verran tiilenkappaleita; laajuus n. 5 neliometriä	M52A, M52B, M52C, M52D, M52E: maa-aineksessa jonkin verran variaatiota, alanumerot RA68:aan kuuluvien puujäänteiden sijainnin perusteella		paikoin runsaahkosti palanutta luuta; vrt. M52H: onko kyseessä sama yksikkö?

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M52G RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella		hiekkä; karkeaa, runsaasti orgaanista ainesta, jonkin verran tiilimurua; korkeudella z = 673 muutamia keskikokoisia (halkaisija n. 10 cm) pyöreitä kiviä, ei kiveystä; laajuus n. 6 neliometriä			
M52H RA68	Kemikumin alueen SE-osassa		multa; niukasti puusilppua, hiukan tiilimurua, ei juuri lainkaan laastia, ei palojälkiä; yhteensä alle 10 neliometrin alueella	M17: maa-aines samankaltaista		vrt. M52F: onko kyseessä sama yksikkö?
M53A RA21	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n sisäpuolella	päällä: M16, RA21:n välipohja alla: M53B	savi; runsaasti puuroskaa ja risua, olkea; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus n. 2 neliometriä			
M53B RA21	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n sisäpuolella	päällä: M53A alla: M53C	savinen hiekkä; runsaasti täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, laudankappaleita, pikeä?; yleisväri: musta; "öljyn haju"; laajuus n. 2 neliometriä		täyttömaa	useita ehjiä puusaaveja; löytöjä otettu talteen vain esimerkinomaisesti
M53C RA21	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n sisäpuolella	päällä: M53B alla: plastinen pohjasavi korkeudella z = n. 4 m m.p.y.	hiekkä; karkea, hienon soran sekainen; paksuus: n. 10 cm; laajuus n. 2 neliometriä			M53C:n SW-reunassa pari vaakasuoraa lautaa (z = 412 (pinta)), tulkinta: kaivon RA21 rakennusvaiheessa pohjalle asetettuja apulautoja, eivät RA21:n pohjarakennetta
M54	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA7:n alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: RA7 alla: M57 hiekkä; karkeahkoa, löyhää, seassa tiilimurskaa, jonkin verran laastia; yleisväri: tummanruskea; laajuus alle 10 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M55	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA88:aan kuuluvien puujäänteiden yhteydessä useilla soran M22 rajaamalla "saarekkeilla"	hiekkä; karkeaa, runsaahkosti nokea, jonkin verran laastia, hiukan tiilimurua			
M55B	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA88:aan kuuluvien puujäänteiden yhteydessä useilla soran M22 rajaamalla "saarekkeilla"	hiekkä; keskikarkeaa, runsaahkosti nokea, jonkin verran laastia, hiukan tiilimurua; paikoin puhtaampaa hiekkää	M55: maa-aines samankaltaista, M55B:ssä hiekkä hienojakoisempaa	M55B mahdollisesti liittyy (M55:n tavoin) RA88*:n rakentamiseen	
M55C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA12:n alapuolella; NW- ja SE-suunnissa soran M22 rajaamalla kannaksella	päällä: M44 hiekkä; nokista, jonkin verran orgaanista maa-ainesta, hiukan laastia, pieniä (halkaisija < 1 cm) kiviä, ei tiilimurua; yleisväri: musta, valkoisia laastipilkkuja; laajuus max 4 neliometriä		ei liittynyt RA88:aan	
M56M	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56L alla: M56N savinen puusilppu; runsaasti täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, puuroskaa, savea, ei hiiltä; yksikön pintaosassa karkeaa, väriltään mustaa hiekkää; laajuus n. 2 neliometriä	RA68C ja M56N: samankaltaista mustaa hiekkää kuin M56M:n pintaosassa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M56	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n ja RA21:n välisellä alueella, jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin asti; myös: RA14:n ja M22:n välisellä alueella sekä RA58:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella	päällä: M36, M17	purkumassaa: puusilppu, jossa runsaasti tiilenkappaleita, pienehköjä (halkaisija 10-15 cm) kiviä, laastipaakkuja, nokihippuja, hiekansekaista täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; yksikön kokonaislaajuus n. 15 neliömetriä	RA43 ja RA44: samankaltaista purkujätettä		erityisen runsaasti rikkonaisia tiiliä ja laastia RA38:n alla, RA37:n kohdalla, korkeudella z = 693 (pohja)
M56B	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n ja RA21:n välisellä alueella, RA77:n NE-puolella	päällä: M56	puusilppu; runsaahkosti puuroskaa, maa-aines multavaa, niukasti tiilimurskaa; laajuus n. 8 neliömetriä			RA60G:n NE-puolella M56B:n pinnassa n. 2 cm:n paksuinen kerros löydötöntä hiekkaa; RA60G:n ja kaivausalueen NE-profiilin välissä SW-NE -suuntainen puujäännöksen korkeudella z = 692 (merkitty karttaan 62), samankaltaisia puujäänteitä useampiakin, eivät muodosta rakennetta
M56C RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisällä, ei kuitenkaan välittömästi RA60G:n NW-laidan vieressä; myös: RA60G:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella	päällä: M56B alla: M56B jatkuu; M96	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; yleisväri: suklaanruskea; tahmeaa lahoppumassaa, jonkin verran puuroskaa, niukasti tiilimurua; tiilimurua ja -murskaa eniten yksikön pintaosassa, missä myös laastia ja savilinssejä; syvemmällä ainoastaan tiivistä täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 8 neliömetriä	M56B: maa-aines samankaltaista		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M56D		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n ja RA21:n välisellä alueella, RA77:n NE-puolella	päällä: M56B, RA76A savi; jonkin verran puusilppua, kellertäviä orgaanisen aineksen läiskiiä; yleisväri: vaaleanharmaa; murea, ei sitkeä; laajuus n. 8 neliömetriä	RA76A, M68: mahdollisesti M56D ja M68 samaa kerrosta		
M56E	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M96 täysin maatunut orgaaninen maa-aines; yleisväri: suklaanruskea; tahmeaa lahoppumassaa, ei tiilimurskaa; laajuus n. 2 neliömetriä	M56C: maa-aines samanlaista		
M56F		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n ja RA21:n välisellä alueella, RA77:n NE-puolella; myös: RA60G:n ja RA77:n välissä	päällä: M56D, M56B alla: RA161, M56K puusilppu; lannansekainen; laajuus n. 8 neliömetriä	M56K: maa-aines samanlaista		
M56G	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56E alla: M56H täysin maatunut orgaaninen maa-aines ja tiilimurska, muutamia kiviä (halkaisija 10-15 cm); laajuus n. 2 neliömetriä		ei purkumassaa	
M56H	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56G alla: M56J orgaaninen maa-aines; yleisväri: vihertävä; runsaasti suhteellisen hyvin säilyneitä kasvinjäänteitä, ei puusilppua, erittäin niukasti tiilimurskaa, lannansekainen; laajuus n. 2 neliömetriä			lannan haju
M56J	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56H alla: M56L savi; yksikön pintaosa orgaanisensekaista, syvemmällä orgaanista ainesta vähemmän; laajuus n. 2 neliömetriä			M56J:n pinnalta poistettiin hiiltynyt laudanpätkä, z = 593 (pinta) / z = 588 (pohja)

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M56K	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n ja RA21:n välisellä alueella; myös: RA60G:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella, RA173:n NE-puolella; myös: RA60G:n ja RA165A:n välisellä alueella, ei RA165A:n sisällä	päällä: RA161, M56F alla: (RA60G:n NW-puolella: M112D)	puusilppu, laajuus n. 10 neliometriä	M56F: maa-aines samanlaista		
M56L RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56J alla: M56M	mineraalimaa; erittäin runsaasti hiiltä, hiiltyneitä puunkappaleita, jonkin verran täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; yleisväri: musta; laajuus n. 2 neliometriä			korkeudella z = n. 554 erityisen runsaasti hiiltyneitä puujäänteitä sikin sokin
M56N RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56M alla: M56P eli puhdas pohjasavi	karkeaa hiekkaa; yleisväri: musta; laajuus n. 2 neliometriä	RA68C ja M56M: samankaltaista mustaa hiekkaa kuin M56N		yksikön pinnassa muutamia halkaisijaltaan max 15 cm:n suuruisia kiviä, ei latomusta, dokumentoitu valokuvaamalla
M56P RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	päällä: M56N	plastinen pohjasavi; ei orgaanisen aineksen värjäämää; havaittu n. 2 neliometrin laajuusella alueella			poistettu lapiolla RA60G:n seinien vierestä niin syvälle, että alimmat seinälaudat saatiin näkyviin, alin vaaitus z = 470
M56Q	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA178:n alla	päällä: RA178	puusilppu; laajuus n. 5 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M57	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueella: useilla kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeilla": RA6A:n, RA6B:n ja RA7:n alapuolella, RA19:n ala- ja NE-puolella, RA26:n alapuolella; myös: M22:n alla RA92:n yläpuolella (pintavaaitus z = 668); myös: RA68C:n sisällä rakenteen kahden ylimmän hirsikerran korkeudella; myös: M87 / M87B:n ja soran M22 välisellä alueella korkeudella z max = 675-680	vaihtelevat alueittain; päällä: M9, M22, M54, RA13, RA88D alla: RA86, M49, M63B, M67C, RA60D, RA60E, RA87, RA88E, RA88F, RA91, RA91B, RA92 mineraalimaa; hiekkaa, runsaasti tiilimurskaa, jonkin verran laastia, jossain määrin savista, paikoin multaista; yleisväri: tummanruskea; M57:n perusominaisuudet selkeimmin nähtävissä RA6A:n ja RA7:n alapuolisilla alueilla; RA6A:n alapuolella ja RA19:n NE-puolella M57 löyhää, ei nokista; RA87:n yhteydessä M57:ssä runsaasti laastia, nokea ja hiiltä, RA87:n NW-puolella savilinssi (z = 697 (pinta) / z = 684 (pohja)); RA92:n yläpuolella M57:ssä hiekka karkeaa, tiilimurua jonkin verran, ei laastia RA92:n yläpuolella	M49F		yksikkö M57 ei yhtenäinen kerros: samaa yksikkönumeroa käytetty useiden eri rakenteiden yhteydessä soran M22 rikkomassa osassa kaivausaluetta, maa-aineksen perusominaisuudet kaikkien po. rakenteiden yhteydessä samat; RA88E:n SE-puolelta, n. 4 cm päässä sekoittumattoman kerroksen reunasta, korkeudella z = 665 M57:ssä kirkkaankeltaisen muovin pala
M57B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA80:n ja kaivausalueen NW-profilin välissä		heterogeeninen; laajuus n. 3 neliometriä	M49J, RA166: korkeudella z = 659 M57B:ssä / M49J:ssä RA80:n SW-puolella pienehköistä halkaisija 10 - 15 cm) kivistä muodostuvaa kiveystä, rikkoutui n. 0,8 m x 0,8 m:n laajuiselta alueelta ennen dokumentointia, liittyyneen RA166:een		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M58	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: RA6B:n alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: RA6B, M9 alla: M57	hiekkä; hienojakoista; yleisväri: keskiruskea; yksikön laajuus n. 0,5 m x 0,5 m, paksuus n. 2 cm	M48: hiekkä M58 poistettu M48:n yhteydessä	ei löytöjä
M59	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: RA26:n alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: RA26, RA87 alla: RA88F	täysin maatonut puu; hiekkalinssijä (hiekkä hienojakoista), hiekkalinssien yhteydessä tiilimuraa; yleisväri: suklaanruskea; yksikön laajuus n. 2 m x 0,4 m	M24: maa-aines samankaltaista	
M60	RA1:n alapuoliset kerrokset	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella	päällä: M51, RA1 alla: M60C, M70, M73	savinen hiekkä; hiekkä kirkkaanruskeaa ja melko hienojakoista, nokipilkkuja, hiukan tiilimuraa, ei juuri lainkaan orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 35 neliometriä	M41: maa-aines samankaltaista; M42: maa-aines paikoin samankaltaista	
M60B	RA1:n alapuoliset kerrokset	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolisen alueen E-kulmassa, RA52:n NE-puolella	linssinä M60:ssä	laasti; laajuus n. 1 neliometri	M60: laastia muuallakin M60:n alaosassa	ei löytöjä
M60C	RA1:n alapuoliset kerrokset	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella	päällä: M60, M60B, M61 alla: M70	savinen hiekkä; hiekkä hienojakoista; niukasti tiilimurskaa ja laastia, paikoin hiiltä; yleisväri: tumman- tai harmaanruskea; RA52:n NE-puolisella alueella multaista, runsaahkosti tiilimuraa; yksikön laajuus n. 35 neliometriä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M61	RA1:n alapuoliset kerrokset	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella, RA52:n NE-puolella	päällä: M51, RA1 alla: M60	savi; erittäin tiivis, nokipilkkuja, saven seassa jonkin verran hienoa hiekkaa; laajuus n. 1,5 m x 1,2 m; yksikön alaosassa laastia	M60: savi M61 on anomalia M60:ssä, muuallakin M60:ssä samankaltaisia savilinssejä, joita ei erotettu omiksi yksiköikseen; M21, M39: vastaavanlaisia kookkaita savilinssejä; M60B: laastinen linssi M60:ssä	
M62	RA103	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolisen alueen NW-laidassa; RA71:n SE-puolisen profiilin reunassa	päällä: M62	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; hienoa hiekkaa, runsaasti nokea, yksittäisiä tiilenkappaleita, hiukan laastia; laajuus n. 1 m x 1,6 m; kaksi NW-SE -suuntaista puujäännettä, leveys n. 7 cm, keskinäinen etäisyys 25 cm; em. puujäännteitä vastaan kohtisuora SW-NE -suuntainen hiekkaraita; kookas kivi, jonka yhteydessä maatunutta puuta; yksikön laajuus alle 1 neliometri	M51, M60, M61: mahdollisesti RA1:een liittyviä täyttökerroksia, M62 ei liittyne täyttökerroksiin; M62C, M62D: liittynevät samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen, josta vain pieni osa on säilynyt	kivi: jonkin rakenteen nurkkakivi?
M62B		Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA64B:n NW-osan NE-puolella		täysin maatunut orgaaninen maa-aines; myös vähemmän maatunutta puuta, yksikön pintaosassa jonkin verran hiiltä; yleisväri: kirkkaanruskea; yksikön laajuus alle 1 neliometri	M24: maa-aines samankaltaista, M62B:ssä myös vähemmän maatunutta puuta; M62: yhteinen ominaisuus hiili	rikkoutunut RA71:n yläpuolelta poistetun M1:n vuoksi

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M64	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53:n alapuolella	päällä: RA53 (kiveys) alla: M65C laajuus n. 1 neliometri	hiekkä; savinen, tiilimurskaa, laastia, jonkin verran maatuneen puun hippuja ja puusilppua, jossain määrin noen värjäämä; M64B, M65C, M66: vertikaalinen päällekkäisyys		RA53:n alapuolisten yksiköiden vertikaalinen järjestys: RA53 (kiveys) < M64 < M65C (= M66) < M64B < M66 < M64C < M66; ts. tällä kohdalla vuorottelevat puusilppu ja laastin- ja tiilimurusekainen maa-aines
M64B	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53:n SE-osan alapuolella	päällä: M66 alla: M66 jatkuu, M65 laajuus alle 1 neliometri	hiekkä; tiilimurua, laastia; yleisväri: tumma / laastinharmaa; M64: RA53:n alapuolisten yksiköiden vertikaalinen järjestys		ei löytöjä
M64C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53:n alapuolella	päällä: M66 laasti, tiilimuru; yleisväri: laastinharmaa; laajuus n. 1 neliometri	M64: RA53:n alapuolisten yksiköiden vertikaalinen järjestys		
M65	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA53:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä	päällä: M9 alla: M67 laajuus alle 2 neliometriä	puuroska; savisen hiekan sekainen puusilppu; laajuus max 1 neliometri		
M65B	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA60B:n pintaosassa	päällä: M9 limitäin: RA60B alla: M67B	puusilppu; laajuus max 1 neliometri		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M65C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53:n alapuolella	päällä: M64 alla: M64B, RA53E laajuus n. 1 neliometri	puusilppu; täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta ja puuroskaa; laajuus n. 1 neliometri	M66: maa-aines samanlaista; M66 ja M65C samaa kerrosta; M64: RA53:n alapuolisten yksiköiden vertikaalinen järjestys	
M65D	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset / puusilppukerrokset	Kemikumin alueella: kaivausalueen NE-profiilin vieressä, SW-, SE- ja NW-suunnissa soran M22 rajaamalla alueella, RA60F:n yhteydessä	päällä: M56, RA58 linssinä M65D:ssä: RA60F alla: RA84 puusilppu; korkeudella z max = 648-653 muutamia kiviä, tiilenkappaleita, hiukan hiekkaista savea; yksikön E-kulmassa korkeudella z = 641 n. 0,5 m x 0,5 m:n laajuinen nokinen alue; korkeudelta z max = 628 alkaen koko RA60H:n ulkopuolella oleva M66C:n alue jossain määrin nokista; korkeudella z max = 630 muutamia irrallisia puujäänteitä, mm. koivua, ei palojalkia, lähes välittömästi alla RA84; yksikön laajuus n. 6 neliometriä	RA60H: maa RA60H:n NW-puolella (ulkopuolella) korkeudella z = n. 650 purkujätteenomaista	M65D:n yhteydessä mainitut irralliset puujäänteet: puuntyöstöpaikka	
M65E	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset / puusilppukerrokset	Kemikumin alueella: kaivausalueen N-kulmassa, SW-suunnassa soran M22 ja NE-suunnassa kaivausalueen NE-profiilin rajaamalla alueella	päällä: RA35 alla: RA59E, RA84 puusilppu; laajuus n. 5 neliometriä	M67D: samalla soran M22 rajaamalla alueella		
M65F	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, RA32:n ja Kemikumin välissä	päällä: M91B, M91, RA133, RA134A, RA134B, RA134C puuroska; puusilppua yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 10 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M66	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA53:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä; myös: RA53:n alapuolella korkeudella z = 637	päällä: M65, M65C, M63B täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta; hienojakoisen hiekan linssejä, jonkin verran puusilppua; laajuus max 5 neliometriä	M65E, M66B; myös: M49, M49B, M49C; myös: M65, M65B: puusilppukeroksia soran M22 rikkomalla alueella M65C: samaa kerrosta		korkeudella z = 652 puunkappaleita (halkaisija < 15 cm); vastaavia puujäänteitä myös puusilppukeroksissa M65E ja M66B
M66B		Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA53:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä, RA94: yläpuolella ja yhteydessä	päällä: M63B puusilppu, RA94:n SE-osan alueella korkeudella z = 645 n. 1 m x 1,5 m:n laajuinen lantakerros (hevosenlantaa?); yksikön kokonaislaajuus n. 8 neliometriä			korkeudella z = 662 puunkappaleita (halkaisija < 15 cm); vastaavia puujäänteitä myös puusilppukeroksissa M65E ja M66; puujäänteet jatkuvat kaivausalueen NW-profiiliin
M66C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60K:n SW- ja NW -laidan alapuolella, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: RA60K puusilppu, laajuus n. 4 neliometriä	M75C: samalla alueella		RA60K:n alapinnan alla parin cm:n kerros täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, jonka alla puusilppu M66C

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M67	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA53:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä	päällä: M65	savi; puusilpunsekainen, runsaasti puuroskaa, nokipilkkuja; yleisväri: harmaa; laajuus alle 2 neliometriä		
M67B	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: SW- ja NE - suunnissa soran M22 rajaamalla kaistaleella, RA60B:n alla	päällä: M65B	savi; puusilpunsekainen, runsaasti puuroskaa, nokipilkkuja; yleisväri: harmaa; laajuus n. 1 neliometri		
M67C	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60E:n yhteydessä, kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"		savi; puusilpunsekainen, runsaasti puuroskaa, nokipilkkuja; yleisväri: harmaa; laajuus max 1 neliometri		RA60D:n alla otettu löydöt talteen numerolla M49F+M67C
M67D	RA35 ja sen alapuoliset yksiköt	Kemikumin alueella: kaivausalueen N-kulmassa, SW-suunnassa soran M22 ja NE-suunnassa kaivausalueen NE-profiilin rajaamalla alueella	päällä ja limittäin: M65E	alueen SW-laidassa n. 0,4 m leveänä vyöhykkeenä puhdas savi; tiivistä, ei juuri lainkaan orgaanisensekaista, ei laastia eikä tiilimurua; yleisväri: harmaa; savikerroksen paksuus < 10 cm; alueen N-kulmassa savi M67D ja puusilppu M65E limittäin		yksikön NE-reunassa M65E:hen kuuluva NW-SE -suuntainen maatunut puujäänne

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M68	Kemikumin alueen SE-osassa: RA75:n ja RA76A:n välissä, RA38:n NW-puolella	päällä: RA76A sora M22 on rikkonut M68:aa alla: RA77:n NW-laita	purkumassa: hiekka, runsaasti laastia, savea, tiilenkappaleita, erikokoisia kiviä, hiiltä; savi erittäin kovaa; laajuus n. 3 neliometriä	RA89: samaa kokonaisuutta; M68B: yksikön M68B alueelta elokuussa -98 otettu löydöt talteen yksikkönumerolla M68; löydöt itse asiassa maa-aineksesta M68B; RA76A, M56D: mahdollisesti M68 ja M56D samaa kerrosta; RA65, RA67: mahdollisia selityksiä M68:n alkuperälle	purkumassan alkuperä: RA67?	
M68B RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77B:n sisällä		purkumassa; laajuus n. 1 neliometri	M68: yksikön M68B alueelta elokuussa -98 otettu löydöt talteen yksikkönumerolla M68; löydöt itse asiassa maa-aineksesta M68B, ks. tulkinta; RA77B	jätekuoppa	erittäin runsaasti palamatonta luuta (suuria luuta)
M68C	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77B:n SW- ja SE -puolella	alla: M88C	mineraalimaa; puusilppua, tiilimurua, laastia; yhteensä n. 12 neliometrin alueella	M68, M69: maa-aineksessa samoja ominaisuuksia; RA67: mahdollinen selitys purkumassan alkuperälle		poikkeuksellinen löytö: posliinia z = 100,0 y = 13,9 z = 696, maassa ei havaintoja kuopasta tms.
M69M	Kemikumin alueen SE-osassa: RA152B:n SW-puolella, RA155B:n ympäristössä	päällä: M69J, M69L	puuroska; puulastua; laajuus max 5 neliometriä	M69H: maa-aines samankaltaista		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M69 RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n NE-osassa, RA89:n SW-puolella	päällä: RA38, M14, M17, M68	puusilppu; puuhippuja, kaarnaa, hiilihippua ja nokea, savista hiekkaa, vaaleanruskean hienon hiekan linssejä, laastiläikkä; laajuus alle 4 neliometriä	M68: laasti M69:ssä liittyyne M68:aan		runsaasti isokokoisia palamattomia luita
M69B RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77B:n SW-laidassa ja alapuolella; ei RA77B:n sisäpuolella eikä muualla RA77:n alueella		hiekkä; hienojakoista; tuhkaa, laastia; yleisväri: tuhkanharmaa; laajuus alle 1 neliometri	RA77B: mahdollisesti M69B liittyy RA77B:hen rakenteellisena maakerroksena		
M69C RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n sisäpuolella	päällä: M68, M69 alla: M69D	puusilppu; puuroskaa; laajuus n. 20 neliometriä			
M69D RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n sisäpuolella (RA77:n toinen dokumentoitu taso)	päällä: M69C, M68B	multa; puuhippuja, lantaa, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 20 neliometriä			
M69E	Kemikumin alueen keskiosassa: RA140:n yhteydessä ja alapuolella	päällä: M68, RA89; päällä myös: M69H limittäin: RA140	puusilppu ja savi; savi kovaa, puhtaanharmaata; M69H:n alla korkeudella z max = 647 "puumuraa" ja multavaa maata, jonkin verran sammalta; yksikön laajuus n. 2 neliometriä	M69C: puusilppu samankaltaista M56D: savi samankaltaista		
M69F RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n NE-laidassa, RA140:n SE-puolella		puuroska; laajuus n. 6 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M69G	Kemikumin alueen SE-osassa: RA21:n ja M117:n välisellä alueella	päällä: M69D, M69F samaa kerrosta kuin: M110B	puusilppu; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, tiivistä, ei puuroskaa, ei lantaa; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 20 neliometriä			
M69H	Kemikumin alueen keskiosassa: RA140:n alapuolella	päällä: RA140 linssinä: M69E:ssä	puuroska; myös puunkappaleita, vähäisiä palojälkiä, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus alle 2 neliometriä	M69F: maa-aines samankaltaista, M69H:ssa kookkaampaa puuroskaa		
M69J	Kemikumin alueen SE-osassa: RA140:n SE-puolella, RA77:n NE-laidan ja RA152:n välisellä alueella; myös: RA152:n SW-puolella, RA152:n ja RA155B:n välissä korkeudella z max = 651	linssinä M110B:ssä	savi; erittäin orgaanispitoinen, lantaa; yleisväri: vihertävä; laajuus lähes 30 neliometriä			havainto samankaltaisesta maa-aineksesta linssinä M110B:ssä korkeudella z = 631, ei liene samaa kerrosta kuin M69J
M69L	Kemikumin alueen SE-osassa: RA155B:n ympärillä		multa; kuohkeaa, hiukan hiekkaa, puuhippuja, nokea; yleisväri: lähes musta; pinnassa muutaman millimetrin paksuinen erittäin nokinen kerros; yksikön laajuus max 5 neliometriä	M117: palotapahtuma RA155A:n / RA155B:n ja RA152B:n välisellä alueella sama kuin M69L:n pinnassa		
M70	Kosmoroma B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella	päällä: M60C, RA64C	purkumassa; runsaasti tiilimurskaa, jonkin verran laastia; yksikön alaosassa: täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, tiilimurua; laajuus n. 35 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M70B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA95C:n alapuolella, RA51:n NE-laidassa	päällä: RA95C alla: M24C	hiekkä; savista, runsaasti tiilimurskaa, laastia; yleisväri: laastiharmaa; laajuus n. 2 neliometriä	M45B	RA95C:hen liittyvää täyttöhiekkaa	välittömästi M70B:n alla myös: hiiltyneen puun kappaleita, n. 1 m x 1 m laajuisella alueella löyhää karkeahkoa hiekkaa (maa-aines vrt. M77)
M71	Kosmorama B - alueen profiilin vieressä: RA51:ssä: kaikissa profiileissa ja n. 1 m levyisenä vyöhykkeenä RA51:n NW-profiilin SE-puolella	päällä: sekoittunutta kerrosta (M1 ja rikkoutunut sekoittumaton profiili) alla: kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluva hirsjarina	mineraalimaa; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, runsaahkosti tiilimurskaa, laastia, paikoin savea	RA40, RA41, RA42, RA52: ei sekoittumatonta maa-ainesta, kauppahallin kivijalka rikkonut kulttuurikerrokset kauppahallin hirsiperustukseen asti		
M72A	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	päällä: M57	tiilenkappaleita; mineraalimaata; rikkonaisten tiilten kasa; laajuus alle 1 neliometri	M37, M37B, M72B: maa-aines samankaltaista; M52A: tiilenkappaleita RA68C:n SE-puolella		
M72B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA68C:n NW-puolella	päällä: RA88E, M55, M57	tiilenkappaleita; mineraalimaata; rikkonaisten tiilten kasa; laajuus alle 1 neliometri	M37, M37B, M72A: maa-aines samankaltaista;		
M73	Kosmorama B - alueen NW-päässä: RA1:n alapuolella, RA97:n NE-puolella; myös: RA103B:n yhteydessä	päällä: M60C päällä myös: M70 (profiilihavainto)	laho puu; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, kaarnaa, vain osittain maatuneita puujäänteitä; yleisväri: punaruskea; myös: SW-NE-suuntaista lahonnutta lankkutasoa n. 0,2 m:n levyisenä vyöhykkeenä; yksikön kokonaislaajuus n. 35 neliometriä	M35: maa-aines samankaltaista		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M73B	Kosmorama B - alueen NW-päässä: RA1:n alapuolella	päällä: M70	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; puuroskaa, jonkin verran tiilimurua; väri: tummanruskea, paikoin musta; laajuus n. 35 neliömetriä	M24+M42: maa-aines samankaltaista; M62B: mahdollisesti sama palotapahtuma, joka nähtävissä M73B:n pinnassa; M70: tiilimuru M73B:ssä liittyyneen samaan purkumassakerrokseen; M73: yhteinen syntyhistoria M73B:n kanssa		
M74	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA28:n alapuolella; myös: RA64E:n ja RA95C:n NW-puolella	linssinä M42:ssa päällä: RA28 alla: M80	savi; runsaasti tiilenkappaleita; laajuus n. 2 m x 2,5 m; RA64E:n ja RA95C:n NW-puolisella alueella tiilenkappaleita, ei savea	RA95C: ks. tulkinta	RA95C:n purkumassaa	
M75A	Kemikumin alueen NW-osassa: tynnyrin RA100 sisällä	päällä: M49F, M67D	savi; runsaahkosti tiilenkappaleita, jonkin verran puuroskaa			
M75B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA100:n SE-puolella; myös: RA60K:n alla M66C:n linssinä korkeudella z = 637 n. 0,4 m x 1,2, m:n laajuusella alueella	päällä: M49F, M67D alla: M66C	savi; runsaahkosti tiilenkappaleita; välittömästi tynnyrin RA100 vieressä korkeudella z = 639 muutamia keskikokoisia (halkaisija n. 10 cm) kiviä	RA60K: alta laastinsekaista maata rakenteen NE-osassa, missä ei M66C:tä; mahdollinen tulkinta: purkukerrosta, vrt. M75B:ssä olevat kivet ja tiilenkappaleet; yksikön kokonaislaajuus n. 1 neliömetri		
M75C	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60K:n alapuolella	päällä: M60K	hiekkä; savinen	M66C: myös RA60K:n alla; laajuus n. 2 neliömetriä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M76	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA42:n SW-laidassa	päällä: M42 alla: RA104	savi; laajuus n. 0,4 m x 1,2 m		erillinen saveus, ei liity dokumentoituihin rakenteisiin	
M76B	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA42:n NW-laidassa		savi; sitkeää, kiinteää; n. 0,4 leveä vyöhyke	M101, M101B: savi ei yhtä kiinteää kuin M76B		
M77	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA104:n alapuolella	päällä: RA104	hiekkä; löyhää, karkeahkoa; yleisväri: kirkkaanruskea; laajuus n. 10 neliometriä	RA104: kuulunee samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	RA104:n pohjustushiekka	
M78	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA104:n SW-puolella; myös: RA107:n SW-puolella	päällä: M20	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; pehmeää, jonkin verran puusilppua; yleisväri: suklaanruskea; yhteensä yli 50 neliometrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M24: maa-aines samankaltaista		
M78B	Kosmorama B - alueen SW-päässä: välittömästi Kosmoraman seinän vieressä, kauppahallin kellarin SE-profiilin puoleisella alueella	päältä otettu löytöjä talteen numerolla M42+M78	puusilppu; runsaasti mineraaliainesta, tiilimurskaa, jonkin verran nokea; laajuus n. 25 neliometriä	M78: samaa kerrosta, M78B:ssä mineraaliainesta; M78D: jälkiä samasta palotapahtumasta		
M78C	Kosmorama B - alueen SW-päässä: Kosmoraman seinän ja RA117:n välisellä alueella, kauppahallin kellarin SE-profiilin puolella	päällä: M78, M78B, M78D linssinä: M78H = M123C alla: M173	puusilppu; ei mineraaliainesta; M78D:n alapuolella: tiivistä, runsaasti kaamaa, havunneulasia?, "mattomaista", jonkin verran palojälkiä; laajuus n. 35 neliometriä	M123B: mahdollisesti samaa kerrosta		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M78D RA135	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA135A:n NW-puolella	päällä: M78 limittäin: M78G alla: M78H, M78C	hiekkä; hienojakoista; yksikön NW-laidassa nokea korkeudella z = 662; yksikön kokonaislaajuus n. 15 neliömetriä	M78B: jälkiä samasta palotapahtumasta; M27: mahdollisesti samaa kerrosta; RA135A, RA135C: mahdollisesti liittyvät samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	RA135A:n pohjustushiekka	
M78E	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA135A:n NW-puolella, RA135C:n yhteydessä		purkumassa; tillimurskaa, hiekkaa, nokea, orgaanista maa-ainesta; laajuus max 3 neliömetriä	M25: hiekka M78E:ssä samaa kuin M25; RA135B: purkujäte M78E:ssä samaa kuin RA135B; M25C, M78B: palojäljet M78E:ssä liittyvät mahdollisesti samaan palotapahtumaan; M78, RA135A: orgaaninen aines M78E:ssä liittyynee samaan kerrokseen		
M78F	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA135A:n SE-puolella	samaa kerrosta kuin: M25	hiekkä; löyhää; laajuus n. 3 neliömetriä	M78D: maa-aines samankaltaista		
M78G	Kosmorama B - alueen SW-päässä: välittömästi RA135A:n NW-puolella	päällä: RA135C, RA135E limittäin: M78D	hiekkä; orgaanisensekaista; laajuus n. 15 neliömetriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M78H	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA135:n NW-puolella	sama yksikkö kuin: M123C (entinen numero) päällä: M78D linssinä M78C:ssä	hiekkä; karkeaa, nokista, savilinssejä; laajuus n. 15 neliometriä	M27: lienee samaa kerrosta	yksikön M123C uudelleennumerointip eruste: ei liittyn M123:n kanssa samaan kokonaisuuteen , kuuluneen samaan yhteyteen muiden M78:n alanimeroilla numeroidujen yksiköiden kanssa	RA40:n W-kulmassa hiekkalinssi korkeudella z =652 (pinta) / z = 643 (pohja), yleisväri: vaaleanruskea; lienee sama kerros kuin M27
M79 RA105	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA105:n yhteydessä; myös: RA105:n NW-puolella	päällä: M42+M20, M20	hiekkä; laastinsekaista, myös: laastipaakkuja; tiilimurskaa, tiilenkappaleita; savilinssejä; runsaahkosti nokea; yleisväri: laastinharmaa; laajuus n. 3 neliometriä	M79B: RA105:n NW-puolella M79 ja M79B samaa kerrosta		
M79B RA105	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA105:n ja RA107:n välisellä alueella; myös: RA105:n NW-puolella	limittäin: M24D, RA105B	hiekkä; karkeaa, erittäin runsaasti laastia; tiilimurskaa, tiilenkappaleita, hiiltä, nokea; yhteensä n. 20 neliometrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M79: RA105:n NW-puolella M79 ja M79B samaa kerrosta; RA105: purkumassaa vain RA105:n SW- ja NW-puolella, ei juuri lainkaan sen NE- ja SE-puolella	RA105:n purkumassaa	M79B:tä mahdollisesti ollut jonkin verran laajemmalla alueella RA105:n ja RA107:n välissä, dokumentointivaiheessa oli jo osittain poistettu
M79C	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA117:n yhteydessä	päällä: M20, RA107 alla: RA117, RA127D	hiekkä; hienohkoa, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, jonkin verran laastia; laajuus n. 1,5 m x 1,5 m; paksuus n. 3 cm; yleisväri: keskiruskea	M79B: ei liittyn samaan kokonaisuuteen kuin M79C		
M79D RA105	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA105F:n alapuolella	päällä: RA105F	hiekkä; karkeahkoa, laastinsekaista, runsaasti tiilimurskaa; väri: laastinharmaa, harmaanruskea; laajuus n. 2 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M80	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolisella alueella	päällä: M70	purkumassa; tiilenkappaleita, tiilimurskaa, orgaanisensekaista mineraalimaata, laastia, nokea, hiltä; laajuus n. 35 neliometriä	M70, RA103B: liittyvätö samaan purkutapahtumaan?; RA116: yksi mahdollinen selitys purkumassan alkuperälle		M80 havaittu Kosmoraman alueen profiileissa myös muilla alueilla; purkujätettä RA71F:stä erityisesti M80:n pohjoisosassa; n. 1,2 m:n etäisyydellä Kemikumin ja Kosmoraman alueiden välisen kaivannon SW-laidasta korkeudella z = 710 (pinta) / z = 690 (pohja) n. 1 m x 1 m:n laajuinen laastikeskittymä; välittömästi RA71F:n SE-puolella n. 1,5 m:n levyisellä vyöhykkeellä M80:ssä runsaasti tiilimurskaa; n. 1,5 m:n etäisyydellä RA52:n W-kulmasta n. 1,2 m x 1,4 m:n laajuinen purkujättekasa: runsaasti kookkaita tiilenkappaleita, kiviä, tiilimurskaa ja laastia, ei ehjää latomusta, mahdollinen yhteys RA116:een
M80B	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA42:n NW-laidassa		laasti; laajuus n. 1 m x 1,2 m; NW-SE -suuntaista hiiltynyttä puuta, muutamia maatuneita puupaaluja (mahdollisesti puunjuuria)	M42: ei havaittu yhtä selviä laastikeskittymiä kuin M80B		
M80C	Kemikumin / Kosmorama B - alueiden välisen kaivannon SW-laidassa: välittömästi RA71C:n E-puolella	kuopassa M80:n anomaliana	multa; hiekkaista, löyhää, jonkin verran tiilimurskaa, niukasti laastia, muutamia kookkaita (halkaisija > 20 cm) kiviä, tiilenkappaleita; laajuus 1,5 m x 1,5 m		sekoittunutta maata, purkumassa liittyynee RA71F:ään	todennäköisesti maata myllätty vielä 1800-luvulla

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M81A	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA81A:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella	päällä: M47C, RA62A	mineraalimaa; nokea; laajuus n. 8 neliömetriä	RA62B, RA81A: mahdollisesti sama palotapahtuma; M81B: maa-aines samanlaista		
M81B	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA81A:n NW-puolella	alla: M97A	mineraalimaa; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, karkeahkoa hiekkaa, nokea; väri: tummanruskea, musta; laajuus alle 5 neliömetriä	M81A: maa-aines samanlaista		
M81C	RA110 Kemikumin alueen SE-osassa: RA131:n yhteydessä	päällä: RA81F	hiekkä; hienojakoista, multaista; yleisväri: lähes musta; laajuus n. 2 neliömetriä			
M81D	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA81E:n alapuolella; Kemikumin / Kosmorama B -alueiden välisen kaivannon NE-reunassa	alla: M98	mineraalimaa; hienoa hiekkaa, multaista, ei palojälkiä; yleisväri: musta; laajuus n. 8 neliömetriä			
M81E	Kemikumin / Kosmoraman alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välinen kaistale	Kemikumin / Kosmorama B -alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välisellä kaistaleella, RA159:n ulkopuolella	päällä: M14C alla: M136D mineraalimaa; orgaanisensekainen, myös: puusilppua, pinnassa vaaleaa savea; laajuus n. 8 neliömetriä	M136D: heterogeeninen maa-aines samalla alueella kuin M81E		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M82	Kemikumin alueen NW-osassa: RA88E:n alla; myös: RA68C:n NW-puolella; myös: RA167:n päällä	päällä: RA88E, M49E, M55C, (M112C), M117 alla: RA112, RA147A, RA147B	heterogeeninen: puusilppu; karkea hiekka, jossa nokea ja noen yhteydessä jonkin verran laastia, muutamia rikkonaisia tiiliä, ei juuri lainkaan tiilimurskaa, pienehköjä (halkaisija < 10 cm) kiviä, maatuneen puun kappaleita, hiiltyneen puun paloja, savilinssejä; laajuus n. 30 neliömetriä			
M82+M82C	ks. M82C	päällä: M82C	hiekansekainen puusilppu; keskikokoisia (halkaisija > 20 cm) kiviä			yksikköön kuuluvat kivet merkitty työkarttaan; yksikköä M82+M82C kaivettu numerolla "M82 M82C:n alta"
M82B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA147A:n alla; myös: RA112:n ympärillä	päällä: RA147A	lantakerros; täysin maatunut orgaaninen maa-aines, tiivistä; yleisväri: lannanruskea; laajuus n. 15 neliömetriä			
M82C	Kemikumin alueen NW-osassa: RA68C:n ja RA92B:n NW-puolella; kuitenkin välittömästi RA68C:n ja RA92B:n NW-puolella n. puolen metrin levyinen kaistale, jossa ei M82C:tä	päällä: M82 alla: M82+M82C	sora; jonkin verran tiilimurskaa ja tiilenkappaleita; laajuus max 8 neliömetriä			M82C:ssä samalla NW-SE -linjalla kuin RA68C:n NE-laita havaittiin korkeudella z = 624 (pinta) n. 0,5 m x 0,5 m:n laajuinen savilinssi; muualla lähiympäristössä ei lainkaan savea, savilinssin paksuus < 5 cm

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M82D RA162	Kemikumin alueen NW-osassa: RA162A:n alueella		puusilppu; RA164:n SE-puolella n. 1,5 m x 2 m:n laajuisella alueella lantaa; lantakerrosta myös RA164:n NW-puolella; yksikön kokonaislaajuus n. 20 neliömetriä	M82: puusilppu samankaltaista		
M82E	Kemikumin alueen keskiosassa: RA88J:n alla		puuroskakerros; runsaasti kaarnaa; laajuus n. 2 neliömetriä	M82 ja M104: yksikön M82E SW- ja NE -puolella puusilppua		
M82F	Kemikumin alueen keskiosassa: RA88H:n alla; RA162B:n ja RA68C:n välisellä alueella	päällä: M82E, RA88H	puusilppu; runsaahkosti puuroskaa; yleisväri: tummanruskea yksikön laajuus n. 3,2 m x 0,9 m	M104: maa-aines samankaltaista; M82E: intensiivisempää puuroskaa kuin M82F:ssä ;		
M82G	Kemikumin alueen NW-osassa: RA162B:n SW-laidan ja RA163:n välissä, RA162B:n sisällä, RA179B:n SE-puolella	päällä: RA162A, M82D	lantakerros; yleisväri: lannanruskea; laajuus n. 20 neliömetriä	M82D: samankaltaista lantakerrosta RA164:n SE- ja NW -puolella, mahdollisesti laajemmallakin alueella RA162A:n sisällä M130 ja M130B: erityyppistä lantakerrosta		
M84	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n E-kulmassa	päällä: M45C alla: M85	savi; hiekkaa, jonkin verran laastia; laajuus n. 0,6 m x 0,8 m	RA71F: laasti M84:ssä peräisin RA71F:stä		
M85	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella	päällä: M45C, M84	puusilppu; täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, sitkeää, jonkin verran nokea; yleisväri: keskiruskea	M24, M78: maa-aines samankaltaista; M86: myös M45C:n alla		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M85B	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella	päällä: M85 alla: M85C	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; nokea, runsaahkosti laastia, savilinssejä, nokea, maatuneen puun kappaleita			
M85C	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA125A:n ja RA125B:n yhteydessä	päällä: M85B alla: M85D	hiekkä; karkeahkoa, orgaanisensekaista			
M85D	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella	päällä: M85C alla: M85E	puuroska; linsseinä hienojakoista hiekkaa, laudankappaleita			M85D:ssä laudankappaleita korkeuksilla: z = 649 (pinta) / z = 635 (pohja), z = 646 (pinta) / z = 636 (pohja), z = 645 (pinta) / z = 634 (pohja), z = 644 (pinta) / z = 630 (pohja); dokumentoitu valokuvaamalla
M85E	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, ei kuitenkaan RA71G:n ja RA71C:n SE-seinän välisellä alueella	päällä: M85D alla: M85F, RA141, RA141B, RA142A, RA142B, RA142C	hiekkä; hienojakoista, runsaahkosti hiiltä; väri: tummanruskea, lähes musta	RA122B: samalla absoluuttisella korkeudella		
M85F	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n keskellä	päällä: M85E	lantakerros			selkeä lannan haju

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M85G	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA71H:n alapuolella	päällä: RA71H alla: M85H	hiekkaa; karkeaa, laastinsekaista, ei juuri lainkaan tiilimurskaa; väri: harmaanruskea, laastinharmaa			
M85H	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA71H:n alapuolella, RA71J:n yhteydessä	päällä: M85G, RA71H alla: M85J	multa; löyhää; yleisväri: tummanruskea			
M85J	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA71H:n alapuolella	päällä: M85H	puusilppu; lantaa, olkea			
M86	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella	päällä: M45C, RA83 alla: M86B	hiekkaa; löyhää, jonkin verran täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, hiukan tiilimurua, nokea, tuhkaa, hiukan hiiltä	M85: myös M45C:n alla		
M86M	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella		puusilppu; runsaasti lantaa			kaivettu osittain veden alta

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M86B	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella	päällä: M86, RA83	purkumassa; tiilimurskaa, laastia; yleisväri: laastinvalkoinen, laajuus n. 1,7 m x 1,8 m	RA83: RA71D:n E-kulmassa sekoittumatonta kulttuurikerrosta vain n. 1,7 m, 1,8 m:n laajuisella alueella, mikä kävi ilmi RA83:n poistamisen jälkeen		
M86C	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella	päällä: M86B	hiekkä; savista			
M86D	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA122C:n alla	päällä: RA122C	hiekkä; karkeaa, laastinsekaista, jonkin verran tiilimurskaa			
M86E	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA122B:n alapuolella	päällä: RA122B alla: M86F	hiekkä; karkeahkoa, jonkin verran orgaanista maa-ainesta, tuohia, vaaleaa savea; RA122B:n W-kulman alla: nokista; RA122B:n SE-laidan alla: hiekkä orgaanisensekaista, tummaa, z = 609 (pinta) / z = 601 (pohja)		ei puhdas täyttöhiekkä	
M86F	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA122B:n NW-osan alapuolella	päällä: M86E alla: M86G	hiekkä; karkeahkoa		täyttöhiekkä	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M86G	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA122B:n SE-laidan alapuolella	päällä: M86E, M86F	mineraalimaa; runsaasti hiiltä, palanutta kiveä			
M86H	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, välittömästi RA71D:n NE-seinän vieressä	päällä: M86E	mineraalimaa; runsaasti hiiltä, nokea, puunoksia (vitsasta?), palanutta kiveä		ei liity RA71:een: löytöinä mm. kimpää	voimakas haju: kivihiiliterva?
M86J	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella	päällä: M86H	hiekkä			
M86K	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA71K:n alla	päällä: RA71K	hiekkä; karkeaa			
M87	RA73	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n alapuolella	hiekkä; karkeaa, jonkin verran tiilimurua; väri: tummanruskea, lähes musta; laajuus n. 8 neliömetriä	M46C: maa-aines samankaltaista, M87:ssä vähemmän tiilimurskaa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M87B RA73	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n ja RA81F:n välissä	päällä: M46C alla: M104	hiekkä; karkeaa, runsaasti tiilimuraa ja -murskaa, jonkin verran tiilenkappaleita, hiukan laastia, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; yleisväri: harmahtavanruskea; laajuus n. 8 neliömetriä	M87: maa-aines samankaltaista, M87B:ssä enemmän tiilimurskaa		
M87C RA73	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n alapuolella	päällä: M87, M87B limittäin: M87D	puusilppu; jonkin verran tuolta; yleisväri: tummanruskea; yksikön keskiosassa korkeudella z = 685 nokiläiskä, laajuus n. 0,3 x 0,3 m; yksikön kokonaislaajuus n. 8 neliömetriä	M65E: nokiläiskää puusilpussa samalla tavalla kuin M87C:ssä		
M87D RA73	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n alapuolella	päällä: M87, M87B limittäin: M87C	hiekkä; karkeahkoa, ei palojälkiä; yleisväri: keskiruskea; laajuus n. 8 neliömetriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M88A	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68C:n SE-puolella, RA73:n ja RA65:n välisellä alueella eli RA77C:n alueella	päällä: M52A, M88B alla: M88C	hiili ja noki; hiekan M88C pinnassa runsaasti nokilaikkuja sekä heikosti säilyneitä, SW-NE -suuntaisia hiiltyneitä puujäänteitä ja nokiraitoja; laajuus n. 10 neliometriä	RA118: todennäköisesti sama palotapahtuma; RA73: mahdollisesti sama palotapahtuma	palaneen rakennuksen lattiatasoa, jonka alla pohjustushiekka M88C; saattaa liittyä samaan lattiatasoon kuin M88B: M88B:n ja M88C:n alueen SE-laidassa n. 1 m x 1 m:n alueella säilynyt osittain hiiltyntä, osittain maatonutta SW-NE -suuntaista puuta, pintavaaitus z = 696; mahdollisesti M88A tuhoutuneen puutason hiiltyneen osan jäänteitä ja M88B sen maatonneen osan jäänteitä	
M88B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68C:n SE-puolella, RA73:n ja RA65:n välisellä alueella eli RA77C:n alueella	alla: M88A limittäin: M88C	täysin maatonut orgaaninen maa-aines; RA68C:n vieressä myös: olkea, lantaa; yleisväri: kirkkaanruskea M88B:n ja M88C:n alueen SE-laidassa n. 1 m x 1 m:n alueella säilynyt osittain hiiltyntä, osittain maatonutta SW-NE -suuntaista puuta, pintavaaitus z = 696; laajuus n. 10 neliometriä	M88A: ks. Tulkinta	saattaa liittyä samaan lattiatasoon kuin M88A: M88B:n ja M88C:n alueen SE-laidassa n. 1 m x 1 m:n alueella säilynyt osittain hiiltyntä, osittain maatonutta SW-NE -suuntaista puuta, pintavaaitus z = 696; mahdollisesti M88A tuhoutuneen puutason hiiltyneen osan jäänteitä ja M88B sen maatonneen osan jäänteitä	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M88C	Kemikumin alueen SE-osassa: RA68C:n SE-puolella, RA73:n ja RA65:n välisellä alueella eli RA77C:n alueella	limittäin: M88B	hiekkä; karkeahkoa; pinnassa palotapahtuman jälkiä (M88A); yhteensä n. 10 neliömetrin alueella	M88A: ks. tulkinta; RA77C: todennäköisesti ei liity samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	palaneen rakennuksen lattian pohjustushiekka; hiekka mahdollisesti niiden lattialankkujen välissä, joiden jäljet SW-NE -suuntaisina raitoina M88C:n pinnassa	
M88D RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77C:n alapuolella	päällä: RA77C alla: M88E	multa; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, hienoa hiekkaa, puuroskaa; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 10 neliömetriä	RA77C: ks . Tulkinta	puuroska M88D:ssä syntynyt puutason RA77C maatuessa	
M88E RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77D:n sisäpuolella		täysin maatunut orgaaninen maa-aines; ei lantaa, jonkin verran puusilppua; yleisväri: keskiruskea; laajuus n. 10 neliömetriä	M110: maa-aines samankaltaista; M69D: ei samaa kerrosta, M88E:ssä ei lantaa		
M88F RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77G:n sisäpuolella, RA155A:n SW-puolella ja yhteydessä		hiekkä; erittäin hienojakoista; yksikön laajuus n. 1,1 m x 0,9 m			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M89	lähes koko Kosmorama B - alueella; RA104:n alapuolella; myös: RA104:n ja RA105:n välisellä alueella; myös: RA126A:n ja RA127:n välissä; myös: RA104:n NE-puolella lähes koko RA104:n ja Kemikumin ja Kosmorama B-alueiden välisen kaivannon väliin jäävällä alueella, ei kuitenkaan M90:n alueella	päällä: M77, RA104; M78, M89B, M20	täysin maatunut orgaaninen maa-aines, jonkin verran suurikokoisia (pituus > 10 cm) puulastuja; tahmeaa, ei juuri lainkaan mineraaliainesta; yleisväri: suklaanruskea; paikoin pinnassa ohutta savikerrosta	M78: maa-aines samankaltaista, M89:ssä vähemmän puusilppua ja maa-aines kiinteämpää; M118 ja muut puusilppukerrokset: M89 ei varsinaista puusilppukerrosta		RA148:n ja kauppahallin kellarin välisellä alueella M89:ssä kookkaita puunkappaleita, lankun- ja hirrenpätkiä ja pienikokoisempaa puuroskaa, muutamit puut pinnasta hiiltyneitä, jonkin verran irrallista tuohtia, puissa erilaisia veistojälkiä; puut sikin sokin n. 3 m x 3 m laajuisella alueella, z max = 701; puiden yhteydessä jonkin verran lantaa; tulkinta: puuntyöstöpaikka; RA143B:n ympäristössä M89:ssä kookasta puuroskaa kaikissa ilmansuunnissa z max = 689 (RA143B:n SW-puolella), z max = 691 (RA143B:n NE-puolella), z max = 683 (RA143B:n NW-puolella); tulkinta: jätetuuta; roskaa erityisesti RA143B:n SE-puolella: N-S -suuntaisia laudankappaleita ja yksi tuohipintainen koivurima sekä jonkin verran tiilenkappaleita ja kiviä
M89M	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n ja RA127:n välisellä alueella	päällä: M101, M101B, RA149, RA150	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; puuroskaa, jonkin verran tiilen- ja puunkappaleita; laajuus n. 20 neliometriä			
M89B	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA104:n ja RA105:n välisellä alueella	alla: M89	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; jonkin verran karkeahkoa hiekkaa, hiukan tiilimurua ja laastihippuja, hiukan hiiltä; laajuus n. 15 neliometriä	M89C: maa-aines samankaltaista; M20: hiili M89B:ssä mahdollisesti liittyy samaan palotapahtumaan kuin M20		
M89C	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA104:n NE-puolella; ei RA120B:n NE-puolella		täysin maatunut orgaaninen maa-aines; jonkin verran karkeahkoa hiekkaa, hiukan tiilimurua ja laastihippuja; laajuus n. 20 neliometriä	M89B: maa-aines samankaltaista M89D: maa-aines samankaltaista, raja RA120B:n kohdalla tekninen		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M89D	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA120B:n NE-puolella; myös: RA120B:n alueella	alla: M90	multa; puuhippuja, puulastua, jonkin verran tiilimuraa ja -murskaa, laastikokkareita, ei muuta mineraaliainesta; laajuus yli 40 neliometriä	M94: sekä M94 että M89D mahdollisesti liittyvät RA71F:n purkuun; M93: liittykö samaan purkutapahtumaan?		
M89E	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA41:n ja RA42:n välisellä alueella	linssinä M89B:ssä	hiekkä; laastinsekainen; n. 0,5 m:n levyinen vyöhyke	M89B: muilla alueilla M89B:ssä ei laastia		
M89F	Kosmorama B - alueen keskiosasta, kauppahallin kellarin SE-profiilin vierestä löytyneen tynnyrin sisällä	alla: M89G	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; mineraaliaineksen sekainen	M89B: maa-aines samanlaista		
M89G	Kosmorama B - alueen keskiosasta, kauppahallin kellarin SE-profiilin vierestä löytyneen tynnyrin sisällä	päällä: M89F alla: M89H	laho puu; pohjalla tuohikerros		tynnyrin lahonnut pohja	
M89H	Kosmorama B - alueen keskiosasta, kauppahallin kellarin SE-profiilin vierestä löytyneen tynnyrin SW-puolella; myös: em. tynnyrin NE-puolella kauppahallin kellarin SE-profiilin vieressä	päällä: M89, M89G	hiekkä; laastinsekaista, jonkin verran tiilimuraa; yksikön kokonaislaajuus n. 1 neliometri			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M89J	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n sisäpuolella	päällä: M89	puuroska; runsaasti täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, "kuivaa"; laajuus n. 2 neliömetriä			
M89K	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n sisäpuolella	päällä: M89J	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; lantaa, olkea; yleisväri: keskiruskea; laajuus n. 2 neliömetriä			korkeudella z = 675 RA143B:n N-kulmassa n. 1 m x 0,8 m:n laajuisella alueella muutamia kookkaita (halkaisija 10-30 cm) kiviä, puunkappaleita ja pari tiiltä jotka eivät liittyne rakenteeseen RA143B; dokumentoitu valokuvaamalla; RA143B:n S-kulmassa M89K:ssa kitiinikuoria, otettu maanäyte
M89L	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella, RA153B:n SE-puolella; mahdollisesti myös: RA153B:n yhteydessä; myös: RA151:n alapuolella		täysin maatunut orgaaninen maa-aines; tiivistä, "vuolumaata"; yleisväri: tummanruskea; linssinä: laastia parin millimetrin paksuisena kerroksena; RA151:n alla: puuroskaa; yksikön laajuus n. 10 neliömetriä	M114D: maa-aines samankaltaista, M89L:ssä ei palojälkiä		
M89N	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n alapuolella	päällä: RA148	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; savinen, jonkin verran lantaa; yleisväri: vihertävä; laajuus n. 6 neliömetriä	M89K: maa-aines samankaltaista, M89N vain RA148:n alapuolisella alueella	liittyy "karjatasoon" (RA148)	välittömästi M89N:n alta: SE-NW -suuntaisia irrallisia lautoja
M90	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA71C:n SE-puolella; myös: RA121:n alapuolella	päällä: M94, M89D, M80, RA116 alla: RA120C	lahonnut puu; puusilppua, homeista lahoppuuta, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus lähes 30 neliömetriä	M73: maa-aines samankaltaista, M73:n ja M90:n välissä M80; RA97: puujäänne kuuluu maakerrokseen M90		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M90B	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA120C:n alapuolella	päällä: RA120C, RA120F	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; lahoa puuta, puusilppua, jonkin verran tiilimurua, hiukan nokea; yleisväri: vaihtelevanruskea; laajuus n. 20 neliömetriä	M89D, M90: maa-aines samankaltaista		
M90C	Kosmorama B - alueen NE-päässä: välittömästi RA71F:n SE-puolella n. 1,6 m leveänä vyöhykkeenä	päällä: M90 limittäin: M90B	hiekkia, runsaahkosti laastia, jonkin verran tiilimurua, multaa	M80C, M94: myös RA71F:n aiheuttamia häiriöitä	RA71F:n aiheuttama häiriö	
M90D	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA120C:n alapuolella	päällä: RA120F	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; puusilppua, lahoa puuta; lahoa puuta eniten RA52:n NE-puolisella alueella; yksikön laajuus n. 25 neliömetriä	M89: maa-aines samankaltaista		
M90E	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA120C:n alapuolella; myös: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella; myös: RA143B:n E-kulman NE-puolella, RA153B:n SE-puolella	päällä: RA120C, RA120F; päällä myös: M89L, M139A, M139B; päällä myös: M89C, M114D, RA151 alla: RA153B	puuroska; laajuus n. 25 neliömetriä	M65E, M66: maa-aines samankaltaista		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M91	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, RA32:n ja Kemikumin välissä	päällä: M35 alla: M91B	multa; puuhippuja, jonkin verran tiilimurua, paikoitellen hiukan laastia, irrallisia tiilenkappaleita, muutamia kiviä; yleisväri: tummanruskea; kahden työkartalle merkityn NW-SE -suuntaisen riman yhteydessä savea; yksikön laajuus n. 10 neliömetriä	M15+M17: maa-aines samankaltaista; M35: yksiköiden M35 ja M91 vertikaalinen raja ei yksiselitteinen		
M91B	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, RA32:n ja Kemikumin välissä	päällä: M91 alla: M65F	vrt. M91; M91B:ssä runsaammin puuroskaa; laajuus n. 10 neliömetriä			
M92	RA165?	Kemikumin alueen keskiosassa: RA60P:n NE-puolella (RA60P:n ja M22:n välissä)	päällä: M66C rikkoutunut soran M22 vuoksi	savi; tiivistä, sitkeää, jossain määrin hiekansekaista; laajuus n. 1,4 m x 0,4 m	M75B: ei samaa savikerrosta; RA60P: savi M92 vain RA60P:hen kuuluvien hirsien yhteydessä	
M92B	RA165	Kemikumin alueen SE-osassa: RA60B:n alapuolella ja SW-puolella, RA60P:n NE-puolella	alla: RA165C hiekkä; karkeaa, laastin- ja tiilimurskansekaista; jatkuu savisena hirren RA165D alle, RA165D:n SE-puolella korkeudella z = 603 n. 1 m x 1m:n laajuinen savi, joka palamatonta, ei tiilimurskansekaista; lisäksi M128:ssa RA165D:n SE-puolella muutamia tiiliä; alimmat M92B:hen kuuluvat tiilet korkeudella z = 614 (pinta) / z = 597 (pohja); yksikön kokonaislaajuus alle 5 neliömetriä	RA165C: liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		ympäröivillä alueilla vastaavalla korkeudella ainoastaan puusilppua, ei mineraaliainesta eikä purkumassaa; valtaosa M92B:stä poistettu ennen RA165:n piirtämistä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M92C	Kemikumin alueen SE-osassa: RA165A:n NE-laidassa, M92B:n NE-puolella		multa; mineraalipohjainen, pääasiallinen maa-aines hieno hiekka, orgaanisensekainen, ei puusilppu; laajuus n. 2 neliömetriä			
M93	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n NW-puolella	päällä: M89, M89D, RA120	purkumassa; tiilenkappaleita, hiekkaa; laajuus alle 10 neliömetriä	M80: maa-aines samankaltaista; M101C: myös RA51:n SW-laidassa olevassa kuopassa M93:a		
M93B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n SW-laidassa olevassa kuopassa; myös: ao. kuopan laitojen ulkopuolella	alla: M139C, M139D, RA168A (palamaton osa), RA168D, RA168E	purkumassa; tiilenkappaleita ja -murskaa, jonkin verran laastia; yksikön alaosassa: savista hiekkaa; ehjää tiililatomusta: kaksi rinnakkaista SW-NE -suuntaista tiiliriviä, rakenne fragmentaarinen; yksikön kokonaislaajuus n. 2 neliömetriä	M101C: sen kuopan kuvaus, jossa M93B määritettiin		
M94	Kosmorama B - alueen NE-päässä: välittömästi RA71F:n SE-puolella	päällä: M80, M80C alla: M90, RA120C	multa; löyhää, runsaasti tiilimurskaa, hiukan laastia; laajuus max 4 neliömetriä	M80C: RA71F:stä johtuva häiriö muuten sekoittumattomassa kulttuurikerroksessa, M94:ssä ei resientejä löytöjä, maa-aineksen löyhyys viittaa myöhemmin syntyneeseen anomaliaan		
M95	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M56B	hiekkä; hienojakoinen; laajuus n. 0,5 m x 0,8 m			RA60G:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M95B	Kemikumin alueen NE-laidassa: 60G:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M95	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; "vuolumaa", nokea; laajuus alle 1 neliometri	M56C: maa-aines samankaltaista, mutta M95B nokista		
M95C	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M95B	savinen hiekkaa; tiilimurua, hiukan laastia; yleisväri: harmaanruskea; laajuus alle 1 neliometri			RA60G:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä
M96	RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n sisäpuolella	alla: M56E mineraalimaa; runsaasti tiilimurua, tiilenkappaleita, kiviä, jonkin verran laastia; laajuus n. 2 neliometriä			
M97A	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n SE-osan ja RA63:n alapuolella	päällä: RA110 mineraalimaa; orgaanisensekainen, jonkin verran tiilimurskaa; laajuus n. 20 neliometriä	M81A, M81B: maa-aines samankaltaista; M47C: maa-aines samankaltaista, M97A:ssa vähemmän tiilimurskaa		
M97B	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n NW-osan alapuolella	päällä: RA110 limittään: M97A alla: M98 mineraalimaa; karkeahkoa hiekkaa, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, kaarnaa, jonkin verran tiilimurua, hiukan laastia, jonkin verran palojälkiä; yleisväri: tumman- tai vihertävänruskea; puulastua intensiivinen kerros korkeudella z = 675 sillä kohdalla, josta RA110:n yhteydessä on poistettu tiiliä; laajuus n. 20 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M97C M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n NW-osan alapuolella	päällä: M97A, M97B; myös: M97D, M97E, M97G, M97H	mineraalimaa; tiilimurua, savi- ja hiekkalinssejä, jonkin verran puusilppua, ei palojälkiä; M97D / M97E / M97G / M97H:n alla myös: puuroskaa, pieniä kiviä (halkaisija < 3 cm), tiilimurskaa, laastinsekaista karkeaa hiekkaa ja nokea; hiekkaraitoja: piirretty karttaluonnos; yht. n. 15 neliömetrin alueella	RA136: ks. tulkinta; M97C:ssä palojäljet selkeimmin välittömästi RA136:n SE-puolella, z = 664	purkumassa: mahdollisesti liittyy samaan purkutapahtumaan kuin RA136	
M97D M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n alapuolella	päällä: RA110	lahonnut puu; hometta; laajuus n. 2 neliömetriä	M90: maa-aines samankaltaista		
M97E M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n alapuolella	päällä: M97G linssinä M98:ssa limittäin: M97F	puusilppu; puuroskaa; laajuus n. 0,7 m x 1 m	M98: kourumainen painanne, jossa puusilppua M97E, syntyi M97E+M98:n poistossa M97B, M97F ja M97G: sijaitsevat samalla alueella kuin M97E; päänumerolle M97 liitetyistä yksiköistä puusilpunsekaiset M97B, M97E ja M97F muodostavat kohouman, jonka päällä M98:n intensiivisin osa oli	M98+M97E:n alla korkeudella z = 672 (pinta) / z = 667 (pohja) n. 0,3 m leveä ja 2,0 m pitkä NW-SE -suuntainen kourumainen painanne, jossa puusilppua M97E n. 5 cm paksuinen kerros	

Kokonaisuus		Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M97F	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n alapuolella	päällä: M98 limittäin: M97E, M97G	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; "nahkamainen"; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 0,3 m x 1 m, paksuus 1-2 cm	M97B, M97E ja M97G: sijaitsevat samalla alueella kuin M97F; päänumerolle M97 liitetyistä yksiköistä puusilpuneiset M97B, M97E ja M97F muodostavat kohouman, jonka päällä M98:n intensiivisin osa oli		ei löytöjä
M97G	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n alapuolella	päällä: M98 limittäin: M97F	mineraalimaa; multainen, hiekkaa, ei juuri lainkaan tiilimurua; laajuus n. 2 m x 2 m	M97B, M97E ja M97F: sijaitsevat samalla alueella kuin M97G; päänumerolle M97 liitetyistä yksiköistä puusilpuneiset M97B, M97E ja M97F muodostavat kohouman, jonka päällä M98:n intensiivisin osa oli		
M97H	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA110:n alapuolella		mineraalimaa; tiilimurua, nokea; laajuus n. 2 m x 2 m			
M98	M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA137:n ja RA132:n välisellä alueella sekä RA132:n SW-puolella; myös: RA81E:n alapuolella	päällä: M47B, M47D, RA110; myös: M81D (RA81E:n alapuolisella alueella) limittäin: M97A, M97B, M97E alla: M97F	hiekkä; karkeaa, erittäin runsaasti laastia, tiilimurua, nokipilkkuja; yleisväri: valkoisen- ja harmaankirjava; M98 selkein välittömästi RA137:n SE-puolella, muualla esiintyy limittäin M97A: ja M97B:n seassa; intensiivisen M98-alueen laajuus n. 1,5 m x 1,5 m	M98B ja RA132B: ks. tulkinta	purkujätealuetta; mahdollisesti RA132:n purkumassaa	RA 132:n SE-puolella, M98:n alaosassa korkeudella z = 676 SW-NE-suuntainen n. 0,2 m leveä ja 3,2 m pitkä hiekan-, laastin- ja hiilensekainen raita; em. raidan kanssa kohtisuorassa M98+M97E:n alla korkeudella z = 672 (pinta) / z = 667 (pohja) n. 0,3 m leveä ja 2,0 m pitkä kourumainen painanne

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M98B	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA132:n SW - puolella, RA159B:n sisäpuolella		tiilimurska; erittäin runsaasti laastia, jonkin verran pienehköjä (halkaisija 5-10 cm) kiviä, karkeaa hiekkaa; yleisväri: laastinharmaa; laajuus n. 12 neliometriä	M98 ja RA132B: ks. Tulkinta	RA132:n purkumassaa	
M99	Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA119:n alapuolella; RA105F:n ja kauppahallin kellarin välisellä alueella, RA127B:n SW-puolella	päällä: RA119 alla: M24D, RA127F	hiekkaa; löyhää, karkeahkoa; yleisväri: keskiruskea; laajuus max 8 neliometriä		tiilipedin RA119 perustushiekka	ei löytöjä
M100A	puusilppukerrokset Kemikumin alueen NE-osassa: RA58:n ja RA76A:n välisellä alueella; myös: RA60H:n ja RA60G:n välissä, RA165A:n NE-puolella	päällä: M22	puusilppu; laajuus n. 10 neliometriä			päännumero M100 esiintyy eri puolilla kaivausalueetta ensimmäisten esiin tulleiden puusilppukerrostojen yhteisenä numerona, M100A:ta lukuunottamatta muut yksiköt saaneet myöhemmin uuden yksikkönumeron
M100B	puusilppukerrokset kaivausalueen keskiosassa: välittömästi Kauppahallin kellarin NE-profiilin eli RA71B SW-puolella		puusilppu	M100C, M100D, M100E, M100F, M100G, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen; RA535: puusilppukerroksen M100B yhteydessä dokumentoidun arinan rakenneyksikkönumero		RA71:n ja Kosmoraman seinän välisellä alueella kauppahallin kellari, M100B ainoa sekoittumattoman kulttuurikerroksen alue

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M100C	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60B:n ja RA58:n välisellä alueella, RA60:n NW-puolella	päällä: M22, RA60C	puusilppu; laajuus n. 6 neliömetriä	M100B, M100D, M100E, M100F, M100G, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	
M100D	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: RA92:n yhteydessä ja alapuolella	päällä: M57, RA92	puusilppu; laajuus n. 4 neliömetriä	M100B, M100C, M100E, M100F, M100G, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	
M100E	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA93:n ja RA94:n välisellä alueella	päällä: M22	puusilppu; laajuus n. 4 neliömetriä	M100B, M100C, M100D, M100F, M100G, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	
M100F	puusilppukerrokset	Kauppahallin kellarin SE-profiilin SW-päässä	päällä: M24	puusilppu	M78C: ilmeisesti samaa kerrosta; M100B, M100C, M100D, M100E, M100G, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	
M100G	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA114:n ja RA112:n välisellä alueella, RA115:n yläpuolella	päällä: M22 alla: RA115	puusilppu; laajuus n. 5 neliömetriä	M100B, M100C, M100D, M100E, M100F, M100H: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	
M100H	puusilppukerrokset	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA113:n SE-puolella soran M22 alla; RA159A:n SW-puolella		puusilppu; laajuus n. 6 neliömetriä	M100B, M100C, M100D, M100E, M100F, M100G: yksiköt numeroitu kaivauksen myöhemmässä vaiheessa uudelleen	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M101	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA104:n ja RA127B:n välisellä alueella, RA126:n SE-puolella; ei kuitenkaan RA41:n ja RA42:n välisen alueen SW-osassa	päällä: M89, M89B, RA104	savi; jonkin verran puunkappaleita, tiilenkappaleita, erikokoisia kiviä; monin paikoin orgaanisensekaista tai puusilpunsakaista; laajuus n. 20 neliometriä			
M101B	Kosmorama B - alueen keskiosassa		savi; hiekkaa, tiilimurskaa, laastia, ei juuri lainkaan puusilppua; savikerroksen pinta kova; ei palojälkiä; yleisväri: kellertävänharmaa; laajuus n. 25 neliometriä		purkujätteen sekainen savi	
M101C	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA42:n ja RA51:n välisellä alueella	alla: M108	savi; orgaanisensekaista, erittäin runsaasti maatonutta puuta, runsaahkosti hiiltä, jonkin verran tiilimurua; pehmeää; yleisväri: harmahtavanruskea; laajuus max 2 neliometriä	M93: ks. lisätiedot		RA42:n SE-laidassa n. 0,9 m x 1,2 m:n laajuinen kuoppa, jonka reuna korkeudella z = 675, pohja korkeudella z = 648, kaivettu läpi M108:sta, maa-aines kuopassa savea, pohjalla maatonutta puuta; kuopassa oleva maa-aines nuorempaa kuin M108, löytöinä kattotiiltä ja ajoittavaa keramiikkaa; RA51:n SW-laidassa myös kuoppa, laajuus n. 0,9 m x 1,9 m, kuopan reuna korkeudella z = 678, kaivettu läpi M108:sta; kuopassa purkumassaa M93
M102	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA136:n ja RA137:n välisellä alueella sekä RA136:n NW-puolella	päällä: M83, M97A, M97B linsseinä M102B:ssä	hiekkä; hienojakoista; yleisväri: keskiruskea; RA136:n NW-puolella hiekka löyhempää, nokilaikkuja; yht. n. 15 neliometrin alueella	M102B: hiekka M102 linsseinä M102B:ssä; hiekkalinssien laajuus n. 0,5 m x 0,5 m, paksuus n. 5 cm		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M102B	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA79B:n ja RA137:n välisellä alueella; myös: RA137:n SE-puolella	päällä: M83, M49F, M49B, RA110B, RA110C; myös: M22; myös: M97C (RA137:n SE-puolella) limittäin: M102; myös: M97C, M98 (RA137:n SE-puolella) alla: RA136B; M102B jatkuu myös RA136B:n alle	hiekkä; hienojakoista, erittäin runsaasti hiiltä, jonkin verran tiilimurua; yleisväri: musta; RA136B:n keskiosassa n. 0,6 m x 0,8 m:n laajuisella alueella nokista puusilppua, muualla M102B:ssä ei puusilppua; palojäljet selvimmin näkyvissä M102B:n siinä osassa, joka on välittömästi RA137:n NE-puolella; RA136B:n SE-puolisella alueella hiiltä ja nokea niukahkosti; RA136B:n alla erittäin selkeät palojäljet, z = 654 (pinta) / z = 637 (pohja)	M102: hiekka M102 linsseinä M102B:ssä; M97C: liittyy mahdollisesti eri palotapahtumaan kuin M102B; M102B: todennäköisesti sama palotapahtuma; M102D: mahdollisesti sama palotapahtuma RA136B: nokisen puusilpun alue M102B:ssä sillä kohdalla, jossa RA136B:ssä ei lainkaan tiiliä	palokerros	
M102C	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA137:n SE-puolella; RA159A:n SE-puolella	alla: M98B	hiekkä; karkeaa, pieniä (halkaisija 1-2 cm) kiviä, tiilimurua, runsaahkosti laastia, hiiltä, ei orgaanista ainesta; yli 20 neliömetrin alueella	M102B: todennäköisesti sama palotapahtuma, M102C:ssä vähemmän hiiltä; M102D: mahdollisesti sama palotapahtuma; M98: maa-aines samankaltaista, M98:ssa ei kuitenkaan palojälkiä; M98B: maa-aines samankaltaista, ks. myös M98B:hen liittyvä tulkinta		n. 1 m:n etäisyydellä RA159A:n S-kulman SE-puolella M102C:ssä vaaleaa "kuitua", z = 650, otettu näytteenä talteen
M102D	Kemikumin alueen SW-laidassa: Kemikumin / Kosmorama B -alueiden välisen kaivannon NE-reunassa	päällä: M81D	hiekkä; hienojakoinen, orgaanisensekainen, nokea; laajuus max 10 neliömetriä	M102B ja M102C: mahdollisesti sama palotapahtuma		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M102E	RA159; Kemikumin / Kosmorama B - alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välisellä kaistaleella	Kemikumin / Kosmorama B - alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välisen kaistaleen NW- reunassa, RA159B:n sisäpuolella	päällä: M14C	mineraalimaa; orgaanisensekainen, hiilipitoinen, jonkin verran savea; laajuus n. 8 neliometriä	RA159B: M102E rajoittuu vain RA159B:n sisäpuolelle	
M103		Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n ja RA77C:n SE- puolella; rajautuu NW- laidassaan RA77:ään, NE- laidassaan M39C:hen; SE-laidassa ei eksaktia rajaa M15+M17:ään päin, SW-laidassa jatkuu vähintään RA90B / RA90C:hen asti	päällä: M39B, M52E	hiekkä; hienohkoa, löyhää; yleisväri: vaaleanruskea; yksikön NE-osassa hiekkä hienojakoisinta, paikoin kellertävää; yksikön laajuus n. 3 neliometriä		
M104+ M125	M104	Kemikumin alueen SE-osassa: samalla alueella kuin M104		puusilpun M104 seassa hienohkoa hiekkää M125; yksiköt eivät kaivettavissa erikseen		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M104 M104	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n ja RA73B:n välisellä alueella; myös: RA170:n ja RA172:n välisellä alueella sekä RA170:n alla; myös: välittömästi RA68C:n SW-puolella	päällä: M87, M87B, M87C, M87D; RA170; limittäin: M125 alla: M147, RA167	puusilppu; puuroskaa, lannansekainen; yleisväri: vaihtelevanruskea; laajuus yli 30 neliometriä	M125, M145: hiekkakerrokset limittäin M104:n kanssa; M134A: RA77H:n alueella maa-aines samankaltaista kuin M104		välittömästi RA68C:n SW-puolella korkeudella $z = 628$ (pinta) / $z = 613$ (pohja) keskikokoisia (halkaisija n. 20-25 cm) kiviä pystypaalujen väleissä, poistettu erikseen dokumentoimatta, ei latomusta
M104B M104	Kemikumin alueen keskiosassa: välittömästi RA68C:n SW-puolella		noen värjäämä puusilppu; yleisväri: musta; n. 0,2 m:n levyisellä NW-SE-suuntaisella vyöhykkeellä RA68C:n ulkolaidan vieressä; yksikön laajuus n. 1 neliometri			
M105 M97	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA137:n SW-osan yhteydessä	päällä: M97C	täysin maatonut orgaaninen maa-aines; puuhippuja, ei mineraaliainesta; yleisväri: keskiruskea yksikön laajuus n. 0,7 m x 0,8 m, paksuus vain 1-2 cm		myöhemmin kaivettu kuoppa?	
M106	Kosmorama B -alueen SW-osassa: RA117:n SW-puolella; myös: RA117:n yhteydessä	päällä: M78B; ei jatku RA117:n alla	hiekkä; savinen, kova, jonkin verran tiilimurua ja laastia; väri: vaalean- tai harmaanruskea; laajuus n. 1,6 m x 2,4 m		RA117:n pohjustushiekka	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M107	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA126:n alueella, RA145:n sisällä	päällä: RA126A, RA126B, M20B;; päältä otettu löytöjä talteen myös numerolla M20B+M89 samaa kerrosta kuin: RA145	purkumassa; tiilimurskaa ja -kappaleita, löyhää karkeaa hiekkaa, runsaasti laastia, runsaahkosti hiiltä; laajuus n. 3,8 m x 2 m	RA145: saman purkumassan rakenneyksikkönumero; RA145B: pystylaudituskehikko RA145B täynnä purkumassaa M107		
M107B	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA126A:n ja RA126C:n välissä		savi; runsaasti nokea, palanutta hiekkaa, tiilimurskaa; yleisväri: kirjava; n. 0,3 m leveä vyöhyke, RA126A:n E-kulmassa savivyöhykkeen leveys n. 0,6 m	M107: mahdollisesti sama palotapahtuma		
M107C	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA145B:n sisäpuolella	päällä: M107 alla: M107D	hiekkä; karkeaa, runsaasti laastia, kiviä (halkaisija 3-10 cm), niukasti tiilimurskaa, ei juuri lainkaan tiilenkappaleita, nokea tms. ainesta joka aiheuttaa maalille mustan yleisvärin; laajuus n. 6 neliömetriä			outo haju
M107D	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA145B:n sisäpuolella	päällä: M107C	tiilimurska; mineraaliainesta, tiilenkappaleita; laajuus n. 6 neliömetriä			outo haju
M108	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA42:n ja RA51:n välisellä alueella, RA42:n ja RA148:n välisellä alueella	päällä: RA120A, M101	palanut hiekka; runsaahkosti hiiltä, hiukan laastia; väri: tiilenpunainen, musta, laastinharmaa; laastia eniten RA120A:n alapuolisella alueella; yksikön laajuus n. 12 neliömetriä	M101C: kaksi kuoppaa, jotka kaivettu läpi M108:sta		
M108B	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n sisäpuolella	linssinä M89:ssä	hiekkä; nokista; yleisväri: musta; laajuus n. puolet RA143B:n alueesta eli n. 1 neliömetri			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M108C	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n SE-laidan SE-puolella, RA168A:n N-kulman alapuolella	päällä: RA168A	palanut hiekka; runsaahkosti hiiltä; väri: tiilenpunainen, musta, laastinharmaa; laajuus alle 1 neliometri	M108: maa-aines samankaltaista	ei yhtenäinen hiekkakerros RA168A:n alla, joten ei ole sen pohjustushiekkaa	
M109	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77D:n SE-puolella, RA90:n NE-puolella, RA90B:n ja RA90C:n yhteydessä; M109:n SE-puolella: M15+M17	päällä: M39B samaa kerrosta kuin: M39C	heterogeeninen: savi; orgaanisensekainen, hiekkalinssejä, täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, ei nokea; väri: vaihtelevanruskea, paikoitellen kellertävä; laajuus n. 5 neliometriä	M39B, M39C: maa-aines samankaltaista		
M110	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77-rakennekokonaisuuden SE-puolella, jatkuu kaivausalueen SE-profiiliin asti	päällä: M15+M17, M109 alla: M110B	puusilppu; täysin maatonut orgaaninen maa-aines, paikoin lannansekainen; yleisväri: keskiruskea; savilinssi RA77G:n S-kulman S-puolella, pintavaaitus z = 652 - 564, laajuus n. 2 x 3 m; yksikön laajuus n. 30 neliometriä	M15+M17: puusilppu M110A tiiviimpää, täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta enemmän, mineraaliainesta vähemmän, ei juuri lainkaan tiilimurskaa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M110B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA152:n ja RA21 / RA32:n välisellä alueella; myös: RA152B:n ja RA172:n välisellä alueella RA77H:n ja kaivausalueen SE-profiilin välissä, z max = 640; myös: välittömästi RA165A:n SE-puolella, z max = 634	päällä: rakenteellinen kokonaisuus RA77; M110; samaa kerrosta kuin M69G: tällä tasolla RA77:n alueen sisä- ja ulkopuoliset maakerrokset liittyvät toisiinsa	heterogeeninen: puusilppu; korkeudelta x max = 630 alkaen savista; syvemmällä pääasiallinen maa-aines puusilpun ja muun orgaanisen aineksen sekainen savi, paikoin lannansekainen; RA152B:n NE-puolella korkeudella z = 605-613 (pinta) hienon hiekan kerros, jonka alla korkeudella z = 599 (pinta) n. 3 cm:n paksuinen noki- tai palokerros; hiekkakerroksen NE-puolella, RA173:n vieressä korkeudella z = 614 orgaanisensekaisen saven kerros; anomalioiden laajuus ei tiedossa; yksikön laajuus yli 50 neliometriä	M69J, M69M, M124: erilaisia maa-aineksen vaihteluita M110B:ssä dokumentoitu omilla yksikkönumeroillaan vain muutamissa tapauksissa		
M111	Kosmorama B - alueen NE-päässä: Kemikumin / Kosmorama B-alueiden välisen kaivannon SW-laidassa, RA120F:n ja RA153A:n NE-puolella		savi; runsaasti hiekkaa, lahonnutta puuta, jonkin verran multaa, hieman tiilimurua; n. 0,8 - 1,4 m:n levyinen kaistale			
M112	puusilppukerrokset Kemikumin alueen NW-osassa: RA114: alapuolella; RA114:n ja RA100 / RA60N / RA60P:n välisellä alueella	päällä: RA114, M66C, M22	puusilppu; etenkin yksikön SE-osassa lantaa (ks. M112B); yleisväri: lannanruskea; RA114:n keskiosan kohdalla puusilppu nokista, korkeudelta z max = 590 puusilppu lannansekaista (vrt. M130A); laajuus yli 40 neliometriä	M100F, M100G: samaa kerrosta; M112B: yksikön M112 lantaisin osa erotettu omalle yksikkönumerolleen; M130: maa-aines samankaltaista kuin M112:n alaosa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M112B puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA114:n ja RA100 / RA60N / RA60P:n välisellä alueella	linssinä yksikössä M112	lantakerros; yleisväri: lannanruskea; laajuus alle 10 neliometriä			
M112C puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA92C:n NW-puolella, RA147B:n ja RA167:n NE-puolella; myös: RA68C:n NE-puolella (RA92C:n alapuolella); myös: RA165A:n NW-puolella	päällä: M82, M117; päällä myös: M143, M118	puusilppu; yleisväri: tummanruskea; RA68C:n NE-puoleisella alueella intensiivinen puusilppu ja -roska; laajuus yli 30 neliometriä	M143: RA165A:n NW-puolella (RA53F:n ja RA165A:n välissä) M143:n vähemmän palanutta alaosa kaivettu numerolla M143+M112C korkeudella z = n. 580 (pinta) / z = n. 560 (pohja); korkeudelta z max = 564 alkaen kaivamista jatkettu numerolla M112C, koska puusilppu ei enää tällä syvyydellä nokista		
M112D puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA59J:n SE-puolella, RA165A:n sisällä	päällä: M66C, M22	puusilppu; kaivettu yli 40 neliometrin alueelta	M117: vrt. lisätiedoissa mainitut kivet ja tiilenkappaleet		RA165A:n SW-laidassa M112D:ssä muutamia kiviä ja tiilenkappaleita n. 1 x 1 m:n laajuisella alueella korkeudella z = 635

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M113A RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	päällä: M52G	puusilppu; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; myös: löyhää hiekkaa; RA68C:n sisällä havaittavissa SW-NE -suuntainen maa-ainesten raja: NW-laidan puolella n. 0,8 m leveällä vyöhykkeellä puusilppua, SE-laidan puolella n. 0,5 m leveällä vyöhykkeellä löyhää hiekkaa, keskellä korkeudella z max = 623 SW-NE -suuntaisia maatuneita ja hiiltyneitä puujäänteitä, joiden mahdollinen rakenteellinen yhteys RA68C:n epävarma, RA68C:n seinähirsissä näkyvät pystyuurmerkinnät ko. puujäänteiden kohdalla; RA68C:n SW-laidan vieressä korkeudella z = 661 (pinta) / z = 652 (pohja) muutamia tiilenkappaleita ja keskikokoisia (halkaisija 10-15 cm) kiviä; RA68C:n NW-seinän vieressä 0,1 m:n levyinen vyöhyke, jossa linssinä M113A:ssa hienoa hiekkaa; SE-seinän vieressä 0,1 - 0,3:n metrin levyinen vyöhyke, jossa linssinä M113A:ssa orgaanisen maa-aineksen sekaista pehmeää savea; myös muualla M113A:ssa pieniä hienon hiekan ja saven linssejä; yksikön laajuus n. 6 neliometriä	M72A: havaintoja tiilenkappaleista RA68C:n sisällä; M113B: RA68C:n sisällä olevat erityyppiset maa-ainekset (puusilppu ja hiekka) erotettiin eri yksiköiksi		
M113B RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	osa M113A	hiekka; löyhää; yleisväri: harmahtavanruskea; laajuus n. 3 neliometriä	M113A: RA68C:n sisällä kahta erilaista maa-ainesta rinnakkain jo ylempänä, erotettu erillisiksi yksiköiksi vasta korkeudella z max = 635		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M113C RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	päällä: M113A, M113B limittäin: M113D	hiekkä; hienohkoa, noen värjäämää; yleisväri: musta; laajuus n. 3 neliömetriä	M113B: myös hiekkä M113C keskittyy RA68C:n SE-osaan, RA68C:n NW-laidassa runsaammin puusilppuista maa-ainesta, jakautuminen kahteen erilaiseen maa- ainekseen ei kuitenkaan M113C:n korkeudella enää yhtä selkeä kuin ylempänä		
M113D RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	limittäin: M113C	savi; orgaanisensekainen, lantaa; yleisväri: vihertävä; laajuus n. 6 neliömetriä	M113F: maa-aines samankaltaista		
M113E RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	päällä: M113C, M113D alla: M113F	hiekkä; karkeaa, runsaasti kiviä (halkaisija > 20 cm), tiilenkappaleita; hiekkaa eniten RA68C:n NW-laidassa; laajuus n. 6 neliömetriä			
M113F RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa: RA68C:n sisäpuolella	päällä: M113E	savi; erittäin runsaasti lantaa; korkeudella z max = 555-561 muutamia tiiliä, laastia, kiviä ja koivurima: ei rakenteellista latomusta, valokuvattu; RA68C:n NW-laidan vieressä korkeudella z = 556 SW-NE -suuntaista hiiltynyttä puuta; yksikön laajuus n. 6 neliömetriä	M113D: maa-aines samankaltaista		
M114	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA41:n ja RA42:n välisellä alueella	päällä: M89	mineraalimaa; runsaasti puusilppua, nokea, jonkin verran hiiltä, tiilimurskaa; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 2 m x 1,7 m	M101, M101B: savea koko RA148:n ja RA127:n välisellä alueella lukuunottamatta sitä aluetta, jossa M89:n alta M114		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M114B	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n ja RA127:n välisellä alueella, RA126:n SE-puolella, M114:n NW-puolella	päällä: M89M, M101, M101B	puusilppu; runsaasti mineraaliainesta, nokea, hiiltä, jonkin verran tiilimurskaa; laajuus n. 15 neliometriä	M114: maa-aines samankaltaista; M114D: maa-aines samankaltaista, M114B:ssä tiilimurskaa		
M114C	Kosmorama B - alueen keskiosassa: välittömästi RA148:n W-kulman SW- ja NW-puolella		savi; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus n. 4 neliometriä			
M114D	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n ja RA143B:n NW-puolella sekä välittömästi RA143B:n NE-puolella, RA151:n NW-puolella		puusilppu; kaarnaa, nokea; laajuus n. 10 neliometriä	RA143B: palojäljet M114D:ssä selkeimmät RA143B:n N-kulman ympäristössä; M115A, M115B, RA153B, M89K: mahdollisesti saman palotapahtuman jälkiä; M114B, M108, M108C, RA168A: intensiivinen palotapahtuma, liittyykö M114D samaan yhteyteen?	selkeät palotapahtuman jäljet	eläinten karvoja, kalansuomuja

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M115A RA207+RA209?	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153B:n ja RA71C:n välisellä alueella	alla: M115B, RA153B	purkumassaa; löyhää hiekkaa, tiilenkappaleita, keskikokoisia (halkaisija > 20 cm) kiviä, ei tiilimurskaa eikä laastia, muutamia maatuneita ja hiiltyneitä puunkappaleita, savea; laajuus n. 1,5 m x 1,5 m; syvemmällä (z max = 640) edelleen purkumassaa: tiilenkappaleita, kiviä (halkaisija 10-25 cm), ei ehjää latomusta; myös: RA209:n NW-puolella korkeudella z = n. 650 jonkin verran laastia; yksikön laajuus n. 5 neliömetriä	M115B: mahdollisesti sama palotapahtuma; RA209: purkujätettä myös RA209:n välittömässä ympäristössä		purkumassa korkeudella z max = 640 "intensiivisempää" kuin ylempänä
M115B RA207+RA209?	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA143B:n NE-puolella	päällä: M115A alla: M159	hiekkä; täysin maatunut orgaaninen maa-aines, hiiltä; laajuus n. 5 neliömetriä	M115A: mahdollisesti sama palotapahtuma		
M115C(1)	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n N-puolella kauppahallin kellarin SE-profiilin vieressä	alla: M140	hiekkä; hienojakoista; laajuus n. 0,5 m x 0,8 m			M115C:n etäisyys RA143B:stä n. 1,5 m; ympäristössä ei muita hiekka-anomaliaita
M115C(2)	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA209:n SE-puolella		savensekainen maa-aines; laajuus n. 2 neliömetriä?			
M116 puusilppukerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: RA92:n alapuolella; RA68C:n NE-puolella, RA77E:n NW-puolella	sora M22 rikkonut M116:a; päällä: RA92	puusilppu; täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, ei juuri lainkaan mineraaliainesta; yksikön laajuus n. 1,8 m x 2,0 m			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M117	Kemikumin alueen keskiosassa: RA77:n SW-laidan alla; samalla NW-SE -linjalla kuin RA77F ja RA92C; M69G:n ja M88E:n välisellä alueella; myös: RA92C:n alapuolella	päällä: M69D, M69G, RA77, RA77C, RA77E alla: M69J, M82, M88E, RA155A	tiilenkappaleita ja kiviä; tiilenkappaleista suurimmat puolikkaan tiilen kokoisia, myös suurimmat kivet samankokoisia, lisäksi hienoa ja karkeampaa hiekkaa, jonkin verran laastia; yksikön laajuus n. 3,5 m x 1,5 m	M69G: n. 2-3 cm paksu orgaaninen kerros M117:n päällä, jatkuu M117:n NE-puolella; M69J, M88E, RA155A: yhdistävä tekijä M117:n alla palotapahtuman jäljet yksiköiden pintaosassa	purkumassa	
M118 puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA84:n alla		puusilppu; laajuus n. 30 neliometriä			
M118B puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53F:n sisäpuolella	alla: M118C	lantakerros; laajuus n. 5 neliometriä			korkeudella z = 595 karkeaa löyhää hiekkaa linssinä lanta- ja puusilppukerroksessa; RA53F:n NE-osasta löytöinä runsaasti astialasia
M118C puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53F:n sisäpuolella	päällä: M118B	lantainen savi; erittäin tiivistä, selvä lannan haju; laajuus n. 5 neliometriä			
M118D puusilppukerrokset	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA175:n sisäpuolella	päällä: M118 alla: M144	puusilppu; savista, ei lantaa; laajuus n. 2 neliometriä	RA175: ei liene varsinainen rakenne, pohjasavea edeltävä likainen savi tavoitettiin kaivausalueella ensimmäiseksi M118D:n alla eli RA175:n sisäpuolella		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M119A	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA40:n ja RA41:n välisellä alueella, RA129:n yhteydessä		purkumassa; karkeaa hiekkaa, tiilimurskaa, hiiltä, ei juuri lainkaan laastia; laajuus n. 2 neliömetriä	RA129: purkumassa M119A liittynee RA129:ään		yksikköä M119B ei ole olemassa
M120A	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127C:n ja RA127F:n alapuolella	päällä: M24E, RA127C, RA127F alla: M120B	hiekkä; orgaanisensekainen, nokea, jonkin verran tiilenkappaleita, laastia; laajuus n. 8 neliömetriä	RA169: purkumassaa mahdollisesti myös M120A:ssa		
M120B	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127C:n ja RA127F:n alapuolella	päällä: M120A, RA127C, RA127F	hiekkä; karkeahkoa, orgaanisen aineksen värjäämää, tiilenmurua, jonkin verran laastia; yleisväri: keskiruskea; laajuus n. 8 neliömetriä		RA127C:n / RA127F:n pohjustushiekka	
M120C	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127F:n alapuolella	päällä: M24E, RA127F laasti;	 laajuus alle 2 neliömetriä	RA169: purkumassaa mahdollisesti myös M120C		
M121	Kemikumin alueen NW-osassa: RA79:n ja RA98:n välisellä alueella; RA162A:n SW-puolella	päällä: M22	hiekkä; runsaahkosti tiilimurskaa; välittömästi RA162A:n SW-puolella M121:n kanssa limittäin sammal- ja tuohikerrosta, tuohenkappaleet kookkaita; laajuus alle 10 neliömetriä	M122B: samankaltaista maa-ainesta, lienee samaa kerrosta		sammalkerroksesta maanäyte nro 73
M122	Kemikumin alueen NW-osassa: RA79:n SW-puolella	sora M22 rikkonut M122:a; päällä: M49, RA79, RA80	hiekkä; karkeaa, seassa jonkin verran orgaanista maa-ainesta, hiukan hiiltä; yleisväri: tummanruskea; korkeudella z max = 641 hiekka tiilimurskansekaista yksikön laajuus max 8 neliömetriä	RA79 ja RA80: mahdollisesti sama palotapahtuma kuin M122:ssa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M122B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA79:n SW-puolella	päällä: M22	mineraaliaines; runsaahkosti tiilimuraa, jonkin verran laastia, pieniä (halkaisija < 1 cm) kiviä, jossain määrin noen värjäämää: laajuus alle 10 neliömetriä	M121: samankaltaista maa-ainesta, lienee samaa kerrosta		
M123	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127B:n rajaamalla alueella; myös: RA127B:n alla	päällä: M24E, RA127B, RA127D, RA127E	heterogeeninen; pääasiassa: hiekka; löyhää, karkeahkoa; runsaasti laastia, hiukan hiiltä; väri: laastinharmaa, harmahtavanruskea; RA127B:n alla myös: täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta; yksikön laajuus n. 15 neliömetriä	M123C = M78H: ei liene samaa kerrosta; RA169: todennäköinen selitys M123:ssa olevan purkujätteen alkuperälle	lattianalushiekka	maayksikkönumerolla M123 otettu talteen löydöt kaikista RA127B:n ja RA196:n välisistä maakerroksista
M123B	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127B:n rajaaman alueen SE-osassa		puusilppu; täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta; tiivistä; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 10 neliömetriä	M78C: mahdollisesti samaa kerrosta		M123B ei rajoittune vain RA127B:n rajaamalle alueelle; kaivettu lapiolla M123:n yhteydessä ja löydöt otettu talteen numerolla M123
M123C(1)	Kosmorama B - alueen SW-päässä	sama yksikkö kuin: M78H (uusi numero)	hiekkä; karkeaa, nokista, savilinssejä		yksikön M123C uudelleennumerointip eruste: ei liittynyt M123:n kanssa samaan kokonaisuuteen, kuuluneen samaan yhteyteen muiden M78:n alanimeroilla numeroitujen yksiköiden kanssa	
M123C(2)	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA196:n alueella	päällä: M123, M123B	puusilppu; runsaasti hiiltä; laajuus n. 15 neliömetriä	RA196: hiili M123C(2):ssa liittyyneen samaan palotapahtumaan kuin RA196:n palaminen		maayksikkönumerolla M123 otettiin talteen löydöt myös purkumassasta, jota poistettiin RA169:n ja RA127B:n välistä sekä RA127B:n NE-puolelta, mahdollinen selitys purkumassan alkuperälle RA169

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M124	Kemikumin alueen SE-osassa: RA21:n SW-puolella	linssinä M110B:ssä	savi; yleisväri: harmaa; laajuus n. 6 neliometriä	M110B: korkeudelta z max = n. 630 yksikössä M110B savea muillakin alueilla; M110B:ssä muut anomaliat eivät saaneet omaa yksikkönumeroaan; M39: savilinssi samalla alueella yksikön M110B pinnan yläpuolella		
M125	M104	Kemikumin alueen SW-osassa: samalla alueella, jolta on poistettu RA73 ja M87; selkeimmin havaittavissa RA146A:n SW-puolella (RA146A:n ja RA159A:n välissä); esiintyy koko sillä alueella, jolta poistettu M104:ä; ei esiinny yhtenäisenä kerroksena vaan linssimäisesti M104:ssä	limittäin: M104; päällä myös: M57 hiekkaa n. 30 neliometrin alueella, ei yhtenäinen kerros	hiekkä; löyhä, karkeahko; yleisväri: keskiruskea; M104+M125: pääasiassa kaivettu tänä kombinaationa; M145: maa-aineksen laatu ja sijainti vastaava; RA170: mahdollinen rakenteellinen yhteys		RA79A:n NE-pään NE-puolella M125:ssä rykelmä keskikokoisia (halkaisija n. 20 cm) kiviä, z = 648 (pinta) / z = 627 (pohja), merkitty työkarttaan
M126A	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n SW-laidan SW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	limittäin: M126B; rikkoutunut soran M22 vuoksi	hiekkä; hienojakoinen; yleisväri: vaaleanruskea, lähes vaaleanharmaa syvemmällä hiekka täysin maatuneen orgaanisen maa-aineksen sekaista; laajuus n. 2 neliometriä	M129A - M129C: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella; M126C: maa-aines samankaltaista	rakennuksen RA159A ulkopuolella	korkeudella z = n. 650 hiekka M126A orgaanisen maa-aineksen vihertävänäsvyiseksi värjäämää

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M126B	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n SW-laidan SW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	limittäin: M126A; rikkoutunut soran M22 vuoksi	puusilppu; kevyt puusilppuinen maa ja täysin maatunut orgaaninen maa-aines; laajuus n. 2 neliömetriä	M129A - M129C: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella; M49A: maa-aines samankaltaista	rakennuksen RA159A ulkopuolella	
M126C	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n SW-laidan SW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	päällä: M126A ja M126B; rikkoutunut soran M22 vuoksi	hiekkä; hienojakoinen; väri: keskiruskea / vihertävänruskea; laajuus n. 2 neliömetriä	M129A - M129C: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella; M135A: mahdollisesti samaa kerrosta; M126A: maa-aines samankaltaista	rakennuksen RA159A ulkopuolella	
M126D	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n SW-laidan SW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	päällä: M126C; rikkoutunut soran M22 vuoksi	puusilppu; kevyt puusilppuinen maa ja täysin maatunut orgaaninen maa-aines; laajuus n. 2 neliömetriä	M129A - M129C: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella; M49A: maa-aines samankaltaista	rakennuksen RA159A ulkopuolella	
M126E	Kemikumin alueen SW-laidassa: Kemikumin / Kosmorama B -alueiden välisen kaivannon ja RA159B:n välisellä alueella	päällä: M102D	puusilppukerros; ei puurooskaa, jonkin verran mineraaliainesta; laajuus max 8 neliömetriä	M126A-M126D: vastaava sijainti rakenteellisen kokonaisuuden RA159 ulkopuolella; M136D: samaa kerrosta	rakennuksen RA159A - RA159B ulkopuolella	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M126F	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n SW-laidan SW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	päällä: M126D; rikkoutunut soran M22 vuoksi	savi; melko kiinteää; yleisväri: harmaa; laajuus n. 2 neliömetriä	M129A - M129C: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella	seinäsaveusta	
M127A	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153A:n sisäpuolella	päällä: M90D, M90E	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; savista, lantaa, jonkin verran puusilppua; varsin tiivistä; yleisväri: tummanvihertävänharmaa; laajuus n. 8 neliömetriä	M90D: limittäin M127A:n kanssa RA52:n reunassa vielä RA153A:n ylimmän hirsikerran allakin; M127B: samanlaista maa-ainesta RA153A:n ulkopuolella		
M127B	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153A:n NW-puolella	päällä: M90E	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; savista, runsaasti lantaa; yleisväri: vihertävä; laajuus n. 10 neliömetriä	M127A: samanlaista maa-ainesta RA153A:n sisäpuolella		
M127C	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153A:n NE-puolella	päällä: M111	puusilppu; puuroskaa, runsaahkosti mineraaliainesta; yleisväri: tummanvihertävänharmaa; laajuus n. 4 neliömetriä	M127E: samaa kerrosta		
M127D	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA52:n SW-laidassa		täysin maatunut orgaaninen maa-aines; pehmeää; yleisväri: suklaanruskea; n. 0,5 m:n levyisellä vyöhykkeellä			
M127E	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153A:n sisäpuolella	päällä: M127B, RA153A (ylin hirsikerta)	puuroska; runsaahkosti mineraaliainesta, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 8 neliömetriä	M127C: samaa kerrosta		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M127F	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA153A:n alueella	päällä: M127E, M127A, RA153A	puusilppu; puuroskaa, täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, mineraaliainesta; laajuus n. 25 neliometriä	M127B, M127C, M127E: maa-aines samanlaista, yksikkönumero M127F RA153A:n purkamisen jälkeen, kun "rakennuksen ulko- ja sisäpuolta" ei enää ollut mahdollista erottaa		
M128 RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA140:n alla; myös muualla RA165A:n alueella	päällä: M69E, RA140	hiilikerros; erittäin runsaasti hiiltä, jonkin verran täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; yleisväri: musta hiilensekaisuus intensiivisintä RA140:n alla, muualla RA165A:n alueella M128 noen värjäämää puusilppua; RA165A:n NW-puolimmaisien hirren alla hiilistä maata, pintavaaitus z = 587-598; laajuus max 20 neliometriä	M112D: limittäin M112D:n kanssa palojälkistä maata, palotapahtuma mahdollisesti sama kuin M128:ssa; M143: RA165A:n sisä- ja ulkopuolella mahdollisesti eri palotapahtuma	palokerrosta	M128:ssa runsaasti karvaa, otettu maanäytteenä talteen; RA165A:n S-kulmassa puurytöä (hirrenpätkiä, pienempiä puunkappaleita) korkeudella z = 622, puissa jonkin verran palamisen merkkejä, hiilinen kerros M128 ei jatku puurydön alle; sama palotapahtuma M128 ilmeisesti jatkuu M112D:n alla RA165A:n NW-osassa
M128B RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165C:n alla		savensekainen hiekka, nokinen; laajuus alle 5 neliometriä	M128 ja M92B: M128B:n maa-aineksessa samoja ominaisuuksia		
M128C RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165A:n E-kulmassa olevan tynnyrin (löytönumero P512) sisällä	alla: M128F	puusilppu; syvemmällä lannansekainen			tynnyrin P512 sisällä pystypaaluja, jotka liittynevät RA165A:han; korkeudelta z = 607 (pinta) / z = 591 (pohja) poistettu yksi vaakahirsi, joka dokumentoitu valokuvaamalla

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuks kuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M128D RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165A:n alueella	päällä: M128A	lantakerros; lannansekainen täysin maatonut orgaaninen maa-aines, paikoin puhdasta lantaa; laajuus max 20 neliometriä			määritetty RA165B:n SE-puolella; numerolla M128D kaivettu myöhemmin noensekaista puusilppua koko RA165A:n alueelta; RA165A:n SE-laidassa n. 5 cm:n paksuinen puhdas lantakerros linssinä M128D:ssä, z = 581 (pinta) / z = 566 (pohja), kerroksen pinta alinna sen NE-laidassa; alta RA165A:n E-kulmassa palaneen lannan kerros, M128D osittain siirretty varastoalueelle, osittain seulottu
M128E RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165A:n NE-laidassa		karkea hiekka; havaittu n. 1 x 1,5 m:n alueella; muutamia kiviä (halkaisija alle 10 cm) ja tiilenkappaleita, z = 606 (pinta) / z = 596 (pohja) sekä laastia; syvemmällä (z max = 596) mineraalimaata, joka noen värjäämää; M128E jatkuu myös RA165A:n NE-puolelle, missä hiekan joukossa hiukan laastia			yksikön koko laajuus ei tiedossa
M128F RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165A:n E-kulmassa olevan tynnyrin (löytönumero P512) sisällä	päällä: M128C	puuroska, palanut			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M129A	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n NW-laidan NW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	rikkoutunut soran M22 vuoksi	multa; kevyt, kuohkea; pieniä hiekkalinssejä; yleisväri: keskiruskea; laajuus alle 2 neliometriä	M126A - M126D: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella	rakennuksen RA159A ulkopuolella	
M129B	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n NW-laidan NW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	päällä: M129A limittäin: RA159G	puusilppu; kevyt puusilppuinen maa ja täysin maatunut orgaaninen maa-aines; laajuus alle 2 neliometriä	M126A - M126D: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella	M126A - M126D: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella; M49: maa-aines samankaltaista	
M129C	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n NW-laidan NW-puolella, n. 0,4 m:n levyisellä kaistaleella RA159A:n ja M22:n välissä	päällä: M126B, RA159G	savi; orgaanisensekainen; laajuus alle 2 neliometriä	M126A - M126D: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella;	M126A - M126D: vastaava sijainti RA159A:n ulkopuolella;	
M130 M130	Kemikumin alueen NW-osassa: RA68C:n NW-puolella, RA162B:n SE-puolella, RA88J:n NE-puolella, RA165A:n SW-puolella	päällä: M82, M82C	lantakerros; lannansekaista täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta, olkea; yleisväri: vihertävä; laajuus n. 25 neliometriä	M112, M82D, M138A, M130: maa-aines samankaltaista (M112A:ssa lannansekaisuus todettu anomaliana)		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M130B M130	Kemikumin alueen NW-osassa: RA165A:n NW-puolella	päällä: M112 alla: M141B	lantakerros; lannansekaista täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, olkea; yleisväri: vihertävä; laajuus n. 20 neliömetriä	M112, M82D, M130: maa-aines samankaltaista (M112:ssa lannansekaisuus todettu anomaliana)		
M130C M130	Kemikumin alueen NW-osassa: RA180:n alla	päällä: RA180	lantakerros; lannansekaista täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta, lantaa runsaahkosti; yleisväri: vihertävä; laajuus alle 5 neliömetriä	M130, M130B: maa-aines samankaltaista		
M130D M130	Kemikumin alueen NW-osassa: RA179:n alla; myös: RA163:n sisäpuolella	päällä: M82D, RA179A limitäin: M130F kerroksen rikkoo: RA163 alla: M141B	lantakerrosta; lannansekaista täysin maatonutta orgaanista maa-ainesta; yleisväri: lannanruskea; paikoin puhdasta lantaa, lantakerros intensiivisin korkeudelta z max n . = 580 alkaen; laajuus n. 10 neliömetriä	M130F: RA163.n sisäpuolella M130D:n alaosassa lantakerros noen värjäämää, kaivettu numerolla M130D+M130F; M130E: osittain kaivettu samalle vaihtolavalle		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M130E	Kemikumin alueen NW-osassa: RA179C:n alapuolella	päällä: M130D, RA179C alla: M141B	puusilppu; runsaasti lantaa; laajuus n. 15 neliometriä	M130D, M130F: osittain kaivettu samalle vaihtolavalle		RA163:n sisäpuolella lannansekaisen orgaanisen maa-aineksen kerroksia limittäin savea M141B kanssa; M130E:n kaltainen kerros ainakin korkeudella z = 550-570 (pinta) / z = 530-538 (pohja); RA167:n NW-laidan kohdalle tehdyssä profilissa savea M141B korkeudella z = 562 (pinta) / z = 530-539 (pohja), alla M130E:n kaltainen maa-aines, jonka alla plastinen savi korkeudella z = 490-505 (pinta); orgaanisessa maa-aineksessa runsaasti rahka- ja karhunsammalta; välittömästi RA164:n SE-puolella karkeaa mineraalimaata n. 10 cm:n paksuinen kerros pystylaudoituksen ulkopinnalla, z max = 567, otettu maanäytteeksi
M130F	Kemikumin alueen NW-osassa: RA163:n sisäpuolella	limittäin: M130D alla: M141B	lanta; noen värjäämä; yleisväri: musta; laajuus alle 3 neliometriä	M130D: kaivettu numerolla M130D+M130F; M130E: kaivettu samalle vaihtolavalle		osa maasta siirretty varastoalueelle, missä löydöt otettu talteen numerolla M130E
M131	RA71:n ja RA113:n välinen alue	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA113:n välisen alueen SE-osassa	päällä: M14B savi; jossain määrin orgaanisensekainen; yleisväri: vaalean- ja ruskehtavanharmaa	M132A ja M132B: savilinssi M131 samalla absoluuttisella korkeudella kuin M132A ja M132B; RA166: M132A ja M132B liittyvät kiveykseen RA166, mutta M131:n yläpuolella ei havaittu kiveystä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M132A RA71:n ja RA113:n välinen alue	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA113:n välisellä alueella	päällä: M14B, RA166 limittäin: M132B	hiekkä; hienohko, puhdas; yleisväri: kirkkaanruskea	M132B: hiekka M132A ja puusilppu M132B limittäin kiveyksen RA166 alla; vrt. M87C ja M87D: vastaava limittäisyys kiveyksen RA73 alla; M132C: samaa hiekkakerrosta kuin M132A	liittyyneen RA166:n pohjustukseen	
M132B RA71:n ja RA113:n välinen alue	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA113:n välisellä alueella; M14B:n poistamisen jälkeen M132B näkyvissä kaistaleena M132A:n päällä, jatkui kuitenkin myös M132A:n alle		puusilppu, ei isokokoisia puulastuja	M132A: hiekka M132A ja puusilppu M132B limittäin kiveyksen RA166 alla; vrt. M87C ja M87D: vastaava limittäisyys kiveyksen RA73 alla; M49: maa-aines samankaltaista		
M132C RA71:n ja RA113:n välinen alue	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA113:n välisen alueen NW-osassa, pystylaudituksen RA113 SW-NE -suuntaisen osan NW-puolella	päällä: rikkoutunut kiveystä, joka lienee osa kiveystä RA166 samaa kerrosta kuin: M132A	hiekkä; hienohko, puhdas; yleisväri: kirkkaanruskea	M132A: samaa hiekkakerrosta		
M132D	Kaivausalueen keskiosassa: RA71:n ja RA113:n välisellä alueella	päällä: M132A, M132B, RA166	puusilppu; runsaahkosti kaarnaa			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M133A	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profilin välisellä alueella, Kemikumin seinän vieressä	päällä: RA154, M65F alla: M133B, M205	puusilppu ja -roska; laajuus n. 10 neliömetriä			
M133B	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profilin välisellä alueella, Kemikumin seinän vieressä	päällä: M133A	puusilppu ja -roska; RA21:ä reunustavan saven M13 SE-laidassa korkeudella z = 611-622 (pinta) M133B kuitenkin lannansekaista orgaanista maa-ainesta, ei puusilppua; syvemmillä organisensekaista savea; laajuus n. 10 neliömetriä	maa-aines samanlaista kuin M133A: käytännössä M133A ja M133B samaa kerrosta		yksikkönumero annettu RA154B:n purkamisen jälkeen, maa-aines samaa kuin M133A --> käytännössä kaivamista jatkettiin numerolla M133A
M134A	Kemikumin alueen SE-osassa: RA155A:n ympäristössä, alueella josta purettiin RA77G; RA172:n NE-puolella	samaa kerrosta kuin M138A	löyhä puusilppu, jonkin verran kaarnaa pinnassa merkkejä palotapahtumasta; laajuus yli 30 neliömetriä	M69L: sama palotapahtuma		maayksikköä M134B ei ole olemassa
M135A RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n sisällä	päällä: M102B	karkea hiekka ja halkaisijaltaan n. 2 cm suuruisia kiviä yleisväri: harmahtavanruskea hiekka puhtainta RA159A:n SW-osassa, RA159A:n NE-osassa hiekka orgaanisensekaista; laajuus n. 20 neliömetriä	M126C (M135A:ssa hiekka karkeampaa)	liittyy lattiarakenteeseen	
M135B RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n sisällä, M135A:n pintaosaa	päällä: M102B alla: M135A	puusilppu; laajuus n. 20 neliömetriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M135C RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n sisäpuolella	päällä: M135A, M135B	hiekansekainen orgaaninen maa-aines; RA159F:n NE-puoleisella alueella orgaaninen maa-aines lannansekaista; laajuus n. 20 neliometriä	M126A < M126B < M126C < M126D: vastaava kerroksellisuus (hiekkainen < org.sekainen < hiekkainen < org.sekainen) kuin M135A (+M135B) < M135C		
M135D RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: samalla alueella kuin M135C	päällä: M135C; M135D on M135C:n alaosa	puuroska, puunkappaleet suhteellisen kookkaita kerroksen pinta selkeästi nokinen, palotapahtuma rajoittuu RA159F:n SW-puolelle; yksikön laajuus n. 20 neliometriä	ks. M135C		
M135E(RA159 1)	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n NW-puolella, M22-sora-alueen alla	päällä: M22, M57 mahdollisesti samaa kerrosta kuin M135C	puusilpunsekainen hiekka; laajuus alle 10 neliometriä			erittäin vetistä, ominaisuuskuvaus epätarkka; yläpuoliset kerrokset sekoittuneita, liittyminen M135C:hen ei varmaa; Huom! Yksikkönumero M135E käytetty myöhemmin uudelleen, jälkimmäinen määritelmä löytöjen kannalta pätevä! --> ks. M135E(2)
M135E(RA159 2)	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n sisällä, RA159F:n NE-puolella		hienohko hiekka; yleisväri: vaaleanruskea; laajuus alle 10 neliometriä	M136B: ks. maininta hienon hiekan läiskästä M136B:n N-osassa; M135E(2) hieman karkeampaa ja väriltään ruskeampaa, kuitenkin kyseessä sama hiekkakerros; M135F(2): hiekkakerros RA159F:n SW-puolella karkeampaa kuin M135E(2)		yksikkönumero M135E käytetty kahteen kertaan --> ks. M135E(1); löytöjen kannalta määritelmä M135E(2) pätevä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M135F(RA159 1)	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159:n sisällä, RA159F:n SW-puolella	päällä: M135D	karkeahko hiekka; laajuus alle 10 neliometriä	M135E(2): hiekka RA159F:n NE-puolella hienojakoisempaa kuin M135F(1); kuitenkin samaa kerrosta		yksikkönumero M135F käytetty kahteen kertaan --> ks. M135F(2); löytöjen kannalta määritelmä M135F(2) pätevä
M135F(RA159 2)	Kemikumin alueen SW-laidassa: hirren RA159F alla	päällä: RA137, RA159F	savi; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus n. 2 neliometriä	M135F(1)	liittyy rakenteellisesti RA159F:ään	yksikkönumero M135F käytetty kahteen kertaan --> ks. M135F(1); löytöjen kannalta määritelmä M135F(2) pätevä
M136A RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA131:n SW-puolella, RA132:n SW-puolella; RA159B:n sisäpuolella	päällä: M98B	puusilppu, paikoin isokokoisia puulastuja, ei varsinainen puuroskakerros; pinnasta selkeästi nokinen (nokisen kerroksen vaaitus: z = 640 - 644), noen värjäämä kerros ei varsinaista puusilppua, mineraalipitoista; laajuus n. 6 neliometriä	M104: maa-aines samanlaista kuin M136A M102D: palotapahtuma sama?; palotapahtuman kuuluminen M136A:han ei varmaa		
M136B RA159	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159A:n ja RA159B:n välisellä alueella		puusilppu, paikoin isokokoisia puulastuja, ei varsinainen puuroskakerros; ero M136A:han verrattuna: runsaasti lantaa, pinnassa havaittavissa palotapahtuma; laajuus n. 10 neliometriä			RA159A:n E-kulman vieressä M136B:ssä n. 1,5 m x 1,5 m:n laajuinen hienon hiekan alue, z = 629 (pinta) / z = 619 (pohja), hiekan väri tuhkanharmaa
M136C	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA159B:n SE-puolella, RA158:n molemmin puolin	päällä: M81D, M136B	hiekkainen savi, ei orgaanisensekaista; yleisväri vaaleanharmaa; pinnassa paikoin muutaman millimetrin paksuinen kerros punertavaa hiekkaa; laajuus n. 10 neliometriä			
M136D Kemikumin / Kosmoraman alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välinen kaistale	Kemikumin / Kosmorama B-alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välisellä kaistaleella	päällä: M81E, M14C	puusilppu, orgaanisensekainen savi, nokiläiskä; puusilppu intensiivisintä M136D:n NE-laidassa, savea eniten yksikön SE-osassa; laajuus n. 8 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisät
M137	Kemikumin alueen NW-osassa: RA79B:n alla; havainto vastaavasta maa-aineksesta myös RA79B:n NW-pään SW-puolella	päällä: RA79B	hiekkä; lisäksi: tiilimurua, laastihippuja, tiilenkappaleita, muutamia kiviä; jonkin verran täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; laajuus n. 2 neliometriä	samaa kerrosta kuin M102 - M102C?		
M138A	RA77:n alapuoliset puusilppukerrokset	Kemikumin alueen SE-osassa: RA152B:n ja RA172:n välinen alue	päällä: M69M lannansekainen puusilppu, lantaa lähinnä välittömästi RA152B:n NE-puolella; yleisväri: vihertävä, laajuus yli 30 neliometriä			
M138B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA152B:n ja RA172:n välinen alue	päällä: M138A	lannansekainen orgaaninen kerros; yleisväri: lannanruskea; ero M138A:han verrattuna: enemmän täysin maatunutta orgaanista ainesta ja vähemmän lantaa; laajuus yli 30 neliometriä			
M139A	Kosmorama B -alueen NE-osassa: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella	päällä: M89L	savi; ei juuri lainkaan orgaanista maa-ainesta; laajuus alle 5 neliometriä	M139B: savi erityyppistä		
M139B	Kosmorama B -alueen NE-osassa: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella	päällä: M89L	savi; orgaanisensekaista; laajuus alle 5 neliometriä	M139A: savi erityyppistä		
M139C	Kosmorama B -alueen NE-osassa: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella; kiertää RA51:n ja RA52:n välisen "kannaksen" laitaa	päällä: M93B	savi; tiivistä; ei juuri lainkaan orgaanista maa-ainesta; yleisväri: vaaleanharmaa; kokonaislaajuus max 2 neliometriä	M139A, M139B, M76, M76B: Kosmorama B-alueen SE-profiiliin leikkautuvia savia		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M139D	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA42:n ja RA51:n välisellä alueella	päällä: RA168A, RA168B	savi; orgaanisensekaista; välittömästi RA168A:n alapuolella: runsaahkosti nokea; yksikön laajuus lähes 20 neliometriä	M101C: savea myös välittömästi RA168A:n SW-puolella; M108C: noki M139D:ssä liittyyneen samaan palotapahtumaan		
M140	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n NE-puolella ja RA143B:n NE-laidan alla	päällä: M114D, RA143B	täysin maatunut orgaaninen maa-aines; lantaa, olkea, risuja, hiukan hiekkaa; "huopamaista", "nuoskeaa" väri: tummanruskea / lannanruskea; laajuus n. 2 neliometriä	M89J, M89K: mahdollisesti samaa kerrosta; M89L: maa-aines samankaltaista, M140:ssä olkea ja lantaa, ei laastia		
M141A pohjasavea edeltävä likainen savi	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60H:n NW-puolella, RA165A:n ja RA53F:n NE-puolella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M118	savi; kulttuurimaansekainen; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus yli 30 neliometriä			määritetty erittäin märkänä, ominaisuuskuvaus epätarkka; RA60H:n NW-puolelta korkeudelta z = n. 585 poistettu muutamia kookkaita kiviä, halkaisija n. 40 cm, kivet eivät liity mihinkään havaittuun rakenteelliseen kokonaisuuteen; RA175:n SE-puolella korkeudella z = 577 savikerros M141A vain muutaman cm:n paksuinen, alla jatkuu puusilppu; puusilppua mahdollisesti muuallakin M141A:n alla
M141B pohjasavea edeltävä likainen savi	Kemikumin alueella	päällä: M128, M130E, M147, M148	nk. likainen savi; orgaanisensekainen, fosforia; näkyvissä väh. 75 neliometrin alueella	M130E: orgaanista maa-ainesta linseinä tai kerroksina savessa M141B		saveen M141B tehdyn koekuopan profiilissa havaittu kerroksellisuutta, yksikkönumeroa täydennetty alaindeksillä 1-4
M142 puusilppukerrokset	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60H:n NW-puolella, RA175:n SE-puolella		puuroskansekasta lantakerrosta, yleisväri: lannanruskea; puunkappaleet kookkaita, lannansekaisen maa-aineksen seassa; ei intensiivistä puusilppukerrosta; laajuus n. 10 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M143	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53F:n sisäpuolella, RA165A:n NW-puolella	päällä: M118C, RA53F; RA53F:n alin hirsikerta selvästi M143:n pinnan yläpuolella	palanut puusilppu; jonkin verran hienoa hiekkaa, pinnassa selkeä nokikerros; yleisväri: musta; laajuus yli 10 neliometriä	M128, M128B ja RA165A: sama palotapahtuma?; M112C: RA165A:n NW-puolella (RA53F:n ja RA165A:n välissä) M143:n vähemmän palanutta alaosaa kaivettu numerolla M143+M112C korkeudella z = n. 580 (pinta) / z = n. 560 (pohja)		mahdollisesti kaksi päällekkäistä palotapahtumaa: 1. Z = 580 (pinta) / z = 578 (pohja) ja 2. Z = 568 (pinta) / z = 558 (pohja), välissä lantakerrosta M130B; tällöin ensinmainittu palotapahtuma olisi sama kuin M128:ssa, havainto ei varma; välittömästi RA165A:n W-kulman NW-puolella korkeudella z = 570 (pinta) / z = 554 (pohja) kymmenkunta palanutta kiveä, halkaisija 10-15 cm, liittynevät samaan palotapahtumaan kuin M143 (ja M128?); muualla RA165A:n välittömässä läheisyydessä ei havaintoja palaneista kivistä
M144	pohjasavea edeltävä likainen savi	Kemikumin alueen NE-laidassa: kaivausalueen NE-profiilin vieressä, RA84:n alapuolisella alueella	päällä: M141A, M142, M118, M118D, RA84 savi, fosforinsekainen, kulttuurimaan värjäämä; yleisväri: vaalean- ja ruskeanharmaa, valkoisia fosforiläiskä; laajuus n. 15 neliometriä	M141B, M148		viimeinen syvyysuunnassa tällä alueella dokumentoitu maakerros
M145	Kemikumin alueen SE-osassa: RA170:n SE-pään alla ja SW-puolella; havaittu myös muualla M104:n alla	päällä: RA170, M104	hienohko hiekka; yleisväri: kirkkaanruskea, orgaanisen maa-aineksen värjäämä; hiekkaa n. 30 neliometrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M125: hiekkakerrosten M125 ja M145 yhteenkuuluvuutta vaikea osoittaa, koska kumpikaan hiekkakerroksista ei ollut yhtenäinen; RA170: mahdollinen rakenteellinen yhteys		
M146A	RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60H:n sisäpuolella	päällä: M100A alla: M146B lantakerros; yleisväri: lannanruskea; laajuus n. 2 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M146B RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60H:n sisäpuolella	päällä: M146A alla: M146C	lannansekainen puusilppu, syvemmillä savinen; laajuus n. 2 neliometriä			RA60H:n sisällä korkeudella z = 581 SW-NE -suuntainen vaakahirren pätkä, jonka SE-puolella maa orgaanisen sekaista savea jo korkeudella z = 580; korkeudelta z = 590 (pinta) / z = 580 (pohja) poistettu muutamia tiiliä
M146C RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60H:n sisäpuolella	päällä: M146B	lannansekainen orgaaninen maa-aines; yleisväri: lannanruskea; laajuus n. 2 neliometriä			
M147 puusilppukerrokset	Kemikumin alueella	päällä: M104, M125, M135E, M145, M136B, M136C rakenteiden RA159 ja RA186 yhteydessä; RA185:n yhteydessä	lannansekainen puusilppu, yleisväri lannanruskea, paikoin puuroskaa; laajuus yli 50 neliometriä			määritetty RA79:n SE-pään NE-puolella; RA132D:n NE-puolella sijaitsevan NW-SE -suuntaisen hirren kohdalle lapiolla tehdyssä profiilissa näkyvissä seuraavat M147:nä kaivetut maakerrokset: z = 614 (pinta) / z = 595 (pohja): täysin maatunut orgaaninen maa-aines, lannansekainen z = 595 (pinta) / z = 570 (pohja): puuroska z = 570 (pinta) / z = 563 (pohja): täysin maatunut orgaaninen maa-aines, lannansekainen; alla korkeudella z max = 563 savi M141B
M148	Kemikumin alueen SE-osassa: RA165A:n / RA68C:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, RA185:n NE-puolella	päällä: M110B, M134B, M138B, RA184A, RA184B, RA184C, RA184D	puusilppu; savinen, runsaasti lantaa; väri: harmaan- ja lannanruskea; laajuus n. 50 neliometriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M149	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA137:n ja RA159A:n E-kulman välissä	päällä: M147, M135E	hiekkä; savinen, nokinen, runsaasti tiilimurua ja tiilenkappaleita; laajuus n. 1,4 m x 1,6 m; ei ehjiä tiiliä eikä tiililatomusta		purkumassaa, mahdollisesti uunin pohjaa	
M149B RA186	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA186H:n sisäpuolella	RA186G: mahdollinen selitys purkujätteen alkuperälle	purkukerrosta; mineraalimaata, runsaasti tiilimurskaa; myös: puusilppua; lannansekaista; RA186H:n sisäpuolella NW-SE -suuntainen hirsi kulmittain RA186A:n SE-laidan kanssa, hirren SW-puolella M149B:ssä runsaasti purkumassaa, NE-puolella lannansekaista puusilppua; purkumassaa erityisen runsaasti välittömästi RA186G:n NW-puolella, korkeudella z = 589 savilinssi; yksikön kokonaislaajuus n. 16 neliömetriä	RA186H: maa-aines M149B:ssä heterogeenistä, löytöjä ja maata otettu kuitenkin talteen numerolla M149B vain hirsikehikon RA186H sisäpuolelta	RA186G:n purkumassaa	
M149C RA186	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA186D:n sisällä	päällä: M147, RA186B	savi; tiivistä, ei orgaanisensekaista; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus n. 1 neliömetri			tiivistä harmaata savea jo välittömästi lankkujen RA186B alla, tulkittu ensin lattiantilkesaveksi; savi löydötöntä, ei seulottu
M150	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA186A:n ja RA187:n välisellä alueella	alla: M201	savi; jonkin verran tiilimurskaa; esillä n. 5 neliömetrin alueella	RA187: maakerros M150 ei jatku RA187:n laitaan asti, välissä n. 0,2 m:n levyinen puusilppuvyöhyke		ei jatku RA187:ään asti: RA187:n ulkopuolella n. 0,3 m:n etäisyydellä hirsiseinästä alkaa puusilppu; maa siirretty varastoalueelle, missä löydöt otettu talteen numerolla M201
M150B	Kemikumin alueen NW-osassa: RA208A:n yhteydessä	päällä: M211	savi; tiivistä, jonkin verran tuohta; esillä n. 3 neliömetrin alueella	M150: mahdollisesti samaa kerrosta		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M151	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA186H:n SE-puolella, RA159B:n alapuolella		puusilppu; lannansekainen; laajuus n. 15 neliömetriä			
M152A	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA190:n NW-puolella	päällä: M114B limittäin: M152B	mineraalimaa; hiekkaa, nokea; RA148:n S-kulman S- ja SE-puolella hieman palanutta hiekkaa, palaneita kiviä; laajuus n. 2 neliömetriä	M114B: samaa kerrosta; RA149: ks. tulkinta		
M152B	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA149:n ja RA149B:n välisellä alueella	päällä ja limittäin: M152A, M153	puusilppu; laajuus alle 10 neliömetriä			
M152C	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA190:n NW-puolella	alla: M152D	savi; laajuus alle 2 neliömetriä	RA149: ks. tulkinta	savilinssi	
M152D	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA190:n NW-puolella	päällä: M152B, M152C	palanut hiekka; laastinsekaista; laajuus alle 2 neliömetriä	M153: mahdollisesti liittyy samaan kerrokseen; RA149: ks. tulkinta		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M153	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n SW-puolella, RA149:n yhteydessä	päällä: M89M alla: M161, RA211 limitäin: M152A, M152B	purkumassa; puusilppua, palanutta hiekkaa, laastia, rikkonaisia tiiliä, savea, kiviä; laajuus max 2 neliometriä	RA149: mahdollisesti liittyy samaan purkutapahtumaan kuin M153; M114C, M161: kuulunevat samaan kerrokseen; M152B: samaa kerrosta mahdollisesti myös RA190:n SE-puolella; RA149: ks. Tulkinta	kivet mahdollisesti uuninrakennuskiviä; purkumassan mahdollinen alkuperä: RA149	
M154	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127:n SW-laidassa	päällä: M123B linssinä: M78C:ssä alla: M78C	purkumassa; tiivistä harmaata savea, tiilenkappaleita, kiviä, ei ehjää latomusta, hiukan laastia, nokea, hieman hiiltä; laajuus n. 1,5 m x 3 m	RA127B, RA169(?): mahdollisia selityksiä M154:n alkuperälle		rakenne RA127B ei rikkoutunut, ei liene todennäköinen selitys M154:n alkuperälle
M155	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148:n NW- ja W-puolella, RA209:n ja RA212:n välisellä alueella	puusilppu; puuroskaa, "kuivakka", ei savinen, jonkin verran tuohtia ja tuohiroskaa; selkeä tuohikeskittymä RA148:n W-kulman W-puolella korkeudella z max = 643-649, laajuus n. 1 m x 1 m; yksikön pinnassa ohuesti savensekaista mineraalainesta; yksikön kokonaislaajuus n. 10 neliometriä	M159: maa-aines samankaltaista, M155:ssä ei juuri lainkaan täysin maatunutta orgaanista maa-ainesta; M164: maa-aines samankaltaista, M155:ssä puuroska pienikokoisempaa, ei palanutta; M139D, M161, M163: maa-aines samankaltaista, M155 ei savista; M114D: samaa kerrosta; M114C: samaa kerrosta kuin M155:n pinnasta poistettu savensekainen mineraalaines		RA209:n ja RA212:n väliseltä alueelta, kauppahallin kellarin SE-profiilin vierestä kaivettu puusilppumaata puutarhakaivurilla säkkeihin numerolla M155+M170

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M156	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA127B:n ja RA195 / RA149B:n välissä	päällä: M89M, M101B	purkumassa; multaista mineraalimaata, hienojakoista hiekkaa, tiilimurskaa, rikkonaisia tiiliä, jonkin verran laastia; laajuus n. 1 m x 3 m	RA127B, RA169: mahdollisia selityksiä purkumassan alkuperälle; M154: maa-aines samankaltaista, M156:ssa ei savea; M107B: purkumassansekaisista maa-ainesta osittain samalla alueella kuin M156; RA169: mahdollinen selitys M156:n alkuperälle		
M157	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA40:n ja RA41:n välisellä alueella	päällä: M120, M120B, M120C, RA127G laajuus n. 5 neliömetriä	M123B, RA169: purkujäte mahdollisesti samaa kerrosta kuin M157:n yhteydessä poistettu purkumassa		
M158A	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA41:n ja RA42:n välisellä alueella, RA190:n SE-puolella	päällä: M114 linssinä: M158B, M158C laajuus n. 8 neliömetriä	M114, M114B: samaa kerrosta		
M158B	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA41:n ja RA42:n välisellä alueella, RA190:n SE-puolella	limittäin: M158A mineraalimaa; hiekkaa, jonkin verran tiilimurskaa; yhteensä n. 8 neliömetrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M158C	uunirakenteen purkumassaa	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M158C	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA41:n ja RA42:n välisellä alueella; myös: RA190:n yhteydessä	päällä: M158A, M158B purkumassa; palanutta hiekkaa, tiilimurua, muutamia tiilenkappaleita; korkeudella z max = 614 nokea; yhteensä n. 10 neliömetrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M158B	uunirakenteen purkumassaa	RA190:n "kannen" puhdistuksen yhteydessä sen E-kulmassa havaittiin hienojakoista ja karkeampaa palanutta hiekkaa, hiukan laastia, pari tiilenkappaletta; myös RA190:n "kannen" puujäänteistä osa hiukan hiiltyneitä
M159	Kosmoraman alueen saviset puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n ja RA52:n välisellä alueella, RA143B:n NE-puolella, RA153B:n SE-puolella; RA207A:n alueella, myös: n. 1 m:n levyisellä vyöhykkeellä RA207A:n SW-puolella RA51:n NW-laidassa	päällä: M115A, M115B, M139A, M139B, M167B rakenteet M159:n yhteydessä: RA207A, RA207B puusilppu; vaihtelevasti savinen; yhteensä väh. 20 neliömetrin alueella	M90E: samaa kerrosta; M139D, M161, M163: myös savisia puusilppukerrosia, M159 ei yhtä savista		löytöjä otettu talteen myös numerolla M159+M513, mikä johtuu säkityksen yhteydessä syntyneestä sekaannuksesta, käytännössä kontekstietä = M513 (maan M159 osuus säkissä vähäinen)
M159B	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA209:n alapuolella	päällä: RA209 puusilppu; laajuus n. 6 neliömetriä	M159: samaa kerrosta, M159B vain RA209:n alapuolisella alueella		
M159C	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA207A:n SW-puolimmaisien nurkkasalvoksen E-puolella	puusilppu; laajuus n. 12 neliömetriä			maa-aines samaa kuin M159, numero vaihdettu RA207C:n, RA207A:n ja RA209B:n dokumentoinnin jälkeen
M159D	Kosmoraman alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen NE-osassa	päällä: M159B, RA209B puusilppu; laajuus n. 6 neliömetriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M160		Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA40:n ja RA41:n välisellä alueella; myös: RA196:n alapuolella	päällä: M120B, M123, M157, RA196 purtumassa; hiekkaa, tiilimurskaa, jonkin verran laastia; yleisväri: tummanruskea; yhteensä n. 30 neliömetrin alueella, ei yhtenäinen kerros	M123: osittain samaa kerrosta; RA169: ei liene RA169:n purkujätettä		
M161	saviset puusilppukerrokset Kosmorama B-alueella	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA149:n W-puolella ja RA148:n NW-puolella	päällä: M114B, M152B savi; hiekkansekaista, jonkin verran puusilppua; laajuus yli 10 neliometriä	M114C: lienee samaa kerrosta		
M162	RA204	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA204A:n alapuolella	alla: M169 hiekkä; löyhää, jonkin verran nokea; yleisväri: tummanruskea; laajuus n. 25 neliometriä		RA204A:han liittyvä lattianalushiekka	myös RA196:n ja RA204A:n välissä hiekkaa, jossa selkeämmin palojälkiä kuin M162:ssa
M163	saviset puusilppukerrokset Kosmoraman alueella	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n ja RA148:n alueella	päällä: M89N, RA148C alla: M166 puusilppu; savista, ei lantaa; laajuus n. 8 neliometriä	M139D: myös savinen puusilppu, M163 savisempaa		
M164	Kosmorama B-alueen puusilppukerrokset	Kosmorama B - alueen SW- ja keskiosassa: RA190:n SE-puolella, RA214:n sisäpuolella; myös: RA190:n NE-puolella, RA190:n ja RA214:n NE-seinän välissä; myös: RA190:n NW-puolella, RA212:n alapuolella	päällä: M139D, M158A, M161 puuroska; jonkin verran palanutta puusilppua; yhteensä yli 30 neliömetrin alueella			RA212:n alla kuoppa, josta kaikki kulttuurimaa kaivettu numerolla M164, pohjavaaaitus z = 541, po. kuopan tunnistena makrofossiilinäytteessä "kuopanne B-alueen N-laidassa"

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M164B RA190	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA190:n sisäpuolella		puusilppu; laajuus n. 3 neliometriä			
M165	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA145B:n NE-puolella, RA145B:n ja M155:n välissä	alla: RA212	mineraalimaa; hiekkaa, jonkin verran tiilimurskaa, nokea; laajuus max 4 neliometriä	M107: ei kuulune samaan purkumassaan		
M166	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA143B:n ja RA148:n alapuolella	päällä: M163	mineraaliainesta; erittäin runsaasti hiiltä, runsaasti hiiltyneitä puunkappaleita, jonkin verran savea, myös orgaanista ainesta; laajuus n. 8 neliometriä	M128: maa-aines samankaltaista		
M167	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA209:n SE-puolella, RA207A:n yhteydessä	alla: M167B, RA215	puusilppu, runsaasti kiviä (halkaisija 10-20 cm, yksi kivistä isompi: halkaisija > 30 cm), tiilenkappaleita, ei palojälkiä; "kivi- ja tiilikasa"; laajuus n. 2 neliometriä			
M167B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: välittömästi RA207A:n SW-puolimmaisien salvoksen N-puolella, RA209:n SE-puolella	päällä: M167 alla: M159	mineraalimaa; multaista, jonkin verran palanutta kiveä, hiiltä, nokea; laajuus n. 0,7 m x 1,1 m	RA215: ks. tulkinta	uuninpohjaa	ei rakenteeseen viittaavia havaintoja
M168	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA190B:n sisäpuolella		mineraalimaa; runsaasti hiiltä, nokea; laajuus n. 1 neliometri	M128: maa-aines samankaltaista, runsaasti hiiltä		selkein RA190B:n S-kulmassa, missä paalu- ja tiilikonstruktioita

	Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuksokuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M169	RA204	Kosmorama B - alueen SW-osassa: RA204A:n alapuolella	päällä: M162	hiekkä; savinen, runsaasti kiviä (halkaisija 5-8 cm), ei palojalkia; laajuus n. 25 neliömetriä		ei kiveystä; tarkoituksellisesti tehtyä kivipintaa	savisuus keskittyy M169:n kanssa samalla korkeudella esiin tulevien SW-NE -suuntaisten hirsien ympärille
M170	saviset puusilppukerrokset Kosmorama B-alueella	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA148B:n alueella; myös: RA148B:n NW-puolella, RA207A:n ja RA212:n välisellä alueella	päällä: M166, päällä myös: M155 alla: pohjasavea edeltävä likainen savi	savi; orgaanisensekainen, runsaasti puusilppua, kaarnaa; laajuus n. 15 neliömetriä	RA148B, M171: M170 erottuu ympäristöstään savisempana RA148B:n alueella		RA209:n ja RA212:n väliseltä alueelta, kauppahallin kellarin SE-profiilin vierestä kaivettu puusilppumaata puutarhakaivurilla särkeihin numerolla M155+M170; M155+M170:ssä välittömästi RA209:n SW-puolella pohjasavea edeltävän savien päällä n. 3-4 cm:n paksuinen palaneen lannan kerros kauppahallin kellarin SE-profiilin vieressä;
M171	saviset puusilppukerrokset Kosmorama B-alueella	Kosmorama B - alueen keskiosassa: RA42:n ja RA51:n välisellä alueella	päällä: M139D alla: pohjasavea edeltävä likainen savi	puusilppu; jossain määrin savinen; laajuus n. 12 neliömetriä	M139D, M161, M163: myös savista puusilppua, M171:ssä vähemmän savea; RA143B, M170: samalla korkeudella, missä M139D:n alla vähemmän savinen M171, erottuu M170 ympäristöstään savisempana RA143B:n alueella		
M172	saviset puusilppukerrokset Kosmorama B-alueella	Kosmorama B- alueen keski- ja SW-osassa: RA204A:n alapuolella	päällä: M169	puusilppu; savinen; laajuus n. 30 neliömetriä	M139D, M152A, M158A		
M173		Kosmorama B- alueen SW-päässä	päällä: M78C, RA213A, RA213B, RA213C	puusilppu; laajuus n. 30 neliömetriä			yksikön alaosa kaivettu isolla kaivinkoneella

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M174	Kosmorama B - alueen NE-päässä ja kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisällä ja RA71C:n SE-puolella	päällä: M127F, RA142	puusilppu; yhteensä n. 50 neliömetrin alueella	M176: kaivettu samana kerroksena		kaivettu myös lapiolla vaihtolavalle numerolla M174+M176
M175	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA219:n sisällä	päällä: M159C	savi; yleisväri: vaaleanharmaa; laajuus n. 2 neliömetriä	RA186D: tiivistä savea puurakenteisen kehikon sisällä	liittyyne rakenteeseen RA219; ei pohjasavea edeltävää likaisen saven kerrosta	
M176	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA51:n NW-puolella	päällä: M159C, M159D alla: RA217, RA218, RA219	puusilppu; yksikön laajuus lähes 100 neliömetriä	M174: kaivettu samana kerroksena		kaivettu myös lapiolla vaihtolavalle numerolla M174+M176
M201	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen W-kulma	heterogeeninen kulttuurimaa			Kemikumin alueen koneellisen kaivuun alkuvaihe, ei varsinaista arkeologista dokumentaatiota
M202	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen keskiosat: RA68C:n SE-puolinen alue, jonka SE-raja n. 3 m kaivausalueen SE-profiilista, RA185:n ja RA21:n välinen alue	alla: M203 heterogeeninen kulttuurimaa			

	Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M203	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen keskiosa: RA68C:n ja kaivausalueen NE-profiilin välinen alue, RA185:n ja RA21:n välinen alue	päällä: M202	pohjasavea edeltävä likainen savi			
M204	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen SW-osa: RA186:n alue		heterogeeninen kulttuurimaa			
M205	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen keskiosa: RA167:n alapuolinen alue		heterogeeninen kulttuurimaa			
M206	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen keskiosa: M201:n ja M205:n välinen alue, RA186:n NE-puolella		heterogeeninen kulttuurimaa			
M207	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen NE-osa: RA60H, RA60G, RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välinen alue		heterogeeninen kulttuurimaa			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M208	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen SE-osa: n. 3 m leveä vyöhyke kaivausalueen SE-profiilin vieressä, RA159B:n ja RA21:n välinen alue	alla: M208B	heterogeeninen kulttuurimaa		
M208B	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen SE-osa	päällä: M208	pohjasavea edeltävä likainen savi		
M209	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen S-osa: RA159B:n alue, Kemikumin ja Kosmoraman alueiden välisen kaivannon ja ponttiseinän välinen alue		heterogeeninen kulttuurimaa		
M210	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen SW-osa: välittömästi RA71:n NE-puolella		heterogeeninen kulttuurimaa		
M211	Kemikumin alueen koneellinen kaivuu	Kemikumin alueen keskiosa: M201:n ja M206:n välinen alue		heterogeeninen kulttuurimaa		kaivinkoneen ajoluiskan kohdalta sepelin alta uudelleen esiin otettu alue

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M500	koko Kosmorama A -alueella	päällä: kaivinkoneella kuorittu pintamaa alla: M503, M504; numerolla M500 otettu löytöjä talteen myös M504:n alta RA505B:n purkamisen yhteydessä sekä M505:n alta RA502:n yläpuolella	heterogeeninen kulttuurimaa; puusilppu; myös: mineraaliainesta, puuroskaa	M503: mineraaliainesta M500:ssa selkeimmin sillä alueella, jossa M500:n alta M503		Kosmorama A -alueen ylin arkeologisesti dokumentoitu kerros
M500B	Kosmorama A -alueen SW-osassa: RA504:n SE-puolella, kauppahallin kellarin hirsiperustuksen ja RA504:n välissä, RA510:n NW-puolella		savi; laajuus alle 5 neliometriä	M507B	liittyy rakenteeseen RA504	
M501	Kosmorama A -alueen NE-päässä: RA506:n NE-puolella, välittömästi RA71:n SW-puolella	päällä: kaivinkoneella poistettu pintamaa alla: M509	heterogeeninen; tiilimurskan, kivien ja orgaanisen aineksen sekainen hiekka; z = 690 (pinta) / z = 660 (pohja): mineraalimaa; multaa, runsaasti tiilimurskaa; z = 659 (pinta) / z = 649 (pohja): lantakerros, vain yksikön NE-laidassa kaivausalueen NW-profilin vieressä; z = 649 (pinta) / z = 634 (pohja): hiekka; löyhää; yksikön laajuus n. 20 neliometriä	M14: maa-aines samankaltaista kuin M501:n pintaosa	M501:n alaosan hiekkakerros: täyttöhiekkaa	yksikön pintaosa poistettu koneellisesti

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M502	Kosmorama A - alueen SW-päässä: kauppahallin kellarin ja pintamaan poiston yhteydessä esiin tulleen resentin viemärikaivannon välisellä alueella; myös: välittömästi RA511:n NE-puolella	päällä: pintamaa	mineraalimaa; melko hienojakoista, runsaasti nokea; yleisväri: lähes musta; laajuus: alle 5 neliometriä	M20: maa-aines samankaltaista		
M503	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA505:n ja RA506:n välisellä alueella	päällä: M500 alla: RA509	hiekkä; karkeahkoa, jossain määrin orgaanisensekaista, jonkin verran tiilimurskaa, runsaasti pieniä (halkaisija 1-2 cm) kiviä, nokea, jonkin verran hiiltä; laajuus n. 25 neliometriä			havaintoja RA506:n SW-puolisesta, n. 0,7 m korkeasta profiillista, jonka sijainti 0,5 - 1,2 m RA508:n SE-laidasta kaakkoon: M503 heterogeeninen: hiekka ja hiilen- ja noensekaiset kerrokset vuorottelevat; välittömästi RA506:n alla hiekkakerros, paksuus n. 10 cm, alla palokerros, paksuus 3-4 cm, alla paikoin purkumassakerros, paksuus 18-20 cm, alla palokerros; ei lainkaan puusilppua; vastaavia havaintoja myös RA503:n NE-puolelle kaivetun n. 0,5 m syvän kuopan profiileista
M503M	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521A:n sisäpuolella		turvekerros; osittain lannansekaista; laajuus yli 10 neliometriä			päällä: RA521A:n N-kulmassa 3 kpl NE-SW -suuntaisia lankkuja, joiden SW-puolella yksi NW-SE -suuntainen lankku; tulkinta: uunin arinaa?; alla: likainen harmaa hiekka

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M503B	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA505:n ja RA506:n välisellä alueella, RA508:n SE-puolella	päällä: M503, RA503B, RA506B, RA508	heterogeeninen mineraalimaa; karkeaa hiekkaa, hiiltä, nokea; laajuus lähes 20 neliometriä		palokerros	numero M503B = M503:n alue 15.11.98 dokumentoidun tilanteen jälkeen; puutarhakaivurilla M503B ja M503C kaivettu osittain yhdessä
M503C	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA505:n ja RA506:n välisen alueen NW-laidassa, RA514:n NE-puolella	päällä: M503 alla: RA512C, RA513A, RA513B, RA513C	puusilppu; puuroskaa, ei lantaista; laajuus n. 2 m x 3 m			puutarhakaivurilla M503B ja M503C kaivettu osittain yhdessä
M503D	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA509B:n ja kaivausalueen NW-profiilin välisellä alueella, RA506B:n SW-puolella; RA509:n, RA513C:n ja RA513D:n NW-puolella; myös: RA513B:n ja RA506B:n välissä, RA513A:n NW-puolella; ei: RA513A:n ja RA513B:n päällä		savi; hiekkaa, tiilimurskaa; laajuus alle 5 neliometriä	RA509: mahdollinen selitys M503D:n alkuperälle	purkumassa	samanlaista maa-ainesta myös ylempänä RA506B:n kanssa liitoksessa olevan SW-NE -suuntaisen, välittömästi kaivausalueen NW-profiilin vieressä olevan hirren yhteydestä numerolla M503, runsaahkosti laastia ja rikkonaista tiiltä, niukasti savea
M503E	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA512:n ja RA513:n alueella	päällä: RA512, RA513 alla: M503F, RA521	puusilppu; laajuus n. 20 neliometriä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M503F	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset; RA521:n alueella RA521	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521:n alueella	päällä: M503E alla: M503G	puusilppu; erittäin orgaanispitoista "massaa", lannansekaista, joukossa isokokoista puuroskaa; laajuus n. 12 neliometriä		
M503G	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset; RA521:n alueella RA521	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521:n alueella	päällä: M503F, RA521A, RA532, RA533	puusilppu; laajuus n. 12 neliometriä		
M503H	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset; RA521	Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521A:n sisäpuolella	päällä: RA521E, RA521F	puusilppu; laajuus n. 12 neliometriä		päällä irrallisia lautoja, alla ohut kerros rahkasammalta (samanlaista sammalta RA521:n seinähirsien välissä)
M503J		Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521A:n sisäpuolella	päällä: RA521H	mineraalimaa; hiekkaa		alla muutama irrallinen lauta RA521A:n välittömästi NW-seinän vieressä z = n. 557; myös RA521A:n NW-puolella, RA521D:n kohdalla ja sen W-puolella tiiliä ja palaneita kiviä; tulkinta: purkumassa peräisin uunista
M503K		Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521A:n W-kulmassa sekä RA521A:n ja kaivausalueen NW-profiilin välissä		purkumassa; tiivistä savea, runsaasti tiilimurskaa ja tiilenkappaleita; laajuus n. 5 neliometriä?		
M503L		Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA521J:n alapuolella	päällä: RA521J	heterogeeninen kulttuurimaa; hieman savista harmaata hiekkaa, syvyys vaihtelee 1-5 cm:iin (suurin yksikön keskiosassa); alla jonkin verran tuotia		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M504	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen keskiosassa: RA504:n ja RA505:n välisellä alueella; myös: RA504:n ja RA514:n välisellä alueella z min = 560-569	päällä: M500; päällä myös: RA505C lantakerros; korkeudella z = n. 600 jossain määrin savista; laajuus n. 30 neliometriä			
M504B	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n SW-puolella	lantakerros			
M504C		Kosmorama A - alueen keskiosassa: RA504:n ja RA505A:n välisellä alueella	päällä: M504 lantakerros			
M504D		Kosmorama A - alueen SE-laidassa: RA501:n S-puolella	lantakerros; laajuus alle 5 neliometriä	M504C: maa-aines samankaltaista		
M505	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n alueella; M502:n SW-puolella; myös: välittömästi Kosmoraman sisäänkäynnin edessä, betonianturan SW-puolella	alla: M500, M504B; välittömästi Kosmoraman sisäänkäynnin edessä olevalla alueella M505:n alla M505D puusilppu; osittain palanut Kosmoraman sisäänkäynnin edessä olevalla alueella: puusilpunsekainen orgaaninen maa-aines; laajuus yli 20 neliometriä			numerolla M505 säkitetty kulttuurimaa välittömästi Kosmoraman sisäänkäynnin edessä olevalta alueelta, z min = 594, RA510C:n dokumentoinnin jälkeinen tilanne

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M505B	Kosmorama A - alueen SW-päässä: RA501:n ja Kosmoraman seinän välissä, pintamaan poiston yhteydessä esiin tulleen resentin viemärikaivannon SE-puolella; RA502:n NW-puolella		heterogeeninen kulttuurimaa; orgaanista, palamatonta ja osittain palanutta puuroskaa; laajuus alle 10 neliometriä			mahdollisesti osittain sekoittunutta kerrosta
M505C	Kosmorama A-alueen SW-päässä: pintamaan poiston yhteydessä tyhjennetyn viemärikaivannon pohjan alueella	päällä: pintamaa	mineraalimaa; laajuus alle 5 neliometriä			
M505D	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-päässä: RA504:n SW-puolella, välittömästi Kosmoraman sisäänkäynnin edessä	päällä: M505	puusilppu; lannansekaista; laajuus n. 8 neliometriä	M504, M505, M511B: maa-aines samankaltaista	
M506	RA504	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA511:n yhteydessä	purkumassa; hiekkaa, jonkin verran tiilimurskaa ja tiilenkappaleita, savista; laajuus alle 4 neliometriä	RA511: liittyyne samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	uunin purkumassaa	
M507	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n ja kauppahallin kellarin välissä, RA510:n vieressä ja alapuolella	päällä: M500, RA510 alla: M507B	puusilppumaa; orgaanisensekaista, palojälkiä, tiilimurua; väri: ruskeanharmaa, tummanruskea; laajuus alle 10 neliometriä		korkeudella z = 635 SW-NE -suuntaisia puujäänteitä; dokumentoitu valokuvaamalla

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M507B	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n ja kauppahallin kellarin välissä, RA510:n alapuolella	päällä: M507	savi; orgaanisensekaista, runsaahkosti puusilppua, rahkasammalta, tuolta; korkeudella z = 630 palojalkia; laajuus alle 10 neliometriä	M507: maa-aines samankaltaista	RA504:n seinävuoraus tai muu rakentamiseen liittyvä maankäyttö	
M508	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA502:n alapuolella	päällä: RA502	puusilppu; laajuus alle 5 neliometriä		
M509		Kosmorama A - alueen NE-päässä: RA506:n NE-puolella	päällä: M501	puusilppu; laajuus n. 40 neliometriä		RA506B:n NE-puolella korkeudella z max = 634 n. SW-NE -suuntaisia pyöröpuita ja muutamia muita puujäänteitä, halkaisija 8-12 cm, pituus max 1 m, veistojalkia, ei hiililymisen merkkejä; etäisyys RA506B:n SE-päässä olevasta kookkaasta kivistä n. 1,2 m; ei valokuvattu eikä piirretty
M509B		Kosmorama A - alueen NE-osassa	puusilppumaa			
M510		Kosmorama A - alueen NE-osassa: RA513C:n NW-puolella	päällä: M503B, RA512A	hiekkä; löyhää; yleisväri: keskiruskea; laajuus: alle 4 neliometriä	M501: maa-aines osittain samankaltaista	
M511	Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n SW-puolella, pintamaan poiston yhteydessä puretun resentin viemärikaivon ympäristössä, RA504B:n sisäpuolella	päällä: kaivinkoneella poistettu maakerros alla: M511B	puusilppu; lannansekaista; laajuus n. 30 neliometriä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M511B Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: RA504:n SW-puolella, RA504B:n sisäpuolella	päällä: M511	puusilppu; runsaahkosti mineraaliainesta, karkeaa hiekkaa, soraa, jonkin verran kiviä (halkaisija < 10 cm); yksikön alaosa: puusilppu; erittäin lannansekaista, puurooskaa; yksikön laajuus n. 7 neliömetriä	M511: korkeudelle z min = 570 M511B:tä kaivettu yhdessä M511:n kanssa samoihin säkkeihin		
M511C Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-osassa: kaivausalueen NW-profiilin vieressä, RA530:n alla		puusilppumaa; laajuus n. 7 neliömetriä			
M512	Kosmorama A - alueen keskiosassa: RA504:n ja RA505A:n välisellä alueella	päällä: M504 alla: plastinen pohjasavi	turvekerros; turpeensekaista savea, runsaasti oksia ja havunneulasia sekä muita luonnonkasvien jäänteitä, ei puusilppua eikä lantaa; laajuus n. 30 neliömetriä			
M513 Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen keskiosassa: RA504:n ja RA505A:n välisellä alueella	päällä: M504 alla: M514	puusilppu; yksikön alaosa runsaasti lantaa; laajuus n. 30 neliömetriä			korkeudella z = 564 RA504:n SW-puolella SW-NE -suuntainen irrallinen hirsi, halkaisija n. 15 cm; etäisyys kauppahallin kellarin hirsiperustuksen NW-laidasta n. 1,4 m, etäisyys RA504:n SW-laidasta n. 0,4 m; löytöjä otettu talteen myös numerolla M159+M513, mikä johtuu säkityksen yhteydessä syntyneestä sekaannuksesta, käytännössä kontekstittieto = M513 (maan M159 osuus säkissä vähäinen)
M513B Kosmorama A - alueen puusilppukerrokset	Kosmorama A - alueen SW-päässä: RA504:n alueella ja sen SW-puolella	päällä: M505D, M513, RA522, RA523, RA525 alla: M514	puusilppu; savinen turve, puurooskaa; laajuus n. 30 neliömetriä			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
M514	Kosmorama A - alueen keskiosassa: RA504:n ja RA505A:n välisellä alueella	päällä: M504 alla: plastinen pohjasavi	pohjasavea edeltävä likainen savi; esillä n. 20 neliömetrin alueella	M141B, M148		kaivausalueen NW-profiilin ja RA514:n kulmassa plastisen pohjasaven pintavaaitus z = 486
M515	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71E:ssä, RA71Q:n yläpuolella	alla: RA71Q	heterogeeninen kulttuurimaa			
M515B	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71E:ssä, RA71Q:n alapuolella, RA534A:n NW-puolella, RA537:n yhteydessä	päällä: RA71Q, RA534B alla: pohjasavea edeltävä likainen savi	heterogeeninen kulttuurimaa; runsaasti puusilppua			havaintoja RA71E:n SE-profiilista RA71Q:n purkamisen jälkeen: z = 598 (pinta) / z = 578 (pohja): orgaanisensekaista hiekkaa, z = 578 (pinta) / z = 568 (pohja): hiekka, "puhdasta" (tulkinta: perustushiekkaa), z max = 568 : puusilpunsekainen kulttuurimaa; M515B:n yhteydessä poistettu isolla kaivinkoneella myös RA71Q:n tiilet
M516	Kosmorama A - alueen SW-päässä: betonianturan ja kaivausalueen NW-profiilin välissä; osittain varsinaisen kaivausalueen ja Kosmoraman seinän välisellä alueella		heterogeeninen kulttuurimaa; laajuus n. 15 neliömetriä	RA542		
M83 M83	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA46A:n alapuolella	päällä: M47F, M49B, RA46A alla: M102B	multa; jonkin verran puusilppua, "kevyttä", kuohkeaa; laajuus n. 5 neliömetriä	M49B: SW-NE - suuntainen pyöreä hirsi, joka on mainittu M49B:n yhteydessä, on M83:n päällä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA1		Kosmorama B - alueen NW-päässä: RA71:n SE-puolella	päällä: M1 rakennetta rikkoo: RA52, RA64, RA71 alla: M51	kiveys; kivien halkaisija 10-15 cm, NW-SE -suuntainen vesikouru; kiveyksen pinnassa nokikerrosta		paljastunut pintamaan poiston yhteydessä, peitetty täyttöhiekalla ja otettu uudelleen esiin
RA2	resentit rakenteet	Kemikumin alueen E-kulmassa: välittömästi purkukerroksen alla	päällä: M1	tiili - betoni - putki -kompleksi; kivijalanomaista harmaakiveystä jonka päällä tiiliä; tasaista harmaakivilatomusta: tiililatomusta; kaksi valettua betonianturaa; keraaminen putki; rakenteen laajuus: n. 4 m x 4 m.	RA3: keraaminen putki, joka kulkee kauppahallin kellarin pohjan kautta ja rikkoo RA3:a, kuuluu RA2:een	RA2 sijaitsee tontilla vv. 1831-1948 seisseen puurakennuksen alla.
RA3	resentit rakenteet	Kemikumin alueen SE-osassa: RA2:n SW-puolella, jatkuu kaivausalueen SE-profiiliin	päällä: M1 rakennetta rikkoo: keraaminen putki	kivirakennetta; kivenlohkareita, useissa lohkareissa poranjalkia; säännöllistä latomusta, kylmämuuraustekniikka, vain yksi kivikerta; laajuus: n. 1 m x 6 m	RA2: samalla absoluuttisella korkeudella, vrt. myös RA3:a rikkova keraaminen putki	jonkin rakenteen kiviperustusta
RA4		Kemikumin alueella	kivenlohkareista muodostuva rakenteenomainen kompleksi; laajuus n. 13 m x 15 m, lisäksi lohkareita Kemikumin alueen SW-reunassa	RA4A, RA4B, RA4C, RA4D, RA4E, RA4F, RA4G, RA4H, RA4J, RA4K: kokonaisuuden RA4 osat		
RA4A	RA4	Kemikumin alueella: RA4:n NE-osa; Kemikumin alueen NE-laidassa, jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin	päällä: M1 rakennetta rikkoo: RA5	kivenlohkareita; lohkaraiden halkaisija 0,5 - 1,5 m, myös pienempiä kiviä (halkaisija 0,3 - 0,5 m), useissa lohkareissa poranjalkia; muodostavat SW-NE -suuntaisen rivin, useita kivikertoja, kylmämuuraus	RA4B, RA5: RA4A:n ja RA4B:n rajana RA5	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA4B RA4	Kemikumin alueella: RA4:n keskiosaa; RA4A:n ja RA5:n SW-puolella, RA4D:n SW-laidan mukaisen NW-SE -linjan NE-puolella	päällä: M1 rakenne rikkoo: RA6B:tä, RA7:ää, RA13:a, M14:ää	kivenlohkareita; lohkareiden halkaisija 0,5 - 1,5 m, myös pienempiä kiviä (halkaisija 0,3 - 0,5 m), useissa lohkareissa poranjälkiä; useita kivikertoja, kylmämuuraus	M4, M5: dokumentoitu RA4B:n NE-profiilissa		
RA4C RA4	Kemikumin alueella: RA4:n SW-osa; Kemikumin alueen SW-osassa, RA4B:n SW-puolella, RA4E:n ja RA4H:n SW-laidan mukaisen NW-SE -linjan SW-puolella		kivenlohkareita; lohkareiden halkaisija 0,5 - 1,5 m, myös pienempiä kiviä (halkaisija 0,3 - 0,5 m), useissa lohkareissa poranjälkiä; useita kivikertoja, kylmämuuraus	RA4J: sijainti RA4C:n alapuolella, ei välittömästi RA4C:n alla		
RA4D RA4	Kemikumin alueella: RA4:n keskiosassa; SW-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA5, SE-laita samalla SW-NE-linjalla kuin RA4E:n SE-laita	M2 < M7 < M11: maayksiköt RA4D:n sisäpuolella	RA4:ään kuuluvien kivenlohkareiden rajaama alue ("komero"), leveys SW-NE -suunnassa n. 2 m, NW-laita puuttuu; lohkarelatomuksen leveys RA4D:n ja RA4E:n välissä n. 1,5 m	RA6B: rakenne RA4D:n sisäpuolella		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA4E RA4	Kemikumin alueella: RA4:n keskiosassa; SW-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4H:n SW-laita, NW-laita samalla SW-NE-linjalla kuin RA4F:n NW-laita, NE-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4H:n NE-laita, SE-laita samalla SW-NE -linjalla kuin RA4F:n SE-laita	M3 < M7 < M11: maayksiköt RA4E:n sisäpuolella	RA4:ään kuuluvien kivenlohkareiden rajaama alue ("komero"), laajuus n. 2 m x 2 m; lohkarelatomuksen leveys RA4E:n ympärillä kaikissa ilmansuunnissa n. 1,5 m			
RA4F RA4	Kemikumin alueella: RA4:n SW-osassa; NW-laita samalla SW-NE -linjalla kuin RA4E:n ja RA4D:n NW-laita, NE-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4G:n NE-laita	M3 < M7 < M11: maayksiköt RA4F:n sisäpuolella	RA4:ään kuuluvien kivenlohkareiden rajaama alue ("komero"), laajuus n. 2 m x 2 m; lohkarelatomuksen leveys RA4F:n NE- ja NW-puolella n. 1,5 m ja RA4F:n SE-puolella > 1,5 m			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA4G RA4	Kemikumin alueella: RA4:n W-osassa; NE-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4F:n NE-laita, SE-laita samalla SW-NE -linjalla kuin RA4H:n SE-laita		RA4:ään kuuluvien kivenlohkareiden rajaama alue ("komero"), SW- ja NW-laita puuttuvat; lohkarelatomuksen leveys RA4G:n ja RA4H:n välissä n. 1,5 m			
RA4H RA4	Kemikumin alueella: RA4:n NW-osassa; SW-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4E:n SW-laita, NE-laita samalla NW-SE -linjalla kuin RA4E:n NE-laita, SE-laita samalla SW-NE -linjalla kuin RA4H:n SE-laita	M2 < M7 < M11: maayksiköt RA4H:n alueella	RA4:ään kuuluvien kivenlohkareiden rajaama alue ("komero"), leveys SW-NE -suunnassa n. 2 m, NW-laita puuttuu; lohkarelatomuksen leveys RA4H:n ja RA4G:n välissä n. 1,5 m			
RA4J RA4	Kemikumin alueella: RA4C:n alapuolella	RA4J ei välittömästi RA4C:n alla, välissä maata alla: M14	kivenlohkareita; halkaisija > 40 cm, luonnonkiviä, ei lohkottu, ei poranjälkiä; kivet vierekkäin, paikoin päällekkäin, kylmämuuraus; rakenteen laajuus n. 5 m (NW-SE -suunnassa) x 7 m (SW-NE -suunnassa)	RA4C: rakenteellinen yhteenkuuluvuus ei täysin varma		maa-aines RA4C:n ja RA4J:n välissä heterogeenista, paikoin voimakkaasti ruosteen värjäämää

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA4K RA4	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA4C:n ja RA4G:n SW-puolella	päällä: M1 alla: M14, RA23	kivenlohkareita; halkaisija > 40 cm, muutamissa kivissä poranjalkia; vierekkäin ja päällekkäin, kylmämuuraus; lohkarelatomuksessa erotettavissa kaksi "komeroa", eivät säännöllisen muotoisia; latomuksen rikkoo NW-SE-suuntainen betoniputki (z = 724 (pinta), jonka alla keraaminen putki	M14: ylin sekoittumaton kerros RA4K:n alueella, pintavaaitus z = 693 - n. 700		
RA5	resentit rakenteet	Kemikumin alueen SE-osassa: RA4:n SE-puolella	päällä: M1 rakenne rikkoo: RA4A:ta alla: M14	putkikaivanto; suunta NW-SE, laajuus n. 0,5 m x 8,5 m; kaksi rautaputkea, päällekkäin, korkeus n. 20 cm; ylempää putkea tukemassa keraaminen tukirakennelma putkiliitoksen kohdalla		
RA6A	RA6A + RA30 + RA67 + RA75 + M48 + RA68B + RA74	Kemikumin alueen keskiosassa: RA6B:n SE-puolella, välittömästi RA5:n SW-puolella	päällä: M9 yhteydessä: M14	kiveystä; kivien halkaisija max 10 cm, pyöreähköjä, nokisia, sijaitsevat kahdessa rinnakkaisessa kehämäisessä asetelmassa, eivät muodosta tasaista latomusta, kiviä myös "kehien" ulkopuolella; kivien yhteydessä runsaasti nokea; kiveyksen alla kookas kivi jonka yhteydessä runsaasti laastia ja muutamia tiilenkappaleita	RA6A: ei liittynyt samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; RA67: sijainti välittömästi RA6A:n vieressä, mahdollinen selitys purkujätteen alkuperälle; RA30: mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	kiveyksen yhteydestä piitä, rautanaula (vanha), nokisia luuta
RA6B		Kemikumin alueen keskiosassa: RA4D:n alueella, RA7:n SE-puolella	päällä: M11 rakennetta rikkoo: RA4B	kiveystä; kivien halkaisija n. 20 cm, osa pyöreähköjä / osa särmikkäitä, eivät muodosta selkeää latomusta, ei nokea	RA7: samalla NW-SE -linjalla, rakenteellinen yhteenkuuluvuus epätodennäköinen; RA6A: ei liittynyt samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	mahdollisesti ei itsenäinen rakenne kivien yhteydestä savipadan jalka (ajoitus 1600-l.), rautaa, palamatonta luuta

	Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA7	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella"	päällä: M7, M11 alla: M54	kiveys; kivien halkaisija 5 - 10 cm; NW-SE -suuntainen vesikouru	RA73: rakenne samankaltainen	katukiveys	kiveyksen päältä kupariraha, ajoitus 1600-l.
RA8		Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 SE-puolelle kaivauksen alkuvaiheessa tehdyssä koeojassa 1 (ainoa kaivausalueelle kaivettu koeoja)	päällä ja yhteydessä: M6	tiiliä; muodostavat puoliympyrän; rakenteen laajuus max 0,3 m x 0,5 m	RA38: liittyyneen samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	ei liene itsenäinen rakenne	
RA9	resentit rakenteet	Kemikumin alueen NE-laidassa: Kemikumin alueelta puretun kivilohkareikon RA4 SE-puolelle kaivauksen alkuvaiheessa tehdyn koeojan 1 (ainoa kaivausalueelle kaivettu koeoja) SE-puolella, etäisyys koeojaan n. 0,8 m	päällä: M8 alla: M9	kaivanto; pitkänomainen, suunta SW-NE, laajuus n. 0,2 m x 1,8 m; kaivannossa jonkin verran tiiliä	RA5: ylemmää rautaputkea RA5:ssä tukemassa tiilirakenne samalla SW-NE -linjalla kuin RA9		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA10	resentit rakenteet	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA4:n SE-puolella, RA5:n ja Kemikumin välisellä alueella, jatkuu RA5:n SW-puolelle	päällä: M8 rakennetta rikkoo: RA9 alla: M17	kuoppa; pitkänomainen, suunta SW-NE, laajuus n. 0,6 m x 2 m; maa-aines kuopassa M10, korkeudella z = 724 (pinta) / z = n. 710 (pohja) muutamia kiviä ja tiilenkappaleita		"potero"
RA11		Kemikumin alueen NE-laidassa: kaivausalueen NE-profiilin vieressä, jatkuu NE-profiiliin	päällä: M8	pystypaaluja	RA60G, RA60H: osa paaluista osoittautui kuuluvaksi varhopatsarakenteisiin; RA14: vrt. puujäänteet kaivausalueen NE-profiilissa RA14:n yläpuolella	
RA11M		Kemikumin alueen NE-laidassa:	päällä: M17 rikkoo: M36:a	pystypaalu		
RA11A		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SE-puolella	kaivettu saveen M21	pystypaalu		
RA11B		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SE-puolella	kaivettu saveen M21	pystypaalu		
RA11C		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SE-puolella		pystypaalu; mäntyä		
RA11D		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SE-puolella, välittömästi kaivausalueen NE-profiilin vieressä		pystypaalu		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA11E	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n ja RA31:n välisellä alueella, jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin	päällä: M21	puusilppumaa; jonkin verran palanutta puusilppua			maa-ainesta, sai rakennenumeron koska oletettiin hajonneeksi rakenteeksi; sekä resentejä (posliini, kukkaruukku) että vanhoja (nahka, astialasi) löytöjä
RA11F	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella	päällä: M9	pystypaalu			
RA11G RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella, RA60H:n W-kulmassa		pystypaalu; varho	RA60H: paalu RA11G kuuluu varhopatsarakenteeseen RA60H		
RA11H	Kemikumin alueen NE-laidassa: välittömästi RA14:n NW-puolella; rakennetta rikkoo: RA14		pystypaalu; halkaisija n. 20 cm, pinnassa kaarnaa	RA14: mahdollisesti liittyy samaan rakenteeseen		
RA11J	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella		pystypaalu; halkaisija n. 18 cm, vain puun kuoriosaa säilynyt täysin maatuneena orgaanisena maa-aineksena, kuoriosan sisäpuolella sitkeää vaaleanharmaata savea	savimöykky, ei paalu	ei liene paalu	
RA11K	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella		pystypaalu; halkaisija n. 18 cm, ei lainkaan puuta, tiivis pyöreä savimöykky, jota reunustaa epämääräinen laastin- ja tiillimurunsekaisen maa-aineksen raita	RA11L, RA11S	savimöykky, ei paalu	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA11L	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella, leikkautuu RA14:ään		pystypaalu; halkaisija n. 25 cm, ei lainkaan puuta, pyöreä läiskä, jossa orgaanisensekaista maa-ainesta ja jonkin verran tiilimurua	RA11K, RA11S	ei paalu	
RA11N RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NE-puolella, RA60G:n E-kulmassa	rakennetta rikkoo: RA14	pystypaalu; halkaisija n. 27 cm, varho	RA60G: paalu RA11N kuuluu varhopatsarakenteeseen RA60G		
RA11P RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SW-puolella, RA60G:n S-kulmassa		pystypaalu; halkaisija n. 18 cm, varho	RA60G: paalu RA11P kuuluu varhopatsarakenteeseen RA60G		
RA11Q RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella, RA60G:n W-kulmassa		pystypaalu; halkaisija n. 18 cm, varho	RA60G: paalu RA11Q kuuluu varhopatsarakenteeseen RA60G		
RA11R RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60G:n NW-laidan vieressä, RA60H:n S-kulmassa	rakennetta rikkoo: M22	pystypaalu; halkaisija n. 24 cm, varho	RA60H: paalu RA11R kuuluu varhopatsarakenteeseen RA60H		
RA11S	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella		pystypaalu; halkaisija n. 20 cm, ei lainkaan puuta, tiivis pyöreä savimöykky, jota reunustaa laastin- ja tiilimurunsekaisen maa-aineksen raita; syvemmällä osoittautui tukevaksi puupaaluksi	RA11K, RA11L		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA11T RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella, RA60H:n N-kulmassa		pystypaalu; halkaisija n. 20 cm, varho	RA60H: paalu RA11T kuuluu varhopatsasrakenteeseen RA60H		
RA11U RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n NW-puolella, RA60G:n N-kulmassa	päällä: M56	pystypaalu; varho	RA60G: paalu RA11U kuuluu varhopatsasrakenteeseen RA60G		
RA12	Kemikumin alueen NW-laidassa: RA4H:n alueella	päällä: M8, M11	tiilirakenne; tiililatomusta, pinnasta rikkoontunutta, useita tiilikertoja; laastia, täyttöhiekkaa; tiililatomuksessa myös kiviä (halkaisija 10 - 20 cm), nokisia; maatuneita ja hiiltyneitä puujäänteitä tiililatomuksen NW- ja SW -puolella, ei selkeää puurakennetta; tiiltien alla pohjakivet (halkaisija n. 40 cm), harmaakiveä, kivien yhteydessä runsaasti laastia; pohjakivien alla pystypaalut rakenteen laajuus n. 2 m x 2 m	M44: lienee RA12:n purkumassaa; RA19: mahdollisesti RA12:n purkujätettä RA19:n päälläkin; RA88: mahdollisesti liittyä samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen?	uuni	piirretty neljässä eri purkuvaiheessa; löytöjä RA12:n yhteydestä ei otettu talteen, koska rakenteen yhteydestä löytyi mm. styroksia, joka kuitenkin liittyy M22:een
RA13	Kemikumin alueen keskiosassa: RA12:n SE-puolella, RA4H:n alueella	päällä: M8 alla: M44, RA88A	puujäänteitä; pääasiallinen suunta NW-SE, valtaosa hiiltyneitä, muodostavat puutasoa, myös SW-NE -suuntaisia, hiiltymättömiä puujäänteitä; rakenteen laajuus n. 1 m x 2 m	M14: saman palotapahtuman jälkiä myös M14:ssä		
RA14 resentit rakenteet	Kemikumin alueen NE-laidassa: Kemikumin nurkan NW-puolella	päällä: M8 rikkoo: M9:ää, M10:ä, RA21:ä	oja; leveys n. 40 cm, korkeudella z = 683 (pinta) / z = 661 (pohja) betoniputki; maa-aines ojassa: multa; tiilimurua ja laastia	RA32: samaa rakennetta, RA123B: kookas kivi ojan RA14 yläpuolella kaivausalueen NE-profilissa		resenttejä löytöjä, RA14 jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin, missä sen yläpuolella korkeudella z = 698 puujäänteitä, vrt. myös RA123B

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA15	Kemikumin alueen NE-päässä: kaivausalueen porrastetun NE-profiilin alemmalla terassilla, jatkuu NE-profiiliin	päällä: M1 < täyttöhiekka < puhdas hiekka < palokerros < RA16 < laastinsekainen hiekkakerros (paksuus n. 35 cm), rakennetta rikkoo: RA14 alla: täyttöhiekkakerros	kiveystä; sekä pienehköjä (halkaisija 5 - 8 cm) ja että kookkaampia (halkaisija 15 - 25 cm) kiviä, muodostavat tasaisen kiveyksen, kookkaammat kivet rakenteen NE-laidassa; rakenteen laajuus n. 0,4 m x 3 m	RA16: ylempi kiveys kaivausalueen porrastetussa NE-profiilissa; M11: samankaltaista maa-ainesta kuin laastinsekainen hiekkakerros välittömästi RA15:n päällä		havainto samasta kiveyksestä C.J. Cardbergin kaivauskertomuksessa?
RA16	Kemikumin alueen NE-päässä: kaivausalueen porrastetun NE-profiilin ylemmällä terassilla, jatkuu NE-profiiliin	päällä: palokerrosta alla: laastinsekaisen hiekan kerros < RA15	kiveystä; kivien halkaisija 6 -10 cm, muodostavat tasaisen kiveyksen; laajuus n. 0,2 m x 2 m, kiveystä säilynyt vain profiliterassin SW-reunassa, muualla terassin alueella hiekkaa sekä muutamia kookkaampia (halkaisija n. 20 cm) kiviä	RA15: alempi kiveys kaivausalueen porrastetussa NE-profiilissa		palokerros RA16:n päällä Turun palon kerrosta?
RA17	RA17 + M43A + RA90	Kemikumin alueen SE-laidassa: RA47:n ja kaivausalueen SE-laidan välissä, jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin	päällä: M9 yhteydessä: M43A kivirakennetta; kivien halkaisija > 20 cm, pyöreähköjä; muodostavat nelikulmaisen asetelman, kiviä myös "nelikulmion" ulkopuolella, ei yhtenäistä latomusta; rakenteen laajuus n. 2 m x 2 m; maa-aines kivien yhteydessä hienojakoista hiekkaa; rakenteen NE-laidassa NW-SE -suuntainen puujäännö, leveys n. 15 cm, ei hiiltymisen merkkejä, hiekka rajautuu NE-suunnassa ko. puujäänteeseen; pieniä pystypaaluja / puunjuuria; vähäisiä jäänteitä laastimuurauksesta	RA47, M43B: hienojakoista hiekkaa kivien yhteydessä, kivet ja puujäänteet erilaisia kuin RA17:ssä; M43A: vain RA17:n alueella, ei RA68E:n SW-puolella; RA68E: RA17:n rajana SW-suunnassa; RA68D: RA17:n rajana NW-suunnassa; RA68G: RA17:n rajana NE-suunnassa; RA90: RA17:n perustuspaalutus	hajonnut tulisija	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA18	Kemikumin alueen keskiosassa: RA4F:n alueella, välittömästi RA20:n NE-puolella	päällä: M9, M11 alla: M9	yhteensä 8 kiveä, muodostavat NW-SE -suuntaisen kourumaisen rakenteen; laajuus 1,4 m x 1,6 m	RA20: rakenteet RA18 ja RA20 dokumentoitu aluksi osana samaa kokonaisuutta, eivät liittyne yhteen	pihakiveyksen kourun fragmentti	rakenteen yhteydestä M9:stä resenttejä löytöjä
RA19	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA19 + RA86 + RA73 + RA73B	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", RA12:n SW-puolella	päällä: M9 rakennetta rikkoo: M22 rakennetta mahdollisesti rikkoo: RA20 alla: M57	kiveys; kivien halkaisija 12 - 25 cm; rakenteen laajuus n. 0,5 m x 4,2 m; SE-päässä vain yksi NW-SE -suuntainen kivirivi, NW-päässä useita kiviä rinnakkain RA12: purkujätettä RA12:sta mahdollisesti RA19:n päälläkin; RA86: ilmeisesti samaa rakennetta	katukiveyksen fragmentti	
RA20	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA19:n SE-puolella	päällä: M9 yhteydessä: M22	kivirakenne; 8 kivenlohkareita (halkaisija > 50 cm) kehässä jonka halkaisija n. 80 cm (sisämitta), alla kivenlohkareista (mitat n. 40 cm x 80 cm) muodostuva tasainen pohja; rakenteen laajuus n. 2 m x 2,5 m	RA18: rakenteet RA18 ja RA20 dokumentoitu ensin osana samaa kokonaisuutta, eivät liittyne yhteen; M22: ympäröi RA20:ä kaikissa ilmansuunnissa, RA20:n reunakivien alla kuitenkin hiekansekaista maata	kaivon pohja; jätetty purkamatta M22:n levittämisen yhteydessä	kaivon RA20 täyttömaassa resenttejä löytöjä, mm. kukallista korkkimattoja, kuparinen höyrytysastia, posliinia ja uutta lasia; korkeudella z = 693 (pinta) / z = 688 (pohja) irrallinen vaakalauta, korkeudella z = 677 (pinta) / z = 673 (pohja) laastikerros

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuks kuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA21	Kemikumin alueen NE-laidassa: Kemikumin seinän luona	päällä: M9 rakennetta rikkoo: RA14, RA32 rakenne rikkoo: M15+M17:ää ja M17:ää sekä niiden alapuolella olevia maayksiköitä plastiseen pohjasaveen asti	hirsikehikko; hirret nelikulmaisiksi veistettyjä, kehikko vuorattu ulkopuolelta tuohella ja savella; koko 1,6 m x 1,6 m; ylimmissä hirsikerroissa hirren pinnalla kaamaa; kehikolla ei pohjaa, korkeudella z = 561 - 583 irrallista vaakalautaa	M13: saveus ympäröi RA21:ä; M16, M53A, M53B, M53C: maayksiköt RA21:n sisällä; RA14, RA32: betoniputki lävistää RA21:n NW- ja SE-seinät, putken päällä RA21:n seinien kohdalla lautarakenne	hirsikaivo; kannesta ja välipohjasta ei varmoja havaintoja	
RA22	resentit rakenteet; RA22 + RA36 + RA87	Kemikumin alueen keskiosassa: RA4B:n alapuolella	päällä: RA4B, M22 alla: M14 rakenne rikkoo: RA13:a	kolme hirttä; suunta SW-NE, leveys 12 - 20 cm, rinnakkain, kaksi reunimmaista pinnasta tasaiseksi veistettyjä, keskimmäinen pyöröhirsi; hirsien väleissä 2 - 5 cm raot; rakenteen laajuus 1,2 m x 0,8 m, ei havaintoja mahdollisesta rikkoutumisesta	RA36, RA87: rakenne samankaltainen, RA22 sekoittuneiden kerrosten yhteydessä	
RA23		Kemikumin alueen NW-osassa: RA4K:n alapuolella	päällä: RA4K ja sen täyttösora sen yhteydessä	puujäänteitä; ei yhtenäistä syiden suuntaa, ei hiiltymisen merkkejä	M49: samaa kerrosta	ei ole rakenne
RA24	M22-saarekkeet	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA19:n SW-puolella	päällä: M1 rakennetta rikkoo: M22 yhteydessä ja alla: M49	hirsii; SW-NE -suuntaisten hirsien alla ja välissä NW-SE -suuntaisia puujäänteitä, ts. puujäänteet ristikkäin, eivät muodosta kehikkoa; hirsii tukemassa pystykiilat	RA24B: mahdollisesti samaa rakennetta	välttömästi SW-NE -suuntaisten hirsien päällä jonkin verran palokerrosta, poistettu sekoittuneen maan yhteydessä lapiolla, hirsissä ei hiiltymisen merkkejä
RA24B		Kemikumin alueen SW-laidassa: RA113:n ja RA24:n välisellä alueella	rakennetta rikkoo: M22, RA113 yhteydessä: M49	hirsii; suunta SW-NE	RA24: mahdollisesti samaa rakennetta	
RA24C	RA24C + RA113 + M18	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA24B:n NE-laidassa	päällä: M49	pystylaudoitusta	RA113: samaa rakennetta; RA24, RA24B: eivät liity samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	resentti, soraajiin (M22) liittyvä laudoitus

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA25 RA25 + RA25B + RA25C + M50 + RA46A + RA46B + RA81A	Kemikumin alueen SW-osassa	päällä: M9 rakennetta rikkoo: M22, RA29 yhteydessä: M50 alla: RA25B, RA79B	kivirakennetta; kaksi rinnakkaista NW-SE -suuntaista kiviriviä, kivien halkaisija n. 20 cm; muutamia tiilenkappaleita, jonkin verran laastia, nokea; RA25:n parhaiten säilynyt osa RA29:n NW-puoleinen osa, jossa: hiiltynyttä puuta, suunta NW-SE, osittain kivien päällä, z = 714 (pinta), tiilenkappaleita, maatunutta puuta sekä multaista maata M50 tiiliä eniten RA25:n NW-osassa	RA46B, RA81A: mahdollisia yhteyksiä laajempaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; M46B: mahdollinen osaselitys purkujätteen alkuperälle RA25	seinälinjaa	
RA25B RA25 + RA25B + RA25C + M50 + RA46A + RA46B + RA81A	Kemikumin alueen SW-osassa: RA25:n alapuolella	päällä: RA25 rakennetta rikkoo: M22 yhteydessä: M50 alla: RA25C	puujäänteitä; pääasiallinen suunta NW-SE, myös SW-NE, puujäänteet ristikkäin, osittain hiiltyneitä; muutamia kookkaita kiviä	RA25: hiiltynyttä puuta myös kivirivien RA25 yhteydessä; M50: RA25B:n yhteydessä vain sen SE-osassa, RA29:n SE-puolella; RA81, RA63: mahdollisia yhteyksiä laajempaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; RA68E, RA68D: eivät liittyne samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	paikoilleen tuhoutunutta puurakennetta	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA25C	RA25 + RA25B + RA25C + M50 + RA46A + RA46B + RA81A	Kemikumin alueen SW-osassa: RA25:n alapuolella, jatkuu kaivausalueen SE-profiiliin, etäisyys RA73:n SW-laitaan n. 0,6 m	päällä: RA25B, M50, M46B, M47C rakennetta rikkoo: M22 tiilirakennetta; rikkonaisten tiilien muodostama NW-SE -suuntainen rivi, leveys n. 0,6 m; muutamia kiviä (halkaisija max 15 cm), ei lainkaan ehjiä tiiliä, runsaasti tiilimurskaa ja laastia; tiilirivin alla NW-SE -suuntainen hiiltynyt puujäännö, leveys n. 10 cm, pintavaaitus $z = 684$ (RA29:n vieressä) / $z = 701$ (RA81D:n NE-pään kohdalla), puujäännöksen yhteydessä ei tiiliä eikä laastia	M46A, M47C: mahdollinen osaselitys purkujätteen alkuperälle RA25C; RA79B: tiilirivin alta esiin tullut RA25C:hen kuuluva hiiltynyt puujäännö samalla NW-SE -linjalla kuin RA79B		
RA26	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen keskiosassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA20:n NE-puolella	päällä: M9 alla: M59 kiveystä; kivien halkaisija 15 - 20 cm; rakenteen laajuus n. 0,6 m x 1 m	RA19: samalla NW-SE -linjalla ja samalla absoluuttisella korkeudella; RA6A, RA30, RA49: kivet samankaltaisia	pihakiveyksen fragmentti	
RA27		Kemikumin alueen keskiosassa: RA4D:n sisäpuolella	päällä: M11 tiilirakenne; muutamia tiiliä, muodostavat kehän; jonkin verran hiiltynyttä puuta; rakenteen laajuus n. 0,4 m x 0,4 m		oletettiin mahdolliseksi paalunsijaksi; ei liene rakenne	
RA28		Kosmorama B -alueen keskiosassa	päällä: M19 purkujätettä; tiiliä, kiviä, laastia	RA43, RA44, RA55, RA69: vastaavanlaista purkujätettä	ei liene rakenne	
RA28B		Kosmorama B -alueen keskiosassa: RA28:n kanssa samalla alueella	päällä: M19 alla: M42 kiviä; muodostavat kehän		rakenteellinen yksityiskohta, ei purkujätettä	RA28B dokumentoitiin, kun M42:n pintaa alettiin rikkoa puutarhakaivurilla
RA28C		Kosmorama B -alueen keskiosassa: RA28:n kanssa samalla alueella	päällä: M19 alla: M42 puujäännö; suunta NW-SE, leveys < 5 cm, maatonut, salvosrakenne		lienee rakenteellinen yksityiskohta, ei purkujätettä	RA28C dokumentoitiin, kun M42:n pintaa alettiin rikkoa puutarhakaivurilla

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA29	resentit rakenteet	Kemikumin alueen SW-osassa: RA25:n SW-puolella, RA29B:n NW-puolella	päällä: M1, M9 rakenne rikkoo: RA25:ä alla: M22, RA25C	betonirengas; paksuus n. 6 cm, halkaisija 54 cm (ulkomitta) / 45 cm (sisämitta); säilyneen osan korkeus 34 cm; renkaan sisäpuolella betoninsekaista hiekkaa	RA29B: rakenne samankaltainen	betonikaivo
RA29B	resentit rakenteet	Kemikumin alueen SW-osassa: RA25:n SW-puolella, RA29:n SE-puolella	päällä: M1, RA4J yhteydessä: M14 alla: M47B	betonirengas; paksuus n. 4 cm, halkaisija 54 cm (ulkomitta)		
RA30	RA6A + RA30 + RA74 + RA67 + RA75 + M48 + RA68B?	Kemikumin alueen keskiosassa: RA6A:n NW-puolella	päällä: M9 yhteydessä: M14 alla: RA74	kiveystä; kivien halkaisija 10-15 cm, pyöreähköjä, vieri vieressä, muodostavat tasoa, taso ei vaakasuora; muutamia kookkaita särmikkäitä kivenlohkareita, halkaisija n. 40 cm; rakenteen laajuus n. 1,4 m x 2,2 m; kivien yhteydessä nokea; alla hienojakoista hiekkaa	RA6A, RA67: kuulunevat samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen, RA30 absoluuttisesti alempana; RA26, RA49: kivet samankaltaisia	
RA31		Kemikumin alueen NE-laidassa: välittömästi Kemikumin nurkan NW-puolella, jatkuu kaivausalueen NE-profiiliin	päällä: M8 rikkoo: M21:ä	kuoppa; SW-laidassa pystyasentoinen rautaputki, keraamisen salaojaputken pätkä; maa-aines kuopassa löyhää soraa		resenttejä löytöjä, sora RA31:ssä ei kuitenkaan samaa sekoittunutta maata joka reunustaa Kemikumin seiniä; välittömästi Kemikumin SW-seinän SW-puolelta sekoittuneesta maasta samanlaisia salaojaputken osia kuin RA31:stä
RA32	resentit rakenteet	Kemikumin alueen E-kulmassa: RA21:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella	päällä: M12 rikkoo: M15:ä, RA21:ä alla: M65F	oja; leveys n. 40 cm, korkeudella z = 686 (pinta) / z = 661 (pohja) betoniputki; maa-aines ojassa: hiekka; löyhää, multamaista	RA14: samaa rakennetta	resenttejä löytöjä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA33	Kosmorama B - alueen NW-laidassa	päällä: M19	kiveystä; kivien halkaisija 20 - 50 cm, muodostavat kivirivin, jossa useita kiviä rinnakkain; jonkin verran tiiliä ja tiilimurskaa; rakenteen laajuus n. 1,5 m x >10 m; rakenteen SE-laidassa NW-SE -suuntaista tiiliriviä, z = 749 (pinta)	RA50: mahdollinen selitys tiilien ja tiilimurskan alkuperälle?	kivijalkaa	
RA34	Kosmorama B - alueen profiilissa: RA40:n profiilissa		maatunutta puuta	M25, M26, M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33: muut RA40:n profiilissa numeroidut yksiköt; M24: samaa kerrosta kuin RA34:ksi numeroitu maatunut puu	ei ole rakenne	
RA35	Kemikumin alueen N-kulmassa	päällä: M8 rakennetta rikkoo: M22 alla: M65E, M67D	puujäänteitä; lähes täysin maatunutta puuta, puunsyiden suunta ei nähtävissä, mahdollisesti puutasoa, jonkin verran hiiltymisen merkkejä; laajuus n. 2,4 m x 2,4 m	RA59E: sijainti		
RA35B	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA35:n alueella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M8 yhteydessä: M65E	pystypaalu			
RA35C	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA35:n alueella, kaivausalueen NE-profiilin vieressä	päällä: M8 yhteydessä: M65E	pystypaalu			
RA35D	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA35:n alueella, kaivausalueen NW-profiilin vieressä	päällä: M8 yhteydessä: M65E	pystypaalu			

	Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA36	RA22 + RA36 + RA87	Kemikumin alueen keskiosassa: RA25:n ja RA30:n välissä	päällä: M14 (M23) alla: RA68C, RA73	kolme rinnakkaista hirttä; suunta SW-NE, rinnakkain, väleissä < 5 cm raot; hirsien max pituus 4,7 m, leveys n. 15 cm, pinnastaan tasaiseksi veistettyjä	RA22, RA87: rakenne samankaltainen	mahdollisesti resentti	
RA37		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA14:n SW-puolella, etäisyys RA14:ään 0,5 m; RA21:n NW-puolella, etäisyys M13:een 0,6 m	päällä ja yhteydessä: M56	pystypaalu; halkaisija n. 7 cm, ei hiiltymisen merkkejä		kuulunee purkujätteeseen M56	
RA38		Kemikumin alueen NE-osassa: koeojan 1 SE-puolella, RA21:n W-puolella	päällä: M14 alla: M69	puujäänteitä; suunnat SW-NE ja NW-SE, osa hiiltyneitä, puujäänteet osittain ristikkäin, mahdollisesti salvoskohtia; kiviä; maa-aines puujäänteiden yhteydessä heterogeenista, paikoin multaista, paikoin noen- ja hiilensekaista hiekkaa, paikoin runsaasti laastia	RA8: mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; M17: löydöt RA38:n yhteydestä otettu talteen maayksikkönumerolla M17		otettu esiin rakenteeseen soveltumattomalla tekniikalla, havainnot vaillinnaisia; "onkaloinen", purettu lapiolla
RA39		Kemikumin alueen NE-osassa: koeojan 1 SE-laidassa, RA38:n alueella	päällä: M17 alla: RA38	kiviä; halkaisija 10 - 20 cm, pyöreähköjä, eivät muodosta selkeää kiveystä		mahdollisesti ei rakenne	
RA40	Kauppahalli	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: alueen SW-päässä		profiilileikkauksen rajaama neliskulmainen alue; reunat sekoittuneen maan ja sekoittumattoman kulttuurikerroksen rajalla; laajuus n. 2 m x 2 m; tältä kohdalta poistettu kauppahallin perustukseen kuuluvia kivenlohkareita ja sekoittunutta maata kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluvan hirsiarinan syvyydelle saakka	RA41, RA42, RA51, RA52: muut kauppahallin perustusta purettaessa Kosmorama B-alueen SE-laitaan syntyneet säännöllisen muotoiset profiilileikkaukset		

	Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA41	Kauppahalli	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA40:n ja RA42:n välissä		profiilileikkauksen rajaama neliskulmainen alue; reunat sekoittuneen maan ja sekoittumattoman kulttuurikerroksen rajalla; laajuus n. 2 m x 2 m; tältä kohdalta poistettu kauppahallin perustukseen kuuluvia kivenlohkareita ja sekoittunutta maata kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluvan hirsiarinan syvyydelle saakka	RA40, RA42, RA51, RA52: muut kauppahallin perustusta purettaessa Kosmorama B-alueen SE-laitaan syntyneet säännöllisen muotoiset profiilileikkaukset		
RA42	Kauppahalli	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA41:n ja RA51:n välissä		profiilileikkauksen rajaama neliskulmainen alue; reunat sekoittuneen maan ja sekoittumattoman kulttuurikerroksen rajalla; laajuus n. 2 m x 2 m; tältä kohdalta poistettu kauppahallin perustukseen kuuluvia kivenlohkareita ja sekoittunutta maata kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluvan hirsiarinan syvyydelle saakka	RA40, RA41, RA51, RA52: muut kauppahallin perustusta purettaessa Kosmorama B-alueen SE-laitaan syntyneet säännöllisen muotoiset profiilileikkaukset		
RA43		Kosmorama B - alueen keskiosassa	päällä: M19 yhteydessä: M42	purkujätettä; tiilenkappaleita, tiilimurskaa, laastia, kiviä, maatuneen ja hiiltyneen puun kappaleita, hiiltä, nokea	RA28, RA44, RA55, RA69: vastaavanlaista purkujätettä; M42: purkumassaa, RA43:n kohdalla enemmän hiiltä ja nokea kuin muilla alueilla	ei ole rakenne; RA50:n purkumassaa	
RA44		Kosmorama B - alueen SW-päässä: RA40:n ja kauppahallin kellarin SE-profiilin välisellä alueella	päällä ja yhteydessä: M20 alla: M24	purkujätettä; tiilenkappaleita, kiviä, laastia	RA28, RA43, RA55, RA69: vastaavanlaista purkujätettä	ei ole rakenne	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvauk	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA45	profiilien perusteella määritetyt yksiköt	Kosmorama B - alueen profiilissa: RA40:n SW-, NW- ja NE-profiileissa	sama rakenne kuin: RA204B päällä: M28, M30, M32 yhteydessä: M31, M33 alla: M29	hirsia; RA40:n SW-profiili: näkyvissä kaksi hirrenpäättä, RA40:n NE-profiili: kaksi hirrenpäättä, hirret pinnastaan hieman hiiltyneitä; RA40:n NW-profiili: SW-NE -suuntaista hirsipetiä, jonka päällä palanutta puusilppua, hirsien yhteydessä myös tuohta	RA204B: saman rakennehavainnon rakenneyksikkönumero tasokaivauksessa	profiilileikkauksen perusteella annettu rakennenumero, jota ei käytetty dokumentaatiossa tasokaivauksen yhteydessä
RA46A	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA46A + RA46B + RA25 + RA25B + RA25C + M50 + RA81A	Kemikumin alueen SW-laidassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA24:n SE-puolella	päällä: M1 rakennetta rikkoo: M22 alla: M47D	hiiltyneitä puujäänteitä; pääasiallinen suunta SW-NE; RA70:n (/ M49B:n alueen) NW-laidassa myös NW-SE -suuntaista hiiltyneitä puuta SW-NE-suuntaisten puujäänteiden alta; rakenne kahdessa osassa, laajemman kokonaisuuden laajuus n. 0,4 m x 0,8 m	RA46B: hiiltyneitä puutasoa samalla absoluuttisella korkeudella kuin RA46A, maa RA46A:n alla samankaltaista kuin RA46B:n alla	
RA46B	RA46A + RA46B + RA25 + RA25B + RA25C + M50 + RA81A	Kemikumin alueen SW-laidassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA110:n yläpuolella	päällä: M1 alla: M47D, RA81A, RA81B, RA81C	hiiltyneitä puutasoa; lankkuja, suunta SW-NE; yksittäisiä lankkuja vaikea erottaa, yhden lankun leveys 30 cm; laajuus n. 2,2 m x 3,5 m; puutason alla multakerros, paksuus < 1 cm, alla laastin- ja tiilimurskansekaista maainesta, vrt. M14, sekä hiekkaa		
RA46C		Kemikumin alueen SW-laidassa: RA20:n SE-puolella		maatunut puujäännö; yksittäinen		ei liene yhdistettävissä muihin dokumentoituuihin rakenteisiin

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA47	Kemikumin alueen SE-osassa: RA36:n ja RA17:n välissä	päällä: M14 alla: RA66	kiviä ja puujäänteitä; puujäänteiden suunta SW-NE ja NW-SE, hiiltyneitä, muodostavat RA47:n S-laidassa kulmauksen, puujäänteiden yhteydessä olevassa hiekassa nokea; rakenteen NW-osassa myös maafunutta puuta ja tuohtia; kiviä, eivät muodosta yhtenäistä kiveystä, osa kivistä palanutta hiekkakiveä; rakenteen laajuus n. 1 m x 2,5 m	M43A: maa RA47:n yhteydessä hienoa hiekkaa, jossa hieman laastia ja tiilimurskaa, nokea; RA17: kivirakennetta RA47:n vieressä, maa RA47:n ja RA17:n yhteydessä samankaltaista hienoa hiekkaa, RA47:ssä hiekkakiveä jota RA17:n yhteydessä ei havaittu		
RA48	M14	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n NE-puolella, etäisyys RA17:stä n. 1,2 m	päällä: M14, M17 alla: M14	tiiliä ja kiviä; tiilet kasassa; laajuus alle 1 m x 1 m	M37: runsaasti rikkonaisia tiiliä RA48:n läheisyydessä	ei ole rakenne rakenteesta ei piirretty yksityiskohtakarttaa, ei valokuvattu
RA49	Kemikumin alueen SE-osassa: RA6A:n SE-puolella, RA5:n SW-puolella	päällä: M14	kiviä; kivien halkaisija n. 20 cm, pyöreähköjä, vierekkäin, eivät muodosta selkeää kiveystä; rakenteen laajuus n. 0,5 m x 1,2 m; kivien alla hienojakoista hiekkaa	RA6A, RA30, RA57: kivet samankaltaisia, keskimäärin hieman pienempiä kuin RA49:ssä	ei liene rakenne	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA50	RA50 + RA106A + RA106B + RA106C	Kosmorama B - alueen NW-laidassa: RA33:n SW-puolella	päällä: M19 alla: M42, RA106 (rakenteen NE-osa) tiilirakenne; SW-osa: tiililatomusta, tiilten asento SW-NE, vieri vieressä (raot tiilten välissä < 1 cm), muodostavat tasaisen tiilipedin, vain yksi tiilikerta, tiilet erittäin nokisia, ei juuri lainkaan laastia; tiilipedin laajuus n. 1,6 m x 1,8 m; NE-osa: tiililatomusta, tiilten asento NW-SE, vierekkäin, muodostavat tasaisen tiilipedin, useita tiilikertoja, tiilet latomuksen keskiosassa hieman nokeentuneita, runsaasti laastia; tiilet rikkonaisia, alimmassa tiilikerrassa yksi ehjä tiili (mitat 25,5 cm x 14 cm x 6 cm), ei liene alkuperäisellä paikallaan; tiilipedin alla kiviä, pyöreähköjä, halkaisija > 20 cm / yksi kivistä kookkaampi (halkaisija n. 60 cm), muodostavat nelikulmaisen "kehikon" jonka NE-laita puuttuu, kivissä laastitahroja, maa kivien yhteydessä purkumassaa, tiilipedin laajuus n. 1 m x 1,8 m; rakenteen SW-osan tiililatomus reunastaan hieman NE-osan tiililatomuksen päällä; välittömästi tiililatomusten SE-puolella SW-NE -suuntainen maatonut puujäärne, jonka SE-puolella n. 0,3 m levyinen saveus; RA50:n ja RA107:n välisellä alueella kauppahallin kellarin SE-profiilin vieressä M20:n yhteydessä n. 1 m x 3 m laajuisella alueella purkumassaa, jossa runsaasti tiilenkappaleita, hiekkaa ja erittäin runsaasti laastia	RA50B: samaa rakenteellista kokonaisuutta	uuni	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA50B	Kosmorama B - alueen keskiosassa: välittömästi RA33:n SE-puolella, osittain RA33:n alla, RA50:n NE-puolella	päällä: RA33	tiilirivi; suunta SW-NE	RA33: kivien yhteydessä jonkin verran tiilimurskaa, NW-SE -suuntainen tiilirivi kauppahallin kellarin SE-profiilin vieressä RA33:n SW-puolella samankaltainen rakenne kuin RA50B		
RA51	Kauppahalli	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: RA42:n ja RA52:n välissä	profiilileikkauksen rajaama neliskulmainen alue; reunat sekoittuneen maan ja sekoittumattoman kulttuurikerroksen rajalla; laajuus n. 2 m x 2 m; tältä kohdalta poistettu kauppahallin perustukseen kuuluvia kivenlohkareita ja sekoittunutta maata kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluvan hirsiarinan syvyydelle saakka	RA40, RA41, RA42, RA52: muut kauppahallin perustusta purettaessa Kosmorama B-alueen SE-laitaan syntyneet säännöllisen muotoiset profiilileikkaukset; M71: maa-aines RA51:ssä, muiden profiilileikkausten rajaamilla alueilla ei lainkaan sekoittumatonta maa-ainesta		
RA52	Kauppahalli	Kosmorama B - alueen SE-laidassa: alueen NE-päässä	profiilileikkauksen rajaama neliskulmainen alue; reunat sekoittuneen maan ja sekoittumattoman kulttuurikerroksen rajalla; laajuus n. 2 m x 2 m; tältä kohdalta poistettu kauppahallin perustukseen kuuluvia kivenlohkareita ja sekoittunutta maata kauppahallin perustusrakenteisiin kuuluvan hirsiarinan syvyydelle saakka	RA40, RA41, RA42, RA51: muut kauppahallin perustusta purettaessa Kosmorama B-alueen SE-laitaan syntyneet säännöllisen muotoiset profiilileikkaukset		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", Kemikumin alueen NE-osassa	päällä: M8 alla: M65, RA53B	kiveystä, jota reunustaa kaksi hirttä; hirsien suunta SW-NE, halkaisija n. 15 cm, molemmista päistään soran M22 vuoksi poikki; kivien halkaisija 8 - 15 cm, muodostavat tasaista kiveystä; rakenteen laajuus n. 0,7 m x 3 m	RA53B, RA53C, RA53D: saman rakenteen alempia hirsikertoja; RA53F: liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		
RA53B soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", RA53:n alapuolella	päällä: RA53 rakennetta rikkoo: M22 alla: RA53C	kaksi pyöröhirttä; suunta SW-NE, halkaisija n. 15 cm; hirsien yhteydessä savea; hirret absoluuttisesti eri korkeuksilla, hirsikertojen lukumäärän perusteella kuitenkin "parit"	RA53: saman rakenteen ylempi hirsikerta RA53C, RA53D: saman rakenteen alempia hirsikertoja; M67B: savi RA53B:n SE-puoleisen hirren yhteydessä ja SE-puolella		
RA53C RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", RA53:n alapuolella	päällä: RA53B rakennetta rikkoo: M22 alla: RA53D	kaksi hirttä; suunta SW-NE, halkaisija n. 15 cm	RA53, RA53B: saman rakenteen ylempiä hirsikertoja RA53D: saman rakenteen alempi hirsikerta		
RA53D RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", RA53:n alapuolella	päällä: RA53C rakennetta rikkoo: M22 alla: M118	kaksi hirttä; suunta SW-NE, halkaisija n. 15 cm	RA53, RA53B, RA53C: saman rakenteen ylempiä hirsikertoja; RA53E: hirsien RA53D välissä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA53E	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "kannaksella", RA53:n alapuolella	päällä: M65C, M64B kiviä, halkaisijaltaan n. 7 - 10 cm, lisäksi tiilenkappaleita; rakenne heikosti säilynyt, kiviä eniten NE-laidassa	RA53: kiveys samankaltaista, RA53E:ssä myös tiiliä; RA53D: hirret RA53E:n molemmin puolin; M64, M64B, M64C, M65, M65C, M66: vrt. RA53:n alapuolisten maakerrosten vertikaalinen järjestys		
RA53F	RA53	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53:n alapuolella	päällä: RA53E > RA53 yhteydessä: M118, M118B hirsikehikko; nurkissa salvokset; laajuus n. 1,8 m x 2,8 m	M118B: ainoastaan RA53F:n sisäpuolella, runsaasti lantaa; M118C: RA53F:n sisäpuolella, runsaasti lantaa; M143: RA53F:n alueella, ei liittynyt RA53F:ään; RA53: hirret kiveyksen NW- ja SE -puolella täsmälleen RA53F:n SW-NE -suuntaisten hirsien yläpuolella; RA53G: sijainti RA53F:n sisäpuolella		välittömästi hirsikehikon SW-puolella sen alimman hirsikerran korkeudella (z = 601 (pinta) muutamia suurehkoja kiviä (halkaisija n. 30 cm) sekä yksi tiili; muiden seinien yhteydessä ei kiviä eikä tiiliä
RA53G	Kemikumin alueen NW-osassa: RA53F:n sisäpuolella	päällä: M118B alla: M143	lautatasoa; yhteensä 3 lautaa, leveys n. 19 cm, vieri vieressä; lautataso vino, kaltevuus n. 30 astetta, laudat poikki	RA53F: sijainti		
RA54	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA31:n SW-laidassa	päällä: M17 rakennetta rikkoo: RA31 alla: M36	kuoppa; halkaisija n. 0,6 m; kuopassa hiiltä, tiilimurskaa ja kiviä, osa kivistä palaneita		ei liene rakenne	löytöinä ainoastaan luita

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA55 RA55 + RA55B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA1:n ja RA28:n välisellä alueella	päällä: M19 alla: RA55B, M42	purkujätettä; tiilenkappaleita, kiviä, maatuneita puujäänteitä, yksi selkeä NW-SE -suuntainen puujäänte	RA28, RA43, RA44, RA69: vastaavanlaista purkujätettä; RA55B: tiilirivi välittömästi RA55:een kuuluvan NW-SE-suuntaisen puujäänteen alla		
RA55B	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA55:n alueella	päällä: M19, RA55 alla: M42	tiilirivi; suunta NW-SE; lisäksi: kiviä, muodostavat kaksi puoliympyrän muotoista kivikehää	RA55: NW-SE -suuntainen maatunut puujäänte välittömästi RA55B:hen kuuluvan tiilirivin päällä		RA55B dokumentoitiin, kun M42:n pintaa alettiin rikkoa puutarhakaivurilla
RA56	Kemikumin alueen NE-laidassa: välittömästi RA21:n SW-puolella, etäisyys M13:n SW-laitaan n. 0,4 m	päällä: M14	pystypaalu; maatunut, kaarna säilynyt; lienee saman pystypaalu alaosaa, joka dokumentoitu työkarttaan II korkeudella z = 753	RA78: mahdollinen paalunsija, etäisyys RA56:sta n. 0,3 m		
RA57 M14	Kemikumin alueen SE-laidassa: RA48:n NE-puolella	päällä ja yhteydessä: M14 alla: M14	kiviä; halkaisija n. 10 - 15 cm, kasassa, eivät muodosta säännöllistä kiveystä	RA6A, RA30, RA49: kivet samankokoisia	ei liene rakenne	rakenteesta ei piirretty yksityiskohtakarttaa, ei valokuvattu
RA58	Kemikumin alueen NE-laidassa: kolmessa ilmansuunnassa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: M56 alla: RA60F	purkujätettä; kiviä (halkaisija n. 10 cm), rikkonaisia tiiliä, maatuneita puujäänteitä, hiekkaa, laastia, jonkin verran hiiltä; rakenteen laajuus n. 0,8 m x 1,2 m	RA28, RA43, RA44, RA55, RA69, RA89: vastaavanlaista purkujätettä; M36, M56: purkujätettä RA58:n läheisyydessä	ei liene rakenne	rakenteesta ei piirretty yksityiskohtakarttaa

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvauk	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA59A	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60:n ja RA58:n välisellä alueella, välittömästi RA58:n SW-puolella	päällä: M22	pystypaaluja; neljän paalun ryhmä, paalujen halkaisija n. 7 cm; kaksi paaluista hyväkuntoisia, katkaisupinnassa ei murtumisen merkkejä			
RA59B	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60:n ja RA58:n välisellä alueella, välittömästi RA58:n SW-puolella, etäisyys RA59A:sta n. 0,4 m	päällä: M22	pystypaalu; halkaisija n. 7 cm	RA59A: paalut samankaltaisia		
RA59C	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA53:n ja RA58:n välisellä alueella, välittömästi RA58:n ja RA60F:n W-puolella	päällä: M22	pystypaalu; halkaisija n. 7 cm	RA59A: paalut samankaltaisia		
RA59D	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA53:n ja RA35:n välisellä alueella, välittömästi RA35:n SW-puolella; rakenne jatkuu kaivausalueen NW-profiiliin	päällä: M22	pystypaaluja ja kaksi vaakahirttä; hirsien suunta NW-SE, paalut tukevat hirsyä, alemmassa hirressä kolo yhtä pystypaalu varten	RA59A: paalut samankaltaisia RA84, RA102A: hirsjarinoiden välissä rako sillä kohdalla, josta RA59D poistettu	tontin rajapuu	
RA59E	Kemikumin alueen N-kulmassa: RA35:n alapuolella	päällä: M65E	pystypaaluja; yhteensä 6 paalun ryhmä, paalujen halkaisija 4 - 11 cm; paalut eivät viere vieressä, muodostavat kehän	RA59A: paalut samankaltaisia		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA59F	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA53D:n ja RA60B:n välissä	päällä: M65 rakennetta mahdollisesti rikkoo: M22	pystypaaluja; yhteensä 7 paalun tiivis ryhmä, paalujen halkaisija 8-9 cm, yksi paaluista muita tukevampi (halkaisija 13 cm); paalut päästään teroitettuja, kallistuneita		
RA59G		Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60F:n alueella, välittömästi RA60J:n SW- ja NE-puolella	pystypaaluja; yhteensä 7 paalua, halkaisija 6-12 cm, eivät tiiviinä ryhmänä; yksi paaluista muita tukevampi (halkaisija 15 cm) ja sen NE-sivulla on varho; yksi paaluista tukee RA60J:tä kiilana sen SW-puolella	RA60H: vrt. varhottu RA59G:hen kuuluva paalu		
RA59H		Kemikumin alueen NW-osassa: RA94:n alueella	pystypaaluja; yhteensä 4 paalua, paalujen halkaisija 7 - 12 cm, katkaisupinnolla ei murtumajalkia, paalut eivät tiiviinä ryhmänä; lisäksi yksi pystyasentoinen lankku (leveys 12 cm, paksuus 6 cm)	RA98: rakenne samankaltainen, myös RA98:ssa yksi pystyasentoinen lankku; RA59F: rakenne samankaltainen		RA59H:n paalut eivät linjassa muiden RA59:n alanimeroilla numeroitujen pystypaalojen kanssa
RA59J		Kemikumin alueen NW-osassa: RA100:n ja RA114:n välissä, RA53F:n SE-puolella	päällä: M66C yhteydessä: M112	pystypaaluja; yhteensä 14 paalun ryhmä	RA114: dokumentoitu samaan karttaan; RA59G: rakenne samankaltainen	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60 soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA60 + RA60D + RA60E + RA60K + RA60N + RA77 + RA68 + RA140	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA58:n SW-puolella	päällä: M9, M22 yhteydessä: M65, M65B, M67B	puujäänteitä; pääasiallinen suunta SW-NE, muodostavat puutasoa; SW-NE-suuntaisen puutasen alla NW-SE-suuntaisia lautoja; NW-SE-suuntaisten lautojen alla mahdollisesti SW-NE-suuntaisia puujäänteitä; rakenteen laajuus n. 0,4 m x 1,4 m; muutamia tiiliä, yksi pystypaalu, muutamia kiviä (halkaisija n. 10 cm); maa puujäänteiden yhteydessä puuroskansekasta; rakenteen purkamisen yhteydessä sen ylin SW-NE-suuntainen "puutaso" osoittautui lankuksi, leveys 27 cm, paksuus 8 cm; lankun alla savea (M67B), pohjavaaitus z = 655	RA60B: vastaavalla tavalla SW-NE- ja NW-SE-suuntaista puuta ristikkäin; "puulatomusta"; M65, M65B, M67B: savinen ja puusilppuinen maa-aines RA60:n yhteydessä limittäin, ei selkeää kerroksellisuutta	puurakennuksen lattiarakennetta	rakenne soran M22 vuoksi fragmentaarinen, kuvaus epätarkka
RA60M RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60:n alapuolella	päällä: RA60, M65B	puujäänteitä; suunta SW-NE; kolme pinnastaan hiiltyntä lankkua ja niiden SE-puolella yksi hiiltymätön piiluttu hirsi	RA60C: puujäänteet kohtisuorassa, mahdollinen liitoskohta ei säilynyt; RA165A: mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen	RA165:n lattiatasoa?	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60B soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; vrt. myös RA60 ja sen kanssa samaan kokonaisuuteen kuuluvat rakenteet	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA53:n SE-puolella, RA60:n SW-puolella	päällä: M9, M22 yhteydessä: M65B, M67B	puujäänteitä; pääasiallinen suunta SW-NE; soran M22 poiston jälkeen RA60B:n SW-profilissa näkyvissä SW-NE -suuntaisten hirsien ja lautojen päitä; em. profilissa kaareva puujäänne / puuesineen osa (valokuvattu); havaintoja SW-NE -suuntaisista puujäänteistä myös M22:n poiston jälkeen RA60B:n NE-profilissa; maa puujäänteiden yhteydessä savista hiekkaa ja puuroskansekasta orgaanista maa-ainesta rakenteen laajuus n. 0,5 m x 2,5 m	RA60B: vastaavalla tavalla SW-NE- ja NW-SE -suuntaista puuta ristikkäin; "puulatomusta"; RA60B: vastaavalla tavalla SW-NE- ja NW-SE -suuntaista puuta ristikkäin; "puulatomusta"; M65, M65B, M67B: savinen ja puusilppuinen maa-aines RA60B:n yhteydessä limittäin, ei selkeää kerroksellisuutta	lattiatason fragmentteja?	
RA60C RA165	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60:n NW-puolella, RA60B:n NE-puolella	päällä: M22, RA60	kaksi hirttä; suunta NW-SE, keskinäinen etäisyys < 0,2 m; SW-puoleisen hirren halkaisija n. 15 cm, pyöröhirsi; NE-puoleisen hirren halkaisija n. 15 cm, huonokuntoinen	RA165A: samaa rakenteellista kokonaisuutta		
RA60D soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA60 + RA60D + RA60E + RA60K + RA60N + RA77 + RA68 + RA140	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA6B:n alapuolella	päällä: M48, M57, M58, M63, RA60E alla: RA60K, RA100	puujäänteitä; yhteensä 4 puujäännettä, suunta NW-SE, ei hiililymisen merkkejä		puurakennuksen lattiarakennetta: kahden lattiatason välinen orsisto	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60E soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA60 + RA60D + RA60E + RA60K + RA60N + RA77 + RA68 + RA140	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA6B:n alapuolella	päällä: M57, M58 yhteydessä: M67C alla: RA60D	puujäännö; suunta SW-NE, pinnastaan hiiltynyt		puurakennuksen lattiarakennetta: lattialauta?	
RA60F soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NE-laidassa: soran M22 ja kaivausalueen NE-profiilin rajaamalla "saarekkeella", RA58:n alapuolella	päällä: M56 yhteydessä: M65D	puutasoa; puujäänteiden pääasiallinen suunta SW-NE, maatuneita hirsii (leveys max 20 cm), myös NW-SE -suuntaisia puujäänteitä; yksi pystypaalu (halkaisija 23 cm), muutamia kiviä (halkaisija n. 20 cm); rakenteen laajuus n. 1,7 m x 2,3 m			

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvauk	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60G	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA77:n NE-puolella	päällä: M56 rakennetta rikkoo: RA14 sisällä: M56C, M56E, M56G, M56H, M56J, M56L, M56M, M56N, M56P, M96 alla: plastinen pohjasavi	varhopatsasrakenne; ei pohjaa	RA11N, RA11P, RA11Q, RA11U: varhopatsaat; RA76A: kivet RA60G:n ylimpien hirsikertojen kanssa samalla absoluuttisella korkeudella välittömästi varhopatsasrakenteen ulkopuolella; RA60H, RA190: myös varhopatsasrakenteita	varhopatsaskaivo	RA60G:n SW- ja SE-laidan ulkopuolella yksinkertainen, kookkaista kivistä muurattu vuoraus, joka oli asetettu lautapedin päälle; SW-puolella se muodostui SW-NE -suuntaisista laudanpätäkistä, SE-puolella SW-NE -suuntaisesta pitkittäislaudasta; lautojen alla n. 10 cm paksu savivuoraus; SE-puolella kaksi lautakertaa, joiden välissä laastikerros; RA60G:n seinien sisäpuolella ylimpien hirsikertojen yhteydessä savea joka liittyy seinien tilkitsemiseen tms.; RA60G:n ja kaivausalueen NE-profiilin välisellä alueella korkeudella z = 688 irrallinen salvosrakenne, piirretty karttaan, ei rakennenumeroa; salvoksessa SW-NE -suuntainen puujäänne päällä ja NW-SE -suuntainen puujäänne alla; puujäänteet samanlaista hirttä kuin RA60G:n seinät; rakennetta rikkonut SW-puolelta suurista, irtonaisista kivistä koostunut RA76A;

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60H	Kemikumin alueen NE-laidassa: välittömästi RA60G:n NW-puolella	sisällä: M146A, M146B	varhopatsasrakenne; ei pohjaa	RA11G, RA11R, RA11T: varhopatsaat	varhopatsaskaivo	RA60H:n sisäpuolella ylimpien hirsikertojen korkeudella tiilenkappaleita ja kiviä (halkaisija n. 10 cm), vastaavalla absoluuttisella korkeudella RA60H:n ulkopuolella puusilpussa M65D nokea (z min = n. 630), RA60H:n hirsissä ei palojälkiä; n. 0,4 m:n etäisyydellä RA60H:n SE-laidasta SW-NE -suuntainen hiiltynyt pyöröhirsihaljakas, z = 581 (pinta) / z = 565 (pohja), leveys 26 cm, RA60H:n SW- ja NE -laitojen ylimpien hirsien varassa; ei yk-piirrettäviä yksityiskohtia; mahdollinen tulkinta: varhopatsaskaivon kansirakennetta
RA60J	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA60F:n alapuolella	yhteydessä: M65D	hirsi; ei alkuperäisellä paikallaan, pituus 1,4 m, molemmista päistään veistetty, keskellä koirankaulasalvoslovi	RA59G: pystypaalut RA60J:n vieressä		
RA60K	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA60 + RA60D + RA60E + RA60K + RA60N + RA77 + RA68 + RA140	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella"	päällä: RA60D alla: M66C puutasoa; suunta SW-NE, erillisten puujäänteiden (lankkujen tms.) rajat eivät erotettavissa, ei hiiltymisen merkkejä	RA66: rakenne samankaltainen ja samalla tavalla maaton	puurakennuksen lattiarakennetta: kaksinkertaisen lattian alempi taso	puutason alapinnalla runsaasti kalansuomuja

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA60L soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA165	Kemikumin alueen NW-osassa: RA60B:n alapuolella	päällä: M65B, M67B, RA60B rakennetta rikkoo: M22	hirsiiä; suunta SW-NE, yhteensä 6 pinnastaan hiiltynyttä hirttä, muissa hirsissä ei hiiltymisen merkkejä; rakenteen laajuus n. 0,5 m x 0,8 m; rakenteen palamaton osa välittömästi RA59F:n SE-puolella	RA60B, M65B, M67B: ei lainkaan palojälkiä; RA165A, M128: voimakkaat palojäljet	RA165:n lattiatasoa?	
RA60N soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset; RA60 + RA60D + RA60E + RA60K + RA60N + RA77 + RA68 + RA140	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA60K:n alapuolella	päällä: RA60K	kaksi hirttä; suunta NW-SE; SW-puoleinen hirs: neliskanttiseksi piiluttu, leveys 18 cm; NE-puoleinen hirs: pyöröhirs, jonka pinnassa näkyvät RA60K:n puujäänteiden painaumat	RA60K:n koolinkia		
RA60P RA165?	Kemikumin alueen NW-osassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA60N:n alapuolella	päällä: M66C yhteydessä: M92	kaksi hirttä; suunta NW-SE, pyöröhirsiiä, keskinäinen etäisyys n. 0,5 m	M92: tiivis sitkeä savi vain RA60P:hen kuuluvien hirsien välissä	RA165:n lattiarakenteeseen liittyvää rakennetta?	
RA61	Kemikumin alueen SE-laidassa: RA17:n SW-puolella, rakenne jatkuu kaivausalueen SE-profiilin	päällä: M14 alla: M46B	kiveystä; kivien halkaisija 10 - 15 cm, pyöreähköjä, tiiviisti vierekkäin, ei laastia; laajuus 0,9 m x 1,2 m	RA6A, RA26, RA30: rakenne samankaltainen		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA62	Kemikumin alueen SE-osassa: RA25:n ja kaivausalueen SE-profiilin välisellä alueella, etäisyys SW-profiiliin n. 0,8 m	päällä: M14	tiili- ja kivirakennetta; kivien halkaisija 10-15 cm, runsaasti rikkonaisia tiiliä; tiilten asento NW-SE, yksi lähes ehjä tiili (mitat 28 cm x 16 cm, paksuus ei tiedossa); purkumassakeskittymä myös RA25:n SE-pään NE-puolella; kaksi suurempaa kiveä (halkaisija n. 40 cm, pintavaaitus $z = 735$), mahdollisesti eivät liity RA62:een	M46A, M46B, M47C: hajonnut rakenne RA62 mahdollinen selitys purkujätteelle; RA63: purkujätettä myös RA63:n päällä, liittyminen RA62:een ei varmaa		
RA62B	Kemikumin alueen SE-osassa: välittömästi kaivausalueen SE-profiilin vieressä, RA62:n alapuolella	päällä: RA62, RA81D	puujäänteitä; kaksi NW-SE -suuntaista maatunutta puujäännettä ja niiden kanssa kulmittain yksi SW-NE -suuntainen hiiltynyt puujäännä	RA81E: kaksi RA62B:hen kuuluvaa NW-SE -suuntaista puujäännettä samalla tavalla maatuneita kuin RA81E; RA81D: rakenteiden välinen etäisyys 0,6 m, mahdollisesti liittyvät samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; RA62: sijaitsee välittömästi RA62B:n yläpuolella, ei välttämättä kuulu samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen RA62B:n kanssa		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA63	RA110 + RA110B + RA81B + RA81C + RA63 + M47C + M47D + RA81E + RA81F + RA79B + RA81D	Kemikumin alueen SW-laidassa: etäisyys kaivausalueen SE-profiiliin n. 1,5 m, etäisyys Kemikumin ja Kosmoraman alueiden välisen kaivannon NE-laitaan n. 0,4 m	päällä: M9, M14 rakennetta rikkoo: M22 alla: M47B+M47D	puujäänteitä; neljä NW-SE -suuntaista ja kolme SW-NE -suuntaista puujäännettä, kaikki pinnastaan hiiltyneitä, kohtisuorassa toisiaan vastaan siten että NW-SE -suuntaiset puujäänteet ovat SW-NE -suuntaisten puujäänteiden NW-puolella, ei liitoskohtia, SW-NE -suuntaiset puujäänteet osittain keskenään päällekkäin; palokerrosta puujäänteiden N-puolisella alueella RA63:n ja RA29B:n välisellä alueella, palokerroksen pinnalla tiilimurskaa	M46B: vrt. tiilimurska RA63:n yhteydessä olevan palokerroksen pinnalla; RA62: palokerros mahdollisesti liittyy (myös) RA62:een; (RA81A, RA81B, RA81C: hiiltyneitä puujäänteitä RA63:n läheisyydessä, kuitenkin absoluuttisesti alempana;) (RA25B: mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen;) (RA81D: samalla SW-NE -linjalla ja samalla absoluuttisella korkeudella kuin RA63:een kuuluvista SW-NE -suuntaisista puujäänteistä NW-puoleisin, z = 705)	uunin pohja
RA63B RA63	Kemikumin alueen SW-laidassa: RA63:n alueella	rakennetta rikkoo: M22	kiveystä; kiviä (halkaisija 10-20 cm) ja rikkonaisia tiiliä, kivien ja tiilenkappaleiden aluetta reunustaa NE- ja SE -suunnissa n. 15 cm leveä hiekkavyöhyke; rakenne ehjintä RA63B:n SW-osassa; laajuus n. 0,5 m x 1 m, rajautuu RA63:een kuuluviin puujäänteisiin, purkujätettä jonkin verran myös välittömästi RA81E:n NE-puolella		purkujätettä, ei ehjää rakennetta	
RA64	Kosmorama B -alueen NE-päässä: RA1:n alueen SW-laidassa	päällä: M1 rakenne rikkoo: RA1:ä alla: M41	kivenlohkareita; halkaisija 20 - 70 cm, osassa kivistä poranjälkiä, muodostavat NW-SE -suuntaisen rivin, kylmämuurausta; laajuus n. 1,5 m x 6 m		kivijalka?	löydöt RA64:n päältä otettu talteen merkinnällä "RA1:n päältä"; RA64:n yhteydestä ei ressenttejä löytöjä

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA64B	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA64:n alapuolella	päällä: RA64, M41 rakenne rikkoo: M38B:tä alla: M24D, RA64D, RA95C	kiveystä; kiviä ja kivenlohkareita, halkaisija max n. 40 cm, tiiviisti vierekkäin, kylmämuurausta, monissa kivissä laastitahroja	RA64, RA64D: kuulunevat samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; RA64C: ei liittynyt samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		
RA64C	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA1:n alapuolella, RA64:n NE-puolella		kivi- ja tiilirakennetta; kivien halkaisija 8 - 15 cm, vieri vieressä, muodostavat tasaista pintaa, jonkin verran laastia ja tiilimurskaa, rakenteen reunassa muutamia rikkonaisia tiiliä; laajuus n. 1,2 m x 1,4 m	RA64, RA64B: eivät liittynyt samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		
RA64D	Kosmorama B - alueen NE-päässä: RA64B:n alapuolella	päällä: RA64B yhteydessä: M41 alla: M24B	kiviä; muodostavat NW-SE -suuntaisen kivirivin	RA64B: NW-SE -suuntaisessa kivirivissä RA64:n alla kaksi kivikertaa, joista alempi RA64D, molemmat kivikerrat purettu samanaikaisesti; RA64E: kivirivi kohtisuorassa RA64D:tä vastaan		
RA64E	Kosmorama B - alueen NE-osassa: RA64:n SW-puolella		kiviä; muodostavat SW-NE -suuntaisen kivirivin, kivien väleissä laastia, kivissä laastitahroja	RA64D: kivirivi kohtisuorassa RA64E:tä vastaan		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA65 RA68 + RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA47:n NE-puolella	päällä: M14 rakennetta rikkoo: RA90D alla: M68C	tiilirakenne; tiililatomusta, ylin tiilikerta heikoimmin säilynyt, tiiltien yhteydessä karkeaa hiekkaa; rakenteen reunat keskiosaa paremmin säilyneet, reunatiiltien yhteydessä laastia, keskiosassa ei juuri lainkaan ehjää latomusta rakenteen alaosaan; laajuus n. 2 m x 2 m; tiililatomuksen alla pohjakivet, orgaanisensekaista, nokista ja laastinsekaista hiekkaa ja savea sekä puutasoa, paikoin puutaso välittömästi tiiltien alla; puutaso pohjakivien alla, laajuus n. 1,5 m x 1,2 m; puutason alla laastinsekaista hiekkaa, jossa runsaasti tiilimurskaa	RA92: yksi ilmeisesti RA92:een kuuluva NW-SE -suuntainen puujäänne jatkuu RA65:n alle	uuni	yksi iso pala kuonaantunutta savea
RA66 RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA47:n alapuolella	päällä: RA47 alla: M52A	puutasoa; puunsyiden suunta SW-NE, ei hiiltymisen merkkejä; rakenteen NE-laidassa puutason alla yksi NW-SE -suuntainen puujäänne, z = 695 (pinta); rakenteen laajuus n. 2 m x 2 m; puutason alla ja välittömästi sen SE-puolella "vuolumaata", z = 698 (pinta) / z = 693 (pohja), RA66:n ja RA68D:n välisellä alueella "vuolumaa" vertikaalisesti M43B:n alla ja M52A:n päällä	RA47: välittömästi RA66:n päällä, mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen?		keskellä puutasoa jauhinkiven katkelma

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA67 RA6A + RA30 + M48 + RA75 + RA67 + RA68B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA65:n NE-puolella, RA68A:n alueella	päällä: M14	tiilirakenne; tiililatomusta ja kiviä (halkaisija 15-20 cm); laajuus 0,7 m x 1,2 m; useita tiilikertoja, alimman tiilikerran alla ei muita tähän rakenteeseen kuuluvia havaintoja; muutamia tiiliä latomuksen ulkopuolellakin	RA75: mahdollisesti kuuluvat samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen: RA89: purkumassa mahdollisesti liittyy RA67:ään; (M68C: mahdollisesti RA67:ään liittyvää purkumassaa RA65:n alla?)	hajotettu uuni	
RA68A RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA65:n SE-puolella	päällä: M14 yhteydessä ja alla: M39B	puujäänteitä; suunta NW-SE, huonokuntoisia, osittain hiiltyneitä, myös muutamia N-S -suuntaisia puujäänteitä; rakenteen alaosassa puujäänteet parempikuntoisia; laajuus n. 1,5 m x 4 m	RA70: rakenne samankaltainen	mahdollisesti huonokuntoista puutasoa	
RA68B RA6A + RA30 + M48 + RA75 + RA67 + RA68B	Kemikumin alueen SE-osassa: RA65:n SW-puolella	päällä: M14	kaksi puujäännettä; suunnat SW-NE ja NW-SE: salvosrakenne	RA75: liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen; (RA92: mahdollisesti liittyy samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen?)	hajonneeseen uuniin liittyvä hirsikehikko?	rakenteen pintaosa huonokuntoinen, salvosrakenne selkeästi näkyvissä M48:n poistamisen jälkeisessä tilanteessa

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA68C	Kemikumin alueen keskiosassa	päällä: M22, M14, RA36	hirsikehikko; ylimmän hirsikerran SW-laidan päällä kolme rinnakkaista NW-SE -suuntaista hirttä, z = 690-694; RA68C osoittautui hirsikehikoksi po. hirsien poistamisen jälkeen	RA92B: osoittautui hirsikehikon RA68C ylimmän hirsikerran NW-laidaksi		rakenteen ylimmän hirsikerran SW-, SE- ja NE -laita tulivat huonokuntoinen, ei yksiselitteisesti nähtävissä kumpiko puujäänteistä on salvoksessa päällimmäisenä, ks. kuitenkin vaaitusluvut, esiin samalla absoluuttisella korkeudella kuin muut RA68:n alanimeroilla numeroidut puujäänteet; RA68C:n alkuperäiseen määritelmään kuuluvista hirsistä SW-NE -suuntainen sekä NW-SE -suuntaisista NE-puoleinen hirsikehikon RA68C ylintä hirsikertaa, NW-SE -suuntaisista hirsistä SW-puoleinen kuuluu ylempään rakenteelliseen kokonaisuuteen, ks. maininta kolmesta rinnakkaisesta hirrestä RA68C-kehikon ylimmän hirsikerran päällä; RA68C-hirsikehikon SE-seinän ulkopuolella ylimmän hirsikerran tasolla savipaakkuja, mahdollinen tulkinta: seinäntilkesavea
RA68D	Kemikumin alueen SE-osassa: RA73:n NE-puolella	päällä: RA17, RA47 alla: M39B, M52B	puujäännös; suunta SW-NE, hiiltynyt SW-päästään n. 2 m pituudelta, NE-pää ei hiiltynyt; lisäksi: välittömästi puujäänteen SW-pään vieressä toinen hiiltynyt puujäännös, pituus n. 60 cm	RA68F, RA68G: muodostavat yhdessä RA68D:n kanssa kehikkomaisen rakenteen, jonka alueella M37B; RA17, RA47: puujäännös RA68D rakenteiden RA17 ja RA47 rajana	yksi puujäännös vai kaksi samalla SW-NE -linjalla sijaitsevaa puujäännettä, joista vain SW-puoleinen hiiltynyt?	RA68D:n NE-pään alla n. 5 cm paksuinen laastikerros, jonka alta M39B
RA68E	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n SW-puolella, välittömästi RA73:n NE-puolella	yhteydessä: M43A, M52B	puujäännös; suunta NW-SE, huonokuntoinen, ei hiiltymisen merkkejä, leveys 15-20 cm; RA17:n SW-puolisella alueella kaksi NW-SE -suuntaista puujäännettä rinnakkain; syvemmällä: RA68E:n NW-pää hiiltynyt, SE-pää n. 40 cm leveää maatonutta puutasoa	M43A, M43B: vain RA68E:n NE-puolella; M46B: vain RA68E:n SW-puolella; RA66: puujäänteiden SW-päät RA68E:n päällä		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA68F	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n NW-puolella	päällä: M14 alla: M43B	puujäänne; suunta SW-NE, ei hiililymisen merkkejä, leveys n. 15 cm; puujäänne NE-päässä laakea kivi (n. 40 cm x 60 cm)	RA68G: puujäänneet kulmittain; RA68D: puujäänneet RA68F, RA68G ja RA68D muodostavat kehikkomaisen rakenteen, jonka alueella M37B		
RA68G	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n NE-puolella	päällä: M14	puujäänne; suunta NW-SE, huonokuntoinen	M43A, RA17: vain RA68G:n SW-puolella; RA68F: puujäänneet kulmittain; RA68D: puujäänneet kohtisuorassa toisiaan vastaan; RA68G, RA68F ja RA68D muodostavat kehikkomaisen rakenteen, jonka alueella M37B		
RA69 M42	Kosmorama B -alueen NE-osassa: RA55:n ja RA64:n välisellä alueella	päällä: M41 alla: M42	purkujätettä; kiviä (halkaisija 10 - 20 cm), tiilenkappaleita, SW-NE -suuntaista maatonutta puuta; osa kivistä muodostaa SW-NE-suuntaista kiviriviä, z = 771 (pinta), etäisyys RA51:n NW-profiiliin n. 1,6 m; ei ehjiä tiiliä, ei selkeää ehjää rakennetta	RA28, RA43, RA44, RA55, RA58, RA89: vastaavanlaista purkujätettä		rakenteen yhteydestä useita kuparirahoja, ajoitus 1700-l.
RA70	Kemikumin alueen SW-laidassa: kaikissa ilmansuunnissa soran M22 rajaamalla "saarekkeella", RA24:n SE-puolella	päällä: M9, RA46A	puujäänneitä; maatonneita, ei yhtenäistä puunsyiden suuntaa	M49B: numerosta RA70 luovuttiin ja dokumentointia jatkettiin numerolla M49B; RA46A: ei liittynyt samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen, RA70:ssä ei hiililymisen merkkejä	ei liene rakenne	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA71M RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n ja RA71D:n NE-seinässä	päällä: RA71:n seinän kivi- ja tiilimuurausta	hirsiiä; kolme hirttä rinnakkain, suunta NW-SE, hirsien pinnalla kaarnaa; SW-puolimmainen hirsistä tasapintaiseksi veistetty, reuna pyöristetty	RA71P: rakenne samankaltainen; RA71N: pystypaalut tukevat ainakin RA71M:n SW-puolimmaista hirttä		RA71M:n NE-puoleinen hirsi näkyvissä RA71D:n NE-seinän ulkoprofiilissa, joka dokumentoitu M201:n kaivamisen yhteydessä, RA71M:n SW-puoleinen hirsi näkyvissä RA71D:n NE-seinän sisäprofiilissa, joka dokumentoitu M86M:n poistamisen jälkeen; RA71C:n kivi- ja tiiliseinää kaivinkoneella purettaessa RA71M:n hirsistä NE-puolimmainen vaurioitui, tilanne dokumentoitu valokuvaamalla
RA71 RA71	kaivausalueen keskiosassa		kivi- ja tiilirakenne; kolme "huonetilaa"	RA71C, RA71D, RA71E: "huonetilat", RA71B, RA71F: tiiliseinät, RA71M, RA71P: tiiliseinien perustuksiin liittyvät vaakahirret, RA71G, RA71H, RA122A, RA122C: muita tiilirakenteeseen kuuluvia rakenneyksityiskohtia		RA71C:n E-kulmassa pystyasentoinen, päästään katkaistu rautaputki, leveys 7 cm

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA71B RA71	kauppahallin kellarin NE-profiilina		kivi- ja tiiliseinä; tiiltien yhteydessä runsaasti laastia, kivien väleissä hiekkaa	RA71C, RA71D, RA83: rakennenumero RA71B tarkoittaa rakenteeseen RA71 kuuluvien "huonetilojen" ja RA71:ä rikkoneiden lohkareiden SW-puoleista profiilia eli kauppahallin kellarin NE-profiilia; RA71F: myös RA71:een kuuluva seinärakenne, muita RA71:n seiniä ei dokumentoitu erillisillä rakennenumeroilla vaan ne nimettiin "huonetilojen" (RA71C, RA71D, RA71E) mukaan; M100B: puusilppukerrosta välittömästi RA71B:n NW-puolella		
RA71C RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 SE-osa		kivi- ja tiiliseinien rajaama tila; seinärakenteessa ilmeisesti tiililatomus kivilatomuksen ulkopuolella, laastimuuraus, seinän leveys 0,7 - 0,8 m; "huonetilan" laajuus n. 4 m x 4 m	RA71D, RA71E: muut "huonetilat" RA71:ssä, RA71B, RA71F: "huonetilan" RA71C SW- ja SE-seinät		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA71D RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 keskiosa	rakennetta rikkoo: RA83	kivi- ja tiiliseinien ja kivenlohkareiden rajaama tila; seinärakenteessa kaksinkertainen tiililatomus kivilatomuksen ulkopuolella, laastimuuraus, seinän leveys 0,7 - 0,8 m; "huonetilan" laajuus n. 4 m x 4 m	RA71C, RA71E: muut "huonetilat" RA71:ssä, RA71B: "huonetilan" RA71D SW-seinä		maakerrokset SE-seinän sisäprofiilissa: kivi- ja tiiliseinän pohjavaaitus z = 560, jonka alla M86M, z = 560 (pinta) / z = 540 (pohja), jonka alla turpeensekainen orgaaninen maa-aines, z = 540 (pinta) / z = 522 (pohja), jonka alla palanut kaarnaa, z = 522 (pinta) / z = 510 (pohja), jonka alla turpeensekainen savinen maa-aines ja likainen savi, z = 510 (pinta) / z = 470 (pohja); plastisen pohjasaven pinta korkeudella z = 458 - 470; profiili valokuvattu
RA71E RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 NW-osa		kivi- ja tiiliseinien rajaama tila; SE-seinän rakenne: kivi- ja tiilimuurausta, z = 689 (pinta) / z = 592 (pohja), alla kolme rinnakkaista vaakahirttä, pintavaaitus z = 557 (SW-päästä), z = 538 (NE-päästä)	RA71C, RA71D: muut "huonetilat" RA71:ssä; RA71M, RA71P: vaakahirret RA71:n muiden "huonetilojen" muurattujen seinien alla samankaltaiset kuin RA71E:n SE-seinän alla; M515, M515B: maa RA71E:n sisäpuolelta kaivettu kaivinkoneella ja siirretty varastoalueelle		SE-seinän kivi- ja tiilimuurauksen vaaitus: z = 689 (pinta) / z = 592 (pohja)
RA71F RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 SE-osassa	RA71C:n osa	kivi- ja tiilimuurausta; leveys n. 0,7 m	RA71B: myös RA71:een kuuluva seinärakenne, muita RA71:n seiniä ei dokumentoitu erillisillä rakennenumeroilla vaan ne nimettiin "huonetilojen" (RA71C, RA71D, RA71E) mukaan;		n. 0,8 m:n etäisyydellä RA71F:n SW-päästä SW-suuntaan M80:ssä kaksi laakakiveä, mitat 48 cm x 17 cm x 4 cm ja 40 cm x 23 cm x 3 cm, z = 711 (pinta) / z = 703 (pohja), punertavaa hiekkakiveä, hiukan laastitahroja

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA71G RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, sen N-kulmassa	alla: RA71H	kivilatomusta; kaksi päällekkäistä kivikertaa, kivien välissä 2-5 cm paksuinen kerros puhdasta täyttöhiekkaa	RA122C: rakenteella vastaava sijainti RA71:n "huonetilan" N-kulmassa; RA71H, RA71J: liittyvät samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		alemmman kivikerran vaaitus z = 670 (pinta) / z = 650 (pohja)
RA71H RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA71G:n alapuolella	päällä: RA71G alla: M85G, RA71J	hirsiarinaa; hirsien suunta NW-SE	RA71J: pystypaalut tukevat arinaa RA71H; RA71G: liittyynee samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen		
RA71J RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella, RA71H:n alapuolella	päällä: RA71H yhteydessä: M85G	pystypaaluja; muodostavat NW-SE -suuntaisia rivejä, monet paaluista tuohipintaisia	RA71H: hirsiarina pystypaalujen RA71J varassa		
RA71K RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella	päällä: M86J, RA122B yhteydessä ja alla: M86M, RA71L	kivenlohkareita; vierekkäin, samalla absoluuttisella korkeudella, ei varmaa havaintoa sidosaineesta			
RA71L	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n sisäpuolella, RA71K:n alapuolella	päällä: RA71K yhteydessä: M86M	hirsi; suunta SW-NE, leveys 24 cm	RA83: rakenteellinen kokonaisuus, jonka osa hirsi RA71L mahdollisesti on ollut, lienee RA83:n rikkoma	mahdollinen liittyminen muihin rakenteisiin ei pääteltävissä, hirsi ei välttämättä alkuperäisellä paikallaan	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA71N RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71D:n NE-seinän alla	päällä: RA71D:n NE-seinän kivi- ja tiilimuuraus, RA71M alla: plastinen pohjasavi	pystypaaluja; halkaisija n. 15 cm, muodostavat NW-SE -suuntaisen rivin, muutamien paalujen pinnassa tuohta	RA71M: pystypaalu RA71N tukevat ainakin RA71M:n SW-puolimmaista hirttä		dokumentoitu RA71D:n NE-seinän sisäprofiilissa, mahdollisesti NW-SE -suuntaisia paalurivejä kaksi tai useampiakin, eivät nähtävissä profiilissa
RA71P RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n seinien alla		hirsii; suunnat RA71C:n seinien mukaiset (SW-NE ja NW-SE); RA71C:n SW-, NE- ja SE-seinien kivi- ja tiilimuurauksen alla kolme rinnakkaista tasapintaiseksi veistettyä hirttä; RA71C:n ja RA71D:n välisen kivi- ja tiiliseinän alla yksi pyöröhirsi; pintavaaitukset: z = 632 (RA71C:n SW-seinä) z = 658 (RA71C:n NE-seinä) z = 630 (RA71C:n SE-seinä) z = 643 (RA71C:n ja RA71D:n välinen seinä); RA71C:n SE-seinän alla olevien vaakahirsien SW-päissä salvoslovot, yksi dokumentoitu yk-piirroksena, kahdessa muussa hirressä lovi samanlainen, muissa RA71P:hen kuuluvissa hirsissä ei salvoslovia	RA71M: rakenne samankaltainen; RA71E: "huonetilan" SE-seinän alla kolme rinnakkaista hirttä	RA71C:n ja RA71D:n välinen seinä rakenteellisestikin väliseinä, muut RA71C:n seinät ulkoseiniä, vrt. kuitenkin RA71D:n ja RA71E:n välisen seinän alla kolme rinnakkaista hirttä	dokumentoitu valokuvaamalla, ei piirretty
RA71Q RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71E:n sisäpuolella	päällä: M515 alla: M515B, RA534A	tiililatomusta; yhtenäinen tiilipeti; RA71E:n S-kulmassa tiilipedin päällä mahdollisesti toista tiikertaa (z = 609), tiilet rikkonaisia	M515B: rakenteeseen RA71Q kuuluvat tiilet poistettu M515B:n yhteydessä, siirretty M515B:n kanssa varastoalueelle, M515B:ssä myös täyttöhiekkaa, joka mahdollisesti liittyy RA71Q:hun		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA72 RA71	kaivausalueen keskiosassa sijainneen kivijalan RA71 alueella: RA71C:n sisäpuolella	päällä: M1 alla: M45B	kiveystä; SW-NE -suuntainen vesikouru; rakenteen laajuus n. 2 m x 3 m			
RA73 RA73 + RA73B + Ra19 + RA86	Kemikumin alueen SE-osassa: RA17:n SW-puolella	päällä: M14, M46A	kiveys; kivien halkaisija 10-15 cm, laajuus n. 1,6 m x 8,5 m; kiveykseen liittyy NW-SE -suuntainen vesikouru, leveys n. 10 cm, syvyys n. 10 cm, etäisyys RA73:n NE-laidasta 0,3 m; RA73:n NW-päässä n. 1 m x 1 m:n alueella hajonnutta kiveystä, kivet samanlaisia kuin RA73:ssa	RA7: rakenne samantyyppinen; RA73B: ilmeisesti saman kiveyksen osa; RA68E, RA90: sijaitsevat RA73:n reunassa; RA26, RA86, RA111: kiveyksiä samalla NW-SE -linjalla kuin RA73, liittyminen samaan rakenteeseen ei todennäköistä, vrt. absoluuttiset korkeudet	katukiveys	kiveys palanut; saman palon jälkiä mahdollisesti myös RA81A:ssa; vrt. myös palojäljet RA46A:ssa ja RA46B:ssä
RA73B vrt. RA73 ja sen kanssa samaan kokonaisuuteen kuuluvat yksiköt	Kemikumin alueen SE-osassa: välittömästi RA81F:n ja RA131:n NE-puolella		kiveystä; kivien halkaisija 10-20 cm, laajuus n. 0,4 m x 2,5 m; yhtenäinen kivirivi, lisäksi kolme kiveä kivirivin SE-puolella	RA73: ilmeisesti samaa rakennetta	kolme kivirivin SE-puolella sijaitsevaa kiveä osoittavat mahdollisen vesikourun paikan	
RA74 vrt. RA75 ja sen kanssa samaan kokonaisuuteen kuuluvat yksiköt	Kemikumin alueen SE-osassa: RA30:n alapuolella, RA68A:n NW-puolella, RA75:n SW-puolella	päällä: RA30 alla: M48	kiveystä; kivien halkaisija n. 8 cm, eivät muodosta tasaista pintaa	RA30: kiveysten RA30 ja RA74 välissä jonkin verran maata; M48: laasti ei liittynyt kiviin RA74	mahdollisesti ei rakenne	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA75 RA6A + RA30 + M48 + RA75 + RA74? + RA67 + RA68B	Kemikumin alueen keskiosassa: RA6A:n alapuolella, RA68B:n vieressä	päällä: RA6A yhteydessä: M48	kiviä; yksi kookas kivi (halkaisija > 50 cm), kaksi pienempää kiveä (halkaisija n. 35 cm) ja muutamia pienehköjä kiviä (halkaisija 15-20 cm); eivät muodosta yhtenäistä kiveystä		hajonneen uunin perustuskiviä; kivissä rapautumis- tai palojälkiä	
RA76A	Kemikumin alueen SE-osassa: välittömästi RA38:n NW-puolella, RA60G:n SW-puolella	rikkoo: RA77:ää	muutamia kiviä; kaksi kivistä kookkaita (halkaisija > 50 cm), muut pienempiä (halkaisija n. 30 cm); alun perin RA76A:ksi nimettyjen kivien alta neljän kiven muodostama NW-SE - suuntainen kivirivi, joka dokumentoitu RA77:n toisen tason karttaan	M68, RA89: kivien RA76A yhteydessä savilinssi; vrt. myös M56D	kivet eivät muodostane yhtenäistä rakenteellista kokonaisuutta, ilmeisesti eivät alkuperäisillä paikoillaan	
RA76B	Kemikumin alueen keskiosassa: RA38:n ja RA60G:n NW-puolella, soran M22 ympäröimänä	päällä ja yhteydessä: M22	kiviä; kookkaita (halkaisija 40-50 cm), eivät muodosta kiveystä tai selkeää kivirakennetta			
RA77 RA77	Kemikumin alueen SE-osassa	päällä: M56, RA38, RA89 rakennetta rikkoo: RA76A yhteydessä: M69	hirsirakenne	M69	hirsirakennus; useita huonetiloja, yksi mahdollinen väliseinä RA77B:n SW-puolella tai M88C:n NE-laidan kohdalla	
RA77B RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n alueella		puukehikko; sisämitat n. 1,1 m x 1,2 m, lankua (ei hirsikehikko)	M68B: maa RA77B:n sisällä M68B, ei lainkaan M69:ää; M69B: mahdollisesti liittyy RA77B:hen rakenteellisenä maakerroksena		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA77C(1)	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SE-laidassa	päällä: M15+M17	puujäänne; suunta SW-NE, pituus n. 3,2 m, pinnastaan hiiltynyt	M39B, M69: rajoittuvat vain RA77C(1):n NW-puolelle	ei liittynyt RA77:ään	välittömästi RA21:n SW-puolella sijaitseva laakea kivi mahdollisesti liittyy RA77C(1):hen; mahdollinen tulkinta: nurkkarakennetta
RA77C(RA77 2)	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SW-puolella	päällä: M88B, M88C, RA90C alla: RA77D, RA77G, M88E	lankkutasoa; lankkujen suunta SW-NE, leveys 14-34 cm, pinnastaan hieman hiiltyneitä	M88B, M88C: samalla alueella kuin RA77C(2)		lankkutason päällä NW-SE -suuntaisia vaakahirsia, keskinäinen etäisyys sama kuin muuallakin RA77:n alueella (1,2 - 1,4 m), vaakahirsistä sekä RA65:n että RA90C:n kohdalla sijaitseva hirsi ovat selkeästi RA77C(2):n yläpuolella
RA77D RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SW-puolella	päällä: RA77C(2) yhteydessä: M88D alla: RA77G	puurakenne	RA77: rakenne samankaltainen	RA77C(2):n koolaukseen liittyvää rakennetta	
RA77E	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SW-osassa	päällä: RA77, M69D alla: M117	puujäännteitä; suunta SW-NE, pyöröpuuta, puujäännteet rinnakkain, halkaisija 7-12 cm, pituus max 60-80 cm, muodostavat vaakasuoran tason			
RA77F (RA77)	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SE-laidassa, RA77D:n NE-puolella; samalla NW-SE -linjalla kuin M117	yhteydessä: M103	kiviä; kaksi laakeaa ja kaksi pienempää kiveä vierekkäin	RA77, RA77D: kivet RA77:n SE-puolimmaisesta SW-NE -suuntaisen hirren ja RA77D:n SE-puolimmaisesta SW-NE -suuntaisen hirren välissä	nurkkakivirakenne; ei välttämättä kuulu RA77:ään	
RA77G RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SW-puolella	päällä: RA77C(2), RA77D rakennetta rikkoo: RA68C yhteydessä: M88E	hirsirakennetta	RA155A, RA155B; RA77D	RA77C(2):n koolausta	
RA77H RA77	Kemikumin alueen SE-osassa: RA77:n SW-puolella, RA68C:n SE-puolella	päällä: RA77G rakennetta rikkoo: RA68C	kolme hirttä; suunta NW-SE; kahden NE-puolimmaisesta hirren alla SW-NE -suuntaiset hirret	RA172: RA77H:n alaosan SW-NE -suuntaiset hirret RA172:n päällä (sic)		

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA78	Kemikumin alueen NE-laidassa: RA21:n SW-puolella	päällä: M17 rakenne rikkoo: M39:ä	kiviä; yhteensä 5 kiveä, halkaisija 5 - 10 cm, eivät kiinni toisissaan, muodostavat kehän; maa kivikehän keskellä löyhää, multavaa; rakenteen laajuus n. 0,4 m x 0,4 m	RA56: mahdollinen paalunrija n. 0,3 m:n etäisyydellä RA78:sta	oletettiin paalunsijaksi; ei liene rakenne lainkaan	
RA79 RA80	Kemikumin alueen NW-osassa: RA19:n SW-puolella (etäisyys RA19:ään n. 1,2 m)	päällä: M22	hirsi; suunta NW-SE, leveys n. 25 cm; ristikkäin RA80:n kanssa, liitoskohdassa RA79:n pinnassa lovi jonka leveys n. 30 cm, liitoskohta korkeudella z = 651; hirren NE-puoleisella pinnalla jonkin verran tuohta; tuohta runsaasti myös RA79:n NE-puolella M49G:ssä, pystypaaluja: hirren RA79 SW-puolella 4 ja NE-puolella 2 paalua, mahdollisesti eivät liity samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen kuin RA79; kiiloja: hirren RA79 NW-puolella viisi pientä kiilaa (halkaisija n. 4 cm) sekä muutamia irrallisia puujäänteitä ja kiviä, mahdollisesti eivät liity samaan rakenteelliseen kokonaisuuteen kuin RA79	RA80: hirret ristikkäin; M49G, M121: ks. maininta tuohesta; RA24: pienet kiilat RA79:n NW-puolella samankaltaisia kuin RA24:n yhteydessä dokumentoidut kiilat		
RA79B RA110	Kemikumin alueen SW-osassa: samalla NW-SE -linjalla kuin RA79 ja RA80B	päällä: M9, M49, RA73	hirsi; suunta NW-SE, halkaisija > 20 cm	RA20: vrt. sijainti välittömästi RA79B:n NW-pään vieressä, mahdollisesti rikkonut sitä rakenteellista kokonaisuutta johon RA79B on kuulunut	RA110:n NE-ulkoseinän hirsi	

Kokonaisuus	Sijainti	Yhteydet muihin yksiköihin	Ominaisuuskuvaus	Viitteet muihin yksiköihin	Tulkinta	Lisätiedot
RA80	soralinjojen (M22) rikkomat Kemikumin alueen ylimmät sekoittumattomat kerrokset	Kemikumin alueen NW-osassa: RA19:n SW-puolella, RA79:n SE-puolella	päällä: M49; päällä myös: M49J, M57B (ks. RA80:n laajennettu määritelmä) M22	puujäännös; suunta SW-NE, pyöröhirren pätkä, ei hiiltymisen merkkejä; lisäksi: em. SW-NE -suuntaisen hirren päällä toinen hirsikerta; ylempään hirsikertaan kuuluvan SW-NE -suuntaisen hirren SW-päässä salvoskohta, hiiltynyt, salvoksessa NW-SE -suuntainen hirsi; laajennetun määritelmän mukaan RA80 siis hirsikehikon osa; lisäys: kaivauksen loppuvaiheessa kaivausalueen NW-profiilin vieressä RA80:n SW-NE -suuntainen hirsi esillä yli 5 m:n pituudelta, jatkui kuitenkin profiiliin; hirren kanssa kohtisuorassa kaksi NW-SE -suuntaista hirrenpätkää; lisäksi: välittömästi RA159A:n NW-puolella em. RA80:een kuuluvan SW-NE -suuntaisen hirren kanssa samansuuntainen hirsi, joka myös dokumentoitu rakennekokonaisuuden RA80 osana; kahden SW-NE -suuntaisen hirren välisellä alueella M49K ja sen yhteydessä NW-SE -suuntaisia lankkuja, jotka muodostivat fragmentaarista tasoa; lankkujen alla yksi SW-NE -suuntainen hirsi; ks. kartta 185	RA79: puujäänteet kulmittain	viimeisimmässä vaiheessa RA80:nä dokumentoitu mahdollinen rakennuksen tai huonetilan jäännös, josta esillä kolme seinää ja lattiatasoa; tilan pinta-ala väh. 30 neliömetriä